ZEMĖS ŪKIO DEPARTAMENTO LEIDINYS.

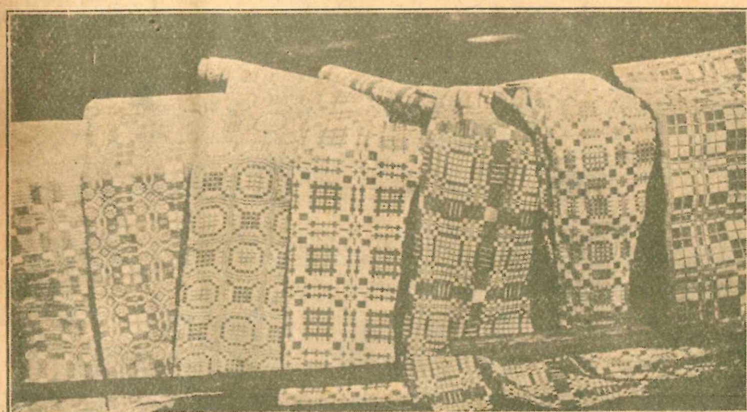

Ig. KONČIUS ir V. RUOKIS.

PALANGOS KRAŠTAS.

PALANGOS KRAŠTUI PAŽINTI MEDŽIAGA.

Su paveikslais, diagramomis, žemėlapiais, profiliais.

Kaunas — Valstybės Spaustuvė — 1925 m.

Prakalba.

Vargiai ar pabaigs kada žmonės tyrinėti savo gimtąjį kraštą, nes mokslui besiplečiant dygte dygsta vis naujų klausimų. Kai kuriems klausimams greit ateis laikas, kada reiks skubintis juos pabaigti, kad ateity nepasiliktų neužpildomų spragų. Jau nekalbant apie gintaro medžius, greit nebematysime „baublių“, jau paklausais beužgirstame apie briedžius, bebrus, lūšis, kurtinius, baltuosius tetervinus ir t. t.

Senovės Lietuvos gamtos vaizdas atsispindi liaudies pasakose, dainose. Ten randame ir žmonių gyvenimo tvarkos pėdsakų. Juk anų laikų etnografija mūsų laikams yra gili archeologija.

Svetimus kraštus tirti visiems lygiai rūpi, bet savo kraštą geriausiai gali pažinti vietos žmonės. Mūsų krašto tyrimo darbas yra, galima sakyti, tik pradėtas: daug kitų rūpesčių turi atgijusi Valstybė; trūksta žmonėms laiko, trūksta lėšų. Tenka atšokti nuo kasdieninio darbo, kad vėl veikiai prie jo grįžus. O tuo tarpu reikalingas yra daugelio žmonių apgalvotas triūsas. Neturint numatyto visam kraštui tirti plano, labai lengva iškrypti iš tiesioginio kelio ir nusvirti į bet kurią specialę pusę, kuriai medžiagos prisirinko daugiau. Pirmųjų tyrinėtojų kelias labai slidus: objektinga kritika gali rastis tik daug vėliau. Tenka kovoti prieš drąsias mintis.

Vyresnieji žmonės akyliau pažįsta gimtojo krašto atmainas, labiau pasiilgsta praeitųjų laikų, todel iš jų tarpo čia ir susilaukta gyvesnio paraginimo pradėti lietuvos tyrimo darbą nuo mūsų akims pastovios jūros. Tokiu ragintoju buvo Gerbiamasai Profesorius P. Matulionis, tuomet Žemės Ūkio ir Valstybės Turtų Vice-Ministeris. Po keleto pasikalbėjimų jis patiekė Palangos kraštui tirti šiokią programą.

1. Geografinė padėtis. Aprašomo krašto sienos. Orografija. Gidrografija. Vietų vardai. Žemėlapis pridedamas didrodžio $\frac{1}{25000}$; jei galima — profiliai.

2. Klimatas, vėjai, temperatūros svyravimai, barometro spaudimai. Drėgmės laipsnis. Šalnos, audros, karščiai. Žemėje vandens gorizontai.

3. Dyražemiai: geologija ir geognozija. Mineralai: žemės sluoksniuose ir paviršiuje. Žmonių apsakymai. Dyražemių paskirstymas derlingumo laipsniais.

4. Gyva gamta: augalai ir gyvuliai čiabuviai ir atėjūnai: bujojanti, skurstanti, kulturuojami (vaisiniai ir laukiniai, miškiniai).

5. Gyventojai: tauta; vietiniai ir atėjūnai; kalba kasdieninė (namų) ir vieši; tikėjimas; būdai, papročiai, legendos, dainos. Vyrų ir moterų drabužiai kasdieniniai (darbo) ir išeiginiai. Politini idealai. Mokėjimas skaityti ir rašyti. Mokyklos seniau ir dabar Palyginimas su Klaipėdos ir Kuršių kraštais. Švietime žymūs žmonės. Kretingos vienuolyno įtekmė.

6. Pramonė: nuolatinis žmonių darbas ir uždarbis — žemdirbystė (laukininkystė), medžio išdirbiniai; žvejyba; gintaravimas; atvejinis (pripuolamasai) uždarbis prie kurorto. Gyventojų laisvės laipsnis. Pirklybos stovis, iš kur prekės, kas pirkliauja, prekių gerumas; prie ko einama. Žvejyba ir žvejai.

7. Susisiekimas jūra. Palangos uostas: senasis ir laukiamas. Ateitis.

8. Krašto istorija. Gyventojų kilmė; vietų pavadinimai, istoriniai pasakojimai ir literatūros liudijimai. Krašto laisvasis priklausymas ir įtekmės. Vytauto, Vokiečių ir Rusų laikai.

9 Dabartiniai gyventojų lūkėsčiai iš visuomenės ir vyriausybės.

Keliamųjų klausimų atstumas verčia žemaitį talkininko ieškoti, kurio akis būtų mažiausiai įpratusi prie tiriamojo krašto. Kai kartas pasitaiko rytietis iš okupuotosios Lietuvos, Švenčionių padangės.

Tiekiamoji medžiaga visa rinkta vietoje, beveik nenaudojant esamosios literatūros: šitie šaltiniai nežlugs, o anie kinta sykiu su greitu gyvenimu.

Ateitis išlygins šito darbo kreivumus, užkaišios spragas.

Ignas Končius ir
Viktoras Ruokis.

Dotnuva.

Palangos kraštas.

Bendras geografinis vaizdas.

Sakydami „Palangos kraštas“ turime omenyje siaurą pajūrio juostą nuo Mažosios Lietuvos lig Latvijos sienų; ji tęsiasi Baltijos jūros pakraščiu nuo $55^0\ 53^1{,}8$ lig $56^0\ 4^1{,}5$ šiaurės pločio ir turi 19,8 kilometro ilgio; iš vakarų pusės laižo jį Baltijos jūra, o iš rytų pusės atkerpa nuo žemyno kastinys (vieškelis) Klaipėda — Liepoja. Tos juostos plotis ties Mažosios Lietuvos sienos 0,6 kilo-

1 pav. Buvusi Rusijos ir Vokietijos siena.

metro, o ties Latvijos sienos 3,8 km.; vidutinis plotis eina pro Mončiškės kaimą ir išneša 2,2 kilometro.

Priėjęs keliu prie Mažosios Lietuvos buvusios sienos granitinių stulpų, regi tarp jų seną šakotą gluosnį, kuriam teko daug matyti: ir bendrą dviejų didelių imperijų dviejų kelių galų siūlę, rodančią plento medžiagos nevienodumą (1 pav.), ir kratomųjų

asmenų slepiamą šiurpulį (2 pav.); ir Didžiojo Karo triukšmingus darbelius, kada vokiečių garlaivio patrankos griovė čia pat stovėjusias raudonų plytų rusų kareivines ir gadino tų laikų Vokietijai skirtus rąstus; ir laisvai važinėjusius čia tuščiais, ten pilnais ratais vokiečius; ir nedrąsiai svetimoj žemėj stovėjusius latvius; ir jausmingai žiūrėjusius lietuvius į grobonių vėl suskaldytus brolius

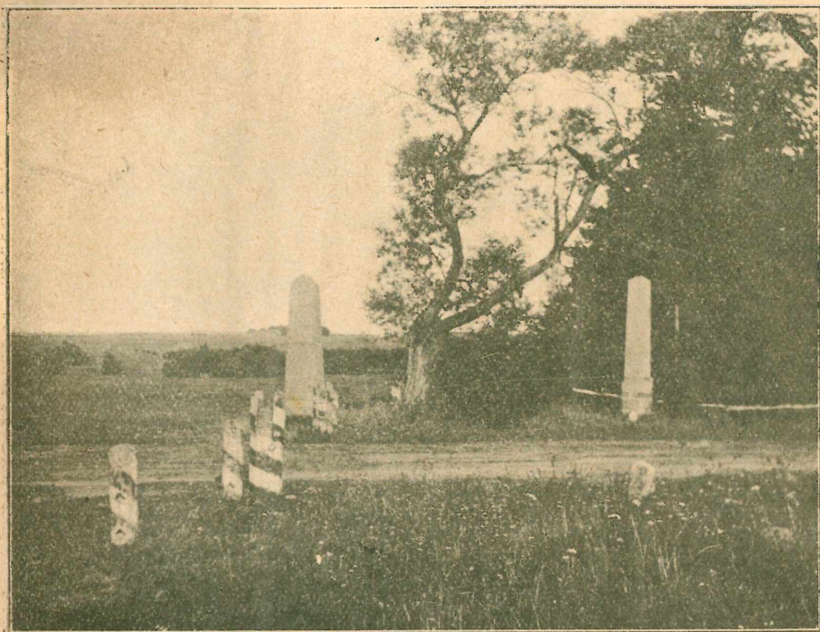
2 pav. Buvusi Rusijos ir Vokietijos siena su „ragatka“ (pereinamasis punktas).

žemaičius; ir savanorius vokiečių teisėjus prancūzus, kurių aplėpusios ir stačios kepurės pasirodė čia pirmą kartą kaip žemė stovi..... Dabar daug žinąs, bet tylus patenkintas šenelis gluosnis ramiai skaito audrų atplėštas ir trūnėjančias šakas (3 pav.). Dešinėj, už kokio puskilometrio, lenkėj, lėtai plaukia Mažojoj Lietuvoj prasidėjusi pirmoji Roužės šaka; ji iki pat savo susiliejimo su antrąja Roužės dalimi eina lygiagreta su keliu; jos ištiesta vaga atrodo paprastu grioviu, nešančiu vandenį iš Mažosios Lietuvos ir Vilimiškės dvaro drenuotų laukų; kiek žemiau plytnyčios upeliui paliktas prigimtas vaizdas su gan stačiais krantais, vingiuose yra gilesnių vietų; vaga visur žolės prižėlusi, akmenų nesimato.

Kairėj, tuoj už prie sudaužyto kordono palikusio šulinio, smėlinėj į jūrą ir į kelią nuolaidžioj lygumoj auga retokomis krūvelėmis vėjo nustelbtos, sausumon palinkusios, žemos, šakotos pušaitės, kurios tolėliau nuolat tankėdamos, virsta obeliškomis

pušimis ir ilgai nelaukdamos, sudaro išbėginį pušyną, saugojamą nuo jūros vėjų kaskadomis augančių tankių pušynėlių ır krūmokšlių.

Kiek paėjėjęs kelias patenka į aklą pušyną; priėjus nuo Birutės kalno ateinantį kelią, dešinėj pušynas ima giedrėti. Čia, pasirodo, bestovįs senokas medinis namas, kurį laiką pildęs lietuviškos muitinės pareigas. Kiek toleliau, toj pačioj pusėj eina į kelią

3 pav. Sena pasienio dravė (gluosnis) su rubežiniais stulpais: kairėj — rusų, dešinėj — vokiečių.

aukštomis eglėmis apsodinta siaura alėja; jos gale baltas medinis kryžius yra krikštas, pro langą nušautam žmogui paminklas. Prieš alėją — kitas Birutės link kelias. Čia randas ir juodalksnių; šitas miškas nuveda mus į Palangą. Platus, minkštas Vytauto gatvės kelias, su žemesniais už save šaligatviais praeiviams po vieną žengti; kur griovys su tilteliais platesnis, ten šaligatvis siauresnis, kur griovys seklesnis, ten šaligatvis platesnis. Ir taip lig Roužės slėnio, skiriančio kurortą nuo miestelio. (4 pav.). Keletas nuo gaisrų išlikusių laužtais galais medinių namų, nauja raudona gotiko styliaus bažnyčia, mūrinė gimnazija apgriuvusiu prieš turgavietę galu, vėl miestelio gatvė, apleistas „magazinas“, Senoji Palanga tai persausa, tai peršlapia, gale iš dešinės seni krikščionių kapai laukuose. Baltojo kordono griuvėsiai, Darbėnų kelias vienas, antras, girininko namai, pušynas; kairėj pro retokus trobesius nuo kalvelės per Ežeralį blizga jūra, styri septinios

kapų arba naglos mirties kalno pušys, už upelio žydų kapai, keletas trobelninkų ir tankus jaunas pušynas su riogsančiomis senomis pušimis. Tiesus, platus kastinys, šviesi dangaus juosta...

Mišką pertraukia Kunigiškių laukai. Kairėj kaimas, už jo žema lyguma, toliau medžiais apaugę smėlio kalneliai. Horizonte kai kur pasirodo jūra.

4 pav. Palangos tiltas per Roužės upelį.

Vėl pušynas. Paliepgirių laukas. Dar pušynas. Už sąsukos į dešinę — Želvių Sardininkų kelias, į kairę tiesūs keleliai į Šventosios upės žiotis.

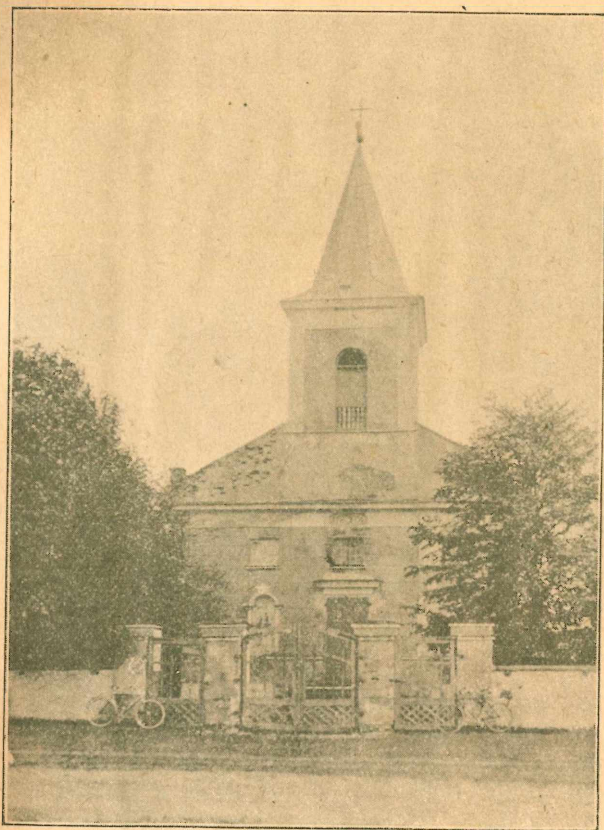
Tolimoj kelio aikštėj kyšo Budingės evangelikų bažnyčios bokštas. Artinamės į upę Šventąją.

Tas pats miškas, greit aikštelė, po kairei vienkiemis, dešinėj prie pat kelio subirusios akmeninės karčemos griuvėsiai, tuoj tiltas per nuo Darbėnų miškais atvingiuojančią Darbą; čia ji vos vos neįteka į Šventąją, kuri kaž kodel nusisuka, kiek paėjėjus greta kelio, palenda po tilto ir už dvejeto šimtų metrų praryja Darbą.

Tuoj už tilto sena medinė karčema su įvažiavimu; jos prigulėta parapijai, ką rodo užsilikęs parašas: „Будингсгофская церковная корчма“, o dabar, nors jos parašas „Smulkių prekių krautuvė G. Demitrijev“, tačiau savo pirmykščio turinio nenustojo.

Dešinėj šulinys su svirtimi, keletas namelių, netoli jau matyta plikame lauke apmūryta šventorium bažnyčia su parašu „1824“ (5 pav.).

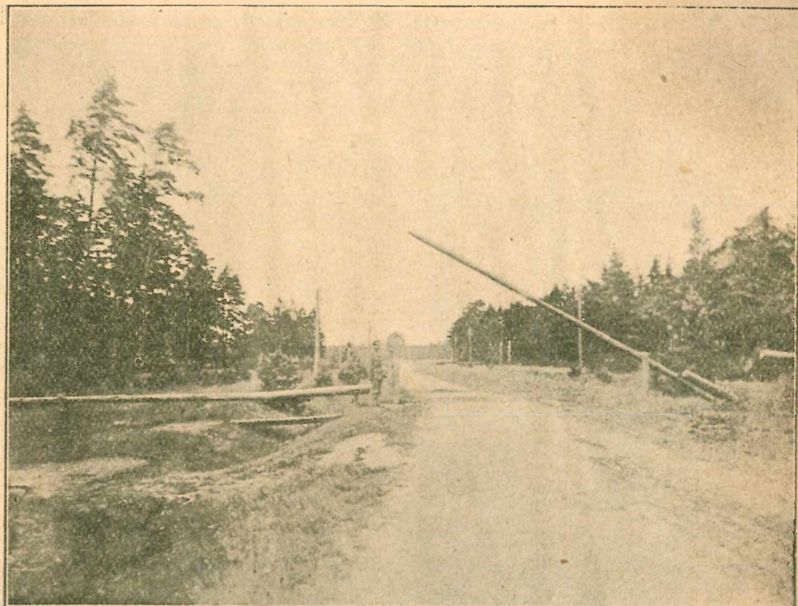
Kelias išsišakoja; Liepojos šaka su telegrafstulpiais kiek kyla. Kairėj vėjinis aukštas malūnas, už ketverto kilometrų pajūrio kopose vokiečių iškeltas trigonometrinis punktas: dešinėj už

5 pav. Budingės 1824 metais pastatyta liuterių bažnyčia.

kadagiais apaugusio, karo apkasų išraižyto smiltyno Šventosios paupiais pušynas; tuoj kairėj buvusios mokyklos apleistas namas, platus pajūrio ligi kopų reginys, netoli kelio ir prie kopų nusagstytas vienkiemių namiukais; visai arti dešinėj vėl pušynas, o kairėj keletas gyventojų, kurių tarpe įsimetus Darbėnų muitinė. Už „bumo“ kelias ima želti ligi pat antrųjų „bumų“ (6 pav.), tarp kurių į abi kelio puses eina praskinta tiesi neutralinė juostelė; jos vakarų galas atsiremia į jūrą, o rytų dingsta miške. Už sienos Latvių muitinės namelis.

Mūsų muitinės vaidininkas užeina pas latvius. Išeina, duoda ranka ženklą sekti jį keliu pajūrio link. Šlapia. Šakomis iškimštas grioviais apkastas kelias. Žemesnės vietos apsemtos vandens. Kely vanduo ir purvas. Kaip išbristi? Už griovio šlapia samanota pieva....

6 pav. Lietuvių siena su Latviais kely Klaipėda — Liepoja.

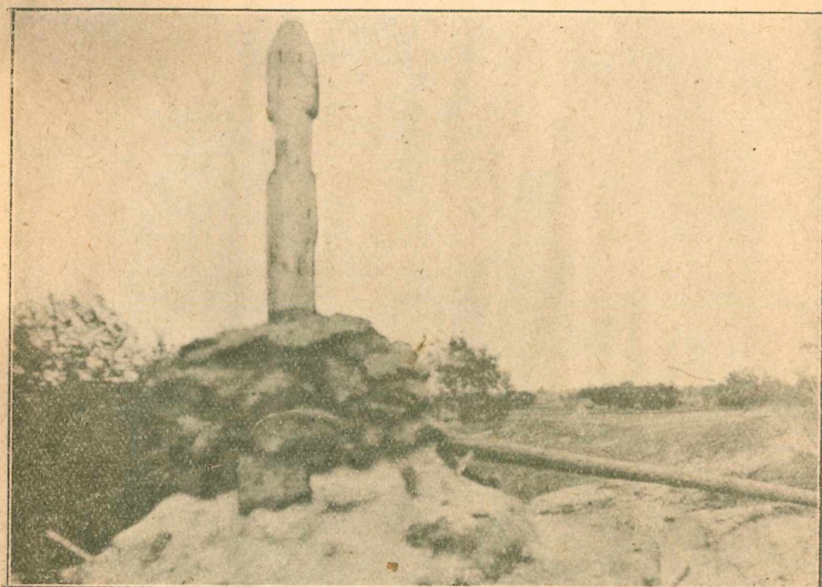
„Op“, neperžengęs ravo, pliumpt į vandenį... „A...“! aiškiai maskoliškai, trimis laipsniais, sukeikė durtinė, paskui šieno vežimą einanti jauna latvė, kurios dailus veidas rodė ją keikiančią balą ir vandenį, bet ne mus.

Ar iš peklos ji taip puikiai keikia! Turbūt Nidės raisto gyventojai ją išmokino.

Už neapregimai plačių šlapių pievų — žvejų sodybos, namai, trobelės, pajūrio aukštos kopos, sienos medinis žinomos formos stulpas kopoje (7 pav.), arčiau jūros aukštoje lygumoje įsmeigtas šiekštas arba pūkštė ir pilka nerami jūra; jos žvyriuotame pakrašty tolokai Latvijos pusėj šautuvus nuleidę rankioja gintarus dviejų pajūrio valstybių sargai, įsitikinę, jog prisegti į šiekštas parašai „Latveja — Lietuva“ neleis žmonėms netyčiomis veltui patekti į Rygą arba Kauną. Kviečiami prie pūkštės nusifotografuoti, mielu noru atėjo ir, prisiminę kilnias pareigas, taisyklingai sustojo (8 pav.). Nuobuodauja sykiu, rūko iš vieno, tik pradžioje nelengva mintys suprasti.

Platus vaizdas, į vakarus jūra be galo ir neapregiama erdvė. Į pietus ir į šiaurę simetriškai mėlynuoja Birutės kalno pušynas ir Bartuvos iškišulys.

Nejaukus oras, šaltokas vėjas, tarpais smarkūs lytaus lašai. Jaučias alkio, kurį pasiseka nuslopinti žvejo grytelėj kuo teko. Varginga kelionė vienam kopų nugarų smėly, kitam pajūrio

7 pav. Pirmasis nuo jūros pasienio stulpas (X per mišką iškirsta sienos linija).

klampiam žvyre. Vienon ausin šniokščia išsilingavęs vanduo, kitam ūžia jūra, vienam siaura sausumos juosta, kitam neapregiama erdvė, kopos briauna, namai, žemos pievos, kylantis miškas; — vienam trukdo kelionę šlapias žvyrius, kerpės, smulkūs gintarėliai, kitam — tarpkopiai, suneštas smėlys, pajūrio kviečiai. Kilometrai ilgi... Į vaizdą nėr laiko žiūrėti: traukia Šventosios žiotys ir kažkoks, tarsi traukinio, švilpukas.

Šventoji čia pat, tik bijo įeiti jūron: vingiuoja, „raitosi tartum gyvatė į botelką varoma"...

Dar kilometras! Dar kilometras! Štai pro žiotis išlindo į pajūrį traukinėlis (9 pav.). Prišokame. Smėlio pustomi bėgiai, krūva išverstų akmenų. Antrasis jūrą pamatęs traukinėlis (22—VII 1923) skubinasi atgal gelbėti „nusibėginusio" pirmojo traukinėlio! Nudrungę, išalkę darbininkai ir darbininkės linksmai pavakariuoja, susisėdę traukinėly akmenų vietoj. Fotografuojamas palaukė, sušvilpė ir nuvažiavo, mūsų liūdnų akių ir lytaus lydimas.

Upė patvinus, žiotys plačios; brendam vienas kitą nešinas. „Kad tave, bala“ sako viršutinis: „o kitada čia gali pupas kulti“. „Bala ne bala, o Šventosios vanduo jau siekia aukščiau didžiojo rieto“.

Sriaunus rusvas vanduo graužia dešinę kopą ir bangų sugrąžintas, iš pykčio apsiputojęs laižo kairiojo pakraščio lygumą.

8 pav. Pasienio sargyba prie pirmosios nuo jūros pūkštės: kairėj — latvis, dešinėj — lietuvis.

Nelengva kad ir Šventosios upės vandeniui patekti į marias giliausias... Užtat jis įsūrėjęs pataps švarus, permatomas, maudys ruonis, menkes, plekšnes, savo ešerius...

Apsižvalgykiva bent truputį. Ir pavargova, o kelias tolimas ir nelengvas...

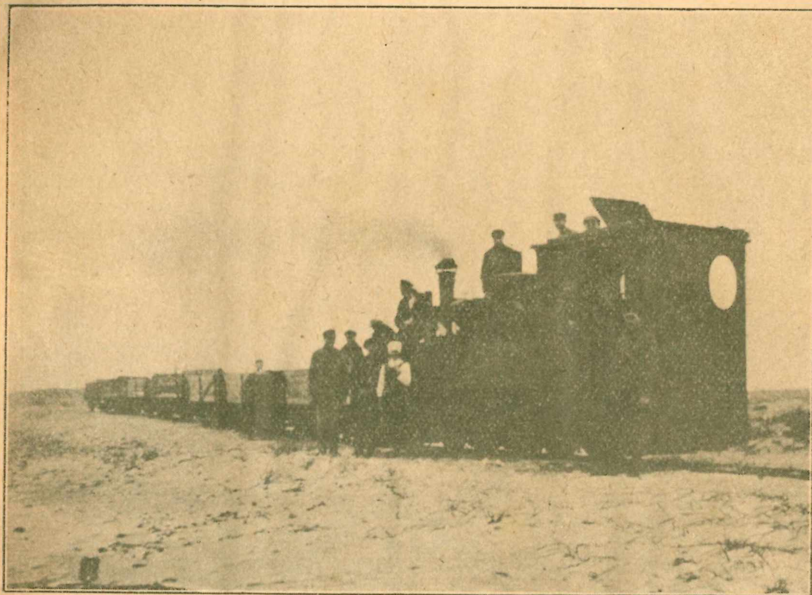
Sunkiai keliames į staigią aukštą kopą... Kojos grimsta į baltą palaidą smėlį; šiek tiek jo pusto į akis; čia jis nebe toks, koks buvo kopų tarpuose — tankios vejos prižėlęs; čia siurkščios viksvos ir jų nupustytos šaknys velias į kojas.

„Lipk greičiau, lipk: kokia plati „pasauliožiūra“! Tokios savo Aukštaičiuose ir sapne nesapnavai!“

Ir namai čia savotiški... Va, vieno visas stogas kartimis nuklotas, o viršus visas kryžiais geometriškai apžargytas...

Tai lėkiai arba čia vadina tupelės.

„Ir šiaudai koki stambūs...“

9 pav. Traukinėlis antrą sykį atvažiavo iš Darbėnų su kuliais į Šventosios žiotis.

„Ne šiaudai, o lendrės iš artimiausio ežero. O kartys ir žėgliai kad vėjai stogų nenukeltų.“

Išmėtytos smulkios sodybos, mažiukai namai, apstoję Šventosios kilpą; tik vienas apgriuvęs kyšo iš jų tarpo prie pat plačios ramios vagos; didelis buvusio kordono namas erdvioje upės vingio lygumoje.

Ką žinai, gal kitas šių namų stovi pasakojamo Elijos uosto rotušėj? [1]) Ir tai gali būti, bet viskas užpustyta nuo jūros nešamu smėliu, ir panorėjus ko nors rasti, reiktų raustis, tarsi kokioje Pompejoje. Kopos neperaukštos, vargiai jose slepias tvirtovės mūrai; kita grįžus, vėputės ir išsimėčiusios be tvarkos.

Kur tau be tvarkos? O ten kas? Ar ne šančių eilės užtveria kilpą? Ir linijos tiesios ir kampai statūs ir lyg vartų vietovė? Pateiraukime ano gyventojo.

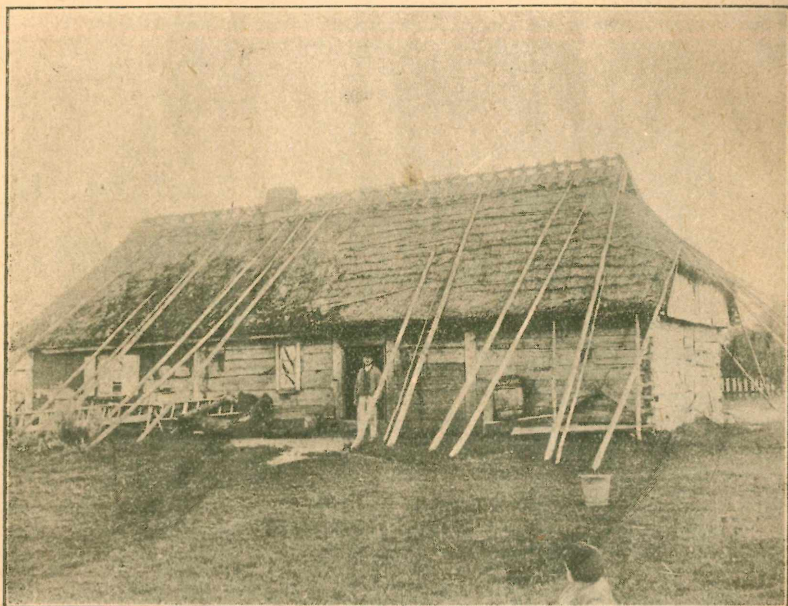
---

[1]) Šventosios upės ilgumas 40 km. Karalius Jonas III Sobieskis leido anglų pirkliams laikyti savo kontora Sventosios uoste.

„Tu eik, o aš volus perbėgsiu!“

Gyventojo pavardė Deiv's žadino vilties, kad jo suteiktos žinios bus ir neklaidingos. (10 pav.)

„E, ponali, šišon buvo virbinės pintinės toros. Kumet anas apipustė ir paliko tik meitų viršunės, vėl iškels naują, o dabar ne toros nebrek.“

10 pav. Deiv's ir jo namas.

„Tai čia seniau buvo lygu?“

„Suvisu lygu; pradėjo nuo kits kito tvarstyties ir pievas išgadino.“

„Tai tiek daug smėlio neša?“ klausia rytietis.

„Rudenį piltinai pila, ne nosės į atgaišą neiškišk!“

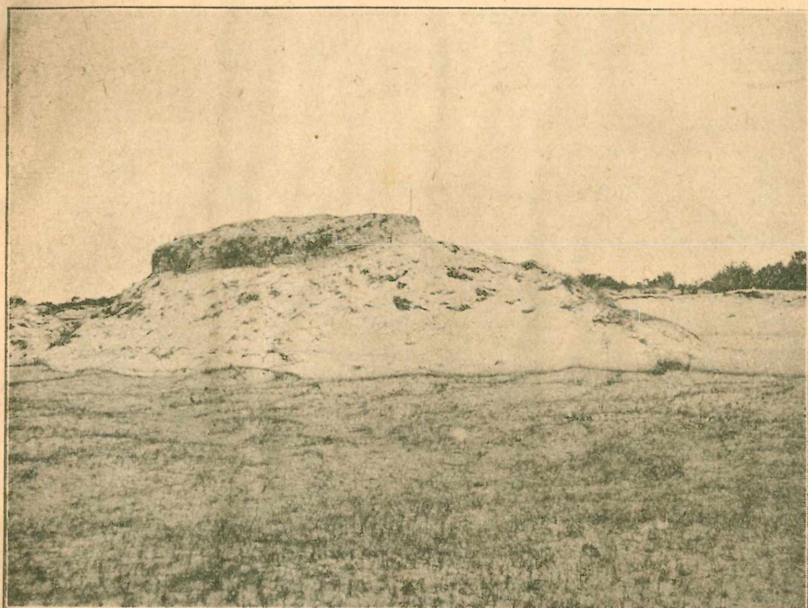
Netolimai dar panašius šančelius sutikova. Visai geometriškos formos, kuo ne trobų buvimai matosi. O tai būta kordono tvorų ir daržų. Į rytus už žalios lygumos aukštokai mėlynuoja miškas.

„Skubinkim, o tai naktis pasakys.

Velkame kojas minkštu, tarpais žvyriuotu nuobodžiu pakraščiu. Vienodumas ilgina kelią, nėr laiko rankioti šlapių, aptekintų blizgančių akmenėlių, kurių čia vietomis daugybės. Laikas nuo laiko skersai kelio guli degutuotų laivų krūvelės. Pakraštys siauras — čia jūra, čia kopa; nuo užsimojusios bangos šok vėputėn, jei nenori apšlapti. Tuoj už jos tarp krūmų mažos žvejų

grytelės, malkomis apkrautos: vis šilčiau. Darosi jaukiau: ir dirvelių, ir pievelių, ir karklų, ir juodalksnių. O pajury tik žvyrius girgžda.

Štai plinta pakraštys, kopos gaišta, duobėmis nusagstytoj lygumoj riogso plika pro kitas išsikišusi kopa (11 pav.). Aplinkui lyguma; didesniųjų įdubimų dugnai drėgni, be augalų, turi stai-

11 pav. Nupustoma vėputė.

gius krantus, nuo kurių visą laiką pusto smėlį: plokščią, kiek į šiaurę pasvirusią ir aplėpusią viršūnę laiko velėna, kasmet vėjų ardoma. Greit nebliks. Ne pačiam pajūry gana daug stambokų akmenukų.

Štai įteka sriaunus Ošupis arba Kanavasis. Keletas senų juodalksnių. Prieš mišką pavienės vienpusės pušys, tarsi nuo jūrų ligi pat viršūnės apgenėtos, senos, neaukštos, žemosios šakos į rytus nepaprastai ilgos, yra šakų prie pat žemės smėlio apipustytų, tik galai su kunkorėžiais kyšo. Paveikslas (12 pav.) nuduoda audrą, nors tai buvo ramios dūliojančios dienos pavakariai.

Pamiškėj keletas menkų, grytelių, kordono griuvėsių pėdsakai. Ilgas didelis peraukštas pajūriui pušynas. Didžiosios visos palinkusios į rytus; yra tokių senelių, kurios su žemės paviršiumi daro arti 30° kampą. Miškas pasitraukia nuo marės; pasirodo plyna lyguma, kurios gale kiuto balzganos, aukštos, retomis pušimis apaugusios kopos, kyšo septynios kapų kalno pušys, juoduoja

Palangos tilto galas, Birutės kalnas, bažnyčios bokštas... Pajūrys lygesnis, platesnis, kietesnis. Koja nebelenda smėlin, kuriame matosi dviračių vėžės. Retkarčiais į jūrą pasisukusios bangų siekiamos stovi tarsi į pečius susitraukusios juodgalvės pilkosios žuvėdros; jos nenoromis kyla ir lanką apskriejusios tūpias. Greitai begioja tilvikų būreliai, pykdami pasikelia, šiek tiek palekia

12 pav. Nuo jūros bėgančios pušys, tarsi jas vėjas laiko palenkęs.

pirmyn o paskui pabaidyti vėl kelias, ir taip juos varais ilgą laiką. Ties Kapų kalnu plati vienoda lyguma. Joje vėjo išgraužtos duobės; slesnesniųjų pakraščiais auga eilėmis išsirikiavusios viksvos (13 pav.). Kiek toleliau liūdi tankios žemos kudlotos pušaitės ir kelmuotas, apkasų išraizgytas Kapų kalnas. Jo grožę nuėmė karas; vargiai jį begryš.

Nusibodo ilga vienoda kelionė! Jūra priūžė ausis. Pasiilgai žmonių. Palangos siluetai atrodo tarsi tyrumų oazas. Aiškiai matyti tik tas, kas iškyla dangaus pilkumon. Vaizdas gali visokiems ūpams tikti: maža matai, o daug manai. Džiugina Palangos ramuma, siūlydama netolimą poilsį... Štai pastarasis „Valgoms" (14 pav.), Roužė, vėl aukštos kopos, retoki žmonių dvejetai baltam smėly, lyg senam sniege; nedrąsios jausmų kalbos, sūrus oras, kaž kam kopoje įkasta apdegusi vėtrungė; žmonių pilnas tiltas. Tamsuma slėpia mūsų perdaug keleivišką išvaizdą, bet mes nepavydim išsipuošusiems nuobuodžiaujantiems pajūrio svečiams.

Pasidairę tilto gale, grįžtame sausumon. Lengva buvo eiti tiltu, o sunku smėliu, apipusčiusiu tilto galą. Jau už kopos lenkėj apsibridome paskutiniaisiais tilto antrojo galo stulpų kelmais. Molio išmuštas takelis. Atsigauna kojos.

Pakvypo žuvim iš „Žuvies ir gintaro Bendrovės“. Prie tvoros parašas prisegtas, po palapinių šmėkšo krosnys, rūksta dūmeliai.

13 pav. Žolių rikės toliau nuo jūros suneštam smėly.

Kiek toliau baltuoja ketvirtainiškas, dviem aukštais, šovinių apdaužytas mūrinis namas, iš karklais apželdintų kopų kyšo pušų viršūnės ir tamsokas, tarsi kiniško styliaus vasarnamis, prie pat kelio linksmas baltas vasarnamėlis. Gatvė kaštanais apsodinta; vaikščioja balsgani žmonių siluetai.

Kairėj atvingiuoja didoka, upę nuduodanti Roužė, iš abiejų pusių apstota linksmų, vešlių ąžuoliškų juodalksnių. Birutės alėja. Kampe dailus aukštas vasarnamis, toleliau kyšo kito vasarnamio viršūnė. Kaštanai didėja. Kairėje už aukštos tvoros tankūs vasarnamiai. Praeiname S. Daukanto gatvę. Kairėj vėl su savo dideliais juodalksniais Roužė. Mašinos bildesys; kiauro vandens šulinys; aiškiai elektros apšviestas namas. Išlendame į Vytauto gatvę prie Roužės tilto kairėje. Pasikeliame nuolaidžia į upelį gatve, pro angelo stovylą, kalėjimą, į pageidaujamus tarp liepų raudonus vartus...

Dangui išaušus einame ant tilto kelionei tęsti. Saulelė pro rūkus vos spygsi. Palangos svečiai miega, tik vietiniai žmonės brusta. Vakarykščias kelias nebepažįstamas: lygesnis, vasarnamiai

šviesesni, gatvėmis toli matyti, jauki gamta; žuvėdros dar snauduliuoja; aptilusios bangos ramiai plauna nupėdžiotą krantą. Jūros išsiilgę žvejai gaudo tinklu prie tilto striktą, matomai, nujaučia galėsią „į jūrą įeiti“. Sunkiai velka ilgomis vadžiomis laiveliu užvežtą akytą mezginį tinklą... Ir tų mažų žuvyčių nelaimėta... Rimtai žiūri vėjo nupūsti veidai. Tuščias laivelis supasi ir nuo

14 pav. Palangos valgomo žvejus krato rusų kareiviai.

mažų bangų. Roužės žiočių linkui keletas iki didžiojo rieto pasiraitusių vaikezų rankioja gintaro trupinius jūrų kerpėse.

Eiva ant Birutės. Štai iš kopų pasirodė pusplikis, vos iš lovos šokęs, pasimaudyti užsigeidęs svečias. Jo kūno spalva dera padavimui apie lietuvių kilmę iš senovės indusų. Tuščios maudyklės jo nevylioja; gamtos mėgėją traukia platus lygus pakraštys ir laisva jūra... ir parašų jis nežiūri, kur moterims, kur vyrams.

Kairėj medžiuose kyšo vasarnamių stogai, tarp kurių ypač žymus vienas balsganas bokštas. Tarp kopų pro stiklotą pailgą namą prasideda medžiuose nykstanti apsodinta gatvė. Toliau aplaužytas artimiausis nuo jūros vasarnamis. Dar kažkoks pamiškėj namas su balsgana alsa, ir aklas pušynas. Bangų nuplaktu smėliu lengva eiti. Pušyno progumoje pasirodo Palangos rūmas. Jau Birutės kalnas; klampios plikokos kopos, karklai, tankus pušynėlis, staigus su sąsuka takas, keletas didelių pušų, stoginis kryžius, statytas 1863 m., už krūmokšlių mūro raudona aštuonkampė koplytelė. Durys į rytus; cementinis ant stogo kryžius; viršūnės aikštelę apstojo senos aukštos pušys, kažin kaip išlikusios šiame audringame kalne; keletas pakrypusių baltų suolų; aukštas medinis susenėjęs kryžius 1870 m., — viena Dievo mūkos ranka bekybo. Pro pušis matyti šviesi metalinė jūros lyguma; juoduliuoja tilto galas.

Čia žibėta amžinos ugnies... Aplink triūsta vaidylų, vaidylučių... ir jaunos skaisčios Birutės, kuri, išvogta grįžo savo numylėtan kalnan jau likusi Vytauto Didžiojo motina...

Šimtmetinių pušų žievėje, suoluose, koplytelės plytose visur iškapstyta raidžių, ištisų pavardžių, datų, širdžių... Jaučiasi svečių knygos stoka.

Leidžiamės laiptotu taku. Puskalny atsvada, greta didelė duobė. Kryžtaky prie pušies smutkelyje Sopulingoji motina. Platūs lygūs takai, geležiniai vartai, Lurdo kopija; tik sudaužytos stovylos vietoje paveikslas. Vykusiai nulipdyti didžiuliai laukų akmens gerai pamegdžioja prancūzų grotą. Jau ir žaliuoti pradėjo, prigijo viršuje didoki medžiai. Po eglaitėmis akmeninis suolas... Ant kalno, sako, Praurimai buvusi ugnis, o čia Mergelei Marijai urvas...

Lygus kietas takas į pajūrį: už pušynėlio smėlys, kopos, jūros pakraštys. Tolėliau Klaipėdos link tankus pušynas retėja. Pamišky išilgai jūros dvi terasos lig pat buvusios sienos; dar teberiogso du granitiniu stulpu. Pakraštys siaurėja, krantas aukštėja, jūra neva įlinkį daro... Smėlyje guli apipuvusi, vilnių išmesta jūrų kiaulė. Iš vandens kyšo dideli, bangų apdailinti akmenų gabalai. Vanduo beveik statų krantą pasiekia.

Ramu prie pat jūros bangų aukštokoj kopoj pasisėdėti. Marių reginys savotiškas. Jūra—dangaus veidrodis; debesų šešėliai tamsina ją, o nuo saulėtų vietų mirga blizgančios sidabrinės bangos; jų ir viršūnės kitoniškos; spindinčiam fone beveik nesimato jų baltų skiauturų, ir pačių bangų šniokštimas tarsi linksmesnis. Toks vaizdas tik vienam akimirksniui. Jį keičia nuolat iš nematomų garų gimstantieji debesys: gryname danguje staiga randas balta dėmelė, ji greit susikaupia, vienam šone pilkuoja, pamažėli slenka, kyla ir juoduodama greitai plaukia Žemaičių aukštumos link. Sausumoje jie kyla, greit tirštėja, užkloja regratį ir darosi būriais; sausą vasarą, jie pageidaujami svečiai, o šlapią—ūkininkų priešai.

Veizėk, jug jie visi beveik iš vienos vietos plaukia! Stebėtina, kad jie darosi iš taškelio, tarsi koks kristalas ar net gyvis. Tą ypač pastebėjo karo metu leisdami nuodingų duju debesis. Pasitaikė gera vieta ir geras vėjas, išleidei didelį dujų debesį, tai jis eina toli, nes vėjas jį sunkiai blaško; daug tuomet žalos priešingai kariuomenei. Nedidelį debesį vėjas greit išblaško.

Ir dujų debesys turi eiti spinduliškai į kelius šonus, kaip čia?.

Vėjo supama kieta stambi žolė lyg ritmiškai švagzda, tarsi tolimų žiogų tūkstančiai; jos lapų smailios viršūnės bado blauzdas pro drabužius.

Pakraštys pilnas spalvotų akmenėlių: berankiodamas čia užtruktum visą dieną ir prikrautum gardes įdomių forma ir sudėtimi,

ypač kada jie šlapi. Toliau bangose kyšo didelių akmenų, raudonų ir pilkų: turbūt čia molis netoli; ir pakrašty visokių akmenų krūvos.

Praeidami tarp kūlių matome iš po kopos besriuvenantį vandenį. Ir iš aukšteliau laša. To neteko ikišiol matyti. Čia esama pilkojo molio, kuriuo išklotas siaurokas ruožas tarp kopos ir vandens. Akmens jį saugoja nuo įširdusių bangų. Jis kietas, akmenėlių prisagstytas, jo paviršius aprupęs. Ten kur yra smėlio apklota, molio paviršius aukščiau; kopos beveik kaip siena: užlipti gilūs takai, — žolės veidą siekia. Viršuj priaugę karklų.

— Ana, va kitas Birutės kalnas!

Kas jis? klausiame iš kopų į jūrą žiūrinčio žmogaus.

— Šišion, „Mela meže“, na, o Klaipėdos vokiečiai vadina Holländische Mütze.

— Ar toli nuo ten lig Klaipėdos?

— Sako, aštuonetas jūsų varstų.

— Tai čia bus antroji Olandų kepurė? Kuri jų tikroji?

— Abi tikros.

— Tai reik ir ant šitos kepurės užlipti.

— Manau nesuglamžysim.

— Na, o judu ar nebūsitau koki valdininkai iš Kauno?

— Mokytojai iš Dotnuvos.

— Še mano sūnai išplaukė į jūrą, o debesys raguoti. Na, vėjas jūrinis, pagriš, tik vargiai ką laimės. Nepagaunam nieko. Šturmų nėra, bet vėjai nežuvingi.

Mums besiartinant, kepurė vis didyn, žalyn; pakraštys plinta. Upelio slėnys platokai pertraukia kopas; negilus ir nesiauras. Prieš „Olandų Kepurę“ pakraštyj jokios nuogos kopos. Kur tik bangos nesiekia, prasideda žolė ir pušimis apaugęs kalnas. Lipti gana aukšta, staigu. Yra terasų. Kalnas didelis, platus. Slidu lipti konkorėžiais nuklota žole. Meilu pažiūrėti pro medžių šakas į jūrą. Bet dar maloniau būdavo anais laikais audros užkluptam jureiviui matyti pažįstamą kalną, rodantį netolimą uostą.

Svajodami leidžiames nuo kalno ir ieškojame kelio Klaipėdos plento link. Keliuko einama pagal upelio tarp keleto nuokalniai stovinčių žvejų sodybų. Toleliau kaimas „Karkelbeck.“ Šunkelių labirinte sunku pasirinkti tikrasis, todel einame pasiteirautų. Kieme jaučiasi valerijono lašų kvapas. Bene visų gyventojų nervai sugedę? Išeina jaunas su senu. Linksma šypsena jauniklis griebia „brolius lietuvius“ bučiuoti ir tokiu plačiu vaizdu piešia klausiamąjį kelią, kad mes, neradę tikrojo, pradžioj smiltynais, toliau molynais vėlokai prisikapstom į plentą.

— „Klausyk“ kalbinu purviną draugą: „kas juos išmokino eterą gerti?

— Anodiją? Čemeris juos žino! Tik pajūry tokio kvapo tankiai girdėsi“ piktai atkirto kaktą šluostydamas draugas. Esti, jog kultūringesnių žmonių išdirbiniai varo tautų naikinimo darbą. Primink Amerikos indijonus. Europiečiai juos pražūdė, tūr būt, degtinės pagalba.

Plentas kietas, lygus, simetringai augalotais medžiais apdiegtas, ilgainiui nusibosta savo dailiu vienodumu. Prie kelio nėra sodybų, tik trys didoki viešbūčiai. Du pastatyti prie buvusio rubežiaus varžosi parašais „Nimmersatt“ ir „Immersatt.“ Bet, turbūt, abu labu tokiu: vienas tuščias, kitas dykas. Sienos link plentas artėja į jūrą. Laukai smiltėti, javai nušiurę. Raudonas namelis, buvusioji vokiečių muitinė jau nebetrukdo praeivių. Už aukšto tankaus juodalksnyno pažįstamas gluosnis.

Palangos kraštas apeitas.

Gamta šio krašto savotiška. Pripratusiam sunku atitrūkti nuo šniokščiančios jūros, baltų nederlingų smiltynų, kartais ir aukštokai prastypusių pušynojų. Šitų trijų harmoniją papildo tik ne nuolatinis vėjas. Visu pajūriu eina pliko smėlio lyguma, vienur siauresnė, kitur platesnė nuo 3 ligi 20 metrų. Kai kur čia susitelkta rudai raudono žvyriaus, apdailintų, kartais ir apystambių bangų aptekintų akmenėlių. Spalvos įvairios, bet formos gangreit visų apvalokai paplokščios. Ypač krinta į akį raudoni feldšpatiniai, balti kalkiniai, kvarciniai, dar juodi, žalsvi, pilki. Žvyriuje ir smėlyje kalkinių trupinėlių nėra: juos bangos sutrina, sutirpina. Yra vietų, kur tam tikru laiku vanduo ypač daug išmeta kerpių.

Be jūros bangų, debesių ir vėjų, kito judėjimo beveik nesimato. Retkarčiais pastebėsi po keletą žuvėdrų, juodą jūros vanagą, varną, renkančią bangų išspiautą stėkį. Valgomuose (žvejų prieplaukose) juodauja ant smėlio laivai su visais rakibolais. Už smėlio lygumos susipilta einančių viena ar keliomis eilėmis vėpučių. Jų aukštis siekia kartais 6—7 metrus. Vėputės arba kopos retai kada esti plikos. Jose įsišaknija kietalapiai šiaudiniai augalai. Vienų varpos šluotelėmis, kitų kvietiškos. Jei vėjui pasiseka kame prapūsti duobelę, tai jų barzdotos šaknys gina smėlį nuo tolimesnio draskymo. Smarkokam vėjui pučiant nuo kopų viršūnių į užvėję smėliu rūksta. Smėlys baltas, kvarcinis su retais tamsiais grūdeliais. Smarkiai vėjo nešamas jis skaudžiai kapoja veidą. Taip kopų viršūnės ir ištisos kopos vienur nudyla, kitur susimeta: kartais apneša tvoras, karklynojus, medžius. Kur-ne-kur kopų eilės ir visą kilometrą nutolsta nuo jūros. Tuomet šį tarpą užima retokomis eilėmis viksvos ir kresnos pušaitės. Kur-ne-kur drėgnokoj smėlio lygumoj vėjo išgraužta raguvų ir duobelių. Jų sienos rodo, tarsi šios duobės būtų iškastos ir nuo apačios apgriuvusios; yra nuolaidesnių vietų. Mat, vėjai čia kelia sukurį, katras jau išpusto smėlį, lyg sniegą aplink medį ar išsikišusį akmenį.

Dugne smėlys pilksvesnis nuo drėgnumo. Senose šios rūšies duobėse auga karklai, juodalksniai, tankios pušaitės, žolės, jų tarpe meldės (triaušiai).

Už vėpučių juostos eina šlapia lyguma nuo latvių sienos lig Palangos. Šioje lygumoje yra durpynų, liūdyjančių čia didelių balų buvimą. Dabar ši vieta išraizgyta ravais; didžiaisiais teka rusvas vanduo nuo Šventosios upės Palangos link; šis vanduo įteka jūron dviejose vietose: ties Užkanavių kaimu Ošupis ir ties Kapų kalnu Ežeralis. Dabar čia yra gražių pievų, avižinių dirvų, net gražių daržų.

Nuo Birutės kalno Klaipėdos link vieta aukštėja; jau pušyne matosi dvi terasos, kurių antroji už pušyno aiškiai parodo savo aukštumą; taip ji nueina per buvusią sieną ir artėdama prie jūros gaišta iš akių.

Už šlapios lygumos vieta pamažu kyla lig pat kelio Klaipėda—Liepoja ir toliau. Mažiausiai žymus kilimas už Šventosios, o žymiausis Senojoj Palangoj. Mat, kelias Klaipėda — Liepoja čia visur beveik vienaip iškilęs nuo jūros lygio, o eina ne lygiagrečiai su jūra: ties latvių rubežium nutolęs nuo jūros tiesia linija per kokius 3—4 kilometrus, o ties Senąja Palanga tik per 1 kilometrą. Šioje vietoje susitelkta visų apylinkės gyventojų kaimuose ir vienkiemiuose: Budingės, Šventosios, Mončiškės, Paliepgirių, Kunigiškių, Kuntininkų, Senosios Palangos kaimo ir Palangos. Ir vėputėse prie jūros yra nemažai smulkių žvejų grytelių. Už Šventosios upės Šventosios kaimas Darbėnų valsčiaus, o šiapus upės to paties vardo kaimas Palangos valsčiaus, toliau Užkanaviai ir Vanagupiai.

Einant kastiniu Klaipėda — Liepoja arba šunkeliu Kuntininkai—Šventoji duobės rodo, jog čia po plono geltonojo smėlio sluogsnio guli sluogsniuotas, matomai, vandens suneštas žvyrius. Pirmą žvyrduobę randi prie krikščionių kapų Palangoje; yra dar Mončiškėj.

Nuo Palangos, Mažosios Lietuvos link, žemės paviršius ir pati žemė kitoniška: viršuj tik smėlys, o giliau molis. Paviršiaus būdą rodo žemiau paduodami profiliai.

Oras.

Oras Palangos krašte skiriasi nuo kitų Lietuvos vietų oro. Žiemos šalčius ir vasaros karščius mažina jūros gan pastovi temperatūra. Žiemos metu jos vanduo neužšąla. Tik apie 1898 metus jūra apsitraukė ledu per keletą kilometrų, bet ledas teištrivojo labai trumpą laiką. Jis buvo toks lygus, jog galėjai ledžingomis važiuoti. Progimnazijos studentai tolokai įvažiavo besičiužinėdami... Dar prieš vėją vandens paviršius ėmė kilnotis, ledas sutrukinėjo, ir žmonės vos vos besugrįžo.

Štai keletas skaičių apie jūros ir upių žiočių užšalimą:

Plotis	V I E T A	Dienų skaičius po ledu
54^0	Gravos žiotys ties Lubeck'u	32
54^0	Greifsvaldo įlanka	58
57^0	Rygos įlankoj ties Arensburgu	149
58^0	„ „ „ Pernau	135
57^0	„ „ „ Cerelio švyturiu	40

Bangoms besiplakant į kraštą ir besitaškant, smulkiosios vandens dulkelės sušąla ir daro ant smėlio ledinoto sniego priedą. Jei jūra banguoja vienodai, tai susitelkia ištisos kieto nelygaus sniego kopos. Jos išauga greičiau ir būna didesnės, kada ilgiau laikosi speigai. Pradžioje toks sniegas prišalęs į žemę, o toleliau į jūrą, jo apačioj randasi vandens iš karto gilokai. Sniegines kopos panašios savo forma į smėlines, tik baltesnės, kietesnės, o jūros pakraštys staigesnis. Jų storis gali būti virš dvejeto metrų. Šalto vandens bangos lygesnės, apvalainesnės, nes paviršiuje plaukioja iža: tai bangų sutrintas ledas, tarsi sumirkęs sniegas kokių 30 centimetrų storio. Esti ir didokų apskritų ledo gabalų. Jūros garsas tarsi užkimęs: ji kažkaip čeža, švarkščia. Storos bangos paprastai nesitaško į sniegine kopą, bet jei pavyksta vandeniui iš apačios prasiveržti, tai jis tolokai tryškia. Audra greit sudaužo sniegines kopas, ir vanduo prieina į smėlines vėputes.

Palangos krašte sniegas ilgai nesilaiko: atsisukęs jūrų vėjas nuėda jį bematant. Rogėmis per žiemą dažniausiai tik po keletą dienų važinėja. Žiema nešalta, bet ir pavasaris vėsus. Jūrų vė-

jas aušo ir gerokai pakilusios saulės šildomą žemę. Pavasarį esti smarkių audrų. Medžiai sprogsta paprastai vėliau, kaip aplink Plungę.

Vidutinė oro temperatūra Palangoje turėtų keistis arti taip, kaip Karaliaučiuj, Liepojoj. Tai rodo lentelė:[1]).

Vieta	Vidutinė oro temperatūra				
	Metinė	Sausio mėn.	Balandžio mėn.	Liepos mėn.	Spalių mėn.
Karaliaučiuj	6,6	— 3,1	5,6	17,3	8,0
Liepojoj	6,5	— 3,2	4,2	16,9	8,4

Vandens temperatūra svyruoja panašiai į oro temperatūrą, tik žymiai vėluodama. Užvis šiltesnis vanduo Rugpiūčio gale ir siekia kartais 18° C, o paprastai svyruoja tarp 15° ir 17°,75. Vasaros rytmečiais vanduo dažnai ataušta žemiau 12°, kada pučia rytų vėjas, kuris nuvaro toliau nuo krašto viršutinį įšilusį vandenį. Užtat vakarų vėjas atneša šiltesnio vandens.

Absoliutinė oro drėgmė esti mažiausia žiemą, didžiausia vasarą, kiek slūgsta rudeniop, bet vis delto lieka aukštesnė kaip pavasarį. Paroje lyginamoji drėgmė didesnė, kai šalčiau ir mažesnė, kai šilčiau. Tikslių kelių metų davinių Palangai nėra[2]), todel tenka naudotis artimiausių vietų, būtent Klaipėdos užrašais.

Kalbėtoj Enciklopedijoj rašo, būk Rytų Prusuose per metus prilyja 549 milimetrus, Estuose, Latviuose, Meklenburge 505. Mūsų gi suvesti Klaipėdos Meteorologijos Stoties daviniai duoda vidutinį skaičių 10 metų (nuo 1914 m. iki 1923 m.) Klaipėdai 773,75. Taigi tenka abejoti, jog vidutiniškai drėgulių iškrinta apie Baltijos jurą 500 milimetrų.

Einant Klaipėdos Stoties daviniais, suvestais dešimčiai metų, šioje padangėje mažiausia drėgulių krinta gegužės mėnesį, butent, 35,10 mm.; balandžio mėn. 41,39 mm.; kovo mėn. 43,47 mm. vasario mėn. 44,39 mm.

Oro slėgimas visų didžiausias esąs pietiniam Baltijos jūros pakrašty žiemą (762 mm.), bet į šiaurės vakarus jis mažėjąs. Vidutinis oro slėgimas Palangos krašte sausio mėnesį turįs būti 763 milimetrai, o liepos mėnesį 760 milimetrų.

---

[1]) Brockhauz'o ir Efron'o enciklopedija, Baltijos marios.

[2]) Jei neskaityti gerokai apnaikintų davinių „Witterungs — Beobachtungen für das Jahr 1885, 1887, 1891, 1892, 1897, 1898, 1899 J. M. Stein in Polangen.

Baltijos jūra ramesnė, kaip kitos. Vasarą dažniausiai pučia vakarų vėjai, o rudenį ir žiemą jie tankiau keičiasi. Paros vėjai Palangoje eina taip: rytą, kada žemė per naktį ataušta, orą traukia į jūrą; dieną žemė įšyla, todel orą traukia iš jūros; vakaro saulei neriantis į jūros bangas oras nurimsta.

Audrų daugiausiai esti rudenį, žiemą ir pavasarį, o mažiausiai vasarą. Jos ateina rudenį iš vakarų ir pietų rytų, o vasarą iš vakarų. Bangų aukštumas esti lig 2 metrų, o platumas 9—12 metrų. Mažiasiai banguoja jūra pučiant šiaurės rytų vėjui, Vandens nusekimo ir paplūdimo beveik nežymu. Baltijos jūroj yra mažiau druskų, negu kitose jūrose. Palangos srity bendras druskų kiekis svyruoja tarp 0,6—1,1%.

Oro būsena čia labai nepastovi. Ir giedrią vasaros dieną, kuomet danguje nesimato debesėlio, gali staiga užeiti lietaus būrys kuris praeina taip ūmai, kaip užeina. Ir tas gali būti per dieną keletą kartų. Jei būrys su perkūnija, tai jis skubiai padundėjęs jūroje lekia sausumon. Vėl dangus giedrus, vėl būrys su žaibais, vėl giedra, ir taip toliau.

Neįpratusiam vėjas iš jūros atrodo šaltokas ir tada, jei oro temperatūra nemaža.

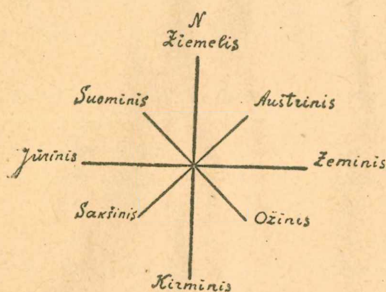
Žvejams reikia vėjai pažinti nors jau todėl, kad jie gal daug bėdų padaryti. Senam pajūrio gyventojui daug kartų savo amžiuje yra tekę girdėti, kaip tą ar kitą laivą jūra paskandino ir išmetė į pakraštį skendinius. Todel akylesnis žvejys, kuriam geriau sekasi iš vėjo, debesų ir kitų gamtos reiškinių įspėti ateities oras, turi daug pagarbos ir kitų klausomas. Tai dažniausiai seniai, kuriems per ilgą gyvenimą daug kartų yra pavykę ar nujausti būsimą audrą, ar nepasisekimą žvejojant ar bent pasprukti iš iniršusios jūros nagų. Kitas jų nedagirdi, kitas suvaikėjęs, bet visi mėgsta pasakoti apie buvusius jūroje nuotikius.

Eini pas A. Sukutį, virš 80 metų žvejį. Aukštas, pečiūkas, skustas, baltais plaukais, rimto dailaus veido, tiesus, stiprus, dar gerų akių senis.

—Kodel šiemet taip retai žvejai eina į jūrą?

—Kur tau eis, kad žvejų razbaininkai neleid. Juk be perstojo put suominis ir jūrinis su sakšiniu. Užklupts jūroj nuo jų neišsigelbėsi. Va, aną metą per Matkibožą nuskendo 150 latvių. Musiškiams buvo šventa, tai nėjo į jūrą. Atgal besugrįžo 25 žmonės. Išvažiuok trumpuoju ar ilguoju ožiniu—toli nuneš į jūrą, sunku bus privažiuoti į kraštą. Taip ir lakstyk išilgai žemės tan galan ir atgal, vėjo nešamas; irklos pakirs rankas, o privažiuot vis vien neprivažiuosi. Vėjas plėšo bures, verčia laivą, bangos taškosi, vis semk ir semk iš laivo vandenį. Kraštas visai arti. Liuobam dasiekti Klaipėdą ir Ventpilį po kelius kartus. Ir privažiuosi pagaliau pats nežinai kame. Zuvies nėr, tai palik laivą, grįžk pėsčias, o vidaus (nuo jūros) vėjui pučiant eik laivo parsivežti. Šis vėjas ne tik neįvarys į jūrą, bet spirs į kraštą.

Žvejai savais vardais vėjus vadina: vakarų pas juos jūrinis, priešingas — žeminis; šiaurės — žiemelis; pietų — kirminis (laundzinis, launagis); šiaurės rytų — austrinis; pietų rytų — ožinis; pietų vakarų — šakšinis; šiaurės vakarų — suominis. Kiti žvejai dar smulkiau skirsto vėjus, bet tie vardai nepastovūs, sakysim: kurie pučia nuo tam tikro medžio, trobesio ar kitos žvejui žinomos vietos. Čia surašytus vardus pasakojo Antanas Sukutis iš Senosios Palangos, Jonas Arys iš Naujosios Palangos, latvis Antanas Pilips. Visus čia minėtus vėjus vaizduoja šis brėžinys (15 pav.):

15 pav.

Vėjas nuo Liepojos laikomas geru, nuo Klaipėdos taipogi, jei ilgokai pučia.

Palangos gyventojai sprendžia oro atmainas iš jūros ošimo. Jei ošimas užvis aiškesnis eina nuo Birutės kalno ant tilto, tai bus geras oras, o jei nuo tilto ant Birutės kalno, tai bus blogas oras. Žiemos metu šniokštimas toli ant Liepojaus — šalčiai, vėjai; toli už Birutės kalno atadrėkis, lytus. Žmonės turi prie namų čiukuro vėtrungeles vėjui rasti ir sakosi gerai atspėją iš vėjo linkmės būsimąjį orą.

1922 metų vasara buvo šlapia. Visai giedrių dienų tik arti 25%, o paprastai atsitikdavo taip: anksti rytą saulėta, apie 10 valandą lytus, po pietų gerokas oras, saulė nusileidžia į tirštus debesis; mėnulis retkarčiais pasirodo vakare iš mūrų, o naktį lyja. Vidurdienį dažnai pūtė NNE.

Aiškesniam vaizdui sudaryti apie jūros įtaką Palangos orui tiekiame temperatūros (sauso ir suvilgyto termometro), slėgimo kreivąsias, vėjo jėgos ir linkmės grafikus; kiekvienas elementas turi kasdien tris davinius: 7 val. ryto, 2 val. dienos ir 9 val. vakaro. Bet kurio mėnesio daviniai sutalpinti trijuose lapeliuose: viename visi rytmetiniai, kitame dieniniai, o trečiame vakariniai. Apačioj išvesta abscisų ašis paskirstyta dienomis; dieną žymi vienas langelis. Ordinatų ašies pradžioje surašytas slėgimas gysidabrio stulpo aukščio milimetrais; kas du milimetru tilpsta viename langelyje; slėgimas auga į viršų. Aukščiau prirašyta temperatūros Celsiaus laipsniais, po vieną laipsnį langelyje. Laisvoj vietoj išbrėžti vėjų grafikai; storesne ištisa linija apvestas plotas rodo Palangos vėjų linkmę, o atatinkamos linijos gale padarytos eglelės irgi ištisais brūkšneliais rodo vidutiniškąjį vėjo greitį Wild'o vienetais (nuo 1 lig 8); trumpesnis brūkšnelis reiškia vieneto dalį. Lygiai taip daryta su to paties meto Dotnuvos vėjais, tik čia linijos išvestos dygsniu. Slėgimo ir temperatūros kreivosios Palangai išvesta storesnėmis, o Dotnuvai plonesnėmis ištisomis linijomis. Laikotar-

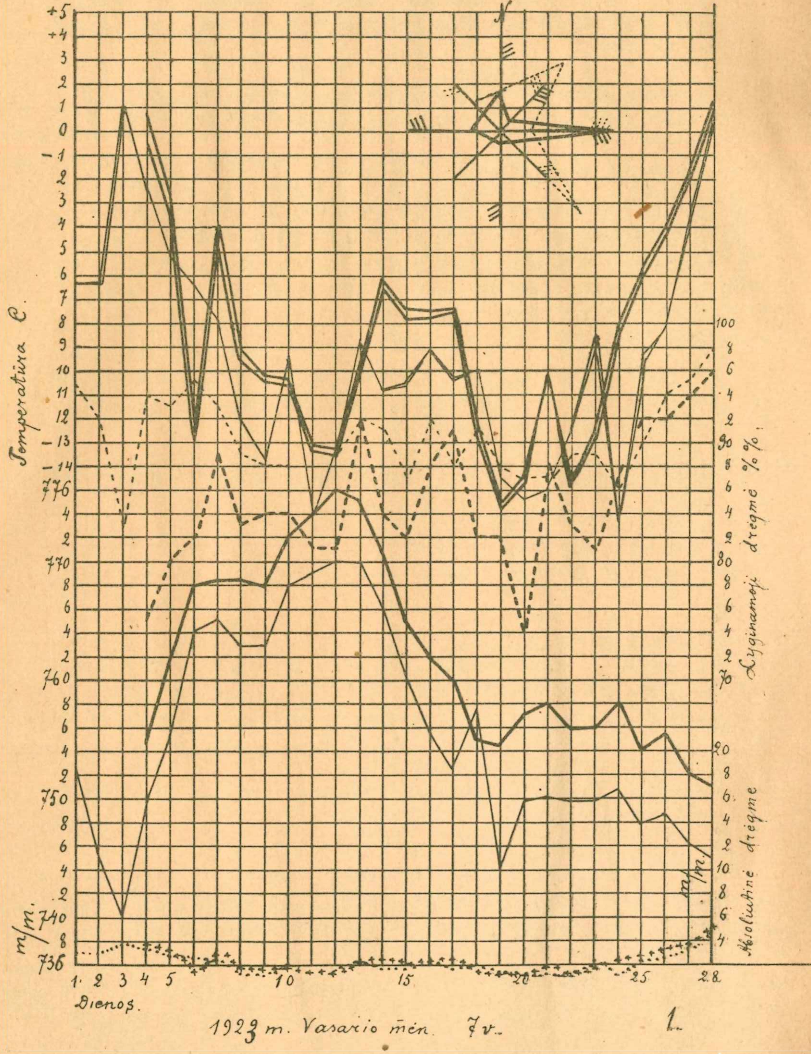
piai be davinių vienur išleisti, kitur pažymėti dygsniu. Absoliutinė drėgmė milimetrais gyvojo sidabro stulpo išvesta Palangai kryželiais, o Dotnuvai taškais apačioje. Aukščiau pažymėta lyginamoji drėgmė procentais Palangai storu dygsniu, o Dotnuvai plonesniu.

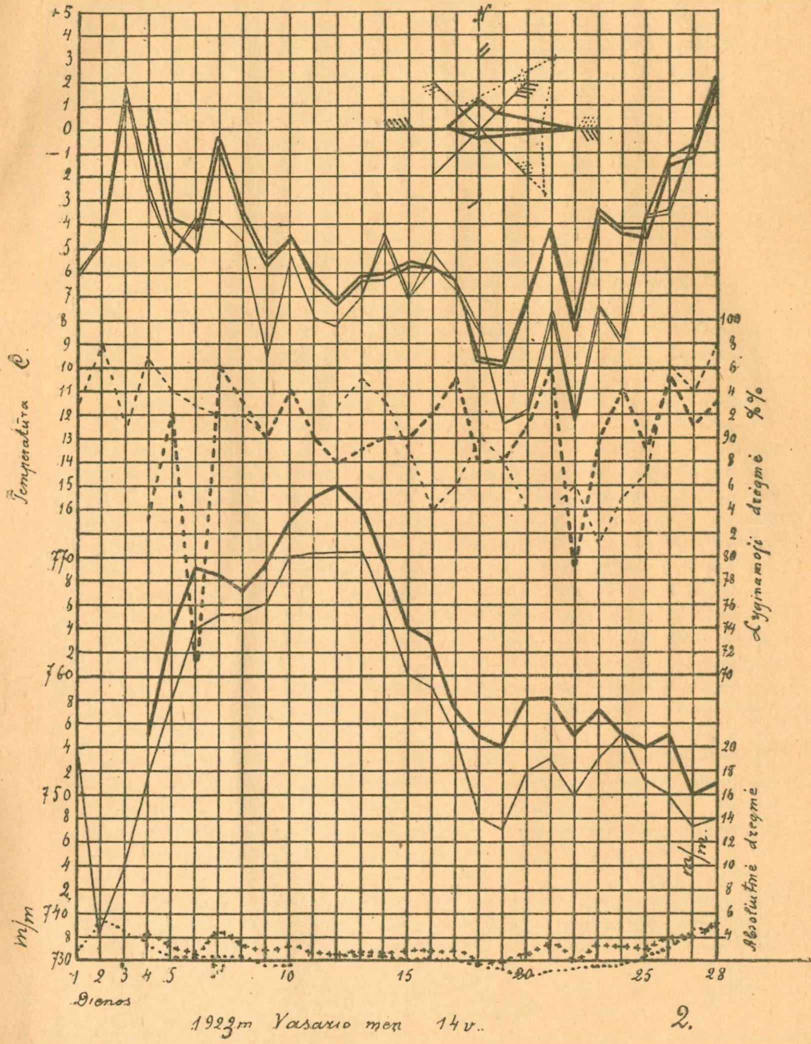
Kalbant apie slėgimo kreivąsias, reikia pažymėti va ką: kreivosios išbrėžtos iš tiesioginio barometro skaitymo; nesuvesta prie jūrų lygmės todel, kad užrašai paimti nuo pat pradžios: čia ir stotis kilnojosi iš vietos į vietą, ir barometrai nebuvo suderinti. Kita grįžus, mums ypač rūpėjo bendros slėgimo eigos Palangoje ir Dotnuvoje svyravimams ir nusvyrimams pastebėti. Suvedus prie jūrų lygmės, kreivųjų pasikeistų ne forma, bet padėtis. Palangos kreivoji pasikeltų mažiau, negu per milimetrą, nes barometras pakabintas 8,806 metrais aukščiau už jūrų lygmę; gradientas gi slėgimams nuo 780 mm. iki 720 mm. ir temperatūros nuo + 30° lyg — 30° svyruoja tarp 12,43 metrų ir 9 metrų. Dotnuvos kreivoji pasikeltų 6 — 8 milimetrais, nes čia barometras kabo 75,96 metro aukščiau už jūrų lygmę.

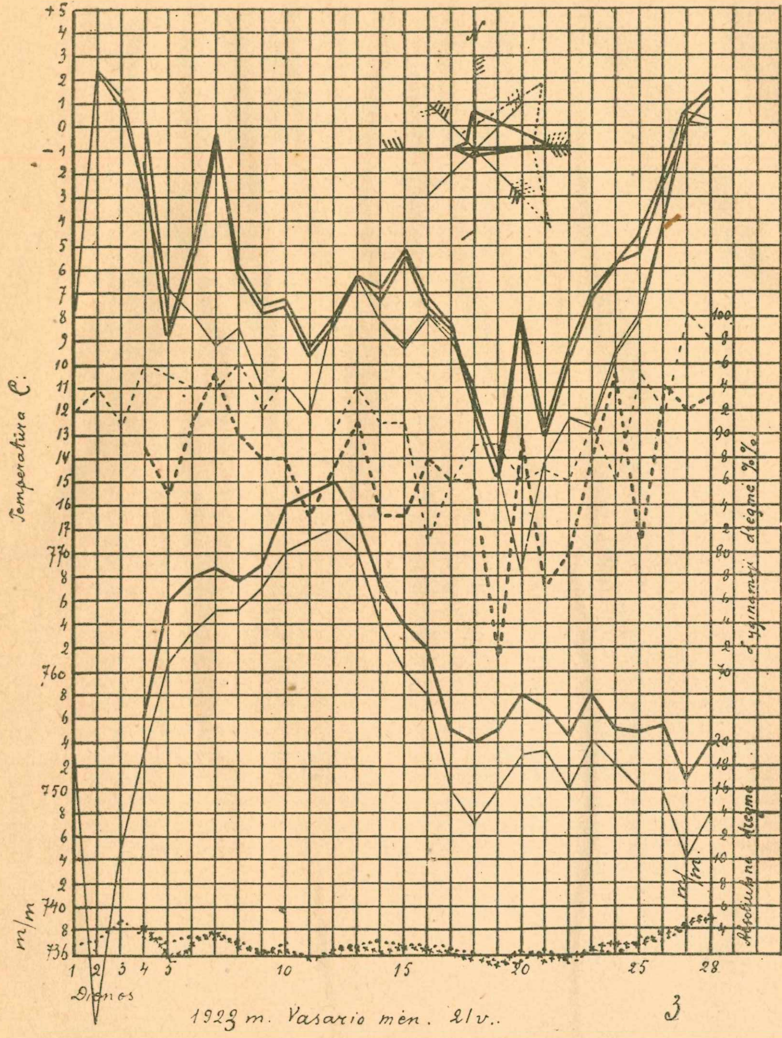
Kada	slėgimas	yra	760	mm.,	o temperatūra	+20°,	pataisa	+6,69 mm.
„	„	„	760	„	„	+10°	„	+6,94 „
„	„	„	760	„	„	0°	„	+7,22 „
„	„	„	760	„	„	—10°	„	+7,51 „
„	„	„	760	„	„	—20°	„	+7,70 „
„	„	„	720	„	„	+20°	„	+6,36 „
„	„	„	720	„	„	+10°	„	+6,57 „
„	„	„	720	„	„	0°	„	+6,84 „
„	„	„	720	„	„	—10°	„	+7,13 „
„	„	„	720	„	„	—20°	„	+7,44 „

Taigi, bendrai imant, Palangoj atmosferos slėgimas žiemą bus maželesnis, negu Dotnuvoj, o vasarą didelesnis. Visi maksimumai ir minimumai kiaurai sutampa: imkime nors gruodžio mėnesio rytmetinę Palangos kreivąją, kurios maksimumas siekia su viršum 775 milimetrus, o minimumas mažesnis už 796 mm.; arba imkime liepos mėnesio tų pačių metų kreivąją ir t. t.

Palangos daviniai paimti nuo pat stoties įsikūrimo — 4 vasario mėnesio 1923 metų. Tokiu būdu, meteorologijos daviniai patiekti nuo 1923 m. iki 1 vasario 1924 m.

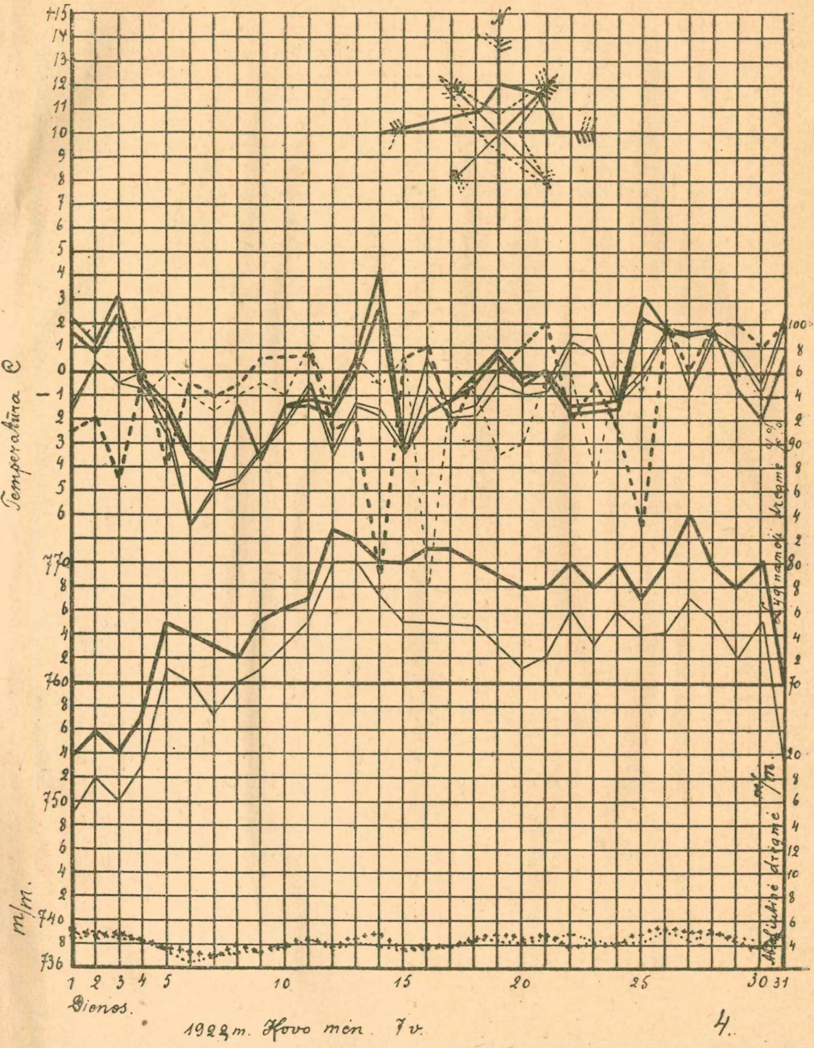

Temperatūra C.
m/m.
Absoliutinė drėgme
m/m.
Lyginamoji drėgmė %%.
Dienos.
N
1929 m. Vasario mėn. 7 v.
1.

Temperatūra C.
m/m
Lyginamoji drėgmė %%
Absoliutnė drėgmė
m/m.
N
Dienos
1922m Vasario mėn 14 v..
2.

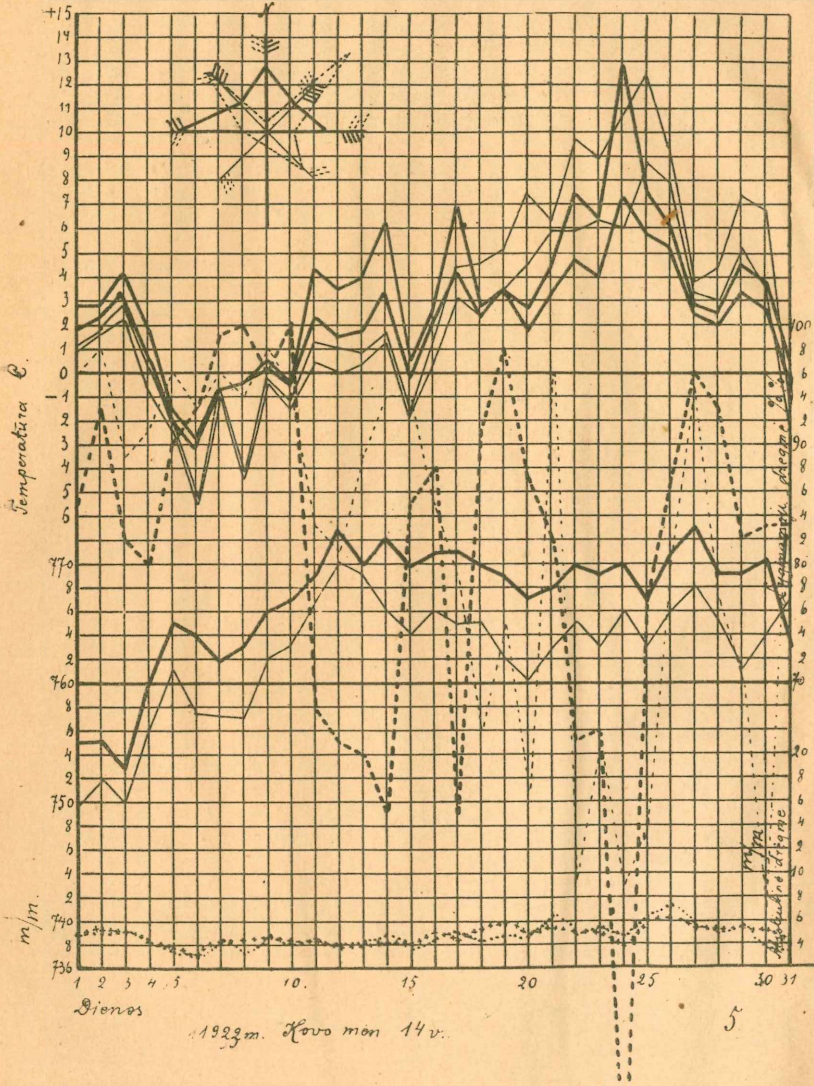
1929 m. Vasario mėn. 2/v..

3

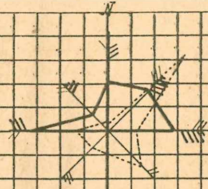

1929 m. Kovo mėn. 7 v.

4.

Temperatūra C.
m/m.
Dienos
1922 m. Kovo mėn 14 v.
Absoliutinė drėgmė
Reliatyvi drėgmė %
m/m
N
5

Temperatūra C.

m/m.

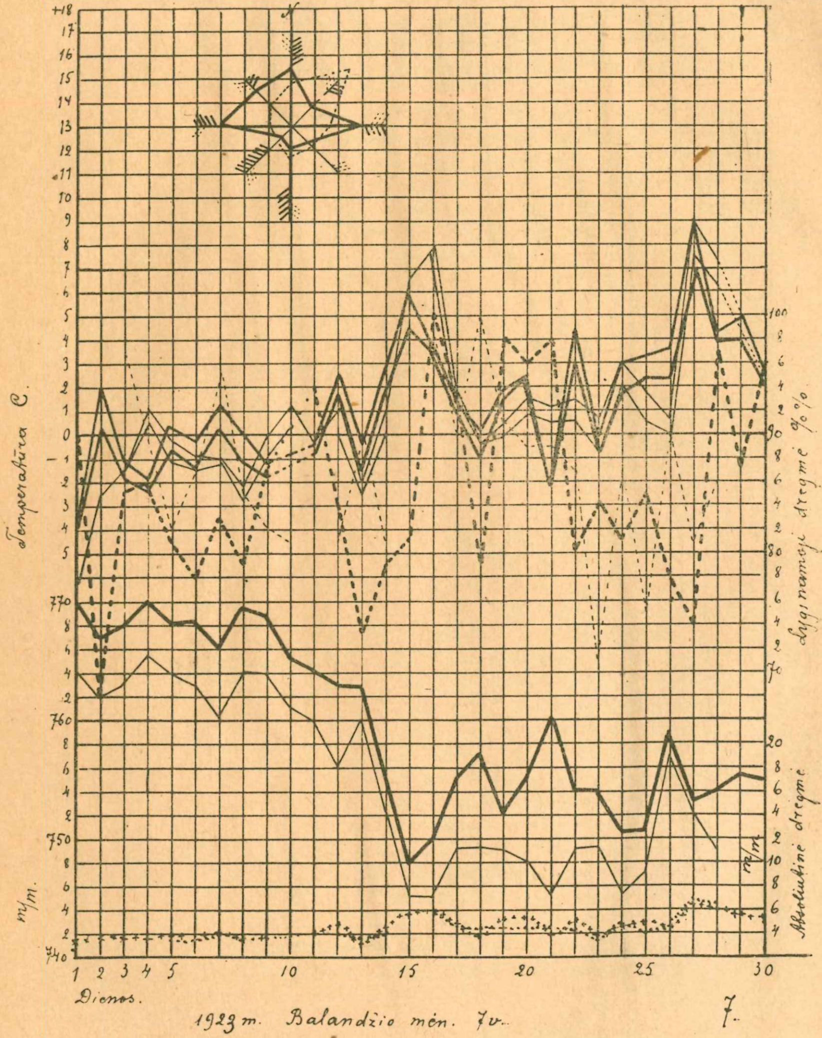
m/m. Absoliutinė drėgmė

Lyginamoji drėg. %%

Dienos.

1923 m. Kovo mėn. 21 v.

6.

Temperatūra C.
m/m.
N
Lyginamoji dregmė %%
Absoliutinė dregmė
m/m
Dienos.
1923 m. Balandžio mėn. Žv.
7.

Temperatūra C.

m/m

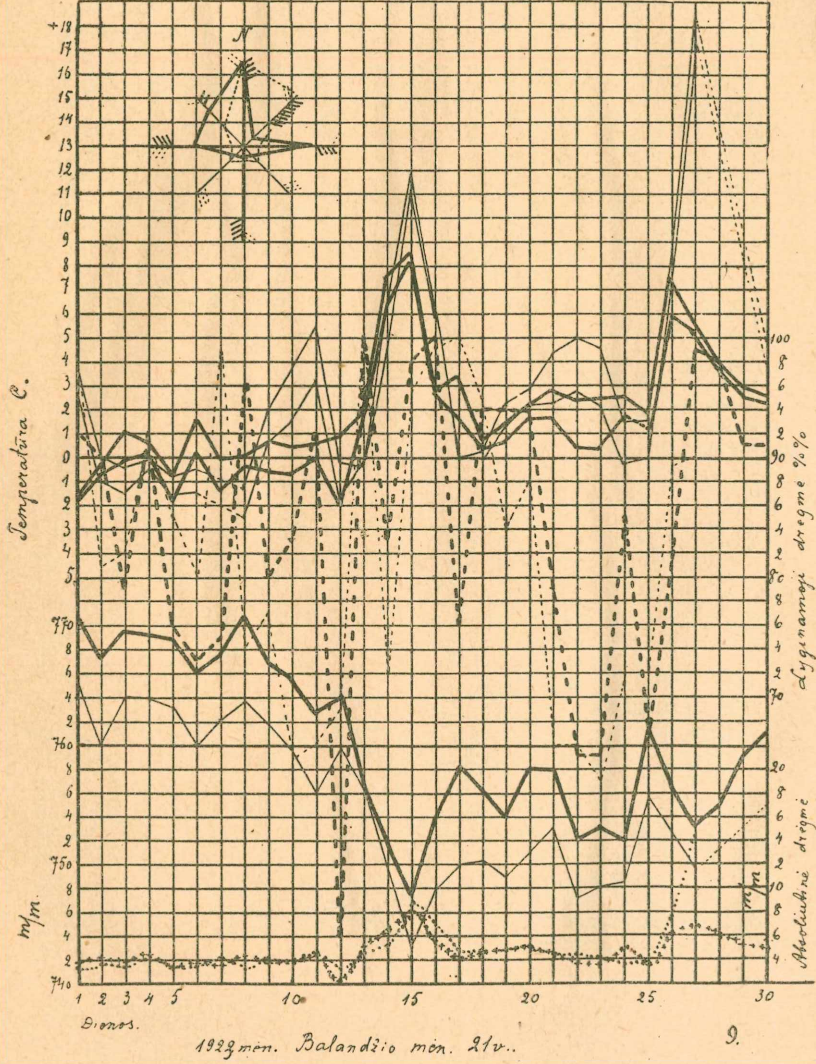
Dienos

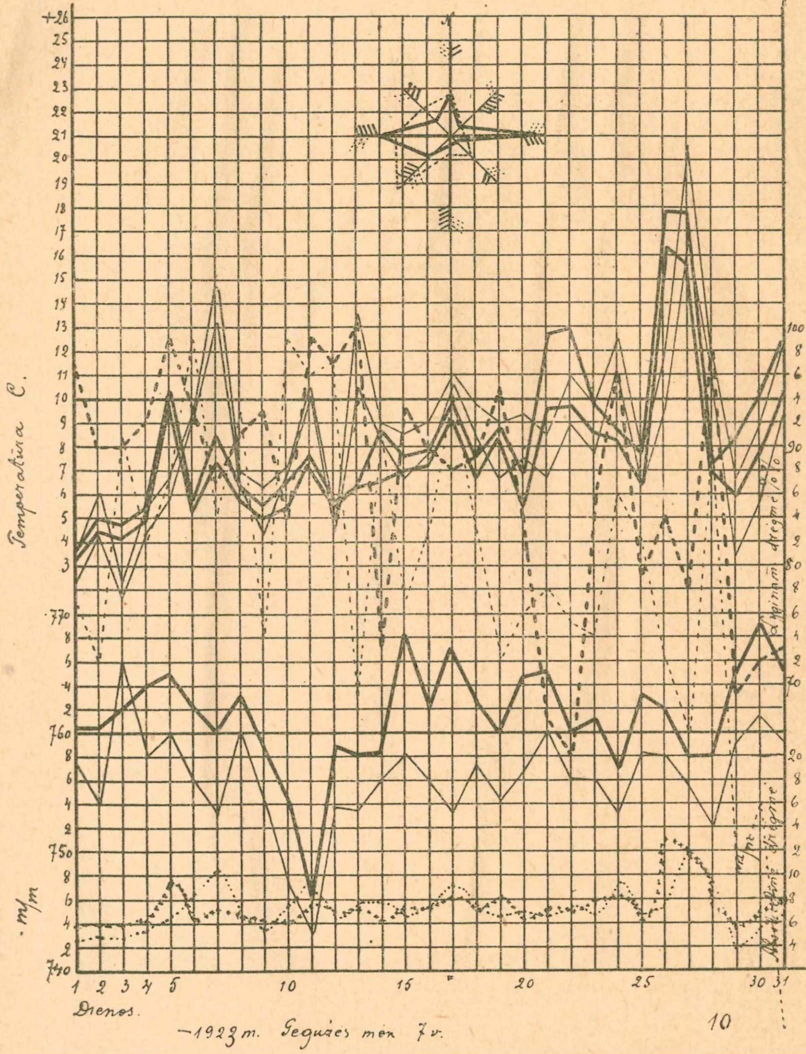
1923 m Balandžio mėn 14 v.

Lyginamoji drėgmė %.

Absoliutinė drėgmė

m/m

Temperatūra C.
N
m/m.
Lyginamoji dregmė %%
Absoliutinė drėgmė
m/m
Dienos.
1929 mėn. Balandžio mėn. 21 v..
9.

Temperatūra C.
m/m
Dienos.
—1923 m. Gegužės mėn 7 v.
10

Temperatūra C.

m/m.

Dienos

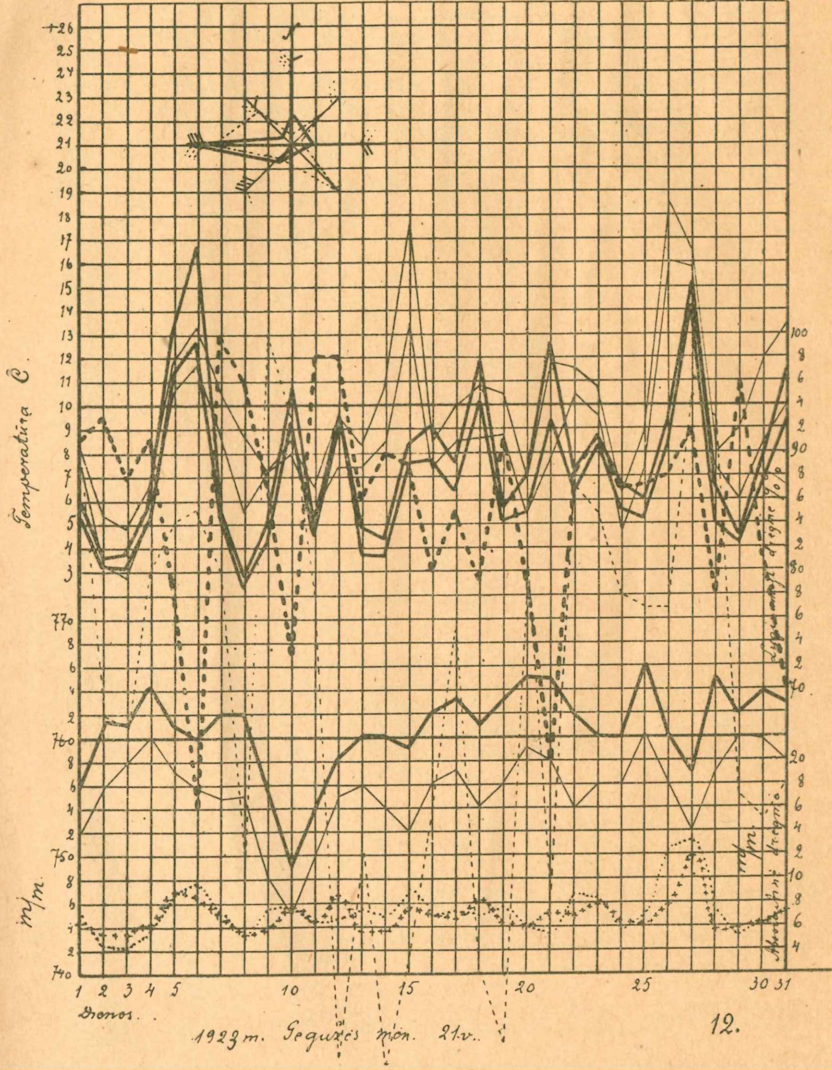
1928 m. Gegužės mėn 14 v..

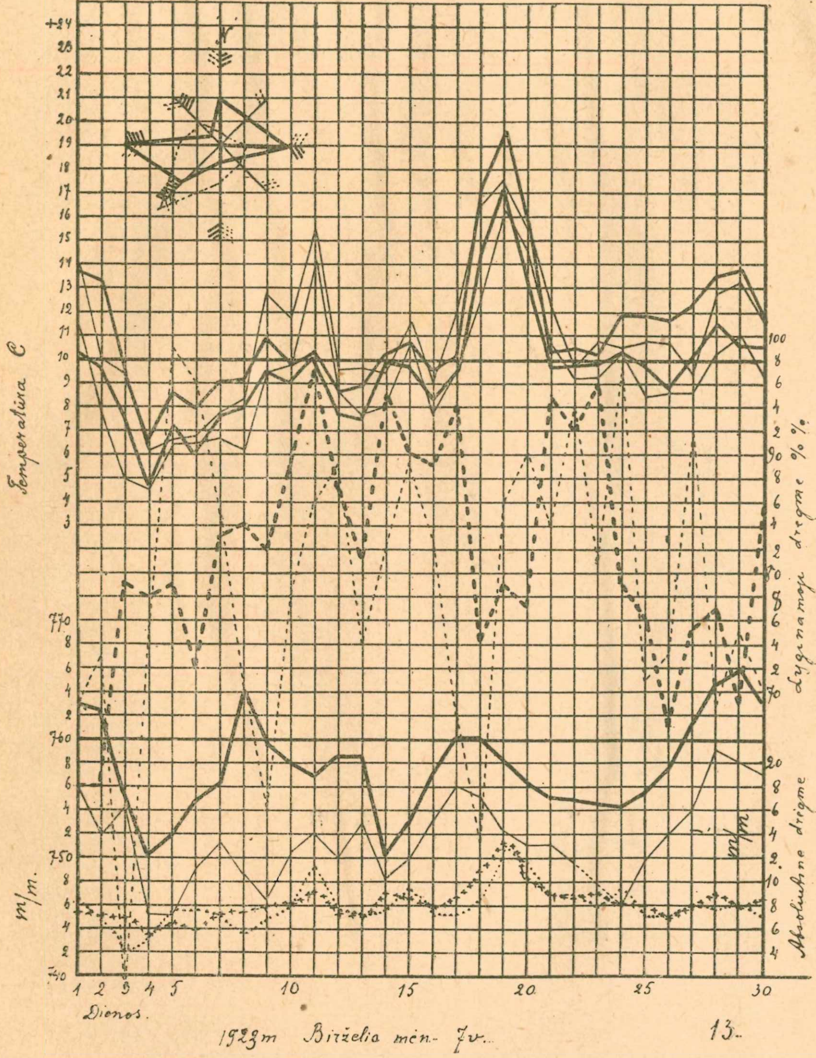
11.

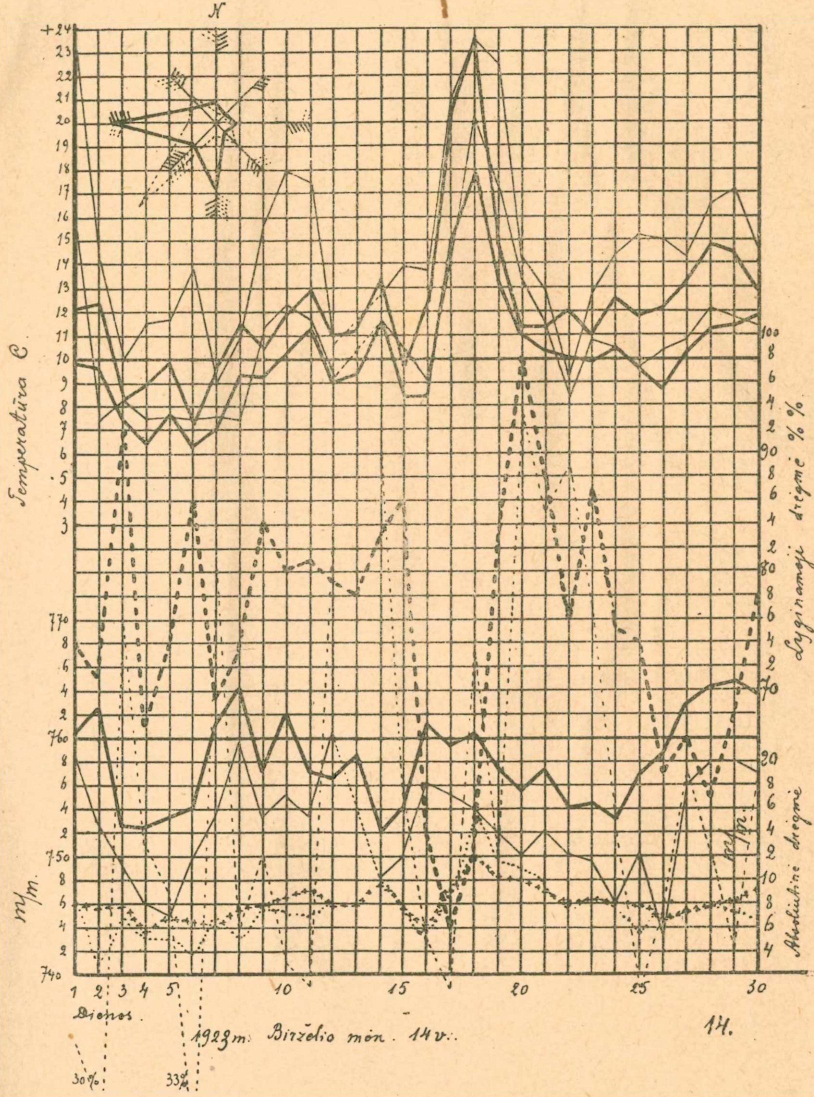
28 %

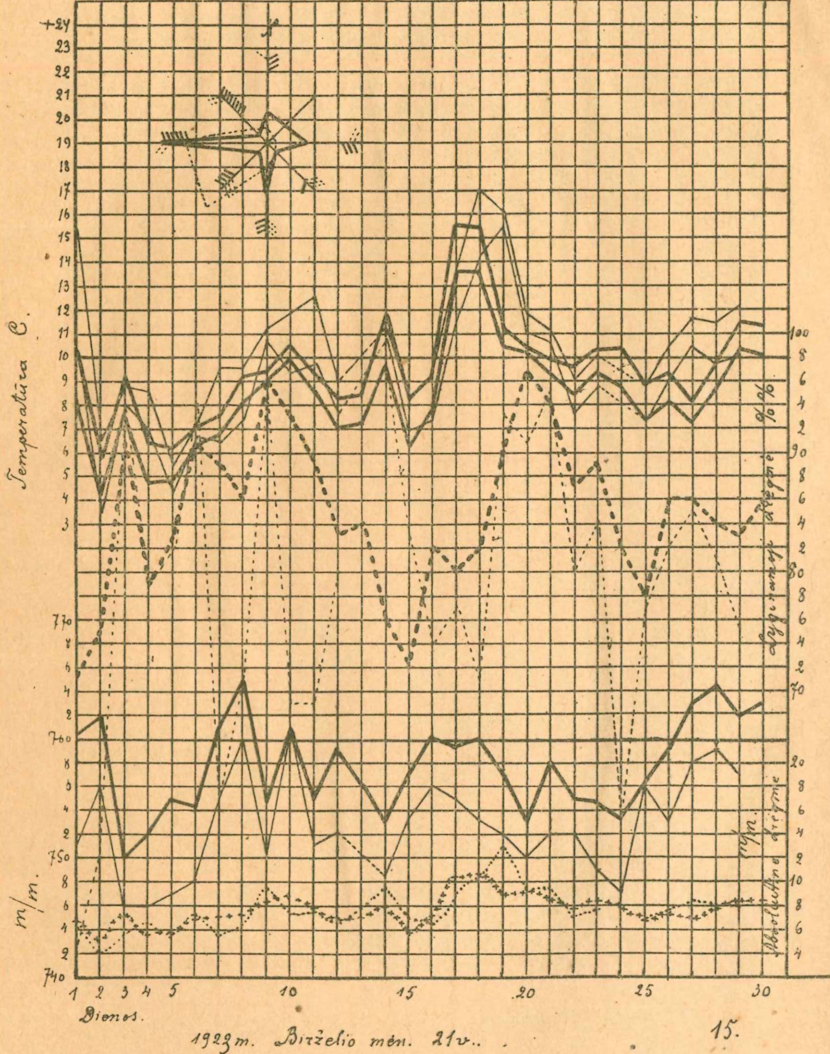
33 %

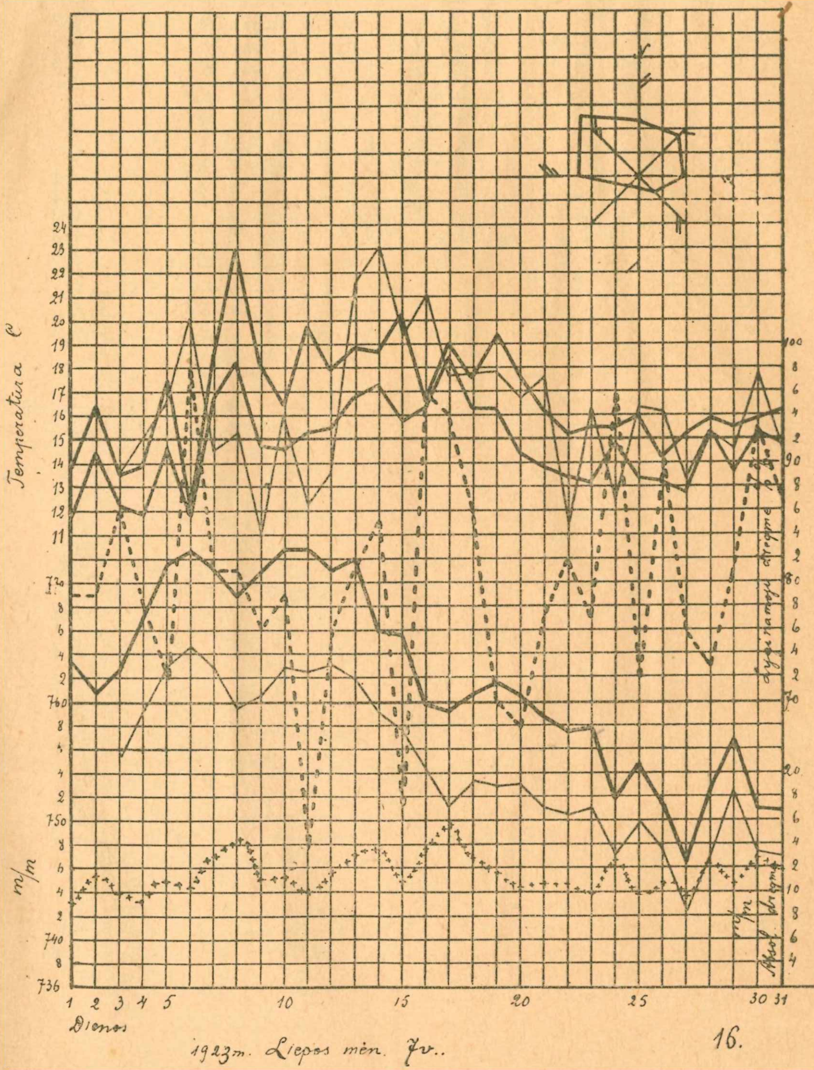
29 %

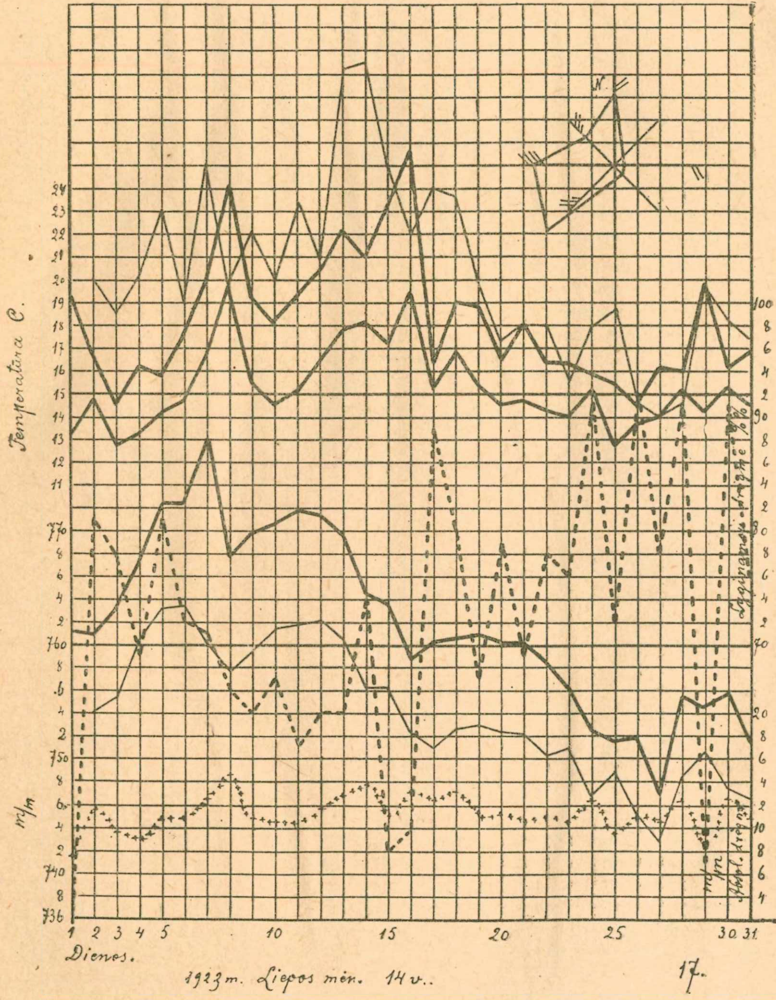

Temperatūra C.
m/m.
Dienos.
1929 m. Gegužės mėn. 21 v..
12.
m/m.
Absoliutinė drėgmė
Lyginamoji drėgmė %

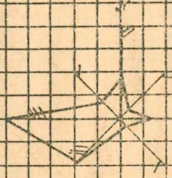

Temperatūra C
m/m.
Dienos.
1929m Biržėlio mėn. 7v.
13.
Lyginamoji drėgmė % %
Absoliutinė drėgmė
m/m
N

N
Temperatūra C.
m/m.
Lyginamoji drėgmė % %
Absoliutinė drėgmė
m/m.
Dienos.
1929m. Birželio mėn. 14v.
14.
30%
33%

Temperatūra C.
m/m.
Dienos.
1923m. Birželio mėn. 21v..
15.

Temperatura C
m/m
Dienos
Lyginamoji drėgmė %
Absol. drėgmė m/m
1923m. Liepos mėn.
16.

Temperatūra C.
m/m
Lyginamoji drėgmė %%
Absol. drėgmė
m/m
Dienos.
1923 m. Liepos mėn. 14 v..
17.

Temperatura C

24 23 22 21 20 19 18 17 16 15 14 13 12 11

m/m.

770 8 6 4 2 760 8 6 4 2 750 8 6 4 2 740 8 736

drėgmė % %

100 8 6 4 2 90 8 6 4 2 80 8 6 4 2 70

Debesuotumas

20 8 6 4 2 10 8 6 4

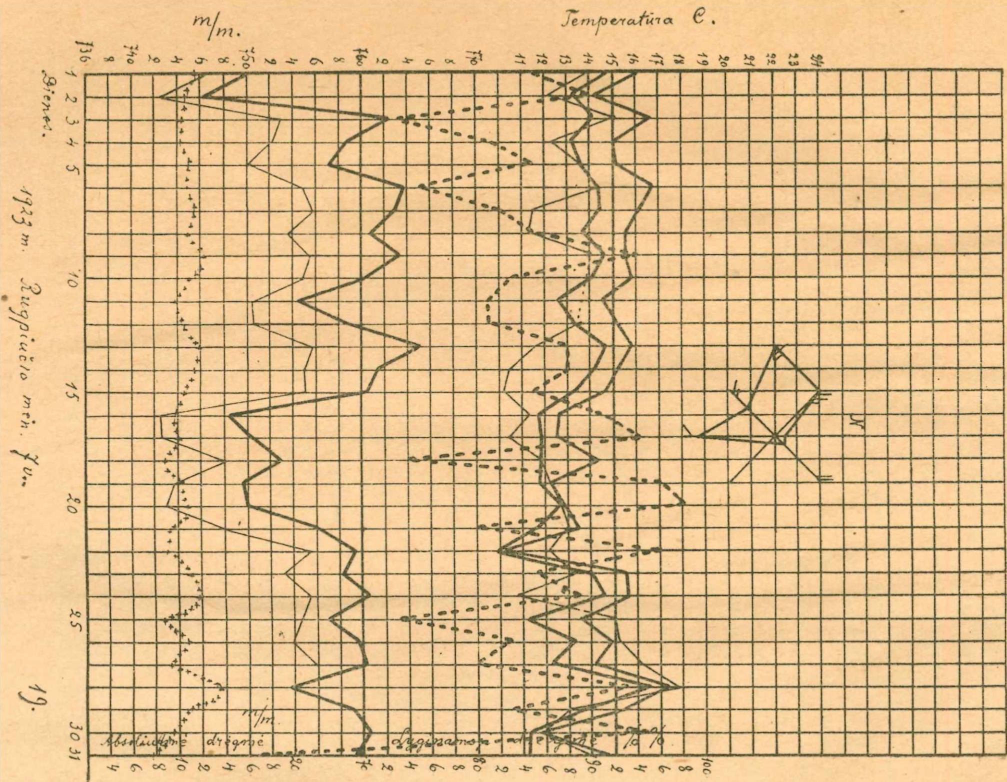
m/m. Absoliutinė drėgmė

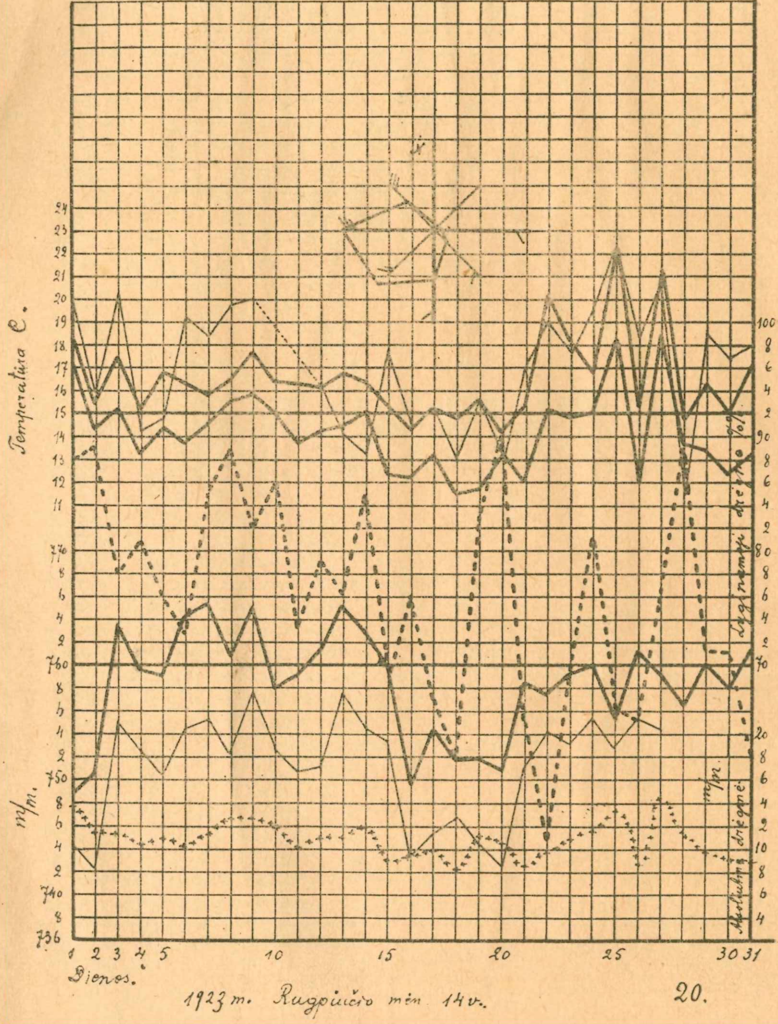
1 2 3 4 5 10 15 20 25 30 31

Dienos.

1923m. Liepos mėn. 21v.

18.

m/m.
Temperatura C.
Dienos.
1923 m. Rugpiučio mėn. 7 v.
19.

Temperatūra C.
m/m.
Dienos.
Absoliutinė drėgmė
m/m
Lyginamoji drėgmė %
1923 m. Rugpiučio mėn 14 v.
20.

Temperatūra C.

m/m.

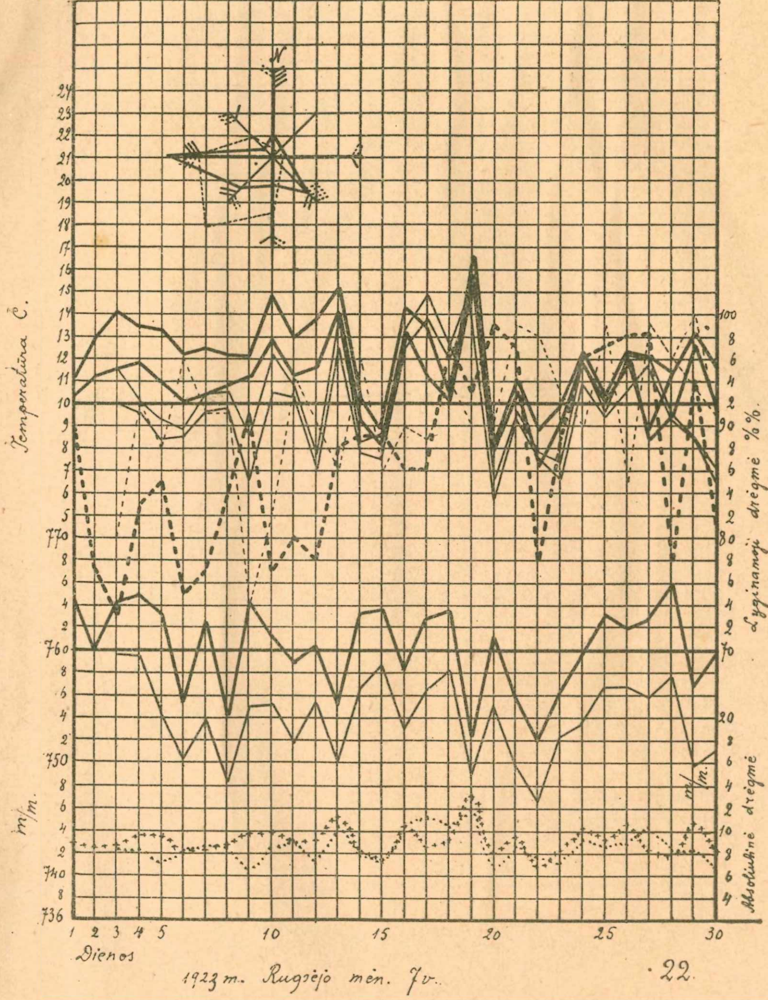
Absoliutinė drėgmė m/m.

Lyginamoji drėgmė %%

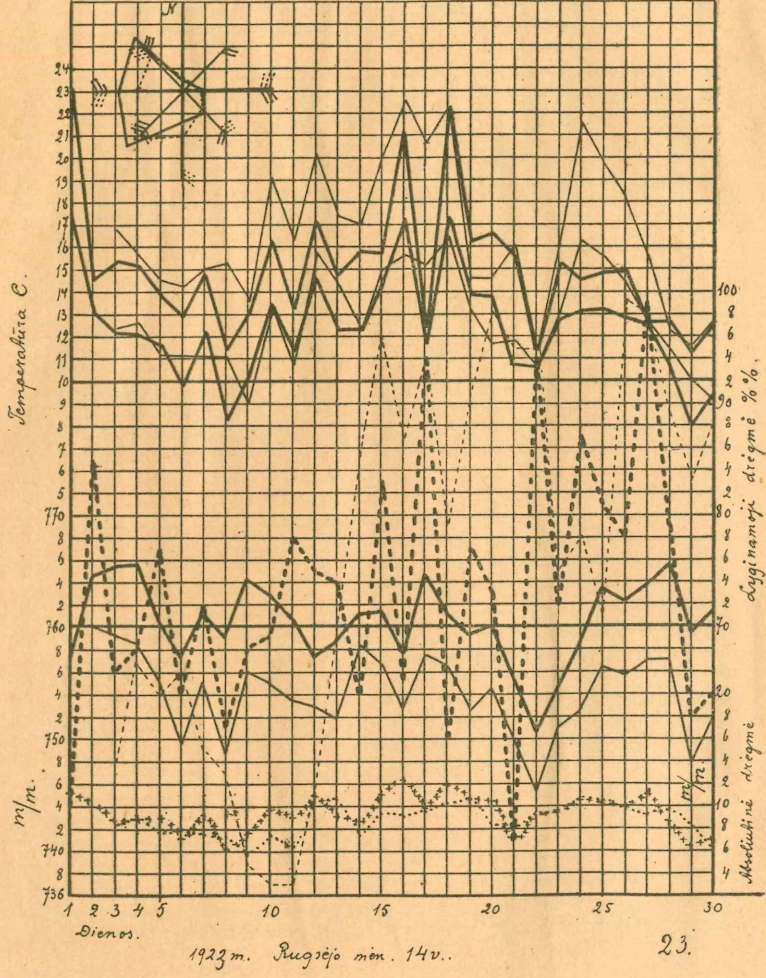
Dienos.

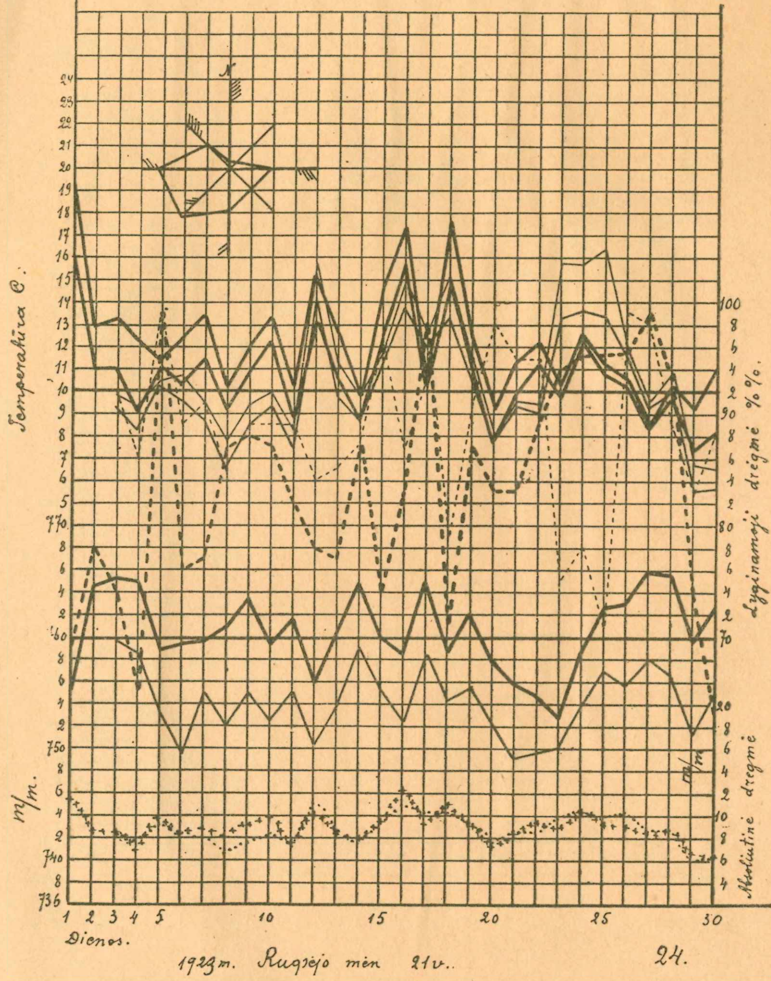
1923 m. Rugpiučio mėn. 21 v.

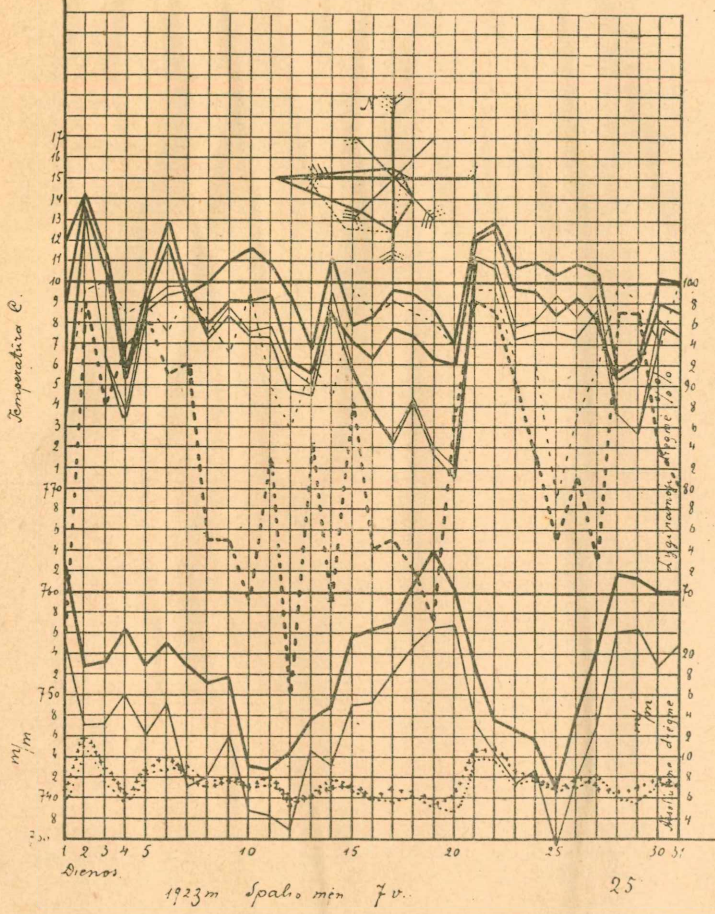
21.

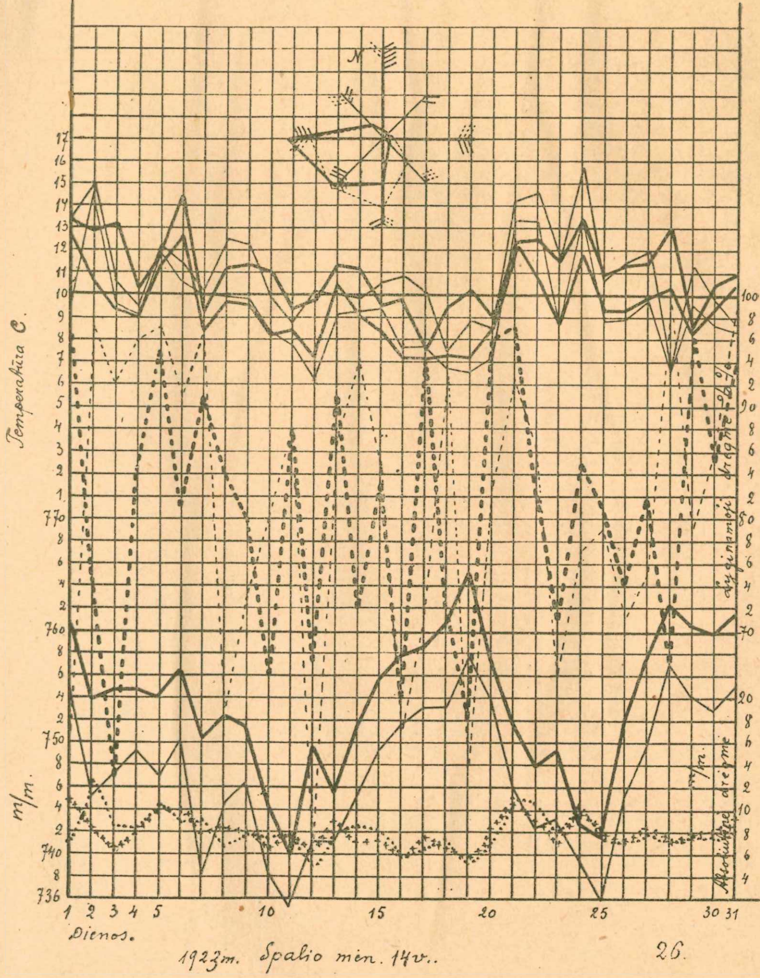

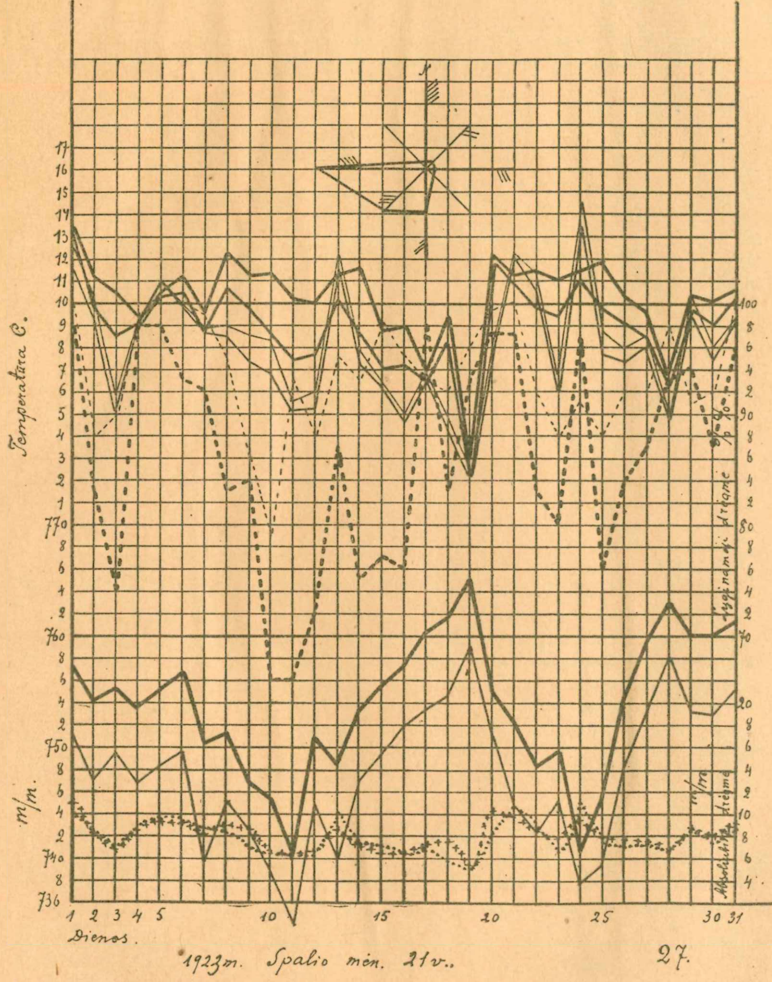
Temperatūra C.
N
m/m.
m/m.
Lyginamoji drėgmė %%.
Absoliutinė drėgmė
Dienos
1923 m. Rugsėjo mėn. 7 v.
·22.

Temperatūra C.
m/m.
Lyginamoji drėgmė %%.
Absoliutinė drėgmė
m/m.
N
Dienos.
1923 m. Rugsėjo mėn. 14 v..
23.

Temperatūra C.
m/m.
Lyginamoji drėgmė %%.
Absoliutinė drėgmė
m/m
N
Dienos.
1923 m. Rugsėjo mėn 21 v..
24.

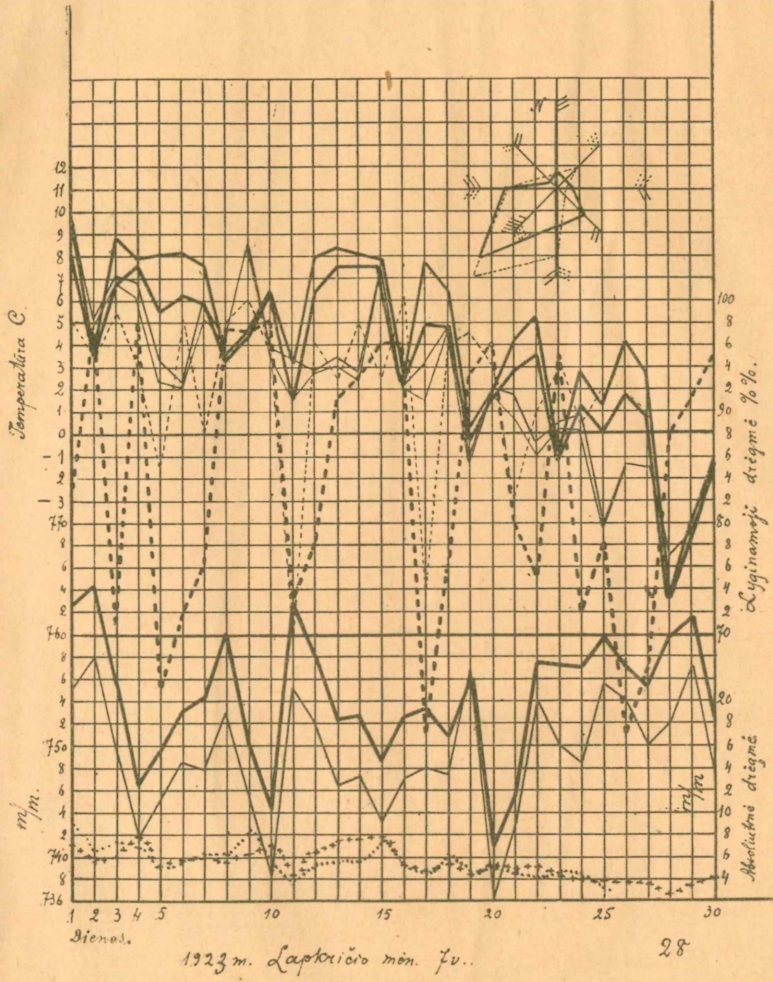

Temperatūra C.
Lyginamoji drėgmė %
Dienos
1923m Spalio mėn 7 v.
25

Temperatūra C.
m/m.
N
Dienos.
1923m. Spalio mėn. 14v..
26.
Absoliutinė drėgmė
m/m.
Lyginamoji drėgmė %

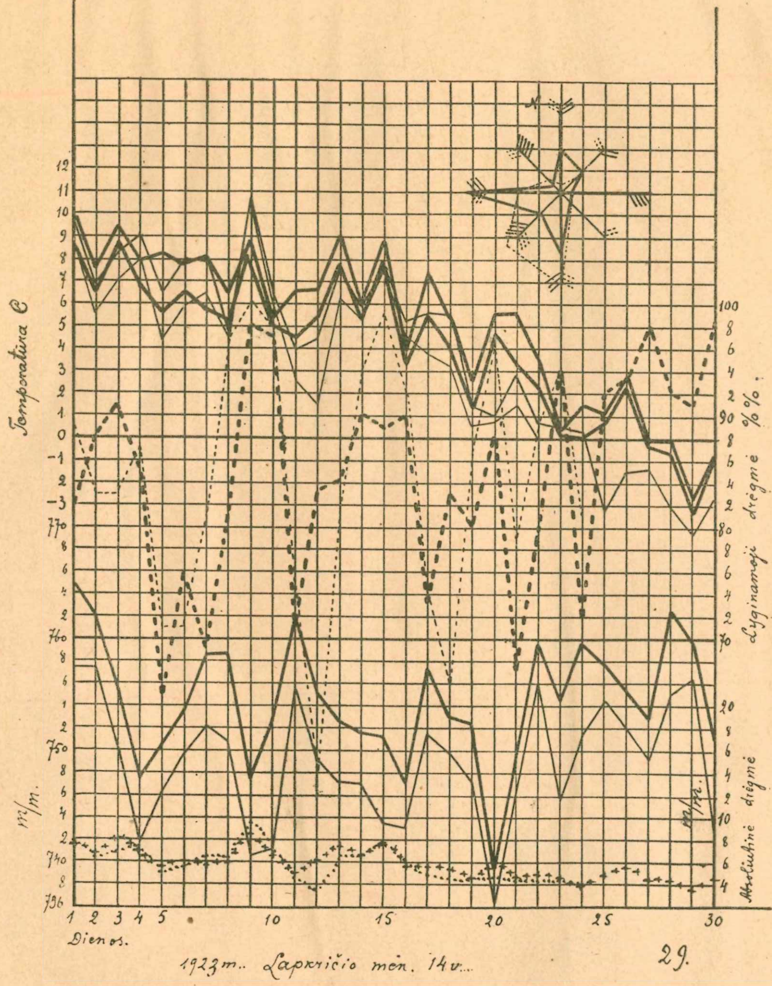

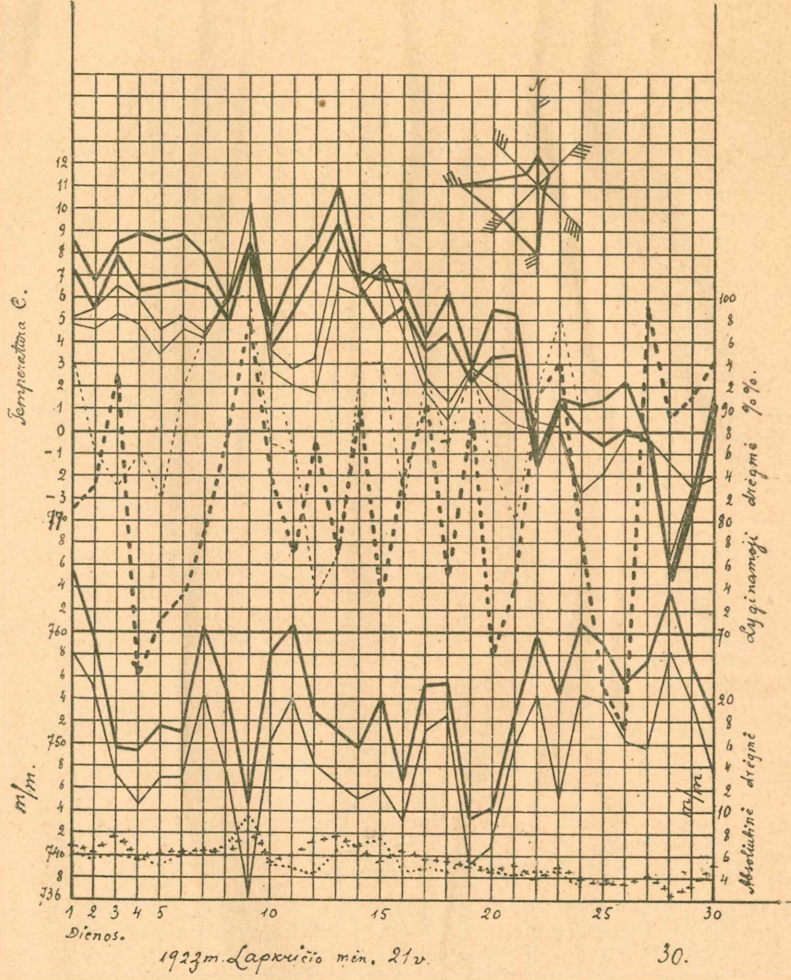
1923 m. Spalio mėn. 21 v..

27.

Temperatūra C.
m/m.
Dienos.
1923 m. Lapkričio mėn. Žv..
28
m/m
Absoliutinė drėgmė
Lyginamoji drėgmė %%.

Temperatūra C
m/m.
Dienos.
Lyginamoji drėgmė %%.
Absoliutinė drėgmė
m/m.
N
1923 m.. Lapkričio mėn. 14 v...
29.

Temperatūra C.
m/m.
Dienos.
1923m. Lapkričio mėn. 21 v.
30.
m/m.
Absoliutinė drėgmė
Lyginamoji drėgmė %%.
N

Temperatūra C.

m/m.

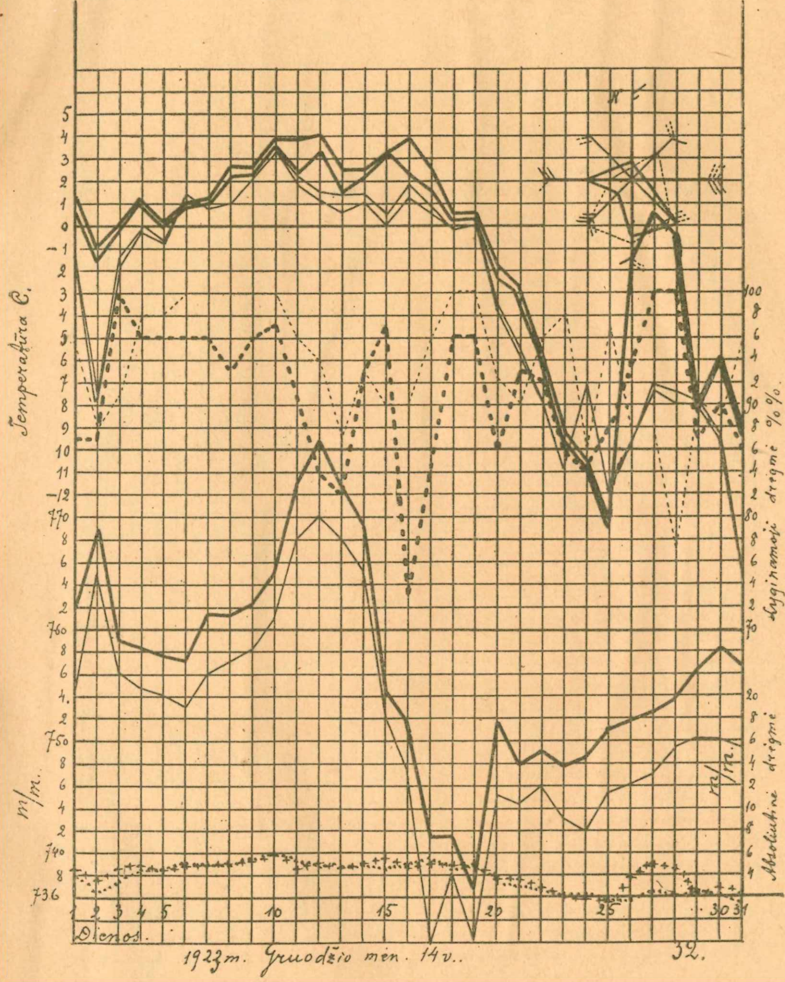
Dienos

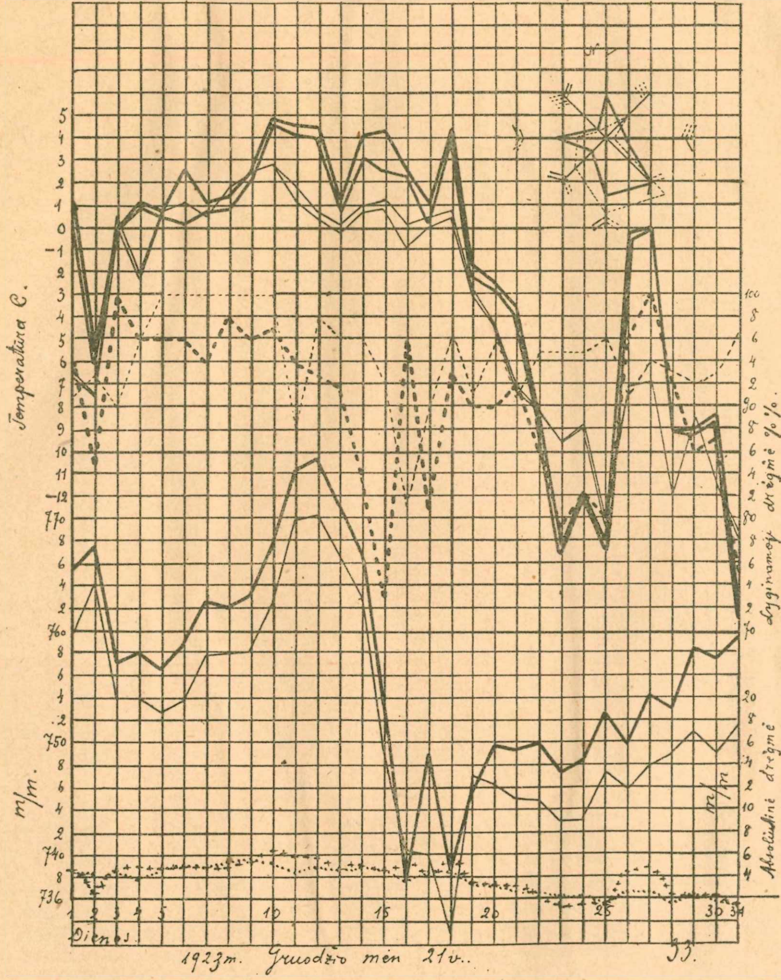
1932 m Gruodžio mėn.

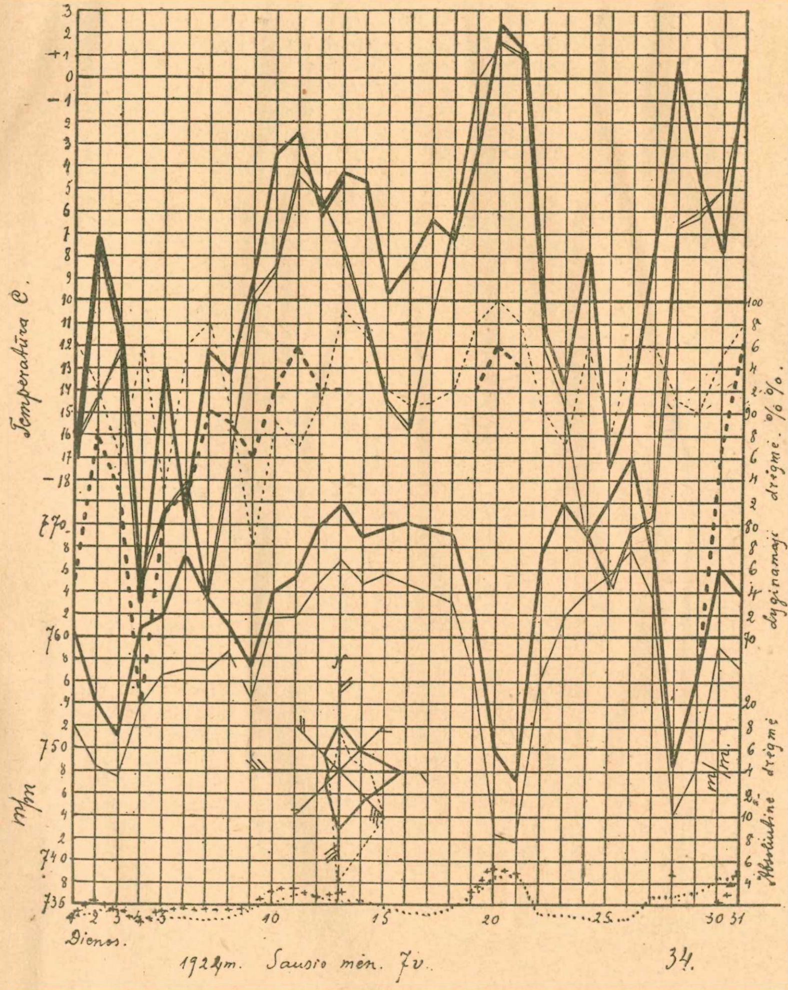
m/m.

Absoliutinė drėgmė

Lyginamoji drėgmė % %

Temperatūra C.
m/m.
Lyginamoji drėgmė %%.
m/m.
Absoliutinė drėgmė
Dienos.
1923m. Gruodžio mėn. 14v..
32.

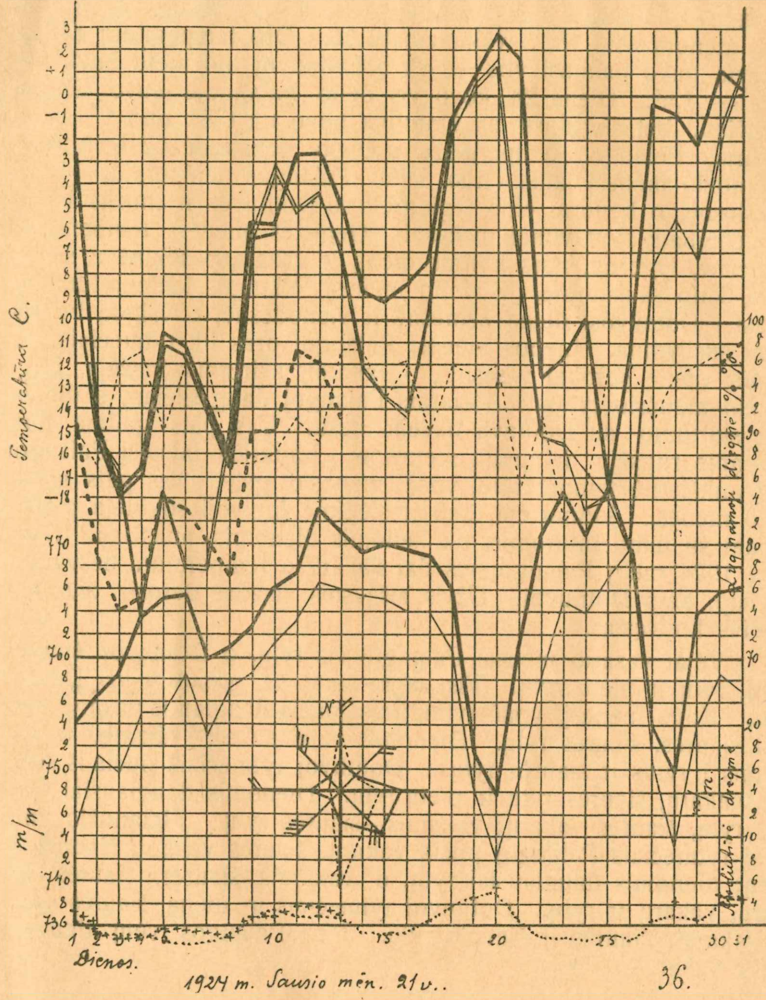

Temperatura C.
m/m.
Dienos
1923 m. Gruodžio mėn 21 v..
J. J.
Lyginamoji drėgmė %/%.
Absoliutinė drėgmė
m/m

Temperatūra C.
m/m
Lyginamaji drėgmė. % %.
Absoliutinė drėgmė
m/m.
Dienos.
1924m. Sausio mėn. 7v.
34.

1924 m. Sausio mėn. 14 v.

35.

Temperatūra C.
m/m
Santykinoji drėgmė % %
Absoliutinė drėgmė
m/m.
Dienos.
1924 m. Sausio mėn. 21 v..
36.

Oro temperatūra Palangoje yra žymiai lygesnė, kaip Dotnuvoje. Vasario mėnesį ji taip žemai nenusileidžia, o pakyla aukščiau. Tai ypač žymu dieną ir vakare: 7 vasario vakare temperatūra buvo 9⁰ aukštesnė, o visų žemiausioji vakare 19 vasario buvo 4⁰ aukštesnė už visų žemiausiąją Dotnuvoj 20 vasario. Kovo mėnesį Palangos temperatūra aukštesnė rytmečiais iki 21 dienos, dienomis iki 18, o vakarais iki 15. Oro temperatūra 14 kovo rytą buvo pakilusi virš + 4⁰, o Dotnuvoj tuo metu buvo beveik — 1,5⁰. Dieną 24 kovo vis delto Palangoje buvo iškilusi aukščiau, bet skirtumas su Dotnuva buvo tik 0,5⁰: nuo 15 kovo vakarais Palangos temperatūra nebuvo aukštesnė už Dotnuvos. Balandžio mėnesį laikas nuo laiko Palangos temperatūra būva aukštesnė, o bendrai eina lygiagreta su Dotnuvos ir linksta laikytis žemeliau; svyravimai mažesni. Gegužės mėnesį temperatūra žemesnė, lygesnė, nors kartais dieną ir vakarą pašokinėja smarkiau, kaip sausumoje. Birželio mėnesį Palangos temperatūra artinasi į Dotnuvos: dieną žemesnė ir vienodesnė, o vakarą beveik visai susilygina. Liepos mėnesį Palangoj oras tik rytmečiais šiltesnis; dieną gerokai vėsesnis, o vakarais skirtumas mažėja. Rugpiūčio mėnesio rytais ir vakarais Palangoj daug šilčiau, o dienomis skirtumo su Dotnuva beveik nesti. Tas pats galima tarti dar apie rugsėjo ir spalių mėnesius. Lapkričio mėnesį Palangoj dar aukštesnė temperatūra, ypač mėnesio gale. Tas pats gruodžio mėnesį. Įdomu čia, kad ir slėgimo kreivoji šokinėja atatinkamai su temperatūromis, tik keliomis dienomis anksčiau. Sausyje 1924 metų Palangoj vis dar šilčiau, o temperatūra nesvyruoja taip, kaip Dotnuvoj. Užvis aiškesnis vaizdas darosi, žiūrint į pačias kreivąsias.

Vėjai vasario mėnesį Palangoj vis rytų, o Dotnuvoj šiaurės rytų, rytų ir pietų rytų. Visi vėjai smarkūs, greitesni už Dotnuvos. Kovo mėnesį, ypač rytmečiais, pučia daugiau iš vakarų, paskui šiaurės, šiaurės rytų. Dienomis vėjai sukasi į šiaurę, o vakarais į rytus ir šiaurės rytus. Dotnuvoj rytmečiais pučia iš šiaurės vakarų, šiaurės rytų ir pietų rytų. Dienomis daugiausiai šiaurės rytų, šiaurės vakarų; vakarais—šiaurės rytų. Balandžio mėnesį rytmečiais Palangoj pučia vakarų, šiaurės vakarų, šiaurės ir rytų; dienomis daugiausiai rytų, o vakarais šiaurės, šiaurės vakarų, vakarų ir rytų. Dotnuvoj rytmečiais ir dieną šiaurės rytų, o vakarais šiaurės ir šiaurės rytų. Jėga Palangos vėjų daugiau kaip dukart didesnė.

Gegužės mėnesio rytmečiais Palangoj pučia iš vakarų ir rytų, dieną — vakarų ir pietų vakarų, vakarą — vakarų. Dotnuvoj rytmečiais pietų vakarų ir vakarų, dieną — šiaurės vakarų ir pietų vakarų, vakarą — vakarų, pietų rytų, šiaurės rytų, šiaurės vakarų. Ir čia Palangos vėjai vis smarkesni. Birželio mėnesį Palangoj daugiausiai pučia vakarų, pietų vakarų, rytų. Dieną — vakarų ir pietų, vakarą — vakarų. Dotnuvoje rytmetį ir dieną pietų vakarų, vakarą — pietų vakarų ir vakarų. Palangoj vėjai smarkesni.

Liepos mėnesį Palangoj daugiausiai rytmečiais pučia šiaurės vakarų, vakarų, šiaurės ir šiaurės rytų; dieną — pietų vakarų, vakarų ir šiaurės, o vakarą — vakarų ir pietų vakarų. Šio mėnesio vėjai gana silpnoki; kiek smarkesni vakarų vėjai dienos metu. Rugpiūčio mėnesį rytmečiais pučia silpnoki pietų, vakarų ir kiek smarkesni šiaurės vakarų vėjai; dieną — vakarų ir pietų vakarų; tas pats ir vakarais. Rugsėjo mėnesį rytą pučia vakarų, pietų vakarų ir pietų rytų; dieną — pietų vakarų, vakarų ir šiaurės vakarų, o vakarą — vakarų ir pietų vakarų; Dotnuvoje gi rytmečiais —pietų vakarų, vakarų ir pietų; dienomis—pietų vakarų, va-

1922 m. (21 v.) 9 v. vak. 22 rugpiūčio —
(21 val.) 9 v. vak. 23 rugpiūčio.

Dotnuva.

Valandos.	Termometrai		Lyginamoji drėgmė. % %	Absoliutinė drėgmė. $\frac{gr.}{m.^3}$
	Sausas.	Šlapias.		
21	12,7	12,2	95	10.3
22	12,2	12,0	98	10.3
23	11,5	11,5	100	10.1
24	11,1	11,0	99	9.7
1	10,8	10,6	98	9.4
2	10,1	10,0	99	9.1
3	9,3	9,0	96	8.4
4	9,1	9,0	99	8.5
5	10,0	9,9	99	9.0
6	11,6	11,3	97	9.8
7	13,8	12,8	90	10.4
8	16,3	14,5	81	11.2
9	18,3	15,5	73	11.4
10	19,5	15,8	65	11.1
11	21,7	16,8	59	11.3
12	22,6	17,5	58	11.8
13	23,1	17,7	56	11.8
14	23,5	18,0	56	12.0
15	23,5	18,25	59	12.8
16	23,0	18,5	59	12.3
17	23,0	18.5	63	13.1
18	21,5	18,0	70	13.2
19	20,5	17,6	74	13.2
20	19,1	17,2	82	13.4
21	17,0	16,0	90	13.0

Oro temperatūra.

karų ir šiaurės vakarų. Dotnuvoje beveik visi šio mėnesio vėjai smarkesni, kaip Palangoje. Spalio mėnesį visą laiką beveik vakarų vėjas; šiek tiek dar pietų vakarų ir pietų. Ir Dotnuvoje šį mėnesį vėjo linkmės tos pačios ir jėga ta pati. Lapkričio mėnesį Palangoje rytmečiais pučia pietų vakarų vėjai, dienomis — vakarų ir pietų, o vakarą — vakarų, pietų vakarų, pietų. Tas pats Dotnuvoje, tik dieną kiek daugiau pietų vėjų. Gruodžio mėnesį beveik visą laiką Palangoje pučia pietų rytų ir pietų, kartais vakarų. Dotnuvoje rytmečiais pietų rytų, pietų vakarų, pietų ir vakarų; dieną — pietų vakarų, pietų ir pietų rytų; vakarą tas pats.

1922 m. (21 v.) 9 v. vak. 22 Rugpiūčio — (21) 9 v. vak. 23 Rugpiūčio.

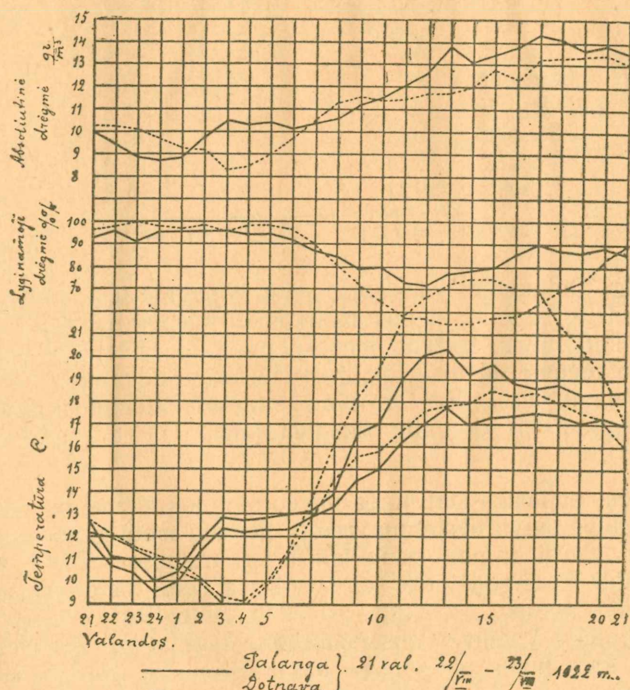
Palanga.

Valandos.	Termometrai: Sausas.	Termometrai: Šlapias.	Lyginamoji drėgmė. % %	Absoliutinė drėgmė gr./m.³
21	12,6	11,9	93	10,0
22	11,1	10,85	96	9,5
23	11,0	10,4	92	9,0
24	10,0	9,6	95	8,7
1	10,4	10,0	95	8,9
2	11,8	11,4	96	9,8
3	12,8	12,4	96	10,5
4	12.7	12,2	95	10,3
5	12,8	12,3	95	10,4
6	13,0	12,3	93	10,2
7	14,1	12,9	87	10,4
8	14,8	13,4	85	10,6
9	16,6	14,6	79	11,2
10	17,0	15,0	80	11,5
11	19,0	16,2	74	12,0
12	20,0	17,0	72	12,6
13	20,2	17,8	78	13,7
14	19,2	17,0	79	13,1
15	19,6	17,4	80	13,4
16	18,8	17,3	86	13.8
17	18,6	17,6	90	14,4
18	18,7	17,5	88	14,2
19	18,4	17,1	87	13,7
20	18,4	17,2	88	13,9
21	18,4	17,0	86	13,6

Oro temperatūra.

kas Palangoj, tik mažiau šiaurės ir vakarų vėjų, užtat kiek daugiau pietų vakarų, pietų ir pietų rytų; vėjai čia, bendrai imant, nedidelės jėgos. Sausio mėnesį Palangoj daugiau pučia iš rytų; rytmečiais kiek prisideda pietų vėjų, dienomis šiaurės, o vakarais pietų rytų. Dotnuvoje visą laiką pučia pietų vėjas; be jo, rytmečiais matome dar pietų rytų, dienomis pietų rytų ir rytų, o vakarais rytų ir šiaurės.

Įsižiūrėję į sauso ir šlapio termometrų temperatūrų skirtumus, pastebėsime, jog Dotnuvoj tik dienomis ir daugiausiai pavasarį ir vasarą šis skirtumas esti žymesnis negu Palangoje; vadinasi, tuo metu Palangos oras drėgnesnis, nes garavimas eina lėčiau. Absoliutinės ir lyginamosios drėgmės eiga paroje vaizduoja kreivosios, pagamintos 22 — 23 dienai rugpiūčio mėnesio 1922 metų iš kas valandą darytų užrašų Palangoje ir Dotnuvoje (16 pav.), (žiūr. lentelės pusl. 65 ir 66).

16 pav.

Drėgmės išskaičiuotos iš sauso ir šlapio termometrų temperatūrų skirtumo (Augusto psichrometras). Vakarą, naktį, ankstyvą rytmetį temperatūrų skirtumai ir lyginamosios drėgmės mažai skiriasi iki 8 valandos; paskui Dotnuvoj temperatūrų skirtumas didesnis,

taigi lyginamoji drėgmė mažesnė, oras gi sausesnis, ypač tuo metu, kada temperatūros daugiausiai skiriasi.

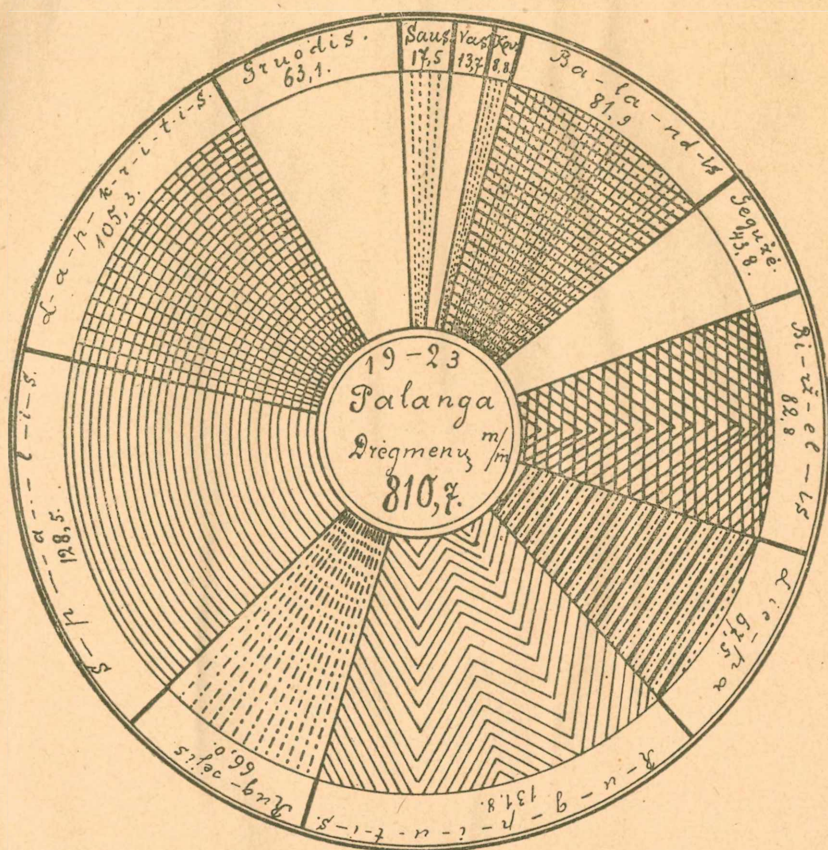
Bendras drėgulių kiekis nuo vasario mėn. 14 d. 1923 m. lig 1 vasario 1924 metų Palangai 810,7 mm., o Dotnuvai nuo 1 vasario 1923 m. lig 1 vasario 1924 metų 605,3 mm. Mėnesiai savo lytingumu Palangoj ir Dotnuvoj eina taip:

Mėnuo	Drėgulių kiekis mm.	
	Palangoj	Dotnuvoj
Rugpiūtis 1923	131,8	104,8
Spalis „	128,5	105,3
Lapkritis „	105,3	96,0
Birželis „	82,8	42,4
Balandis „	81,9	27,3
Liepos „	67,5	83,0
Rugsėjis „	66,0	44,9
Gruodis „	63,1	29,1
Gegužės „	43,8	31,2
Sausis 1924	17,5	20,3
Vasaris 1924	13,7	15,2
Kovas 1923	8,8	5,8
Viso labo:	810,7	605,3

Taigi Dotnuvoje lytingumas neina lygiagrečiai, galima sakyti, tik balandžio, birželio, liepos mėnesiais. Liepos mėnesį Dotnuvoj daugiau prilyta, birželio mėnesį pusė to, kas Palangoj, o balandžio mėnesį tik trečdalis, gruodžio mėnesį Dotnuvoj drėgulių mažiau, negu pusė. Bendra išvada ta, kad Palangoj visados ir oras drėgnesnis ir drėgulių daugiau (žiūr. 17 pav. — drėgulių diagramą).

Iš čia patiektos statistinės meteorologijos elementų medžiagos negalima daryti tikslesnių išvadų, nes tuo metu meteorologijos stotis tik tvėrėsi, ir pats stabų laikas per trumpas. Tiesa, mums teko užtikti Palangoje prieš karą veikusią bene metus meteorologijos stotį, įrengtą „Palangos Mylėtojų Draugijos“, — tačiau šitie užrašai pateko Varšuvos observatorijon, įrankiai gi išsilaikė per visokias karo meto okupacijas pas vaistininką, davusio stočiai vietą savo sode. Dabar veikia nuo 4 vasario 1923 metų Švietimo Ministerijos įrengta meteorolagijos stotis, kuri per šį trumpą laiką iš gimnazijos kiemo supaturojo persikelti į naują vietą. Be to, pajury, prie tilto, žymesnėj kopoj styri nežinia kam toks aukštas stulpas su Wildo fliugeriu be anemometrinės lentelės: vėjo linkmė ir Palangoj ta pati; jėga gal būt kiek kitoniška, bet čia tiltas pakely. Pagaliau jis, matomai rūpi tik pačiam vėjui.

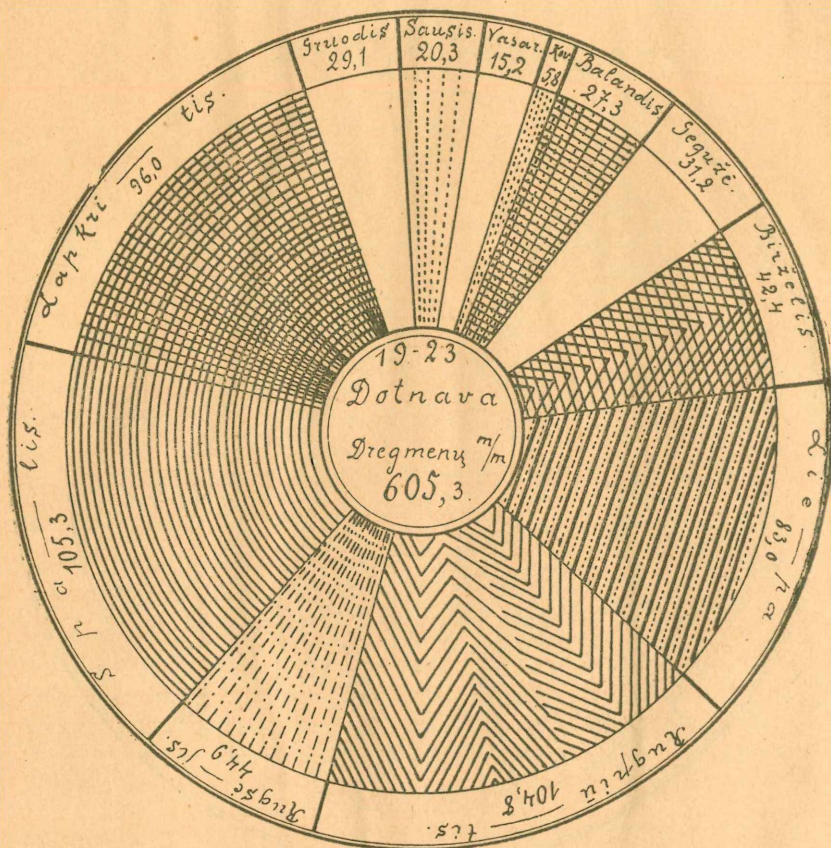
Enciklopedijoj patiektos žinios nedera su mūsų dešimčiai metų gautomis ir suvestomis žiniomis Klaipėdai nuo pat įsikūrimo joje stoties. Ypač didelį skirtumą sudaro drėguliai, temperatūra, slėgimas. Todel mes išskaičiavome Klaipėdos meteorologijos sto-

17-a pav. Drėgulių diagrama Palangai

ties davinius, maloniai patiektus mums g. E. Werkmeister'o pavieniais mėnesiais, metais ir pagaliau visai dešimčiai metų. Tokiu būdu, teikiamose lentelėse galima rasti per visą laiką pradedant 1914 metais ir baigiant 1923 metais mėnesių vidutinius meteorologijos elementų davinius (oro slėgimo, temperatūros, maksimum ir minimum temperatūros, vandens garų slėgimo milimetrais, lyginamosios drėgmės %, debesuotumo, drėgulių ir vėjo linkmės), metų ir dešimties metų. Oro slėgimui patiekti vidutiniai vidutinių paros daviniai, taip pat minimum ir maksimum temperatūroms,

drėguliams, vidutiniai nuo 8 v. ryto lyg 8 v. vakaro (8 p.), ir nuo 8 v. vakaro lig 8 v. ryto (8 a) ir paros. Visiems kitiems elementams daviniai paimti 3 kartus per parą: 8 v. ryto (8 a), 2 v. dienos (2 p.) ir 8 v. vakaro (8 p.). Vidutinius dešimčiai metų da-

17-b pav. Drėgulių diagrama Dotnuvai.

vinius tuo tarpu galima laikyti norminiais, nes senesnių nėra. Tai, rodos, vieninteli mūsų pajuriui meteorologijos elementų daviniai, del kurių mes radom reikalingu taip daug pasidarbuoti ir tiek vietos užimti šiame rašinyje. Jie gerokai apibūdina mūsų pajūrio klimatą bendrai ir mums rūpimą Palangos sritį ypatingai, nes ši vieta nutolusi nuo Klaipėdos tik dviem dešimtim kilometrų šiauriau.

Štai lentelės.

I

Vidutiniai mėnesių daviniai Klaipėdai (1914 — 1923).

Metai ir mėnuo	Oro slėgimas, sukeltas prie 0°C ir 45° pločio. Aukštumas nuo jūros lygmės 9,6 m.	Temperatūra			Min.	Max.	Vandens garų slėgimas m/m.			Lyginamoji drėgmė %/%			Vėjo jėga			Debesuotumas (laipsniais)			Drėguliai m/m.			Vėjo linkmė.
		8 a.	2 p.	8 p.			8 a.	2 p.	8 p.	8 a.	2 p.	8 p.	8 a.	2 p.	8 p.	8 a.	2 p.	8 p.	8 a.	8 p.	8a+8p.	
Sausis 1914	758.84	—2.03	—1.07	—1.54	—4.66	2.03	3.79	3.98	3.95	87.7	88.8	90.5	3.5	3.6	3.7	8.23	8.77	8.84	19.7	34.9	54.6	W; E.
Vasaris 1914	759.82	0.65	2.30	1.13	—0.07	3.96	4.49	4.76	4.70	91.9	87.0	92.9	3.50	3.61	3.61	8.00	7.50	8.14	6.4	20.5	26.9	1-20 W. 20-28 E.
Kovas 1914	752.76	1.29	4.16	2.22	0.30	5.47	4.49	4.80	4.72	88.1	78.1	87.2	3.06	3.48	2.74	7.71	7.77	8.19	31.7	23.7	55.4	SW; NW.
Balandis 1914	761.49	6.19	8.78	5.08	3.27	10.56	5.53	5.77	5.55	77.9	69.0	83.9	2.7	3.6	2.7	1.85	5.57	6.03	3.7	11.5	15.2	NW.
Gegužis 1914	761.35	11.97	15.65	11.19	7.63	17.92	7.43	7.75	7.46	70.94	58.71	74.35	2.84	3.29	2.26	5.42	5.19	5.45	10.1	23.9	34.0	E; W.
Birželis 1914	760.51	17.55	20.67	16.81	11.19	22.61	9.30	9.56	9.06	62.1	53.9	63.9	2.5	3.2	1.9	4.3	5.1	4.3	19.7	7.2	26.9	E; W.
Liepos 1914	757.90	21.90	26.09	21.72	15.65	28.00	12.09	12.46	12.02	62.7	51.1	63.4	1.71	2.84	1.71	4.06	4.48	4.29	35.5	37.0	72.5	NW; SW.
Rugpiūtis 1914	761.28	16.32	20.75	16.12	13.12	21.99	10.72	11.26	10.99	76.2	61.5	79.5	2.06	2.87	1.87	5.68	5.29	5.61	36.9	8.7	45.6	—
Rugsėjis 1914	758.01	11.22	15.46	12.15	9.08	18.31	8.45	9.15	8.66	84.2	70.3	81.4	2.87	3.40	2.37	7.13	6.90	6.03	74.2	107.1	181.3	E; W.
Spalis 1914	763.90	4.68	7.83	5.41	3.82	9.56	5.67	6.02	6.00	87.5	75.6	87.8	3.00	3.19	2.00	7.97	7.94	7.68	46.1	37.8	83.9	SE; NE.
Lapkritis 1914	759.61	0.22	2.03	1.19	—0.91	4.21	4.45	4.57	4.62	90.4	83.4	89.1	3.20	3.23	3.20	8.3	8.4	8.5	42.4	37.7	80.1	—
Gruodis 1914	758.07	2.25	2.80	2.07	0.97	4.69	5.04	5.15	5.06	92.2	91.0	93.8	3.35	3.71	3.35	9.32	8.52	8.94	45.6	42.3	87.9	—
Vidutinis metinis 1914	759.46	7.68	10.45	7.80	4.95	12.44	6.79	7.10	6.90	80.99	72.37	82.31	2.87	3.33	2.62	6.49	6.79	6.80	372.0	392.3	764.3	—
Sausis 1915	751.88	—2.84	—1.98	— 2.61	—3.84	0.62	3.45	3.56	3.52	90.4	87.9	91.3	2.84	2.97	2.71	8.67	8.55	9.13	19.0	52.2	71.2	E; W.
Vasaris 1915	759.01	—2.70	—0.71	—1.92	—4.26	1.11	3.51	3.87	3.71	87.6	85.5	88.3	2.71	2.86	2.39	8.54	8.46	8.18	24.9	42.1	67.0	E; W.
Kovas 1915	756.62	—5.00	—1.11	—3.65	—6.14	0.95	2.90	3.41	3.11	82.1	77.1	84.1	3.13	3.13	2.42	4.42	6.84	6.42	55.5	32.5	88.0	—
Balandis 1915	760.41	4.59	8.77	4.59	2.11	10.56	5.18	5.31	5.34	81.9	63.9	83.7	2.83	3.23	2.33	6.73	5.80	5.63	11.5	6.3	17.8	W; E.
Gegužis 1915	761.75	10.63	14.00	9.82	5.50	16.52	6.20	6.14	5.94	65.5	52.2	66.6	2.94	3.29	2.35	5.23	5.16	5.19	20.1	8.0	28.1	W; E.
Birželis 1915	760.84	15.52	18.77	13.88	9.44	21.07	8.24	8.15	7.88	62.9	52.3	68.2	2.70	3.37	1.87	4.67	5.27	4.53	9.2	12.5	21.7	T. p.
Liepos 1915	757.62	17.56	20.21	16.15	13.79	23.15	11.14	11.36	10.94	75.0	65.7	80.9	2.71	3.19	2.29	7.06	6.68	6.48	36.1	60.8	96.9	SW; NW.
Rugpiūtis 1915	757.34	16.28	20.06	16.14	12.83	21.93	11.03	11.13	10.98	80.0	64.4	80.3	2.13	2.87	2.03	6.77	6.84	7.58	16.6	13.4	30.0	T. p.
Rugsėjis 1915	758.19	11.82	15.76	12.06	9.76	17.51	8.47	9.01	8.94	80.0	67.2	83.8	2.97	3.57	2.60	6.87	6.47	6.97	24.2	34.7	58.9	E.
Spalis 1915	766.58	3.04	7.65	4.42	2.24	10.00	5.36	6.13	5.68	87.0	75.5	85.0	2.77	2.97	1.94	7.32	6.97	7.39	33.1	30.7	63.8	SE; NE.
Lapkritis 1915	756.15	1.61	2.64	1.40	0.34	4.81	4.70	4.80	4.67	88.7	84.0	89.2	3.13	3.17	3.03	8.97	8.70	8.10	47.3	35.9	83.2	iki 20 E paskui W.
Gruodis 1915	754.74	—2.02	—1.55	—2.15	—3.83	1.61	3.67	3.74	3.64	87.6	86.6	86.7	3.10	3.19	2.74	9.29	8.61	8.74	50.7	46.0	96.7	E.
Vidutinis metinis 1915	758.43	5.71	8.54	5.68	3.15	10.82	6.16	6.38	6.18	0.72	71.86	82.34	2.83	3.15	2.4	7.07	7.03	7.03	348.2	375.1	723.3	

Metai ir mėnuo		Oro slėgimas, sukeltas prie 0° C ir 45° pločio. Aukštumas nuo jūros lygmės 9,6 m.	Temperatūra			Min.	Max.	Vandens garų slėgimas m/m.		
			8 a	2 p	8 p			8 a	2 p	8 p
Sausis	1916	756.54	—0.32	0.44	0.05	—2.21	2.09	4.32	4.47	4.43
Vasaris	1916	758.96	—1.18	0.17	—0.79	—2.39	1.02	3.92	4.13	4.01
Kovas	1916	757.81	—0.15	2.08	0.30	—1.43	2.97	4.15	4.27	4.16
Balandis	1916	758.89	6.15	10.79	7.68	3.76	11.98	5.99	6.23	6.36
Gegužis	1916	760.42	11.59	14.46	10.50	6.40	15.69	6.81	6.82	6.65
Birželis	1916	756.84	14.37	16.83	15.27	9.60	18.37	9.02	8.76	9.06
Liepos	1916	757.01	17.35	19.96	16.34	13.21	21.68	11.94	12.10	12.04
Rugpiūtis	1916	755.16	15.44	18.09	14.47	11.62	19.14	10.58	10.85	10.57
Rugsėjis	1916	760.22	10.99	15.19	10.78	7.95	16.12	8.37	8.73	8.15
Spalis	1916	759.31	6.66	8.92	6.97	4.96	10.06	6.69	6.86	6.75
Lapkritis	1916	760.96	3.83	4.93	4.25	2.51	6.28	5.67	5.87	5.71
Gruodis	1916	756.04	—0.15	—0.01	—0.07	—1.39	1.64	4.13	4.11	4.16
Vidutinis metinis	1916	758.18	7.05	8.49	7.15	4.38	10.59	6.78	6.85	6.84
Sausis	1917	759.91	—4.73	—3.68	—5.00	—7.59	—1.56	2.93	3.00	2.78
Vasaris	1917	762.07	—7.20	—4.30	—5.61	—9.88	—2.11	2.50	2.83	2.77
Kovas	1917	758.28	—7.86	—3.13	—5.40	—9.92	—1.67	2.27	2.91	2.58
Balandis	1917	755.07	2.53	4.79	2.23	0.26	6.32	4.64	5.17	4.73
Gegužis	1917	764.67	10.48	13.87	8.89	4.07	15.04	5.61	5.80	5.78
Birželis	1917	764.30	19.58	23.19	17.87	12.64	23.92	10.54	10.34	10.56
Liepos	1917	759.35	17.11	20.02	15.66	11.80	21.14	9.99	10.34	10.11
Rugpiūtis	1917	758.61	18.53	23.07	18.39	14.15	23.89	12.13	11.98	12.21
Rugsėjis	1917	758.92	14.05	16.54	13.45	11.22	17.27	9.80	9.98	9.46
Spalis	1917	757.36	8.00	10.58	9.03	6.59	11.22	7.28	7.54	7.37
Lapkritis	1917	756.37	5.39	5.93	5.12	3.40	7.29	5.88	5.83	5.88
Gruodis	1917	760.85	—1.58	—0.76	—1.60	—4.33	1.35	3.83	4.11	3.86
Vidutinis metinis	1917	759.63	6.23	8.84	6.09	2.78	10.75	6.45	5.99	6.51

Metai ir mėnuo		Lyginamoji drėgmė %/%.			Vėjo jėga			Debesuotumas (laipsniais)			Drėguliai m/m.			Vėjo linkmė.
		8 a	2 p	8 p	8 a	2 p	8 p	8 a	2 p	8 p	8 a	8 p.	8a+8p	
Sausis	1916	91.0	90.3	92.2	3.90	3.84	3.42	9.03	8.55	8.03	47.3	72.8	120.1	NW; E.
Vasaris	1916	90.9	88.2	91.2	3.41	3.52	2.93	9.24	8.45	7.83	32.5	33.7	66.2	1—20 W; 20—29 E.
Kovas	1916	89.1	79.9	87.5	3.00	3.06	2.51	8.97	8.61	8.29	22.7	12.6	35.3	SE; NE.
Balandis	1916	84.0	66.3	80.1	2.93	3.33	2.07	6.73	6.63	6.90	30.5	27.1	57.6	SW; NW.
Gegužis	1916	65.8	55.9	69.2	3.42	3.84	2.55	5.39	5.45	5.32	17.4	22.0	39.4	1—10 SE; 10—31 W.
Birželis	1916	73.5	62.6	79.6	3.10	3.50	2.67	6.97	6.97	7.40	40.3	38.7	79.0	W.
Liepos	1916	81.0	70.3	86.5	3.03	3.42	2.16	7.13	7.36	7.03	50.0	47.0	97.0	NW; E.
Rugpiūtis	1916	80.6	70.1	85.1	2.93	3.32	2.74	7.61	7.42	6.90	49.5	50.9	100.4	T. p.
Rugsėjis	1916	80.1	67.4	83.0	3.03	3.40	2.20	7.17	6.20	5.63	16.8	34.2	51.0	T. p.
Spalis	1916	88.4	78.5	87.8	4.13	4.35	3.39	8.39	8.16	7.74	54.8	55.9	110.7	1—20 W. 20—31 E.
Lapkritis	1916	89.8	85.9	86.8	3.03	3.83	3.10	8.77	8.57	7.97	20.2	15.7	35.9	SW; NW.
Gruodis	1916	89.6	88.3	90.2	3.29	3.39	2.84	9.71	9.52	9.90	29.8	41.6	71.4	SE; NE.
Vidutinis metinis	1916	84.40	77.56	84.85	3.27	3.57	2.72	7.85	7.65	7.41	411.8	452.2	864.0	
Sausis	1917	78.7	79.6	76.8	2.64	2.77	2.26	8.19	7.58	6.90	38.0	22.0	60.0	SE; NE.
Vasaris	1917	73.1	75.3	77.5	2.93	3.18	2.61	7.14	7.21	6.84	17.1	24.0	41.1	1—10 E; 10—20 W; 20—28 E.
Kovas	1917	72.6	74.0	74.9	3.26	3.29	2.39	7.52	7.45	6.81	18.8	21.9	40.7	E; W.
Balandis	1917	84.3	79.9	86.5	3.20	3.30	2.57	7.33	8.57	8.53	25.2	57.8	83.0	NW; SW.
Gegužis	1917	58.2	49.7	67.3	3.16	3.48	2.29	4.39	4.65	5.00	1.8	15.3	17.1	T. p.
Birželis	1917	62.8	50.0	68.5	2.60	3.20	2.17	5.10	4.97	5.63	31.0	7.5	38.5	T. p.
Liepos	1917	68.6	59.8	76.1	2.77	3.45	1.97	6.19	6.74	7.13	9.7	22.9	32.6	T. p.
Rugpiūtis	1917	76.5	58.0	77.7	2.55	3.42	1.74	6.19	6.45	6.19	9.4	39.0	48.4	W; E.
Rugsėjis	1917	81.3	74.9	81.4	3.63	4.27	3.20	7.77	6.93	5.93	52.5	69.4	121.9	NW; SW.
Spalis	1917	89.6	78.4	85.0	2.87	3.39	2.52	8.32	8.00	7.58	69.2	59.3	128.5	SW; NW; E.
Lapkritis	1917	86.7	82.8	88.0	4.00	3.73	3.17	8.73	8.57	8.47	88.4	50.9	139.3	E.
Gruodis	1917	88.5	90.9	90.1	3.03	3.19	2.90	9.13	8.77	9.32	76.4	62.4	138.8	W.
Vidutinis metinis	1917	76.51	71.11	78.99	3.05	3.39	2.48	7.16	7.15	7.03	437.5	452.4	889.9	

Metai ir mėnuo		Oro slėgimas, sukeltas prie 0°C ir 45° pločio. Aukštumas nuo jūros lygmės 9,6 m.	Temperatūra 8 a.	2 p.	8 p.	Min.	Max.	Vandens garų slėgimas m/m. 8 a.	2 p.	8 p.
Sausis	1918	755.96	—2.40	—1.13	—1.93	—4.40	0.70	3.72	3.93	3.87
Vasaris	1918	764.11	—2.89	—0.95	—2.20	—4.00	0.05	3.44	3.75	3.56
Kovas	1918	766.24	—1.77	2.99	—0.23	—2.73	3.92	3.52	3.94	3.78
Balandis	1918	761.75	9.49	15.79	11.56	6.24	16.65	6.17	6.35	6.68
Gegužis	1918	763.91	11,81	15.12	10.07	4.95	16.18	5.58	5.67	5.88
Birželis	1918	757.60	12.99	14.96	10.98	8.07	16.21	8.12	8.69	8.04
Liepos	1918	757.72	18.07	20.72	16.80	13.46	21.73	11.30	11.40	11.30
Rugpiūtis	1918	757.98	17.09	20.47	16.24	12.67	21.57	10.57	11.40	11.05
Rugsėjis	1918	755,20	13.09	15.98	13.12	11.50	16.58	9.14	9.50	8.98
Spalis	1918	763.40	8.36	11.96	9.74	7.09	12.86	7.74	8.12	8.05
Lapkritis	1918	766.23	3.51	4.50	3.21	1.49	5.70	5.38	5.56	5.40
Gruodis	1918	757.79	—1.10	—0.53	—1.38	—3.62	1.11	4.02	4.05	3.93
Vidutinis metinis	1918	760,65	7.19	9.99	7.17	4.23	11.11	6.56	6.86	6.71
Sausis	1919	763.69	—2.04	—1.31	—2.31	—3.42	—0.25	3.74	3.82	3.65
Vasaris	1919	757.54	—3.49	—0.88	—1.58	—4.42	0.44	3.22	3.71	3.73
Kovas	1919	757.91	—1.96	1.96	—0.63	—3.19	2.44	3.59	4.01	3.78
Balandis	1919	757.36	4.28	7.16	4.25	2.00	8.17	5.37	5.54	5.36
Gegužis	1919	764.40	10.95	14.79	10.78	6.38	15.81	6.55	6.52	6.53
Birželis	1919	759.15	15.23	17.51	13.88	10.28	18.84	9.51	9.60	9.51
Liepos	1919	757.21	18.02	21.35	17.37	13.85	22,45	12.17	12.29	12.22
Rugpiutis	1919	756.25	15.61	17.44	15.02	12.86	18.46	10.30	10.59	10.12
Rugsėjis	1919	760.91	14.19	18.27	14.60	11.71	19.04	10.37	10.42	10.44
Spalis	1919	762.48	6.50	9.68	6.98	4.75	10.57	6.31	6 89	6.63
Lapkritis	1919	759.08	—4.33	—2.04	—3.36	—5.99	—0.91	2.79	3.24	3.05
Gruodis	1919	756.59	—2.86	—2.21	—2.78	—5.39	—0.20	3.67	3.73	3.59
Vidutinis metinis	1919	759.38	5.83	8.45	6.02	3.28	9.57	6.47	6·69	6.55

Metai ir mėnuo		Lyginamoji drėgmė °/₀ 8 a.	2 p.	8 p.	Vėjo jėga 8 a.	2 p.	8 p.	Debesuotumas (laipsniais) 8 a.	2 p.	8 p.	Drėguliai m/m. 8 a.	8 p.	8a+8p.	Vėjo linkmė.
Sausis	1918	89.4	89.7	91.7	3.71	3.97	3.06	9.35	8.68	8.54	72.3	56.2	128.5	SE; NE.
Vasaris	1918	82.9	82.6	85.5	3.14	3.07	2.75	7.82	8.07	8.00	21.2	22.9	44.1	T. p.
Kovas	1918	85.5	69.5	83.2	2.23	2.87	1.74	6.90	5.74	5.58	4.5	2.1	6.6	W; E.
Balandis	1918	70.5	49.8	66.2	2.80	3.37	2.07	6.23	5.47	5.83	7.7	6.0	13.7	E.
Gegužis	1918	53.0	45.4	62.6	2.55	3.48	1.65	4.03	4.16	4.29	9.9	16.5	26.4	NW; NE.
Birželis	1918	72.6	68.1	80.3	2.97	3.40	2.17	6.80	7.17	6.97	10.2	16.4	26.6	NW; SW.
Liepos	1918	73.5	63.7	79.3	2.77	3.23	1.84	6.55	6.68	7.94	24.0	21.9	45.9	T. p.
Rugpiūtis	1918	73.5	63.9	79.7	2.35	3.09	2.19	6.84	6.55	6.23	31.2	20.8	52.0	W.
Rugsėjis	1918	80.8	71.1	79.0	4.07	4.20	3.27	7.97	7.40	7.77	88.1	59.1	147.2	T. p.
Spalis	1918	91.1	76.8	87.5	2.61	3.03	1.74	8.29	7.84	7.58	23.0	20.2	43.2	SE; E.
Lapkritis	1918	87.8	85.6	89.8	2.93	3.27	2.47	8.63	8.47	7.73	21.2	17.2	38.4	T. p.
Gruodis	1918	86.3	84.6	87.5	2.74	3.06	2.58	9.35	8.52	8.65	41.1	27.0	68.1	T. p.
Vidutinis metinis	1918	78.91	70.9	81.0	2.91	3.34	2.29	7.39	7.06	7.09	354.4	286.3	640.7	
Sausis	1919	88.4	87.3	88.2	2.29	2.58	2.13	8.74	8.94	8.26	22.2	13.4	35.6	W; SE.
Vasaris	1919	77.7	82.9	85.5	2.50	2.43	1.89	8.68	8.25	7.53	15.3	14.7	30.0	SE; W.
Kovas	1919	83.5	76.3	81.9	2.55	2.94	1.90	8.39	7.97	6.80	40.7	37.6	78.3	NE; SE; W.
Balandis	1919	87.4	73.6	84.6	3.03	3.57	2.10	7.87	8.03	7.00	32.8	20.4	53.2	SW; NW.
Gegužis	1919	66.7	52.7	66.8	2.58	3.42	2.00	6.36	5.87	6.10	39.7	21.7	61.4	E.
Birželis	1919	73.6	65.3	80.4	2.87	3.53	2.00	6.77	7.00	6.53	43.3	43.1	86.4	NW; SW.
Liepos	1919	78.8	65.2	81.9	2.49	3.26	2.00	7.39	7.77	6.71	56.8	62.7	119.5	T. p.
Rugpiutis	1919	77.8	71.5	79.2	3.61	4.06	3.32	7.71	7.93	8.00	116.2	35.5	151.7	T. p.
Rugsėjis	1919	84.0	66.6	81.8	3.23	3.57	2.47	6.77	6.90	6.70	36.1	32.5	68.6	T. p.
Spalis	1919	84.2	73.5	83.0	3.00	3.03	2.39	7.68	7.09	7.45	50.1	52.7	102.8	W; E.
Lapkritis	1919	72.9	77.2	77.7	3.07	3.13	3.07	7.83	7.80	8.37	18.9	20.9	39.8	S; SE; NE.
Gruodis	1919	87.1	87.6	87.8	3.22	3.16	2.84	9.10	9.16	9.19	53.2	31.6	84.8	T. p.
Vidutinis metinis	1919	79.86	73.3	81.6	2.87	3.22	2.34	7.77	7.72	7.39	525.6	386.4	912.0	

Metai ir mėnuo	Oro slėgimas, sukeltas prie 0° C ir 45° pločio. Aukštumas nuo jūros lygmės 9,6 m.	Temperatūra			Min.	Max.	Vandens garų slėgimas m/m.		
		8 a	2 p	8 p			8 a	2 p	8 p
Sausis 1920	758.13	−3.25	−2.51	−3.30	−5.45	−0.94	3.25	3.46	3.35
Vasaris 1920	763.86	−1.04	0.87	0.12	−1.70	1.82	4.02	4.48	4.31
Kovas 1920	762.37	1.84	5.98	3.15	0.76	6.76	3.87	4.85	4.70
Balandis 1920	757.23	8.00	12.86	9.46	6.17	14.27	6.92	7.53	7.34.
Gegužis 1920	764.27	13.55	17.71	12.92	8.77	18.84	8.33	8.65	8.30
Birželis 1920	759.79	15.86	18.41	14.66	10.24	19.40	8.69	8.55	8.55
Liepos 1920	759.83	20.18	23.16	19.48	15.53	24.34	12.23	12.27	11.85
Rugpiūtis 1920	759.58	16.42	20.28	16.17	13.68	21.17	11.19	11.63	11.31
Rugsėjis 1920	761.90	12.15	16.94	13.31	10.60	17.69	9.13	10.05	9.63
Spalis 1920	767.85	5.03	9.21	6.01	2.91	10.19	5.63	6.22	5.92
Lapkritis 1920	769.31	2.35	3.67	3.13	1.28	4.87	5.03	5.36	5.32
Gruodis 1920	761.53	−2.96	−1.75	−2.58	−4.81	−0.38	3.10	3.34	3.23
Vidutinis metinis 1920	762.14	7.34	10.40	7.71	4.83	11.50	6.78	7.19	6.99
Sausis 1921	753.12	0.20	1.11	0.40	−0.19	2.63	4.27	4.55	4.42
Vasaris 1921	767.68	−3.29	−0.12	−1.66	−4.58	0.89	3.24	3.98	3.67
Kovas 1921	761.76	2.43	6.05	3.34	1.29	6.91	4.75	5.57	4.98
Balandis 1921	762.99	6.73	12.47	8.25	4.31	13.29	5.87	6.54	6.25
Gegužis 1921	762.04	13.98	18.76	14.05	8.20	20.00	7.52	7.77	7.57
Birželis 1921	758.36	15.60	18.78	14.64	10.15	19.95	9.08	9.41	8.95
Liepos 1921	759.68	16.94	19.63	16.21	12.93	20.57	10.47	11.47	10.85
Rugpiūtis 1921	759.13	16.92	21.01	16.93	12.66	22.35	10.17	11.04	10.54
Rugsėjis 1921	761.25	12.04	14.66	12.25	8.87	15.53	8.36	8.63	8.50
Spalis 1921	760.29	8.50	11.21	9.57	6.29	12.44	7.00	7.64	7.29
Lapkritis 1921	765.77	−2.03	−0.16	−1.39	−3.88	1.53	3.41	3.82	3.53
Gruodis 1921	756.05	−2.42	−1.65	−2.05	−5.07	0.61	3.68	3.80	3.75
Vidutinis metinis 1921	760.68	7.10	10.15	7.54	4.25	11.4	6.48	7.02	6.69

Metai ir mėnuo	Lyginamoji drėgmė ⁰/₀			Vėjo jėga			Debesuotumas (laipsniais)			Drėguliai m/m.			Vėjo linkmė.
	8 a	2 p	8 p	8 a	2 p	8 p	8 a	2 p	8 p	8 a	8 p.	8a+8p	
Sausis 1920	80.5	81.4	82.0	3.42	3.48	3.05	8.18	8.10	8.19	35.5	32.4	67.9	SE; NW.
Vasaris 1920	92.2	90·7	91.7	3.10	3.49	3.17	8.28	7.79	7.90	29.9	31.8	61.7	SW; NW.
Kovas 1920	85.3	70.9	81.9	3.10	3.32	2.61	6.35	6.00	6.32	12.6	16.3	28.9	SE.
Balandis 1920	85.5	68.6	81.9	3.03	3.40	2.13	8.66	7.97	7.73	26.7	17.4	44.1	T. p.
Gegužis 1920	71.5	57.7	73.7	2.81	3.39	1.84	7.06	6.26	7.13	25.0	7.3	32.3	W,
Birželis 1920	64.8	55.9	69.5	2.67	3.77	2.43	6.23	6.47	6.00	9.0	21.3	30.3	SE.
Liepos 1920	69.6	58.7	70.2	2.77	3.81	2.32	6.68	6.19	6.13	30.1	9.6	39.7	T. p.
Rugpiūtis 1920	85.5	66.1	82.1	2.94	3.48	2.00	7.58	7.71	7.68	36.7	57.6	94.3	T. p.
Rugsėjis 1920	84.4	70.1	83.7	2.73	3.37	1.83	6.70	7.20	6.77	48.7	33.6	82.3	W; E.
Spalis 1920	82.6	69.9	80.7	2.45	2.97	1.26	7.23	7.19	6.77	11.7	6.8	18.5	E; W.
Lapkritis 1920	89.1	87.2	90.0	2.97	3.23	2.47	8.93	8.50	8.43	10.8	14.8	25.6	T. p.
Gruodis 1920	79.9	79.2	79.4	2.58	2.61	1.81	8.81	8.39	7.81	13.6	7.1	20.7	T. p.
Vidutinis metinis 1920	80.5	71.4	80.6	2.88	3.36	2.24	7.56	7.31	7.24	290.3	256.0	548.3	
Sausis 1921	89.0	89.6	89.9	3.35	3.36	3.40	8.23	8.54	8.92	65.5	72.7	138.2	SW; NW.
Vasaris 1921	83.7	86.1	94.2	2.71	2.71	2.29	6.82	6.50	6.71	15.1	6.5	21.6	1-10 E. 10-28 W.
Kovas 1921	86.3	79.4	85.2	3.06	3.26	2.29	6.32	6.29	5.58	15.0	9.6	24.6	S; W; NW.
Balandis 1921	79.7	63.5	76.1	2.53	2.83	1.50	7.33	6.10	5.90	14.7	16.4	31.1	W; E.
Gegužis 1921	63.6	49.1	63.6	2.73	3.23	1.32	5.19	4.35	4.26	10.7	0.2	10.9	W
Birželis 1921	68.4	59.2	72.8	3.07	3.63	2.27	7.17	2.73	6.60	29.6	21.6	51.2	NW; SW.
Liepos 1921	72.4	67.3	78.1	2.55	3.29	2.26	6.61	5.97	6.06	15.1	27.6	42.7	T. p.
Rugpiūtis 1921	70.8	62.4	73.1	3.06	3.48	2.68	5.13	5,48	5.81	27.1	24.0	51.1	T. p.
Rugsėjis 1921	79.1	68.3	78.6	3.37	3.97	2.93	7.63	6.30	6.23	32.2	31.1	63.3	T. p.
Spalis 1921	82.5	75.0	79.0	3.10	3.50	3.00	7.61	6.87	7.06	33.0	25.4	58.4	T. p.
Lapkritis 1921	79.5	82.5	81.8	3.10	2.90	2.43	8.04	7.93	8.33	21.3	36.9	58.2	NE; SE.
Gruodis 1921	79.2	81.2	80.4	3.68	3.84	3.52	8.48	7.58	7.81	70.1	76.2	146.3	W.
Vidutinis metinis 1921	77.8	71.97	79.4	3.03	3.33	2.49	7.05	6.22	6.61	349.4	348.2	697.6	

Metai ir mėnuo		Oro slėgimas, sukeltas prie 0°C ir 45° pločio. Aukštumas nuo jūros lygmės 9,6 m.	Temperatūra			Min.	Max.	Vandens garų slėgimas m/m.		
			8 a.	2 p.	8 p.			8 a.	2 p.	8 p.
Sausis	1922	759.74	—6.86	—5.25	—6.56	—8.26	—4.26	2.52	2.52	2.45
Vasaris	1912	760.85	—5.31	—3.13	—4.49	-7.26	2.07	−2.81	3.07	3.01
Kovas	1922	755.38	—0.58	0.96	0.09	—1.89	2.34	3.94	4.29	4.15
Balandis	1922	759.03	3.90	7.22	4.93	1.49	8.83	5.03	5.01	5.33
Gegužis	1922	760.65	10.03	11.81	9.70	6.75	13.66	7.48	7,69	7.11
Birželis	1922	758.06	14.35	15.75	13.99	10.52	17.75	9.01	8.76	8.73
Liepos	1922	758.59	17.10	19.07	17.35	13.53	20.85	11.32	11.29	11.40
Rugpiutis	1922	759.43	15.09	17.71	15.39	12.27	18.55	10.33	10.93	10.48
Rugsėjis	1922	759.48	11.70	15.22	12.20	9.17	16.05	8.05	8.46	8.21
Spalis	1922	762.21	4.92	7.45	5.08	2.47	8.44	5.27	5.58	5.46
Lapkritis	1922	759.20	1.64	2.77	1.57	—0.81	4.22	4.50	4.69	4.59
Gruodis	1922	757.25	0.33	0.98	0.44	—1.86	2.58	4.38	4.43	4.31
Vidutinis metinis	1922	759.15	5.53	7.55	5.81	3.01	9.25	5.75	6.39	6.27
Sausis	1923	759.33	0.24	0.90	0.65	—0.84	2.61	4.21	4.37	4.28
Vasaris	1923	761.16	—7.20	—4.38	- 5.53	—8.60	—3.05	2.24	2.82	2.56
Kovas	1923	767.69	0.10	3.81	1.21	—1.11	4.36	3.98	4.35	4.13
Balandis	1923	760.31	2.75	6.27	3.64	0.07	7.46	4.12	4.46	4.33
Gegužis	1923	761.43	9.26	11.68	9.95	5.52	14.21	6.63	6.83	7.08
Birželis	1923	756.97	11.11	12.47	10.76	8.42	13.80	7.75	7.91	7.47
Liepos	1923	760.91	16.60	18.55	16.68	13.23	19.58	10.67	10.88	11.01
Rugpiūtis	1923	757.95	14.79	17.15	14.68	12.68	17.69	10.27	10.63	10.35
Rugsėjis	1923	761.36	13.01	15.68	13.33	10.69	16.85	9.10	9.48	9.04
Spaiis	1924	754.95	10.07	11.12	10.00	8.22	12.15	7.74	8.23	8.37
Lapkritis	1923	755.80	4.63	5.31	4.41	2.80	6.89	5.50	5.89	5.52
Gruodis	1923	757.62	—1.61	—1.30	—1.65	—3.37	1.36	3.82	3.95	3.80
Vidutinis metinis	1923	759.79	6.15	8.11	6.51	3.98	9.49	6.34	6.65	6.49
Norminis 10 m. (1914—1923)		759.75	6.58	9.10	6.75	3.89	10.69	6.46	6.71	6.61
			7.46							

Metai ir mėnuo		Lyginamoji drėgmė %%			Vėjo jėga			Debesuotumas (laipsniais)			Drėguliai m/m.			Vėjo linkmė.
		8 a.	2 p.	8 p.	8 a.	2 p.	8 p.	8 a.	2 p.	8 p.	8 a.	8 p.	8a+8p.	
Sausis	1922	73.2	71.4	72.2	2.74	2.65	1.77	7.77	7.58	7.71	28.7	25.8	54.5	1—12 W. 12—31 E.
Vasaris	1912	75.2	75.4	75.1	2.62	2.63	2.32	8.82	7.75	7.93	23.0	8.5	31.5	1—10 E. 10—28 W.
Kovas	1922	85.7	84.4	87.8	3.10	3.29	2.42	7.97	8.00	7.84	47.6	25.6	73.2	W; E.
Balandis	1922	81.2	73.7	79.3	2.63	2.90	2.27	6.70	6.71	6.73	34.0	42.3	76.3	T. p.
Gegužis	1922	79.9	73.6	78.5	2.77	3.16	2.00	6.97	6.26	5.64	24.0	4.6	28.6	NW; SW.
Birželis	1922	73.8	66.0	73.6	2.63	3.47	1.93	5.77	5.57	5.43	10.1	12.8	22.9	W; E.
Liepos	1922	78.3	70.2	77.7	2.80	3.28	2.14	7.29	7.24	6.68	20.8	55.5	76.3	W.
Rugpiutis	1922	83.7	72.9	80.0	2.39	2.87	1.81	7.29	6.65	6.16	106.0	43.8	149.8	SW; NW.
Rugsėjis	1922	77.5	67.1	76.4	3.17	3.51	1.90	6.57	6.60	6.43	32.7	31.9	64.6	1—10—E. 10—31 SW; NW.
Spalis	1922	79.3	70.3	81.0	2.29	2.90	2.03	8.23	7.42	7.71	55.3	28.0	83.3	W.
Lapkritis	1922	84.9	83.6	86.0	3.27	3.10	2.75	8.40	8.23	8.37	46.2	23.8	70.0	T. p.
Gruodis	1922	90.1	87.6	88.3	2.56	2.81	2.40	9.36	9.13	8.77	54.1	7.1	61.2	1—18 E; 18—31 W.
Vidutinis metinis	1922	80.23	74.7	79.7	2.75	3.05	2.15	7.59	7.26	7.12	482.5	309.7	792.2	
Sausis	1923	89.1	87.0	88.2	3.16	3.74	2.19	9.55	8.68	9.23	35.5	28.7	64.2	W; E.
Vasaris	1923	73.6	79.9	79.6	2.50	2.89	2.29	8.29	7.50	7.75	19.8	34.0	53.8	1—20 E. 20—28 W.
Kovas	1923	85.6	74.6	81.9	2.13	2.45	1.16	7.90	6.58	7.00	3.3	0.4	3.7	NW; SW.
Balandis	1923	71.8	61.9	72.6	2.20	3.33	2.10	6.40	6.57	6.30	7.2	14.7	21.9	T. p.
Gegužis	1923	75.6	67.5	77.0	2.68	3.00	1.87	6.81	7.00	7.52	44.9	27.9	72.8	T. p.
Birželis	1923	78.0	73.6	76.8	3.17	3.37	2.73	7.90	6.73	6.80	28.2	53.4	81.6	S;SW;NW.
Liepos	1923	76.0	69.1	78.6	2.45	3.36	2.45	6.55	6.55	6.45	24.9	27.4	52.3	T. p.
Rugpiūtis	1923	81.7	73.0	82.9	3.35	3.77	2.81	7.48	7.03	7.84	72.2	53.1	125.3	NW; E.
Rugsėjis	1923	80.4	81.6	78.7	2.87	3.40	2.63	7.17	7.37	7.93	44.2	18.7	62.9	W.
Spaiis	1924	82.9	82.9	87.1	3.74	3.81	3.16	8.12	8.31	8.53	40.8	75.6	116.4	NW;SW;E.
Lapkritis	1923	84.8	85.9	86.5	4.07	4.17	4.13	8.70	8.87	8.93	64.1	64.3	128.4	T. p.
Gruodis	1923	86.3	87.4	86.0	2.84	2.94	2.55	9.40	8.81	9.32	69.4	52.5	121.9	T. p.
Vidutinis metinis	1923	80.48	77.03	81.3	2.93	3.35	2.51	7.85	7.5	7.8	454.5	450.7	905.2	
Norminis 10 m. (1914—1923)		80.04	73.22	81.21	2.94	3.31	2.42	7.39	7.17	7.15	402.82	370.93	773.75	

II. Vidutiniai 10 metų (1914—1923)

Meteorologijos elementai Klaipėdai.

Mėnesiai	Oro slėgimas sukeltas prie O⁰C ir 45⁰ pločio. Aukštumas nuo jūros lygmės 9,6 m.	Temperatūra				Vandens garų slėgimas m/m.			Lyginamoji drėgmė % %			Drėguliai m/m.		
		8a	2p.	8p.	Vidutinė parai	8a	2p.	8p.	8a	2p.	8p.	8a	8p.	8a+8p
Sausis . . .	757.71	– 2.40	—1.45	—2.21	—2.02	3.62	3.77	3.67	85.74	85.29	86.30	38.37	41.11	79.48
Vasaris . . .	761.51	—3.36	—1.11	– 2 25	—2.24	2.78	3.74	3.60	82.88	83.36	86.15	20.52	23.87	44.39
Kovas . . .	759.68	—1.17	2.34	0.04	0.40	3.75	4.24	4.01	84.38	76.42	83.56	25.24	18.23	43.47
Balandis . .	759.45	5.46	9.49	6.17	7.04	5.48	5.79	5.73	80.42	67.02	79.49	19 40	21.99	41.39
Gegužis . .	762.49	11.43	14.79	10.79	12.34	6.81	6.96	6.83	67.07	56.25	69.97	20.36	14.74	35.10
Birželis . .	759.24	15.22	17.73	14.27	15.74	8.93	8.97	8.78	69.25	60.69	73.36	23.06	23.45	46.51
Liepos . . .	758.58	18.08	20,88	17.38	18.58	11.33	11.59	11.37	73.59	64.11	77.27	30.30	37.24	67.54
Rugpiūtis . .	758.27	16.25	19.60	15.95	17.27	10.73	11.14	10.86	78 13	66.38	79.96	50.18	34.68	84.86
Rugsėjis . .	759.54	12.43	15.97	12.73	13.71	8.92	9.34	9.00	81.18	70.46	80.78	44.97	45.23	90.20
Spalis . .	761.83	6.58	9.56	7.32	7.82	6.47	6.92	6.75	85.51	75.64	84.39	41.71	39.24	80.95
Lapkritis . .	760.85	1.68	2.96	1.95	2.19	4.73	4.51	4.83	85.46	83.81	86.49	38.08	31.81	69.89
Gruodis . .	757.65	—1.21	—0.6	– 1.17	—0.99	3.93	4.04	3.93	86.68	86.44	87.02	50.40	39.38	89.78
Vidutiniai skaičiai 10 metų.	759.7	6.6	9.1	6.7	7.5	6.5	6.7	6.6	80.0	73.0	81.2	402.6	371.0	773.6

Pirmosiose lentelėse surašyta vidutiniai mėnesiniai meteorologijos elementų daviniai. Apačioj suvesta vidutiniai metiniai tų pačių elementų daviniai. Pirmųjų lentelių gale surašyti dešimčiai metų norminiai dydžiai.

Antrojoj lentelėj sutraukti dešimčiai metų norminiai daviniai pamėnesiui, o gale iš šių skaičių padaryti metams vidutiniai, kurie turi būti lygūs su pirmųjų lentelių santrauka. Tokiu būdu, Klaipėdoj (tuo pačiu ir Palangoj) norminiai meteorologijos elementų dydžiai šie: oro slėgimas, prie 0°C ir 45° pločio, lygus 759,7 milimetro gyvojo sidabro stulpo aukščio; temperatūra 8 v. ryto 6°,6, 14 valandų 9°,1, 20 valandų 6°,7, vidutinė parai 7°,5, vandens garų slėgimas išmatuotas gyvojo sidabro stulpo aukštumu, arbą absoliutinė drėgmė 8 v. 6,5 mm., 14 val. 6,7 mm., 20 val. 6,6 mm., vidutinis vandens garų slėgimas parai lygus su 6,6 mm.; lyginamoji drėgmė (santykis oro garų su tais garais, kurie sotintų tos pačios temperatūros orą), išskaičiuota %% 8 val. 80,0, 14 val. 73,0, 20 val. 81,2 — vidutinė parai — 78,1; drėguliai naktiniai 402,6 mm., dieniniai 371 mm., viso labo metams 773,6 milimetro. Taigi tieko milimetrų storumo sluogsniu gultų vanduo per metus lygian žemės paviršiun, jeigu jis negaruotų ir nesėstų žemėn.

Krašto geologinė praeitis.

Palangos kraštas guli ant ledynų sustumto molio (mergelio), apkloto iš viršaus naujesnių geologinių padarų: jūrų smėlio, durpių. Daugely vietų jūrų smėlys ar durpės guli ne ant paties molio, bet ant žvyriaus. Žvyrius šis paprastai susideda iš daugelio panašių sluogsnelių, kuriuose akmenėlių dydis taisyklingai keičiasi. Akmenėliai nedideli, apvalainūs, o jų petrografinis būdas labai įvairus: daugiausiai čia kalkių, granitų, gneisų sienitų, dioritų, gabro, bazaltų, kvarco iš granitų, kvarcitų ir k. Tas rodo, jog šis žvyrius yra suneštas ledyno vandens, tekėjusio iš aukštesnės sausumos jūrų link. Tokio žvyriaus klodai eina nuo Senosios Palangos galo bent lig Šventosios kaimo kapų, gulinčių nuo vieškelio jūrų link, netoli nuo upės Šventosios, kairėj jos pusėj. Žvyriaus buvimą čia įrodo apvalaini akmenėliai, randami prie bet kurio kapo. Žvyriaus būdas labai aiškiai matosi žvyrduobėj ties Palangos kapais ir kaime Mončišky. Šulinius kasant vis žvyriaus randama: Naujojoj ir Senojoj Palangoj, Kunigiškiuose, Paliepgiry ir kituose kaimuose pakeliu Klaipėda — Liepoja. Ledynų sustumtas mergelis čia nepasirodo paviršiuj. Jo galima matyti tik prie pat Darbos upės vandens, kur ji įteka Šventojon, o taipogi Šventosios krante už kelio Klaipėda — Liepoja Darbėnų link.

Kur kairiajam Darbos šone rasta mergelio, ten pats krantas yra status, iškilęs 8 — 9 metrais, susideda iš vienodo smėlio be akmenėlių, o po šio smėlio, tik 50 centimetrų ant vandens, guli mergelis. Jo spalva rausvai geltona, o iš apačios tai liežuvėliais, tai platesniais tarpais išeinà pilkas mergelis. Iš po smėlio sunkiasi, o vietomis čiurškia vanduo. Ir vienas ir kitas molis ne sluoksniuotas, turi akmenėlių ir tiek kalkių, kad net putoja ir leidžia pūsles nuo rūkšties.

Mechaninis šių molių analizis rodo va ką:

Raudonojo Zelvių upės pakraščio mergelio mechaninio analizio daviniai.

Rupesnių už 5 mm. dalelių			5,44 %
nuo 5 mm.	lig 3 mm.		1,67 %
„ 3 mm.	„ 2 mm.		1,02 %
„ 2 „	„ 1 „		1,96 %
„ 1 „	„ 0,5 „		1,67 %
„ 0,5 „	„ 0,25 „		7,04 %
„ 0,25 „	„ 0,07 „		29,89 %
„ 0,07 „	„ 0,05 „		4,70 %
„ 0,05 „	„ 0,03 „		4,77 %
„ 0,03 „	„ 0,01 „		7,99 %
„ 0,01 „	ir mažiau		42,47 %

Skaičiuojant % tų dalelių, kurių stambumas guli tarp 5 ir 1 mm, šimtu imta bendras visokio rupumo žemės svoris, o skaičiuojant tų dalelių %, kurių stambumas yra nuo 1 mm. ir mažiau, šimtu imta perėjusi per vienmilimetrinį rėtį dalis. Petrografinė sudėtis rupesnių už 5 mm. dalelių tokia:

Kalkinių gabalėlių	8,13%
Granito gabalėlių	13,01%
Kitokių (tamsesnių) uolų gabalėlių	78,86%

Petrografinė sudėtis dalelių nuo 1 lig 0,5 mm. stambumo tokia:

Kvarco ir kalkių grūdelių	81,43
Feldšpato	14,81
Kitų mineralų grūdelių	4,94

Pilkojo Želvių upės pakraščio mergelio analizio daviniai:

Rupesnių už 1 mm. dalelių			. . . .	0,02%
nuo 1	mm. lig	0,07	mm.	18,54%
„ 0,07	„	„ 0,05	„	12,20%
„ 0,05	„	„ 0,03	„	31,56%
„ 0,03	„	„ 0,01	„	22,20%
smulkesnių	už	0,01	„	14,16%

Pietų rytuose nuo Palangos gulinčio Vilimiškės dvaro dirvožemio mechaninio analizio daviniai.

Gylis cm.	Dalelių dydis								
	<0,01 mm;	0,01-0,03	0,03-0,05	0,05-0,07	0,07-0,25	0,25-0,5	0,5-1;2-3	3 — 5	<5 mm.
0 — 20	25,94 nuoš.	6,37 nš.	2,05 nš.	4,92 nš	23,00 nš.	31,12 nš.	6,6 nš. -	—	
25 — 30	28,26	0,87	3,93	3,30	22,15	32,77	8,72 —	—	
50	22,88	24 30	5,16	3,28	27,56	12,04	3,10 —	1,36	0.38
140 — 150	73,92	16,88	4,48	1,32	3,40				

Ledyno sustumtasis mergelis išeina aikštėn ir jūrų pakrašty už buvusios Prūsų Lietuvos sienos, tarp kaimų Bruzdelynės ir Grabių. Čia staigus pakraštys ankštokai apipustytas jūros smėliu, žemai matosi akmenimis nugrįstas mergelis; o jūroje iš bangų kyšo dideli akmens. Kur baigiasi mergelis, o ant jo guli kopų smėlys, matosi iš šono besisunkiantis vanduo, kaip ir minėtame Darbos pakrašty. Mat, visur tas pats: smėlys lengvai įsileidžia vandenį, o molis sunkiai, todel ant molio ir susitelkia įsisunkti jau nesuspėjęs vanduo. Šio sustumto mergelio išvaizda panaši į pilkąjį Darbos pakraščio mergelį, todel galima spėti, jog mechaniška ir chimiška sudėtis taipogi daugeliu nesiskirs.

Palangos krašto kaimų gyventojai vežasi molį daugiausiai nuo Želvių dvaro apylinkės, paskui nuo Šventosios upės kranto į rytus nuo Budingės. Bet mergelio, matomai, visur negiliai esama, nes kur tik imsi kasti, vandens rasi maždaug 1—2 metrų gilumo. Bene giliausis šulinys bus Vainoro kalvio Kunigiškiuose, nes vandens paviršius jame randasi 255 centimetrų gilumoj.

Šventosios krantas į rytus nuo Budingės turi iš viršaus geltonojo dulėjusio smėlio su akmenėliais sluogsnį 30—40 centimetrų storio; po jo eina 120—140 cm. storio geltonai rusva kietoka žemė, išraizgyta baltais lyg kokiais siūlais, nusakstyta šlakais, pleikėmis. Čia visai nėra kalkių, nes jos būdamos ilgą laiką augalų šaknių, lytaus vandens ir k. įtakoje, sutirpo ir tapo išneštos. Tokis didelis ir gilus dirvos jaurėjimas galima pastebėti tik Žemaičiuose, ypač arčiau marių. Aukštaičiuose jaurėjimo byla žymiai mažesnė. Giliau eina pilkasis mergelis. Einant kastiniu Klaipėda — Liepoja nuo Budingės lig latvių rubežiaus vis matai žemę iš geltono smėlio su akmeneliais. Einant nuo Kunigiškių kaimo pro eigulį Auželį į Žibininkus, ilgai tęsiasi pušynas, augantis ant tokio pat geltono smėlio su akmenėliais. Pušyne užeini purvo, durpynojų, o toliau prieš Žibininkų laukus tęsiasi dideli ir tarpais, sako, gilūs durpynai. Ūž Žibininkų lauko kuburės (ilgo kalnelio), sudėtos iš žvirmolio, vėl smėlinė pakalnė ir vel durpynėliai. Panašiai yra Užpelkiuose, Joskauduose.

Vilimiškės dvaro apylinkėje, tuoj už Roužės, randame jau nesustumto, bet vandeny susiklojusio mergelio, iš kurio čia daro plytas, drenažui vamzdžius. Sluogsniais sugulęs mergelis turi šviesiau ar tamsiau geltoną spalvą, bet kaitintos plytos išeina raudonos. Radome reikalingu paimti iš čia dirvos monolitą, kitaip tariant, tokį jos gabalą, kuriame nepajudinta žemė rodytų dirvos sudėtį ir jos ypatybes. Si vieta žema, iškelta kokius 5—7 metrus nuo marių paviršiaus. Žemė dirbama rūpestingai; ariamas sluogsnis turi arti 20 cm. storio, tamsiai pilką spalvą, bestruktūris, su nemažu organinių junginių kiekiu. Sluoksnis B yra arti 15 cm. storio, geltonai pilkas, išraizgytas tamsiai pilkų sliekarausių, nusagstytas galtonesniais ir rusvesniais šlakais. Žemė čia labiau linkusi pleišėti iš viršaus į apačią, gal todel, kad taip eita ir einama augalų šaknelių. Atskilę gabalai bira į nestiprius grupteliuss (grumsteliuss). Sluogsnis C, kur užvis mažiau aiškus augalų veikimas, yra margas. Čia kaitaliuojasi rausvai geltona, rusvai geltona ir pilka spalvos. Aukščiau metasi akysna geltoni, vietomis su rudumu, šlakai; giliau prisideda šviesaus pilkumo, o apačioj — raudonumo. Aiškiai matyti, kad šis sluogsnis suklotas daugelio gulščių sluogsnelių, kurie viršuje storesni, o į apačią plonėja. 170 centimetrų gilumoje prasideda žemė su akmenėliais; po jos eina smėlys lig 200 centimetrų. Toliau nekasta.

Į dvi dėžuti, po 80 cm. ilgio, paimta žemės monolitas, kaip jis eina gamtoje. Dotnuvos Žemės Ūkio Technikume atliktas tyrimas parodė va ką:

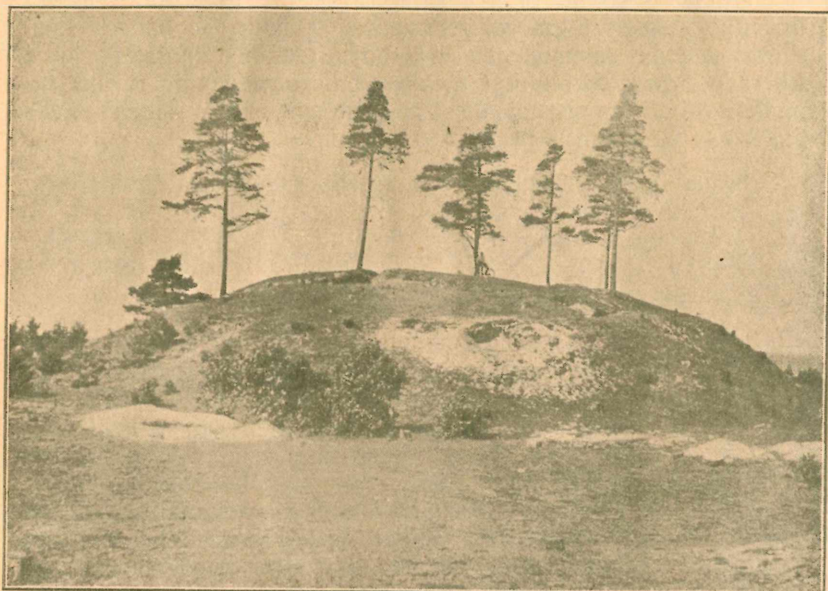
Gylis centimetrais	Dalelių stambumas milimetrais ir atatinkami $_0/^0$-tiniai kiekiai									
	<0,01	nuo 0,01 lig 0,03	nuo 0,03 lig 0,05	nuo 0,05 lig 0,07	nuo 0,07 lig 0 25	nuo 0,25 lig 0,5	nuo 0,5 lig 1,0	nuo 2 lig 3	nuo 3 lig 5	> 5
0—20	25,94	6,37	2,05	4.92	23,00	31,12	6,6	—	—	—
25—30	28,26	0,87	3,93	3,30	22,15	32,77	8,72	—	—	—
50	22,88	24,30	5,16	3,28	27,56	12,04	3,10	3,10	1,36	0,38
140 - 150	73,92	16,88	4,48	1,32	3,40		—	—	—	—

Arčiau į marias žvyrius apklotas smėlio sluogsniu. Juo toliau nuo jūros, juo smėlys geltonesnis, o pajury — baltas. Gelsvumą smėliui suteikia geležies rūdys (deginių hidratai), kurie čia radosi dirvą daromojoje byloje. Chloro vandenilio rūkštis tirpina šias rūdis ir per tai nusidažo geltonai, o pats smėlys lieka baltesnis, panašesnis į jūros pakraščio smėlį.

Mineraloginė mūsų pamarių smėlio sudėtis yra šitokia:
Bespalvio kvarco trupinėlių 82%
Geltonojo kvarcito „ 4%
Žalsvo „ „ 11%
Tamsių, raudonų granito trupinėlių 3%

Šis smėlys yra vis ilgai bangų judintas ir vėjo neštas, todel pasižymi nudilintais kampais ir lygiu trupinėlių didumu; vidutiniškas trupinėlio skersmuo yra apskritai lygus su 0,25 milimetro. Pro tokį smėlį vanduo iš viršaus sunkiasi lengvai, o keltis neaukštai tegali; todel jei tokiam smėly rasis vandens aukščiau už jūros paviršių, tai galima sakyti, jog negiliai esama sunkiai vandenį leidžiamos žemės, sakysime, molio. Arčiau į mariasvėjo sunešto smėlio vis daugyn. Išilgai visą pakraštį eina vėpučių arba kopų virtinės. Jos tai arčiau, tai toliau nuo vandens, tai labiau išsiblaškiusios, tai susiglaudžiusios, tai statesnės, tai plokštesnės; jų susitvarkymas ir išvaizda pareina nuo daugelio apystovų: kranto statumo; tolimesnio pakraščio išvaizdos, augmenijos ir k.. Šiaip ar taip, bet vėjas vis pastveria apdžiūti spėjusį smėlį iš pakraščio ir neša, kiek išgali. Dulkės, žinoma, nulekia toli, vidutiniško rupumo smėlys užkliūva kopose, o stambiausios dalelės lieka pakrašty. Smarkesniam vėjui pasitaikius ir šio stambiojo smėlio dalis bus toliau nunešta; tokiu laiku vėputės net rūksta, o jų smėlys esti nunešamas per kelias varsnas toliau. Jei vėjas randa kokią, nors ir menką kliūtį, sakysim tvorą, krūmokšlį, tai palieka savo naštos dalį ir taip ilgesniu laiku suberia vienos ar kitos formos vėputę. Išilgai tvoros susitelks čia pylimas; tuomet ūkininkas pakelia tvorą, — o pylimas auga toliau. Tokių pylimų yra Šventosios kaime abiejose upės pusėse, Palangoje nuo vilos „Anapilis“ jūrinių vartų iš abiejų šonų iki Daukanto gatvės ir Daukanto pagatviu lig izraelitų senųjų kapų. Šios ilgos tiesios vėputės sudaro tvirtovės pylimų vaizdą, o tai

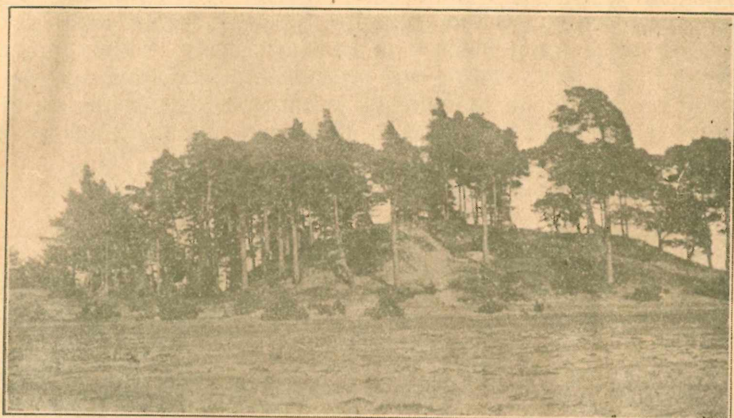
tik vėjo gaminys. Pajūryj likęs stambusis smėlys yra vietomis rausvokas; rausvumo čia priduoda aptekinti feldšpato trupinėliai, kuriuos audros bangos ir toliau dilina, o vėjo padedamos skirsto. Kurios-ne-kurios vėputės pasižymi savo didumu ir aukštumu. Tokios yra Kapų kalnas ir žydu senųjų kapų vietovė. Gal čia vėjams ir žmonių padėta, kurie taip moka padailinti jau suneštą kuburį. Išeina aikštėn, jog ant Kapų kalno augusios pušys neužpustytos smėliu, nes turi šaknis norminėje gilumoje, o aplink kalną augusių pušų kelmai rodo, jog per tą laiką buvo prinešta arti 130 centimetrų. Tas rodo, jog per paskutinį amžių Kapų

18 pav. Kapų kalnas po karo.

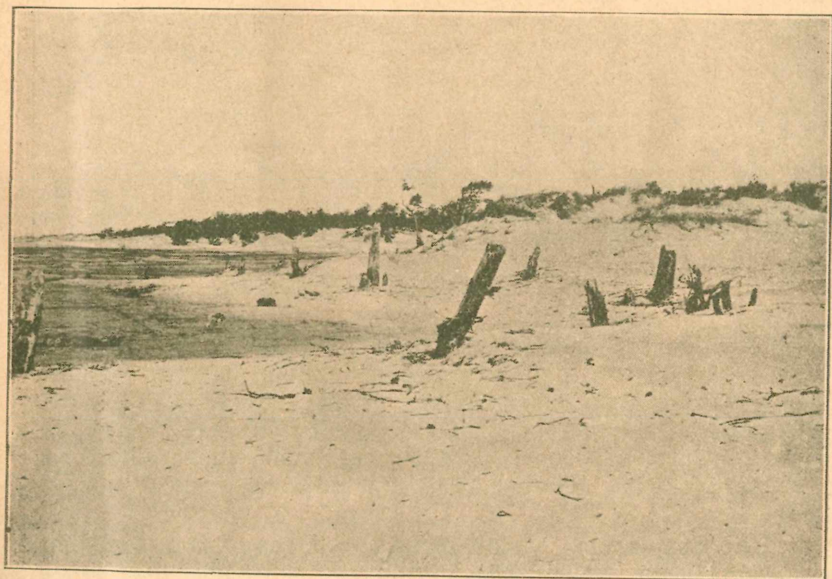
kalno neaugta ir nedilta, bet jis vis delto dabar turi atrodyti mažesniu, negu kad ankščiau buvo, kadangi iš apačios yra užnešamas. Didžiojo karo metu šis kalnas buvo gilokais apkasais išraižytas (18 pav.), kurių dabar niekas nesirūpina sulyginti, nes tam reiktų kelti smėlį iš apačios. Dabar vėjai pusto smėlį iš apkasų ir neša jį visu smarkumu tolyn, nes likusios septynios pušys vėjo neužstoja. Seniau jis buvo papuoštas tankoku pušynėliu ypač nuo jūros pusės (19 pav.). Dargi kitų nukirstų pušų kelmus žmonės atkasę iki šaknų išrauna, palikdami pliką apie 1,5 metro gilią duobę, iš kurios taippat pusto. Matomai, kapų kalnas yra sudėtas iš gryno jūrų smėlio, nes jame ir aplink jį nerandi nei žvyriaus, nei molio žymių. Kita vertus, pati Kapų kalno lytis yra „nevėputiška“. Jis turi formą elipso, stovinčio

pailgumu stačiai į jūrą, ir visi jo šonai beveik vienaip statūs. Tipingos gi pavienės vėputės guli išilgai pakraščio, turi į sausu-

19 pav. Kapų kalnas prieš karą.

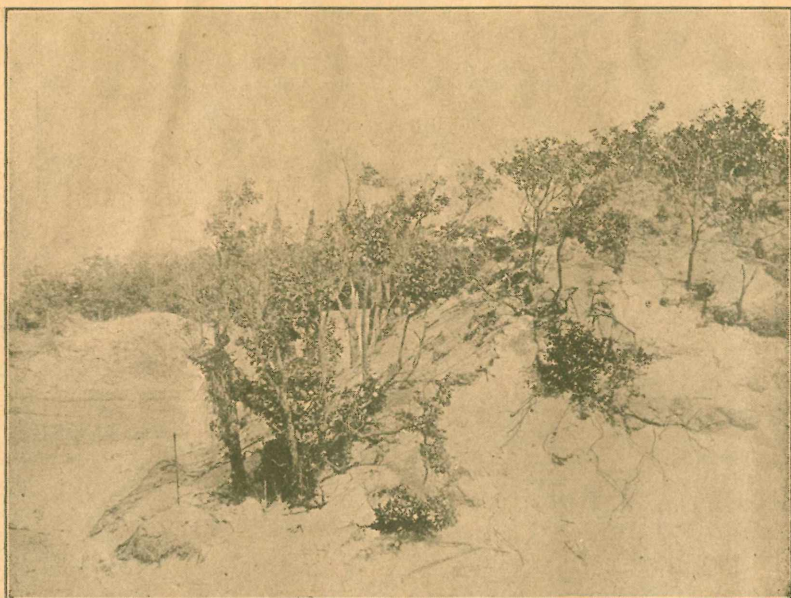
mą žiūrintį šoną paprastai statesnį, o į jūrą — nuolaidesnį. Tokią pavienę dar slenkančią vėputę randame už Ošupio Mončiškės

20 pav. Pustomo smėlio sunaikinti medžiai.

žemėje. Prieš šią vėputę jūros pakrašty yra žemų kopų eilė, už katros kur-ne-kur riogso, lyg žieminės kepurės, vėjo sunešti, iš

visų šonų apgriaužti smėlio kūgiai plokščiomis, tankokai (Elymus arenarius, Amophilia arenaria) apžėlusiomis viršūnėmis (11 pav.). Smėlio netekusios žolių šaknys ore tysalioja. Toliau eina lyguma, kurios kraštus į šiaurę ir pietus apstojo vėputės (20 pav.). Šioje lygumoje randi mažų vėjo išpūstų įvairios formos duobių ir nelygumų. Rytų kraštas yra juodalksnių stuobriais nusagstytas (20 pav). Reikia manyti, jog pirmiau čia augę juodalksniai (smėlys ir dabar šlapias) tapo užkloti nuo jūros einančios aukštos (4—5 m.) smėlio vėputės ir turėjo išdžiūti. Vėputei praslinkus, jos vietoje ir pasiliko stuobriai, o kopa užklojo tolimes-

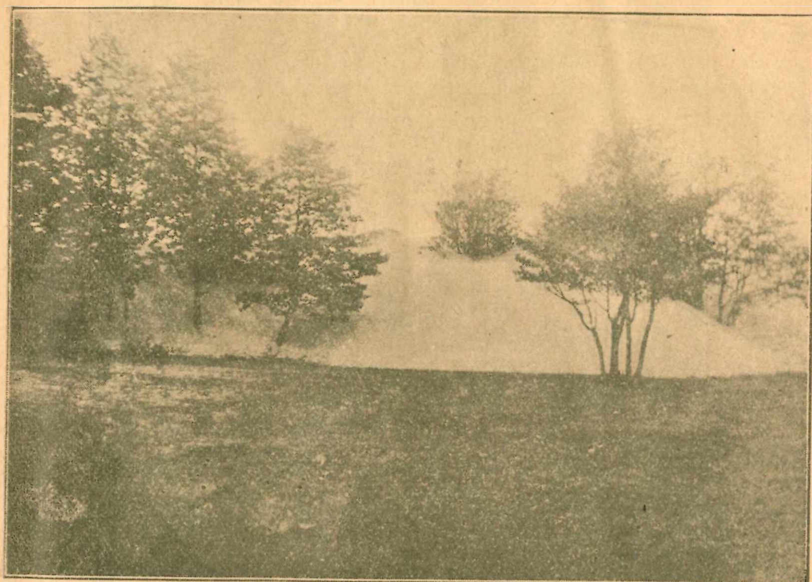

21 pav. Kopa baigia eiti pro juodalksnius.

nius. irgi senus juodalksnius, kurių tik šakotos viršūnės kyšo (21 pav.); anksčiau apipiltų, ypač senesniųjų, medžių viršūnės jau nudžiūvusios, o vėliau apnešti alksniai dar žaliuoja (22 pav.). Neišpasakytas juodalksnių gajumas matosi iš to, kad smėly paskendę medžiai paleido iš stuobrio kelias šaknių eiles įvairiose aukštumose. Dabar apnuogintos šaknys išdžiūvo, o medį maitina pirmosios (23, 24 pav.).

Kopos paliktoj vietoj reginys primena gaisro sugadintą sodą (20 pav.). Smėly pilna šakelių, žievių, šakalių. Kur-ne-kur šaknys dar laiko aplink stuobrį smėlio kalnelius. Verkaliuose vėpučio kraštuose matyti sluogsningumas: įvairaus didumo smėlio elementai buvo klojami atatinkamai su vėjo jėga. Dabar vėputė užgulė nemažą pievos plotą, užpildama vienoj vietoj ravą, trau-

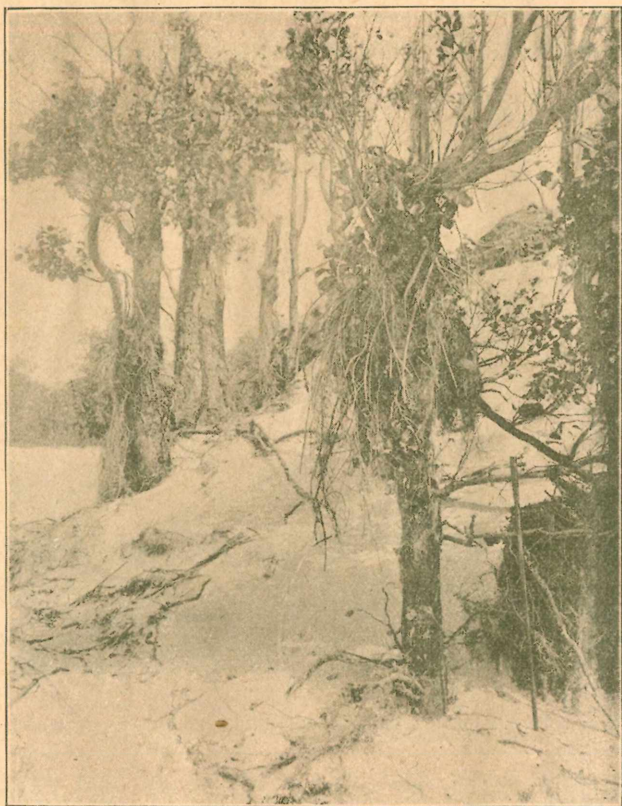
kiantį vandenį iš čia pat gulinčio didelio durpyno į Ošupį, kurį patį sudaro du tokiu ravu (25 pav.). Vienur kopa eina greičiau, kitur lėčiau. Iš to susidaro liežuviai. Jeigu nebus imtasi priemonių apželdinti, tai ji, matomai, slinks toliau, keleto metrų greitumu per metus. Jau ir dabar jos liežuvis, griovio vandens perkirstas, išlipo į durpyną. 1922 metų rudenį dar pieva žaliavo tarp ravo ir kopos, o dabar jau gilu smėlio (26, 27 pav.). Vėputė lenda, kur užvis rečiau medžių. Šiauriniame savo šone ji paskysta tankiame alksnyne, baigiasi Ošupio dešiniajam pakrašty (25 pav.). Kairysis Ošupio krantas aukštesnis; bendras anos pusės

22 pav. Einančios kopos smėlio skandinamieji juodalksniai.

vaizdas daro įspūdį, kad ir ten eita kopos, bet paėjėta daug toliau, iki pat Amiso sodybos jau Užkanaviuose. Čia vėputę galėjo sulaikyti sodybos trobiasiai ir užželdinti gluosniai. Pagaliau netolimais čia buvo kordonas, kurio pirtis ir dabar užsiliko. Joje įsikūręs tebegyvena Kukutis. Prie pat pirties, už duobėtos lygumos į pietus auga senas pušynas, kurio pasmailintas galas užstoja kopai kelią į durpyną. Sako, smarkių audrų vėjas pernešąs smėlį per durpyną i Paliepgirių laukus, kur nuo pat šlapios lygumos žemės paviršius eina pamažėli aukštyn lig paties kastinio. Žemė čia — žvyrius su akmenėliais. Paliepgirių kaime auga dideli, kitur Palangos krašte nerandami uosiai. Jie ir čia gauna pakankamai maisto; matomai, jų šaknys pro rupų geltoną smėlį pasiekia derlingesnį žemės sluoksnį, gal sustumtą ledynų molį.

Grįžtant į Palangą papušyniu matai vis plačią ir jau sausą, su retomis duobėmis lygumą, kurioje vietomis auga atskiros neaukštos, į sausumą pasvirusios šakotos žemos pušaitės (12 pav.). Pamarėj nėra kopų virtinės. Ši lyguma staigokai nusileidžia į vandenį. Delto atrodo, buk einančioji kopa yra neva nuo Šventosios žiočių prasidėjusių kopų virtinės galas. Jūros pakraštys čia siauras.

23 pav. Apnešti ir vėl paleisti nuo smėlio alksniai.

Arčiau į Palangą, tarp dviejų pušynų, vaizdas keičiasi. Čia kopų vel norėta pabėgti nuo jūros. Tai aiškiai matome Vanagupiuose, kad ir apie Griciaus Sodybą, kurioje randas pradžios mokykla. Paskui vėl prasideda pušynas, kuris savo paskidomis pušaitėmis siekia Kapų kalno.

Dabar apsidairykime nuo gyvosios vėputės pamariu Šventosios link. Vėputės ten eina pačiu pajūriu dviem virtinėm ir turi abu šonu statoku. Ant jų vienur rečiau, kitur tankiau žaliuoja varpiniai augalai. Jie kieti, šiurkštūs, aštriais kraštais, smai-

liais galais, kurie skaudžiai bado praeivio blauzdas, kelius. Vėjui pučiant girdi švagždėjimą, užvis aiškesnį ten, kur žolės tankios. Čia, kaip ir visur kitur, pusto smėlį, bet vėputės neslenka, nes smėlys lygiai klojasi dirvose ir pievose; čia dažnai randi augančių karklų, prismaigstytų gluosnių apie gan tankias žvėjų sodybas. Dar arčiau į Šventąją kopos aukštėlesnės. Deivo iš Šventosios žodžiais, smėlys čia apklojo plačias dirvas, pievas ir patį durpy-

24 pav. Kopos paliktas juodalksnis: kopos užpiltas, jis turėjęs išleidęs antras šaknis.

no galą Seniau žmonės apsitverdavę pintinėmis virbinėmis tvoromis, laikiusiomis nešamą smėlį; dabar anų tvorų vietoje guli lygios smėlio grėdos, tarsi tvirtovės likučiai. Kopos esti kažkokios savotiškos ten, kur žemė šlapia nuo pašalinio (ne jūros) vandens.

Tuoj už Šventosios vėputės dar aukštelesnės ir, be žolių, niekas jose neauga. Kiek toleliau, kopos eina jau dviem eilėm, auga pušynalis, tankūs krumokšliai, o toliau kopų tvarka iškryksta;

jos gana aukštos, ypač ten, kur buvo vokiečių pastatytas trigonometrinis punktas, dabar vietos gyventojų kurui nugriautas. Iš čia labai pavaizdus reginys ir į žemyną per gražią Klajumos lygumą ir į vandenyną pro staigokas, tamsias jūros bangas.

Grįžkime dabar prie pačios Palangos. Profilis, nuimtas einant nuo jūros per Kapų kalną, rodo tris eiles vėpučių, taip nepaprastai nutolusių nuo vandens ir gulinčių prie pat plaušio, vadinamo Ežeralio. Dar vidutinio amžiaus žmonės gaudę to Ežeralio akyse strıktą, smulkius karosėlius ir šudpilvius ant kabeklių dėti. Dabar tame plaušyje akys užpustytos smėliu, ir žmonės, grio-

25 pav. Vėputė šliaužia pievon.

vių prakasinėję, įsitaisė daržus. Tais grioviais iš Vanagupio kiaurą metą sriuvena vanduo, kurį už plaušio dabar vadina Ežeraliu ir kuris ties Kapų kalnu įteka jūron, nešdamas gal daugiau vandens, negu Roužė: mat, Roužė vasaros metu nebeprasimuša į jūrą ir net pačiame miestely nebesriuvena pro tiltą, o Ežeralis visada kiauras.

Roužės žiotyse dešiniajam krante yra ant pat vandens paviršiaus smėlio apneštų durpių sluogsnis 20 — 30 centimetrų storio; iš jų sunkiasi vanduo. Jaučiasi sieros vandenio kvapas, matosi geležies junginių; durpes užgulusiame smėly yra akmenėlių. Tuoj už Roužės žiočių prasideda vėputės, kurios tęsiasi be pertrūkos Klaipėdos linkui. Prie Palangos tilto vėpučių iškilta užvis aukščiau šitoj apylinkėj. Tiltas čia veikia į kopas taip, kad

jos eina vis arčiau ir arčiau į vandenį. Profilis, išvestas nuo jūros per Birutės kalną, rodo pakraštų slesnų vėpučių eiles, apaugusias užpakaly juodalksniais, karklais, pušaitėmis. Už 149 metrų nuo jūros prasideda Birutės kalnas, kurio jūrinis šonas yra visųstačiausias. Kalno aukštumas nuo vandens paviršiaus yra 20,67 metro, bet jeigu žiūrėti iš pakalnės, tai aukštumas viso labo bus 16,44 metro. Kalno ilgis 99 metrai. Atitinkami skaičiai Kapų kalnui gauti: 11,72 metro aukštumas nuo jūros vandens paviršiaus; nuo pakalnės 7,15 metro, o ilgis 73 metrai. Ir toliau ta pačia linkme už Birutės kalno yra nelygumų, tankiai apaugusių se-

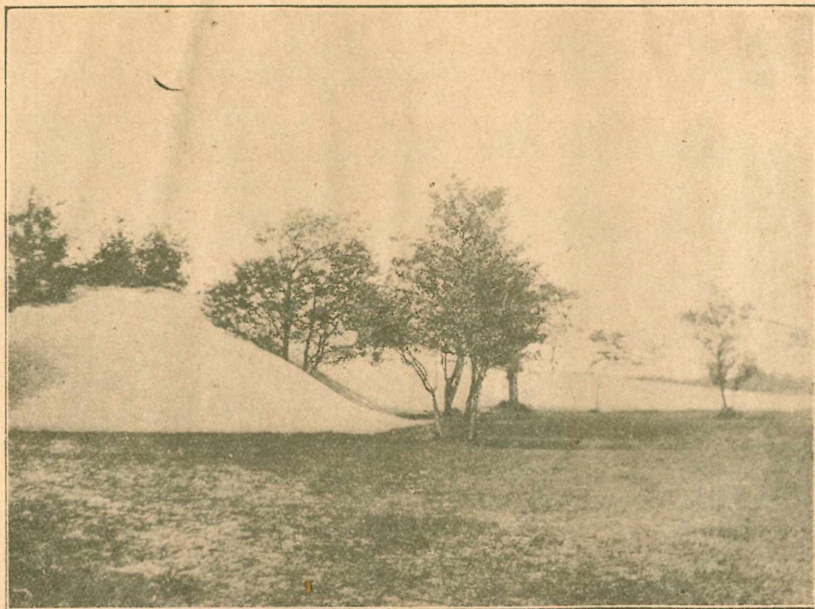

26 pav. Kopa eina į durpyną (1922 m.).

nu pušynu. Jei Birutės kalnas žiloje senovėje ir buvo aukšta apylinkės vėputė, tai ji, be abejo, tapo žmonių apdailinta ir žymiai iškelta, sakysim, nuo atvados į rytų pusę, greta kurios randasi duobė su jau senokai išsekusiu šuliniu. Šiaip ar taip, bet nei pačiame kalne, nei aplink kalną molio nesą, ir mums neteko užeiti. Takams grįsti molis čia atvežta iš toliau. Gilių gręžimų šiame kalne nėra daryta, o jie kalno negadindami suteiktų tikrų žinių del kalno kilmės. Dabar gi galima daryti labiau ar mažiau tikrų spėliojimų. Negincijama vėjo sumesto smėlio žymė yra jo sluogsningumas; smėlio elementų didumas atskiruose sluogsneliuose yra žymiai nevienodas ir pareina nuo pūtusio vėjo jėgos, todel kasant visada galima pastebėti sluogsningumas, jei tik smėlys yra vėjo supustytas. Spiginant, jog Birutės kalno pagrindas yra ledynų ledo arba ledynų vandens padaras, taipogi nėra kuo rem-

.is, ypač, kad artimiausioje apylinkėje nesimato ledyno veikimo panašių pėdsakų.

Į šiaurės rytus nuo Birutės kalno, prie pat Palangos, yra pailgas, 4—5 m. aukščio kuburėlis, buvusieji žydų kapai. Šio pušimis apaugusio kalnelio šonai yra užvis statesni nuo jūros; už kelių dešimčių žingsnių šia kryptimi nuo kalnelio auga šlapioj žemumoj dideli vešlūs juodalksniai, o aplinkui stovi visų seniausios Palangos pušys. Į pietus nuo šio kalnelio vieta kyla ir ties buvusia Mažosios Lietuvos siena įgyja keliolikos metrų aukštumą. Birutės kalnas atskirtas nuo šio aukštumo geroko tarpo; seniau

27 pav. Kopa eina į durpyną (1923 m.).

čia buvo bala, todel, kol nebuvo įtaisyta tvenkinio ir išpilto kelio, iš čia ne visada galėjai patekti per mišką Birutės kalnan; reikėdavo eiti pajūriu. Nuo Birutės kalno į pietus vieta išlėto kyla, ši aukštuma sutinka einančią nuo senųjų žydų kapų aukštumą, ir abidvi padaro iškilią terasą, kurios formą rodo išvestas per ją nuo jūros profilis. Aukščiausia terasos vieta, iškilusi per 12,76 metro nuo jūros paviršiaus ir staigokai pakilusi nuo jūros, išlėto leidžiasi Roužės link. Vieta apželusi retokomis pušaitėmis, o už kelio Klaipėda — Liepoja žaliuoja karklai, alksniai. Žemės paviršiuj vis baltas supustytas smėlys. Ši iškili terasa tolokai tęsiasi už buvusios sienos.

Visose šlapiose vietose yra daugiau ar mažiau tamsios spalvos augalų liekanų, kurios pajūry kartais eiliojasi su vėjo atnešto

smėlio sluogsniais. Kur dabar Palangos parko tvenkinys, seniau buvo nepareinama, dumblu užakusi bala. Pati Palanga stovi sausokoj vietoj, kur vandens randi 0,72 — 1,64 metrų gilumoj (žiūr. profilį Kęstučio gatve). Tik Roužės pakraščiuose sunkiasi vanduo mieste tiesiai į vagą, nes slėnio čia kaip ir nėra, o prieš miestą suolojasi į šlapią nuolaidų slėnį. Miestely visu paroužiu auga juodalksniai, o vagos pakraščiais matosi juodi durpių ir šviesesni smėlio sluogsneliai. Ypač tokis sluogsnių eiliavimasis aiškus ten, kur Roužė perskrodžia pajūrio kopas. Čia gal visur apačioje esama durpių. Platus storokas durpių sluogsnis matosi nesenai galutinai užaugusiame ir grioviais nusausintame Ežeraly, kurio žemiausia vieta, rasta vedant profilį per Kapų kalną, yra už 730 metrų nuo jūros ir iškilusi 306 centimetrais nuo jūros lygio. Dabar durpynu eina upeliūkštis iš Vanagupių, prakastais grioviais. Jis neša vandenį kiaurus metus. Toliau į šiaurę auga šlapioj vietoj ant durpių pušynas su nedaugeliu juodalksnių. Miškeliui baigiantis durpynas plinta, eina ties Kunigiškiais, Liepgire, Mončiške; pereina upę Šventąją, tęsiasi lig latvių sienos, dar toliau, kol akis užmato, lig Popos ežero, nuo kurio gyventojai veža lendres stogams kloti. Pirmiau čia būta labai šlapaus lygumo, kurį galėjai tik šienauti; dabar lygi žemuma jau daug sausesnė; ir joje net randi dirvų, daržų, o vietomis lygumoje tiktai gano. Ypač ryškus durpynas yra pas Paliepgirę. Jis prasideda Vanagupiuose siauru, bet visų giliausiu ruožu. Lyginant su jūra, šio durpyno dugnas stovi aukščiau už ją ir, matomai yra, pasidaręs negiliame pajūrio ežere, kuris gaudavo vandenį tik iš sausumos, daugiausiai gal prasisunkusį iš aukštesnių vietų pro žvyriaus ir smėlio klodus, gulinčius ant sustumto mergelio. Tokiu būdu, durpyno vietose būta jūros pakraščio seklaus ežero, gausiai prižėlusio vandeninių augalų, kurie turėdami čia pakankamai maisto, greit kerėjosi, augo. Jų dalys likdavo vandeny, bet negaudamos kiek reikia oro deguonies, nespėdavo sudegti; čia jas pridengdavo naujesnės liekanos ir taip per ilgą metų eilę ežero dugnas kilo aukštyn, ežero plotas raukėsi ir pagaliau visai užaugo; kai kuriose vietose likusios akys ilgą laiką rodė čia giloko vandens buvimą, bet kada gyventojai praknebinėjo lygesnį vandeniui taką, akys visai užjako ir pasidarė klampi pieva. Tokios rūšies ežerai yra didelis Liepojos ežeras ir kiek mažesnis — Popos ežeras, tuoj už mūsų sienos. Dar neseni žmonės atmena Ežeralio akis prie Kapų kalno; pagaliau pats Ežeralio vardas gali rodyti šio durpyno kilmę. Ir dabar, tarsi buvusiam ežerui pagerbti, žmonės vadina tuo vardu iš durpynojo (turpinojo) tekantį upelį. Bendra durpių spalva juoda, bet jos išmargintos aiškių augalų liekanų; samanynės čia nėra. Pamiškiais galima užtikti meškakerpių žaliųjų samanų, Hypnum). Durpių peleningumas svyruoja tarp 4,11% ir 22,07% ir, bendrai imant, pietinėje dalyje didesnis, negu šiaurinėjė. Čia peleningumą labai padidina gal nuo vėpučių atneštas smėlys, todel lengva suprasti, kodel mineralinių priemaišų kiekis auga nuo Šventosios į Kapų

kalną. Eidamas į pietus durpynas siaurėja, čia auga mažiau medžių vėjui nuo jūros užstoti, pakraštys lygesnis, nėra pajūry kopų — pats durpynas siauras, nors ir giliausis: čia maksimumas 4,5 metrų. Vietomis durpynas užleistas kerėblomis (krūmokšliais). Čia auga beržiūkai, pušelės, karklai, žilvičiai, kur-ne-kur randi čigonberžių, tarsi smulkių šiaurės beržėlių. Kurui pabrangus, vietos gyventojai ėmė kasti durpes pirma mynei, kūlei (linams, javams džiovinti), o vėliau duonai kepti ir valgiui virti. Kasamos durpės ne plaktinės, ne mintinės, o velėnos, kurias ima papraščiausiu būdu. Ekonomijos atžvilgiu durpių kūrenimas yra žemės ūkiui pragaištingesnis už kūrenimą šiaudais. Tvartan įmestos sausos durpės sugeria visas srutas, daug amoniako ir sutaupo šias brangias ūkininkui dujas. Durpės atima nuo žmogaus mėšlo jo tvaiką ir leidžia šias riebias trąšas visokiems tikslams vartoti. Dabar gi Lietuvoje dauguma naudingiausio žmogaus mėšlo nėra kaip reikiant suvartota, nors durpių netrūksta. Kita grįžus, juodos Palangos krašto durpės turi nemažai azotinių junginių, todel jos būtinai reikia visos sunaudoti tręšimo tikslams. Derlius sumanaus ūkininko lauke tieku padidės, kad gautas grūdų viršus apmokės perkamą is užsienio kasamąjį anglį. Stačiai iš balos į dirvą vežamos durpės veikia lėčiau už jūros vandauglius (kerpes), bet vartotos kraikui jos tampa pakankamai veiklios. Dabar vaikščiodamas Palangoje ir apylinkės kaimuose dažnai jauti kūrenamų durpių kvapą, kuris verčia pagalvoti del tinkamiausių būdų šiam šalies turto aikvojimui sustabdyti.

Galima sakyti, jog Palangos kraštas mirksta vandenyje, bet ne sūriame marių, o geliame sausžemio. Vyriausia tokio mirkimo priežastis yra mažas iškilimas nuo jūros paviršiaus ir daugely atsitikimų negiliai gulintis sustumtojo ir sunkiai vandenį leidžiančio mergelio klodai. Jeigu šis mergelis būtų nuogas, neapklotas žvyrium, smėliu, durpėmis, tai būtų sausiau, nes koi viena nedidelė nukritusio vandens dalis lėtai sunktųsi, kita dalis turėtų laiko nutekėti, o dar kita išgaruoti. Dabar gi nukritęs vanduo greit įsisunkia pro didokus tarp smėlio grūdelių tarpelius ir tokiu būdu, daug vandens spėja pasislėpti nuo tiesioginio nutekėjimo ir garavimo. Žemėn patekęs vanduo veikiai atsiduria ten, kur jau nėra oro užpiltų tarpelių, o tik žvyrius ar smėlys su vandeniu, kuris, iš viršaus spaudžiamas, ieškoja kelių pasišalinti ir sunkiasi mažesnio slėgimo pusėn. Šitas vanduo pasirodo vėl upelių nuotakose, vagų krantuose, pabaliuose ir jūros pakrašty, — ypač, kur apsčiai pastebi juodalksnių. Įdomu tas, kad net per keliolika žingsnių nuo jūros, kur audrų laiku dar sūrios bangos siekia, iškastoj duobelėj pasirodęs vanduo yra visai nesūrus: jautriausis čia reaktivas azoto pustrečiadeginio hidrato sidabro tirpinys rūkščioje srityje parodo chloro metalų tik pėdsakas, kokias randi bet kuriame Palangos krašto vandenyje. Chloro bario tirpinys chloro vandinilio rūkšties akyvaizdoje nedaro matomų drumzlių; reiškia, sieros trideginio hidrato metalų kaip ir nėra. Šitie faktai rodo, kad vandens sunkimosi kryptis yra vis iš sausumos į jūrą.

Vandens horizontui susekti ir druskų kiekiui nustatyti buvo kasta tolokai už Birutės kalno duobių eilė statmeniškai į jūrą. Pirmoji duobė iškasta smėliniam pakraščio lygume per 46 metrus nuo jūros vandens ramiu laiku; audra prineša čia sūraus vandens. Kasant rasta tik jūros smėlys, kuris netrukus pradėjo plaukti su vandeniu ir trukdė giliau kasti. Dviem valandom praslinkus, pritvinkusio duobėj vandens paviršius buvo tik per 44 centimetrus nuo žemės paviršiaus. Antroji duobė iškasta jau tarp vėpučių, už 88 metrų nuo jūros pakraščio. Giliai įsikasti neleido vanduo, varęs kartu su savim iš šonų smėlį. Po kurio laiko vandens paviršius sustojo 130 centimetrų gilumoj. Trečioji duobė kasta už 154 metrų nuo jūros kranto, pušynėly. Čia vanduo taip pat trukdė darbą. Jo paviršius sustojo 194 centimetrų gilumoj. Ketvirtoji duobė kasta už 192 metrų nuo pamarės tankiam didokam pušynėly. Vieta čia aukštoka; pavyko prisikasti į žvyrių su akmenėliais 212 centimetrų gilumoje, nepaisant vandens, kuris apsistojo per 159 centimetrus nuo viršaus. Vandeny, matomai, būta viendegės geležies junginių, jo paviršiui pastebėta vaivorykštės spalvomis spindinti plėvelė, kur-ne-kur su gražiais Newton'o žiedais. Kasant per visą gilumą rasta pušų šaknų. Duobės sienos rodė va ką:

20 cm. gilumoj prasideda ortšteino taškai.
65 „ „ „ įvairių sluogsnelių, kurių tarpe

pilkas sluogsnelis turi 4 cm. storio
Šviesesnis už jį sluogsnelis turi 2 „ „
dar vienas „ „ „ „ 2 „ „
tamsesnis „ „ „ „ 1 „ „
šviesesnis „ „ „ „ 2 „ „
tamsesnis „ „ „ „ 1 „ „
šviesesnis „ „ „ „ 10 „ „

87 — 89 cm. tamsesnis su gelsvumu turi 2 cm. storio
89 — 104 „ eina šviesesnis sluogsnelis.
104 — 117 „ eina šviesus sluogsnis su geltonumu, turintis savyje dar plonesnių sluogsnelių
117 — 118 „ rudas sluogsnelis.
118 — 126 „ šviesus su plonais rudumais.
126 — 131 „ trys tamsesni ir trys šviesesni sluogsneliai.
131 — 132 „ rusvas sluogsnelis.
132 — 150 „ tamsesni su šviesiai geltonais.

Toliau nuo jūros duobių nekasta, nes išmatavus Keistučio gatvės gyventojų šulinius galima gauti vandens horizontą žemėje stačia jūros kraštui kryptimi. Čia išeina aikštėn, jog vandens profilis, bendrai imant, pakartoja žemės profilį, kuris šioje vie-

toje pasižymi lygumu. Druskų atžvilgiu vanduo pamarėj kastose duobėse ir Keistučio gatvės šuliniuose pasirodė va koks.

VIETA	Vandens paviršiaus atstumas cm.	Chloro metalai	Sieros rūkšties metalai	Vandens spalva	Pastabos
Pirmoji duobė	44	Drumželės virinamos nesusitelkė.	Drumžlių nepasirodė.	Bespalvis.	
2 „	130	Vos vos maželiau.	T. p.	T. p.	
3 „	194	Tas pats.	T. p.	T. p.	
4 „	212	„ „	„ „	Gelsvas su kvapu.	
Bociarskienės šulinys	162	„ „	„ „	Gelsvas.	
Stonkienės „	140	Drumžlės virinamos susitelkė.	„ „	„	
Vaitkevičiaus „	145	Drumžlės virinamos nesusitelkė.	„ „	„	Valgiui nevartojamas.
Jokelio „	150	Tas pats.	„ „	Geltona.	
Novickio „	164	„ „	„ „	Gelsva.	
Ungernšternbergienės šulinys	152	„ „	„ „	„	
Kordono namo „	120	„ „	„ „	„	
Mikuckio „	108	„ „	„ „	Nešvarus.	Valgiui nevartojamas.
To paties kitas „	144	Drumžlės virinant susitelkė.	„ „	Švarus.	
Lukaičio „	140	—	—	Drumžtas, be gelsvumo.	
Vaincikio „	114	—	—	Gelsva.	
Ragausko „	85	—	—	Drumžtas, be gelsvumo.	
Kėžūno „	96	—	—	Geltona.	Valgiui nevartojamas.
Stonkaus „	72	—	—	Geltona.	T. p.
Bugailos „	132	—	—	—	Vanduo geras.
Kuršienės „	100	—	—	Bespalvis.	
Ruišio „	123	Drumžlės virinant susitelkė.	Drumžlės nepasir.	„	Valgiui tinka.
Kėžūno „	94	—	—	„	Geras.
Žilaitės „	82	—	—	„	Geras.
Ylakio „	100	—	—	„	Geras.
Vainoriaus „	110	Drumžlės virinant susitelkė.	Pėdsakai.	„	„

Krikščionių kapuose už Palangos šulinio gilumas lig vandens yra 210 centimetrų. Tai bus giliausis šios rūšies šulinys.

Gręžtas Palangos šulinys yra prie viešbučio, kažin kodel vadinamo kurhauzu (vokiškai gydymo namas). Einant Tornkvisto žiniomis, kasant šitą šulinį apie 1907 metus rasta tokių sluogsnių:

0 — 1,8	metro	smėlys ir žvyrius.
1,8 — 79,3	„	sustumtas šlynas (mergelis).
79,3 — 180	„	slidus rusvas kalkinis šlynas.

180 — 200	metro	rusvas kalkinis šlynas su smėliu ir kriaukleliais.
200 — 205	„	rusvas dolomitinis šlynas su smėliu ir kriauklelių trupinėliais.
205 — 215	„	T. p..
215 — 229	„	Šviesiai rusvas, dolomitinis šlynas su smėliu ir kriauklelių trupiniais.

Šis gręžimas rodo, jog ledynų atvilktas šlynas eina storu arti 80 metrų, sluogsniu, o guli po 180 centimetrų smėlio ir žvyriaus sluogsnio. Reikia pasakyti, jog artezinis šulinys išgręžtas prie šiaurinio viešbučio galo prie čia pat einančio į jūrą kelio ir per kokį 25 metrus nuo kairiojo Roužės kranto. Jau nuo pietinio viešbučio galo prasideda mažas palinkimas į upelį. Bendrai tariant, 180 centimetrų storio smėlio ir žvyriaus sluogsnis galima būtų laikyti tipingu Palangos miesteliui, nes netolimoj nuo čia Keistučio gatvėj nera nei vieno šulinio, gilesnio už 2 metru.

Sešiais kilometrais šiauriau nuo Klaipėdos, Purmalio kaime buvo padaryta 1878 metais gilus gręžimas, kurio profilis iš viršaus į apačią va kokis[1]):

— 76	metrų	ledyno sustumtas šlynas.
76 — 83	„	slidus pilkas rusvas šlynas.
83,0 — 84,7	„	pilkai rusvas smėlingas šlynas; oolitinės akytos kalkės (klintys).
84,7 — 87,5	„	smėlingas šlynas ir oolitinės kalkės (klintys) su spusnėmis.
87,5 — 93,0	„	smulkus kalkingas smėlys, turintis suakmenėjimų.
93,0 — 95,0	„	juodas smėlingas molinis šlynas su kalkių sluogsneliais. (Atseit, iki čia ledyno sustumtas šlynas).
95,0 — 108,7	„	rudas, vietomis gelsvas molinis šlynas (molio mergelis).
108,7 — 109,1	„	baltas, kalkių sulipdytas smiltainis.
109,1 — 109,6	„	rudas ir rudai margas šlynas.
109,6 — 110,3	„	baltas, kalkių sulipdytas smiltainis.
110,3 — 125,0	„	rudai margas šlynas.
125,0 — 130,5	„	margas, kalkių sulipdytas smiltainis su šlynu ir raudonai rusvas šlynas.
130,5 — 133,0	„	baltas smiltainis ir melsvas šlynas.
133,0 — 147,0	„	rudai margas šlynas su smiltainio gabalėliais
147,0 — 150,0	„	baltas, kalkių sulipdytas smiltainis.
150,0 — 158,5	„	rudai margas sukietėjęs molinis šlynas su smiltainio lizdais.
158,5 — 159,6	„	margas šlynas su balto smiltainio gabalėliais
159,6 — 162,2	„	raudonai rusvas molinis šlynas.

[1]) Prof. Pr. Jodelė. Geologiniai tyrinėjimai.

162,2 — 167,5	metrų	baltai, melsvai ar rudai margas šlynas su smiltainiu.
167,5 — 168,2	„	melsvas molis su rusvais šlakais.
168,2 — 182,2	„	rudas šlynas dviem sluogsniais.
182,2 — 204,0	„	keturi rudų šlynų sluogsniai iš dalies su baltumu ir melsvi su smiltainio priemaišomis.
204,0 — 216,5	„	penki melsvo, rudo šlyno sluogsniai.
216,5 — 226,5	„	trys rusvo, melsvo šlyno eilės.
226,5 — 227,4	„	baltas, kalkių suklijuotas, kiek akytas smiltainis.
227,4 — 229,4	„	šviesiai melsvas, smėlingas, vandeningas šlynas.
229,4 — 232,6	„	rusvai raudonas molinis šlynas.
232,6 — 234,2	„	akytas, ne grynas dolomitas.
234,2 — 242,0	„	šviesus, aiškiai sukristalėjęs dolomitas.
242,0 — 248,0	„	sukristalėjęs, sodrus, gelsvai pilkas dolomitas.
248,0 — 254,8	„	kietas, šviesiai pilkas kalkinis dolomitas su spusnėmis.
254,8 — 259,5	„	pilkos, stiprios kalkės su nedaugeliu dolomito.
259,5 — 260,5	„	šviesiai pilkas sukristalėjęs dolomitas be suakmenėjimų.

Taigi, ledynų sustumtojo šlyno sluoksnis Palangoj turi 77,5 metro storio, o Purmalėj arti 76 metrų. Skirtumas visai mažas. Toliau Lietuvoje šulinių gręžimai rodo daug plonesnius ledynų mergelio klodus.

Artezinio šulinio vandeny chloro metalų mažai, o yra viendegės geležies, kuri oro įtakoje sudega lig pusantradegės, išsiskiria ir dažo rudai žemę, akmenis, per kuriuos bėga leidžiamas iš šulinio vanduo. Visi artimesnieji gyventojai ima šį vandenį valgiui ruošti.

Kunigiškių kaime tyrinėta Vainoro šulinio vanduo, kurio paviršius yra 255 centimetrų gilumoj, žvyriaus sluogsny. Vanduo geras ir turi nedaug chloro metalų, bet daugiau, negu Palangos arteziniame šulinyje. Tik reikia pastebėti, jog į atvirą šulinį gali patekti chloro natrio kartu su viedru, kuriuo semiama vanduo, todel padidinto druskingumo priežastis čia gali būti visai išorinė.

Budingės smuklės šulinys yra 160 centimetrų gilumo lig vandens, kuris yra skaistus, geras, turi mažai chloro metalų ir nerodo sieros trideginio hidrato metalų buvimo.

Budingės kaimo gyventojai yra susiskirstę viensėdžiais, todel užima didelį plotą. Brizgos viensėdy, kur pastatyta vėjinis malūnas, šulinio vanduo guli tik per 154 centimetrus nuo žemės paviršiaus, chloro metalų jame mažai, sieros trideginio hidrato metalų nerasta visai. Tuoj už balos gyventojų susiburta į kaimą, turintį vis Budingės vardą. Trobelninko (kampininko) Rakio šulinys rodo vandens atstumą nuo žemės paviršiaus 108 centimetrus. • Geltonas

vanduo sunkiasi iš baltojo smėlio, po kurio žvyrius. Rakio kaimynas kampininkas Tapins turi šulinį, kur vanduo stovi per 84 centimetrus nuo žemės paviršiaus. Gretimas Vespės šulinys turi jau tik 64 centimetrus gilumo. Geras bespalvis vanduo sunkiasi iš smėlio. Geras, bet gelsvas našlės Pampos šulinio vanduo laikosi 76 centimetrų gilumoje. Chloro metalų jame visai maža, o sieros trideginio hidrato metalai nepadarė ir drumžlių.

Už kaimo jūros link eina lyguma, o jos paviršius stovi tik kokiu metru aukščiau už vandenį Šventosios upėj ir gretimam rave, traukiančiam gelsvą skystimą iš šios žemos lygumos į upę. Kada mariose didelės bangos, tai Šventojon privaro tiek vandens, kad jis pradeda eiti atvirkščiai, būtent, iš upės į pievas. 150 centimetrų gilumoje yra rupaus smėlio sluogsnelis. Šventoji šioje vietoje plati, o jos kulys (vingis) įsiduoda labiausiai į šiaurę. Prie kelio susisiekimo Ministerijos reperas 3 Nr. 1921 metų. Už jo Šventoji dar arčiau prieina kelią, kuris pasirodo iškilusiu kokiais 150 centimetrais aukščiau už vandenį. Šia žema lyguma eina prakasinėtas upelis Kaneva, traukiantis vandenį į Šventąją net iš Popos ežero. Upelis gan vandeningas: tai nurodo ir padaryto jam kelyje tilto būdas. Kairiajam Šventosios pakrašty, o toliau ir dešiniajam auga maldės. Nuo upės atitrūkęs kelias eina aukštyn lig artimiausios vėpučių eilės, gulinčios už 250 — 300 metrų, kur baigiasi laukai. Vėpučių virtinės eina lig pat marių, užimdamos lig 200 metrų pločio juostą. Jūrių pakraštys čia statesnis; vėpučių smėly daugiau rausvų feldšpatų, todel jis atrodo jau ne taip baltas. Kur-ne-kur tarp gretimų vėpučių eilių yra javais apsėtų slėnelių.

Kaimas Šventoji susitelkęs ypač dviejuose plotuose: kairiajam ir dešiniajam upės šone. Toleliau į pietus nuo upės gyventojai susisklaidę retokais viensėdžiais, o prie žiočių susitelkė žvejų namai. Į šiaurę nuo žiočių taipogi toli eina Šventosios kaimo gyventojai, kurie priklauso jau ne Palangos, o Darbėnų valsčiui. Šiauriniam kaimo gale stovi ant aukštos (8 — 10 metrų) vėputės trigonometrinis punktas, nuo kurio eina platus reginys į visas puses, ypač gi į pietus ir šiaurę. Vieno senio žodžiais, ši vėpūtė sunešta prieš 40 metų.

Išilgai upės Šventosios kairiajam šone, nuo Liepojos kelio į marias, eina miškelis, kur auga pušaitės, viržiai, kadagiai. Prieš Želvių upės žiotis čia guli kapai su retomis šimtametėmis pušimis ir labai žemais kryželiais. Vieno paminklo parašas turi datą 1881 metų. Per kokį šimtą metrų nuo kapų, marių link, pušynėlis baigiasi, o prasideda Šventosios viensėdžių laukas, kuris toliau nusileidžia į lygią žemumą. Ūkininko Bertulio šulinys turi 106 centimetrus gilumo. Aplink molio nėra, todel jį veža iš Želvių dvaro. Į pietus nuo Bertulio eina nelygus, vietomis kastas plotas, kuriame tarpais išeina aikštėn baltas, lyg vėpučių smėlys, suneštas gal nuo upės.

Palepgirių kaimas guli tarp Kunigiškių ir Mončiškės-Hanso Piparo šulinys turi 120 cm. gilumo lig vandens, rasto žvyriuje,

gulinčiame po geltonojo smėlio. Panašiai eina žemė visame kaime ir net visame ruože nuo Palangos kapų lig latvių rubežiaus tarp kelio Klaipėda—Liepoja ir pajūrio pelkės, kurią už Šventosios upės vadina Klajuma.

Jūros bangos vietomis išritina nudailintų plokščiai apvalių akmenėlių, kurie šlapi visokiomis spalvomis švelniai blizga, o išdžiūvę lieka panašūs į paprastus Žemaičių kūlatius ir Lietuvių akmenis. Šiose vietose ir banga girgždėdama švarkščia.

Čia ne pro šalį priminti, kad marių augalai taipogi nevisur bangų išmetami. Gal tas pareina nuo krašto ir nuo dugno būdų. Žvejams rūpi jūros dugnas pažinti savo tikslams, nes dugną seka žuvys.

Antano Pilipo, Palangos valgomo žvejo, žodžiais, netoli nuo krašto prasideda akmens (kūliai), kurie tęsiąsi lig 20 kilomemetrų atstumo, kur giluma siekia 25—35 metrų. Už šito kūlyno eina 2 kilometru platumo smiltynas, kur gaudo plekšnes. Toliau per 10 kilometrų eina vėl kūlynai tokioj pat gilumoj. Toliau pusę varsto einąs smėlys, kurį pakeičiąs kūlynas 60—70 metrų gilumoje. Šiam kūlynui galo nerandą.

Pats Baltijos marių dugnas nėra smulkiai ištirtas. Turint omeny geologinę praeitį, reikia pasakyti, jog ledynas jūros dugną nuardė panašiai, kaip gretimą sausžemį ir paliko molio, akmenų. Visos Lietuvos laukuose randi kalkių, kurių suakmenėjimai rodo į kilmę marių gelmėse. Žvejų inkarai kartais ištraukia gyvulių išgraužtų kalkinių akmenų, čia kreidiškų, čia kietesnių. Ištraukia taipogi granito, gneiso ir kitokių aptekintų gabalų. Tokių „išvilktų“ akmenų radome ypač pas Ansą Tapinį Rukiaviškės Šventosios kaime.

Susisiekimo Ministerija tyrinėjo jūros dugną ties buvusio Palangos uosto, tik šis darbas atliktas nedideliame plote. Senių pasakojama apie jūroje esamą krantą, einantį maždaug nuo Birutės kalno lig Roužės žiočių. Vasarvidžio giedriomis dienomis, vėjui nučiužus ir jūrai nusiraminus, matosi tolokai melsvam vandeny išilgai pakraščio balzganas, tiesus siauras ruožas; jis prasideda nuo Birutės kalno, aiškėja į tiltą, bet eina tolokai nuo jo; matosi tarpas, lyg koki vartai, o už šio tarpo balzganas ruožas dingsta tamsesniam vandeny. Plaukioję Palangon iš Klaipėdos, laivai, bent tie, kurie 1901—1903 metais vežiojo Klaipėdon akmenis, įvažiuodavo tik pro šiuos „vartus“, Matomai, čia seniau būta dirbtino uosto.

Bangos atneša kerpių ir gintaro Palangon tik tam tikrais laikais, būtent, kada pučia atatinkamos krypties vėjai, galinti prastumt nešamą medžiagą pro šituos vartus.

Palangos augmenija ir gyvulija.

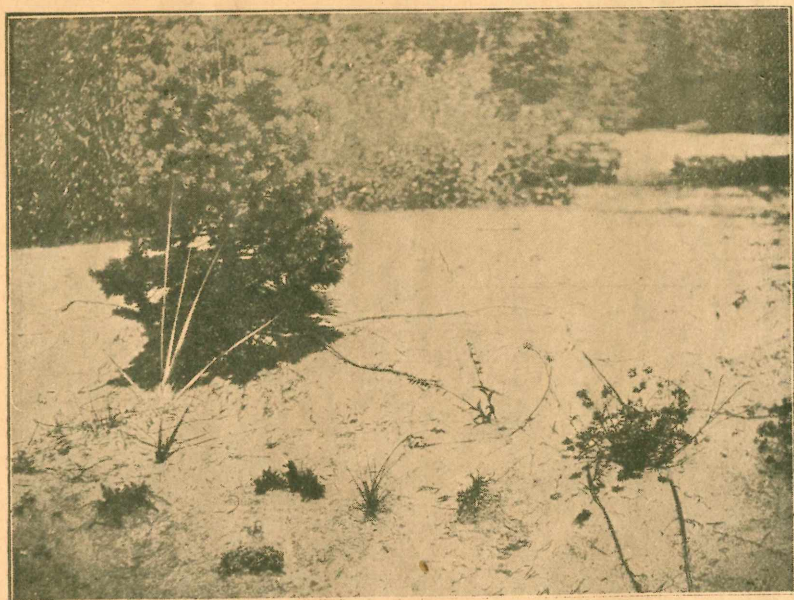
Palangos flora skiriasi nuo tolimesnio Žemaičių krašto vien pajūry. Vėpučių smėly auga šiurkštūs Gramineae šeimynos nariai: Elymus arenarius, Amophila arenaria, kurie vieni čia sugeba iškentėti lekiančio smėlio ypatingumus ir nelinksta nuo vėjo (28 pav.); toleliau nuo marių šių dviejų augalų nerandi ir kopose.

28 pav. Pirmųjų kopų žolės.

Čia auga dar bebunė Sedum acre crassulaceae šeimynos, Cakile maritima cruciferae šeimynos. Pušyne pilkose samanose auga gelsva bechlorofilė žvynė Hypopitis monotropa, Chimophila umbellata lietuviškai marenikė braguotoji, geltonuoja Anthyllis vulneraria perlotis dvigalvis, mėlynuoja Epipactis palustris. Žaliuoja varnuogių (Empetrum nigrum) tiltai su gausingomis juodų, įpratusiems gardžių uogų kekėmis. Auga dvilapiai cipukai (Majanthemum bifolium) su smulkiais baltais žiedeliais, paprastosios plonastiebės smulkiažiedės kimbaros (Galium Mollugo L.). Aukštokai kyšo laiboji bumbažolė samanėle (Linaria vulgaris) su žiedelių kekele. Auga neturtingoj dirvoj dobilėlių stiebeliai pil-

komis pūkotomis galvelėmis (Trifolium arvense). Užeini Linaria genistaefolia, kur-ne-kur drėgname pavėsyje auga didžiulė vešli karklavija (Solanum dulcamara). Atvirose vietose leidžia kvapą čebreliai arba čepronėliai (Thymus serpillum). Pasitaiko saločių krosninių (Lactuca muralis), saulės ašarėlių (Dianthus campestris) cipukų (Majanthemum bifolium), Weingaertneria canescens, Aira flexosa, Triodia decumbens, driežgegužių (Equisetum), vingirykščių (vienrykščių, lot. Spiraea ulmaria), paparčių (Aspidium filix mas), išstypusių kiaupienių (Taraxacum) ir daugelis kitų. (29 pav.).

29 pav. Lietuvos pajūry pasėta kalnų pušelė ir čiabuvės žolės.

Kopų smėly, toleliau nuo jūros, auga ilgomis tiesiomis eilėmis žemos grūdingos smėlių viksvelės (Carex arenaria). Šių augalėlių linijos labai aiškiai matosi baltame smėlyje ir sudaro visokių formų figuras (13 pav). Krinta į akis dar vienodas šių viksvelių nutolimas eilėje, bet pastebi ir didesnių tarpelių. Ypač daug tokių viksvelių smėlingose lygumose už pirmosios vėpučių eilės. Šių žolių linijos išraizgo smėlį, neduodamas jo vėjui nešti. Ir žmogus, norėdamas sustabdyti lekiantį smėlį, daigsto karklus panašia tvarka. Kur vėjui pavyksta išgraužti smėlyje duobė, ten šių viksvelių šaknys atrodo tarsi žilos barzdos pluoštai. Paliepgirių durpyno vidury galima rasti baltųjų samanų, o aplink Šventosios kaimo kapus auga daug viržių (šilų) Calluna vulgaris. Krūmų ir medžių tarpe reikia pažymėti atvežtos iš svetur ir paso-

dintos ties Birutės kalnu pušaitės Pinus montana (30 pav.). Šlapiose smėlingose vietose auga liemeningi išbeginiai juodalksnių rąstai. Toliau nuo jūros, tarp Palangos ir Didžiosios Lietuvos sienos sausose vietose auga storos pušys, kurių ūgis nurodo, kad senovėje čia būta didelio pušyno. Tarp tvenkinio ir Klaipėdos kelio randame trilypę pušį, turinčią prieš išsišakojimą 442 centimetrų aplink. Šis senas medis giliai apneštas smėliu, o visi trys liemens prasideda per 50 cm. nuo dabartinio žemės paviršiaus. Kita trilypė pušis už Birutės kalno išsišakojusi vieno metro aukštumoje; ji apnešta smėliu, ties liemeniu palikęs įdubimas rodo,

30 pav. Svetimos šalies smėliui sulaikyti įveistos pablaka einančios pušaitės

kad šis medis per ilgą laiką stabdė vėjo greitį. Įdubimas visai panašus į sniego putinius (pusnis) aplink pavienius lauko medžius. Pušies apskritimas 412 centimetrų.

Pušyno gatvėje nuo Vytauto gatvės jūros linkui auga šešios pušys, sudarančios dvi beveik lygiagretes tiesias linijas. Tai be abejo, seniausios Palangos pušys. Gražūs liemens, bet dar gražesnės viršūnės, kurios jau nuo senai auga horizontaliniai (31,32 pav.). Teisingiau pasakius, liemuo kaip ir neturi viršūnės: jis iš karto baigiasi tankių šakų kepure, todel visas augalas atrodo iš tolo, tarsi milžiniškas grybas pasviręs nuo jūros (33,34 pav.). Del tų vienų pušų Palanga jau būtų verta lankyti. Va šešių milžinų storis, paimtas per 50 cm. nuo žemės: 301 cm., 300 cm , 293 cm. vienoj eilėj ir 211 cm., 295 cm., 269 cm. kitoj eilėj. Vienoje

vietoje yra dvi pušys, turinčios lyg bendrą šaką (35 pav.). Nelaimės ištikti maldingi žmonės eidavo, o gal ir dabar eina prie šių pušų prašyti, kad nesveikas narys suaugtų, kaipopriaugo į pušį svetima šaka. Vargšai trinasi į medį, landžioja pro savotiškos šakos apačią ir vis kalba maldelę.

31 pav. Dvi senų pušių rikės prieš buvusių žydų kapų vartelius.

Tankumyne už Birutės kalno yra viena pušis išpuvusiu viduriu, kurian veda iš apačios tik nedidelė uoksva. Šioje dublioje (išduboje) apsigyvenęs bičių spiečius rodo geluonių skaudumą, kas nori pabarškinti ar bevidurio medžio patirti.

Norintiems pasigėrėti pušų dailumu patartina apžiūrėti visas, augančias Palangos naujajame parke, pradėjus iš dešinės palei jau kokį 20 metų užleistus izraelitų kapus, einant abiem tvenkinio pusėm apie rūmą, daržininkystės įstaigą, aikštelę prie Birutės kalno, aplink patį kalną, už jo visu ruožu tarp jūros ir vieškelio

lig paskutinės pušaitės. Čia rasi visokių formų medžių. Įdomu pavaikščioti ir antroj pusėj vieškelio, ypač plytnyčios link prieš Vilimiškę.

Pažvelgęs į didelę stovinčią pušį, neištiksi jos amžiaus, o tik apribosi žodžiais „sena“ „vidutinė“ „jauna“. Tikslių žinių

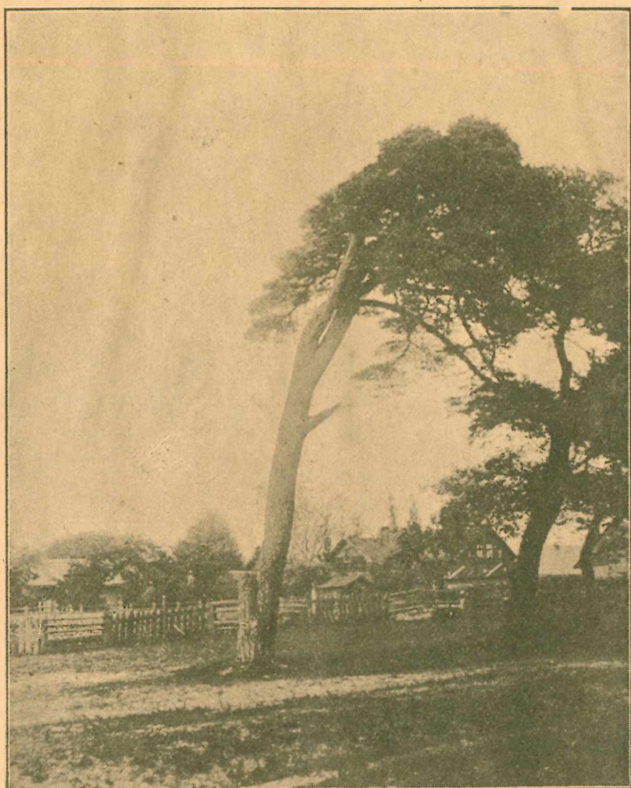

32 pav. Visų seniausios pušys.

teko gauti ką tik nukirstoms prieš Stonkaus vilą tuoj už Vidūno gatvės pušims. Tai yra du paskutiniu medžiu, kuriuos savininkas ketino su šaknimis išvertęs nudanginti. Vienam jų 181 metai. skaitant kelme per 113 cm. nuo šaknų; apskritimas 226 cm; smėliu apneštas per 110 cm; stuobrio ilgumas 11,90 metro; čia medžio persiskirta į 3 šakas. Vienai aplink 64 cm., kitai 62 cm., trečiai 63 cm. Visoms po 125 metus. Antros netolimai augusios pušies storumas 226 cm; smėliu apnešta iki 147 cm. nuo šaknių; stuobrio ilgumas lig šakų 11,90 metų; čia persiskyrusi į dvi dali; vienai aplink 28 cm., kitai 37 cm. Abiem po 125 metus. Atstumas nuo jūros 500 metrų. Išeina, kad ir čia vėjo sunešama kasmet arti 6—8 milimetrų smėlio.

Vaismedžių Palangos krašte labai maža. Pačiame miestelyje bene seniausis sodas bus altarijos; didokas gražus klebonijos sodas. Kitur paprastai matosi atskiri vaisiniai medžiai, dažniausiai vis skurstanti. Gal žemė, o gal ir klimatas čia vaisių medžiams netinka.

Į jūros pakraštį dažnokai ateina gyvulių: ruonių (Phoca vitulina), delfinų (Delphinus delphis); apie 1900 metus žvejai sugavo jūrinį arklį (Trichechus rosmarus). Žuvis gaudo: ankstyvą pavasarį lašius (salma salar), menkes (Gadus callaria), plekšnės (pleuronectes flesus), otus, stintas (Osmerus operlanus),

33 pav. Viena seniausiųjų pušų Pušyno gotvėj.

silkes (Clupea harengus), puodgalvius (ratpizas) lotiniškai Gottus gobio, ungurius (Conger vulgaris). Pas tiltą galima prisimeškerioti stėkių (Gasterosteus aculeatus), ešerių (Perca fluviatilis). Delfinai ėdą silkes, o ruonys menkes.

Palangos krašte krinta į akis žuvėdros visokių rūšių. Ypač gražios visų mažiausios juodgalvės žuvėdrėlės, kurios audringu laiku bežvejojančios vos ranka nuo tilto nepasieki. Jų yra skirtingų spalvų. Snapo ilgumas — 3 cm. nuo snapo galo iki uodegos galo 30 cm., išsplėstų sparnų ilgumas — 71 cm.; tupinčios uodega trumpesnė už suglaustus sparnus; labai dailios geltonos kojelės, puikūs balti pukai. Didžiausios žuvėdros pilkos,

rudos ir balsganos atrodo iš tolo kai žąsys. Visi pamarės paukščiai minta žuvelėmis, daugiausiai silkelėmis, kurias gaudo staiga krisdami iš oro vandenin ir vėl kildami į orą, jei nenori paplaukyti. Kartais pasirodo didelis juodas paukštis, gyventojų vadinamas jūrų vanagas. Dažnai ir nuo krašto pamatysi plaukiojančius narus (Podicipidae) ir jūrų pylės (Anatidae). Vėlai rudenį paukščiai smarkiai klykauja jūroje visokiais nesuderintais balsais.

34 pav. Seniausios pušys tik į naująjį parką įėjus.

Sausumos paukščių krinta į akis mažosios medšarkės (Lanius minor), šilovarniai (žaliavarnė, lot. Coracius garrula), klykiai (Buteo vulgaris), lėlės (Caprimulgus europeus) perkūno oželis (Scolopax gallinago), sėjėlis arba vijongalvis (Ynx torquilla), yvas arba apuokas (Bubo maximus), juodvarnis (Corvus corax), griežė (Crex pratensis), bondos kielė arba starta (Emberiza citrinella), strazdas-čerkšlė (Turdus viscivorus), strazdas giesmininkas (Turdus musicus), juodasai strazdas arba pamedulė (Turdus merula), krakė (Dryocopus martius) ir kiti Lietuvos paukščiai

Rudens, žiemos ir pavasario laiku vėjai priplaka į kraštus daug vandenauglių (Algae), kuriuos vietiniai žmonės vadina bendrai kerpėmis (36 pav). Šių augalų daugelis priklauso Tucaceae šeimynai; ypač žymus Fucus vesiculosus.

Visuose šiuose augaluose yra daug azoto, nemažai fosforo, kalio, todel jie yra svarbi trąša pajūrio gyventojams. Analizuojant šias kerpes pasirodė va kas:

Azoto	2,90%
Jodo	0,31%
Pelenų su smėliu (neorganinių junginių)	24,66%
Kalio pusdeginio	11,08%
Fosforo pusirečiadeginio	1,14%

35 pav. Išnirusius sąnarius gydančioji pušis.

Žmonės šiuos vandauglius tiesiai krato į smėlines dirvas ir nesausais metais gauna gerą derlių. Jų trešiamoji vertė gali būti ne mažesnė už žaliųjų trąšų vertę, o augimo plotas — neariamas vanduo.

Tulas „pramonininkas“ buvo užsigeidęs paimti visas Palangos pajūrio kerpes savo žinion jodui gaminti, bet tam tikslui padaryti jo žygiai nedavė teigiamų rezultatų, nes pamarės gyventojai var-

giai panorės lengvai išsižadėti taip svarbių smėlinei dirvai trąšų. Kita grįžus, gretimos válstybės turi jau dabar tobulą techniką jodui iš jūrinių vandauglių gauti, todel mums čia vargiai ar būtų galima išlaikyti varžytinės. Nepamirškim, kad kelmais turtingai mūsų šaliai nesiseka organizuoti, kaip reikia, sauso varymo, ir di-

36 pav. Kraunasi jūros dovaną „kerpes" laukams tręšti.

delis šalies turtas pūva be naudos, o kas naudojama, tai duoda gal arti pusės to, ką galėtų duoti.

Kol „kerpės" guli prie vandens, jas kiekvienas gali pasisavinti. Delto „kerpių" metamuoju laiku žmonės su vežimais skuba jas nusivežti nuo krašto tiek, kad bangos nebepasiektų. Taip prisisavintų, krūvomis suverstų „kerpių" jau niekas neims. Paskui, geresniu laiku veža augalus į dirvas, pievas.

Gyventojai.

Paties pajūrio gyventojai žvejai paprastai latvių kilmės, nes latviškai kalba, pripažįsta Liuter'o reformaciją, turi latviškų rūbų, audinių. [1]) Tokių žvejų randi net Juodkrantėj. Jų įtakos matyti to paties amato žemaičiuose, kurie latviškai vadina vėjus, laivo dalis ir k. Nemažai pavardžių suvokietinta, bet dauguma skamba latviškai — lietuviškai. Žmonės augaloti, durtiniai, keltų pečių, stiprių rankų, tiesūs, rimto, ramaus veido, žydrių akių, skusti. Jų tarpe yra labai senų sveiko proto žmonių. Mėgsta juokauti,

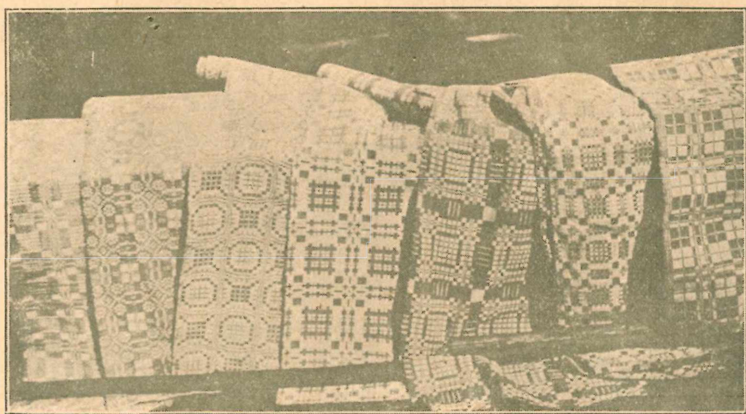

37 pav. Žvejo Baabos šeimyna.

bet patys nesišaipo; daug pasakoja apie buvusius jūroje nuotykius, tiesiai kalba apie visokius gamtos reiškinius, nesibaido pavojaus, mėgsta paburniuoti. Kaimuose kartais ir etero (anodijos) užuosi. Apie namus tarp kopų pasisėja bulvių, rugių, daržovių, bet vienintėlis jų verslas duonos kąsniui užsidirbti yra žvejyba jūroje; todel šie žmonės labai prisirišę į jūrą ir seka vėją, debesius, laukdami

[1]) Tačiau audinių raštas identiškas su žemaičių tos rūšies raštais. Už tatai aiškiausiai kalba audinių fotografija (38 pav.).

patogaus oro eiti jūron. Seniai išpasakoja patirtus dalykus jaunesniesiems, šitie papildo gautas žinias savo sunkių kelionių nuotikiais ir pagaliau akylesnieji gana tiksliai išmoksta atspėti žuvingą ir savo gyvasčiai mažiau pavojingą laiką. Be tokios prityros arba nepripažįstantiems jos ne tik amatas nesiseka, bet dažnai visai pražūva nelygioj kovoj su įšėlusia jūra. Kas nepasitiki savo protu, tas akylai seka žinomų žvejų būres; taip susidaro jūroje taivų eilės, o įtempti áudeklai atrodo tarsi lekiančių paukščių sparnai. Jei oras nėra ilgam nusistovėjęs, visi skuba ištraukti žuvies ir grįžti, kol nevėlu. Sunkus, bet sveikas žvejų darbas palieka visam organizmui gilius pėdsakus. Nežuvingiems metams užėjus žmonės skursta, bet sunkiai imasi pašalinio darbo. Jei kada audra pavagia tinklus arba meškeres, tai retas greit beišgali naujus įsigyti. Nemokėdami nei amato, neturėdami nei piaunamos žemės ir nerasdami artimiausioj apylinkėj pašalinio darbo, žvejai visą laisvą

38 pav. Audinių raštai.

laiką vartoja pabūklams taisyti: mezga arba lopo tinklus, raišioja meškeres, taiso, smalina laivus ir t. t (39pav.) Jei ilgiau pastovi audringas laikas, kuris neleidžia eiti į jūrą amatui varyti, žvejai labai skursta. Kaip tyčiomis, vokiečių okupacijos metu žuvų būta neišpasakytai daug, kad net senesnieji neatsimeną tokių laikų. Kita grįžus, oras buvęs žvejybai visai palankus. Matai, kaip žiba akys pasakojančiam apie kupinai geros žuvies priverstus laivus, sklandžiai plaukiančius į kraštą ramia jūra. Mūsų laikais jūra beveik neįsileidžia mažų laivų, o didelių žmonės neturi, nors žuvies ir būtų. Kartais net dviem, trim valandom jūron patekus galima nors sau pasigrobti, bet parduoti nėr iš ko. Kad būtų šioks-toks valgoms, kuris galėtų tuos pačius žvejų laivelius nuo jūros bangų apsaugoti ir duotų prieglaudą dideliems laivams palydovams, žmonės išeitų dažniau ir parsivežtų daugiau. Juk žu-

vims gaudyt reikia mažai laiko: tinklininkai užmeta tinklą, valandėlę buvus pažiūri: nėra — važiuoja toliau; įmetę meškeres, parūkę, užsikanda, ima laukan. Yra— gerai; nėra eik namo: čia nekimba ir kitur nekibs.

Meškerės čia nepaprastos; jas žvejai ūdomis vadina. Tai yra ilga virvė, nuo kurios eina į 2000 paprastų virvelių su kabeliais galuose, ant kurių užmauna striktą (tubes, grečes). Striktui gaudyti velka kiudelį; taip vadinasi didelis tinklas, kurį įveža

39 pav. Žvejų troba.

jūron ir traukia į pakraštį. Kabelio ilgumas 10 — 12 centimetrų, platumas 3 cm. storumas 3 — 4 milimetrai. Ilgai meškerių vandeny nemirkyk: ištraukęs rasi vienas menkių galvas, o germės bus ar gauruotos ruonies ar sparnotos kiaulės nukąstos. Pasitaiko 12 — 13 sieksnių ilgumo ir 3 — 5 sieksnių platumo tinklu ištraukti 40 kapų silkių. Ūdų vienu laivu paima 4, o tinklų — 2. Lašius gaudo 14 — 15 sieksnių gilumoj.

Pavasarį geriausiai sekasi gaudyti, nes „žuvis žemai“, reiškia, prie krašto. Vandeniui atšilus, pabėga tolyn, o rudenį vėl prie krašto. Del to suominiui vėjui pučiant žuvies daug gaunama, nes jis atšaldąs vandenį.

„Žvejys sotus kol kelnės šlapios“ sako jie patys, kalbėdami apie savo amato pelningumą.

Tik žvejyba minta šių kaimų gyventojai: Užkanavių, Vanagupių, pajūrio Mončiškės, pajūrio Šventosios. Kas toliau nuo

jūros ir turi daugiau žemės, tam žvejyba tiek nerūpi. Sakysim, Kunigiškių, Paliepgirių, dalies Mončiskės, Šventosios, Budingės kaimų tik bežemiai gyventojai verčiasi iš vienos žvejybos, o kiti važiuoja sau žuvies pasigauti, kad galėtų žiemai prisisūdyti, prisidžiovinti. Šioje Šventosios pusėje yra valgomai (prieplaukos): Šventosios, Mončiškės, Paliepgirių, Kunigiškių, Vanagupių ir Senosios Palangos. Visųdidžiausis valgoms yra Paliepgirių; Senosios Palangos (40 pav.) prieplauka naudojasi 40 žvejų su 14 laivų.

pav. Valgom's po darbo.

Gyventojų ekonomišką buitį iliustruoja čia tiekiamos lentelės (žiūr. lentelės pradedant nuo 121 pusl,)

Palangos miestely yra nemažai gyventojų, kurie verčiasi be žvejybos ir žemdirbystės. Yra daug pirklių daugiausiai izraelitų; pusėtinai gyvuoja antroji iš eilės vartotojų bendrovė „Talka“, nes pirmoji išsiblaškė karo metu. Yra gintarui dailinti įstaigų. Viena jų turėdavo prieš karą arti 200000 rublių apyvartos. Iškastą ir sugautą gintarą gabendavo iš Karaliaučiaus. Ir Palangoje buvo mėginta kasti gintarą ties Ošupio žiotimis prie šliaužiančiųjų vėpučių (žiūr. žemėlapį). Gintarą pardavinėdavo Graikijon, Rumunijon. Mat, gintaro karolius ten vartoja tarp kitko ir maldoms kalbėti. Smulkesnės dirbtuvėlės suintinėdavo savo gintarą į didesniuosius Rusijos miestus, nes žemaičiai gintaro karolių ir kitokių papuošalų

nedaug teišperka, o per kalėdninkus. ar kunigo prie ligonies belaukdami, ar per procesijas pasismilko tik smulkučiais gintaro trupinėliais arba net dulkėmis. Šios rūšies gintaro „riskos vogos svarui mokėdavo apie 30 kap. prieš karą; už kamisinos vogos svarą lioub reikės kiek daugiau mokėti", sako mūsų moterėlės, vartojančios gintaro smilkalus iššimetinimo tikslams. Pajūrio žvejai darosi iš gintaro sprudunklius kailiniams užsisegti arba paprastas sagutes su skylutėmis.

Palangos krašto pajūry gintaro randa audringiems tam tikros linkmės vėjams praūžus. Vėjo varomas vanduo muša kerpes į

41 pav. Žvejo Baabos sodyba.

kraštą kartu su prikibusiu ar įsivėlusiu gintaru, kurį gyventojai anksti rytmečiais rankioja, kerpes knebinėdami. Gaudo gintarą ir su krytėmis net gilokame vandenyje; jei šiltoka — kelnes pasiraitę iki didžiojo rieto, o jei apyšalta—apsiavę ilgais su aprumbu batais, kelniškai per liemenį sujuostais. Šiuo keliu reta kada didelį randa.

Yra dailydžių, kurie daugiausiai taiso vasarnamių baldus ir pačius vasarnamius. Kiti trobelninkai vežioja svečius Palangon ir atgal; dar kiti išnuomuoja savo būtus vasaros laikui, o patys išsikrausto gyventi svirnelin prie kutalių.

Palangos progimnazijoje prieš karą buvo lig 160 moksleivių, atvykusių iš svetur, todel nemaža kas vertėsi laikydamas mokiniams bendrabučius. Reikia pažymėti, jog bendrabučių savininkai buvo

paprastai ne vietos žmonės ir namus mokslo jaunimui samdė. Tai būdavo daugiausiai pagyvenusios moterys; poniškesniosios turėdavo lenkiško nusistatymo ir lietuviškai žemaitukų nekalbindavo. Vasarą bendrabučius išduodavo maudytis atvykusiems svečiams. Dabar šito verslo nėra, kadangi viduriniojoj mokykloj tėra kelios dešimtys vaikų ir visi vietiniai. Vasaros metu rasdavosi nemažai moterų svečiams patarnauti, skalbti.

Kad ir pavojingas, tik bene pelningiausis žmonių amatas būdavo kontrabanda. Ją varydavo prieš karą, okupacijos metu ir prancūzams Klaipėdą užėmus. Teko su vienu išsišnekėti. Vyras

42 pav. Žvejo Ario pati.

augalotas, stambių kaulų. Vokiečių laiku nešiodavęs centneriais cukrų ir kitas prekes. Prieš karą iš Prūsų eidavo prūsinė (degtinė), arbata, audiniai. Varydavo pro rusų sargyba ir sausuma ir jūra. Net trys kordonų eilės negelbėdavo. Užtatai ir „pagraničnoj straži“ žalieji dragūnai, o seniau paprasti kareiviai, atsitarnavę išvažiuodavo su pinigu.

Dabar visi tie, kurie anuomet vertėsi kontrabanda, sielojasi del savo ateities ir atsirėždami peikia visas trumpametes buvusias valdžias, nepamiršdami dabartinės. Sienų keitimas, įpročių kitimas, visoki aplinkraščiai, įvairūs įsakymai sudarą amatninkams pakankamai kliūčių darbą bevarant. Nors mesk įtupėtas, bet jau ataušusias gūštas ir eik, kur akys neša.

Palangos krašto gyventojų tautybę rodo teikiamieji sąrašai. Atejūnai dabar jau maža iš ko skiriasi nuo vietos žemaičių, nors latvių kalbą žvejų tarpe nugirsi dažnai. Matyti, tautybę žymiai palaiko tikybų skirtumas.

Mums esant kaimuose prastomis ir šventomis dienomis neteko dainų užgirsti. Ir įkaušę žmonės kalba nuramina savo neprikandamus liežuvius. Įpročiai šiek-tiek skiriasi pagal tikybų, bet daugumoje susipynę. Sakysim, reformacijos pasekėjai latviai dėvi trumpesnius milinius jakus, auna nagines su trumpomis dvigijomis storų staibių (riešų) žekėmis, kurios dažnai esti išmargintos. Išeiginiai drabužiai skiriasi nuo kasdieninių tik savo naujumu. Moterys nešioja trumpas šnurelkas, striukus milinius, aplink kvalduotus sijonus, apvestus iš apačios spalvotais kaspynais; pamėgtos spalvos žalia, raudona ir geltona. Kurpės pusbatiškos su užvarčiais; staibiai taip storai apvynioti, jog koja atrodo kai piesta (grūstuvė). Matomai, čia madoje storos kojos ne taip kaip Klaipėdos krašte. Žemaičių drabužiuose neteko pamatyti ypatingumo. Vyrai dėvi naminio darbo rūbus, o moters šiek-tiek lengvų krominių, labiausiai gelsvas šilkines skarėles (nuometas), dažnai pamargintas inicialais, ypač kada dėvi baltus drobinius išsiuvinėtus raištelius. Pagyvenusios moterys velkasi palaidines (42 pav.), o jaunesniosios trumpas perkelines nažutkas su liemeniu. Namie nešioja dviberlinkes (1 berlinka—pusaštuntos kapeikos) arba penkių petreinių (1 petreinis apie 3 kap.) raktines skareles. Vyrai skuta ūsus. Palangos krašto savotiškos sąlygos tarytum atsiliepia žmonių išvaizdoje, nes dažnai sutinki ypatingų užsieniškų veidų sodiečių tarpe.

	Sodybos	Ariamos	Pievų	Miškų	Ganyklos	Kitų	Nenaudingos	Iš viso	Ūkių dydis: Mažiau 1 deš.	Nuo 1 iki 5 deš.	Nuo 5 iki 8 deš.	Nuo 8 iki 15 deš.	Nuo 15 iki 20 deš.	Virš 20 deš.	Ūkių: Maksimum	Minimum	Savin. turi savo žem. žem. pl. deš	Nuominin. nuosavos. ir nuom. žem. pl deš.	Bežemiai	Gyventojų skaičius: Vyrų	Bernaičių	Moterų	Mergaičių	Iš viso	Žemės savininkų šeimininkų	Žemės savininkų arklių	Valdymo forma	Tautybė Tikyba	PASTABA
Palangos valsč. 1. Senosios Palangos žemė	9	58	154	4	20	$\frac{1}{2}$	$3\frac{1}{2}$	249	2	2	2	13	2	2	24	$\frac{3}{4}$	23/215	13/34	5	37	22	44	39	142	23	29	Atskirais sklypais, be nuomuotos	Lietuvių Katalikų	
Palangos valsč. 2. Kuntininkų k. žemė	$1\frac{3}{4}$	$15\frac{1}{2}$	$29\frac{1}{4}$	—	1	—	$2\frac{1}{4}$	$49\frac{1}{2}$	—	9	1	1	—	—	9	$1\frac{1}{2}$	11/46	$5/3\frac{1}{2}$	2	22	7	19	9	57	11	27	Atskirais sklypais po 1	Lietuvių Katalikų	Turi labai maža žemės, ieško visi pašalinio uždarbio.
Palangos valsč. 3. Kunigiškių k. žemė	$\frac{1}{2}$	82	88	$5\frac{1}{2}$	$74\frac{1}{2}$	$15\frac{1}{2}$	$2\frac{3}{4}$	267	—	6	2	9	1	3	44	$1\frac{1}{2}$	12/209	10/58	—	36	28	40	30	134	21	31	Po 3—5 rėžius toli viens nuo kito	Lietuvių Katalikų	Nepatogu valdyti pievos, kurios reikia apsausinti. Labai sausa žemė prie vieškelio.
Palangos valsč. 4. Vanagupių k. žemė	1	22	31	—	11	—	23	88	—	10	4	3	—	—	$9\frac{1}{2}$	2	—	17/88	3	30	17	29	11	87	17	12	Po vieną sklypą	Lietuvių Katalikų	Laukus užpila lekantis smėlys. Žemė nederlinga—smiltis arba pelkė.
Palangos valsč. 5. Užkanavių k. žemė	—	20	33	—	10	—	1	64	—	11	5	—	—	—	8	$2\frac{1}{2}$	—	16/64	4	29	22	30	15	96	16	14	Po 1 — 2 sklypu su prorėžiais	Lietuvių Katalikų	Prie vieškelio žemė nederlinga, persausa.
Palangos valsč. 6. Paliepgirių k. žemė	1	66	105	4	54	4	6	240	—	9	6	3	6	—	27	1	8/176	17/64	4	35	25	37	19	116	24	27	Po 3 — 4 sklypus	Maišyti Lietuviai ir Latviai	Prie vieškelio žemė nederlinga, persausa.
Palangos valsč. 7. Mončiškės k. žemė	1	54	79	4	75	—	1	213	—	7	2	4	3	3	30	$\frac{1}{2}$	11/143	8/10	7	61	20	32	19	132	19	24	Po 1 — 2 sklypu, be nuomuotos	Tas pats	Tas pats.
Palangos valsč. 8. Šventosios k. žemė	26	191	306	12	154	—	170	859	—	28	3	9	6	16	112	1	29/741	33/118	12	101	69	104	57	331	62	69	Po 2—5 sklypų prorėžiais	Latvių Liuterių	Pajūrininkai labai neturtingai gyvena. Laukus ir pievas užpilia lekiančioji smiltis.
Darbėnų valsč. 9. Budingės dv. žemė	4	106	43	—	96	—	14	263	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Atskirų rėžių su smulkiais prorėžiais	Latvių Liuterių	Bežemiai ir mažažemiai ūkininkai iš Budingės ir Šventosios kaimų labai laukia dvaro padalin. Reikia panaik. prorėziai.
Darbėnų valsč. 10. Budingės k. žemė	—	105	117	—	221	—	55	498	13	40	2	4	—	9	—	—	56/498	—	3	—	—	—	—	—	68	—	Atskirų sklypų 3 – 5 vietas. ri bendrą ganyklą, vieną dalį u prorėžiais tarp savęs	Tas pats	Pievos reikia apsausinti ir apsaugoti nuo vandens iš jūros. Reikia apmainyti likusią Latvijoj žemę, suvesti kiekvieno savininko žemė į vieną vietą ir panaikinti bendrą ganyklą.
Darbėnų valsč. 11. Šventosios k. žemė	—	47	40	—	75	$2\frac{1}{4}$	36	200	16	36	3	4	1	—	23	$\frac{1}{6}$	59/200	—	5	—	—	—	—	—	60	—	Atskirų sklypų — 6 vietose. endra ganykla u prorežiais tarp savęs.	Tas pats	Pievos ir ganykla reikia apsausinti. Pajūrio pievos ir laukai reikia apsaugoti nuo lekiančio smėlio. Panaikinti bendra ganykla ir apmainyti Latvijoje likusi žemė.
12. Miestelio Palangos žemė ir kurorto apgyvendinta	146.4	—	—	Parkas 73,2	—	—	—	219.6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Visi miestelyje valdo žemė činšo teisėmis	Maišytai Lietuviai, Latviai, Žydai ir kit. tautybės	Reikia padidinti miestelio žemė, sujungti gelžkėliu su Kretingos stot., atidaryti vidurinioji mokykla.
13. Bažnytin. žemė	—	20	9	—	6	—	—	35	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
14. Valdiška miškų žemė	—	—	—	312	—	—	—	312	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
15. Tiškevičiaus žemė	—	—	45	—	—	—	200	245	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Iš viso	—	—	—	—	—	—	—	—	31	158	30	50	19	33	—	—	209/2228	162/761	45	351	200	335	199	1095	221	233			
%	—	—	—	—	—	—	—	—	96	49.2	9.3	15.6	6.1	10.1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			

Turinčių teisę balsuoti Lietuvos Seiman Palangos miesto gyventojų sąrašas.

Eilės Nr.	Pavardė ir vardas	Amžius	Verslas	Gyvenamoji vieta	Pastaba
1	Zobernius Kazimieras	76	darbinin.	Palanga	
2	Zobernienė Ona	80	namų ūk.	Pušyno g.	
3	Zobernaitė Anastazija	46	šeiminikė	„	
4	Kernauskienė Ona	53	namų ūk.	„	
5	Adomaitaitė Ona	48	šeiminikė	„	
6	Tranizaitė Morta	53	namų ūk.	„	
7	Vainoras Jonas	62	darbinin.	„	
8	Vainorienė Karolina	47	šeiminike	„	
9	Baltmiškis Juozas	43	dailydė	„	
10	Baltmiškienė Barbora	46	šeiminink.	„	
11	Paulauskis Feliksas	43	Valš. virš.	„	
12	Paulauskienė Emilija	33	šeimin.	„	
13	Rozgailienė Ona	77	namų ūk.	„	
14	Rozgailaitė Ona	33	siuvėja	„	
15	Vilkus Pranas	58	darbin.	„	
16	Vilkienė Ona	61	namų ūk.	„	
17	Vilkus Kazys	24	stalius	„	
18	Vilkus Petras	22	darbin.	„	
19	Pečiulis Juozas	61	„	Plytų g.	
20	Pečiulienė Nastė	56	šeimin.	„	
21	Taderienė Marija	51	„	„	
22	Šimkienė Ona	58	„	„	
23	Kramovienė Zofija	56	„	„	
24	Kramovaitė Elena	22	siuvėja	„	
25	Untulienė Monika	56	šeimin.	„	
26	Untulis Konstantinas	29	—	„	
27	Untulaitė Ona	25	virėja	„	
28	Untulaitė Viktorija	22	darbin.	„	
29	Narmontas Juozas	61	žemdirbys	„	
30	Narmontienė Viktorija	51	šeimin.	„	
31	Stoukus Juozas	69	namų sav.	„	
32	Vilimienė Marija	37	darbin.	„	
33	Šepaitis Fortunatas	52	darbin.	Ramyb. g.	
34	Šepaitienė Barbora	45	šeimin.	„	
35	Grauslys Petras	67	darbin.	„	
36	Grauslienė Petronelė	60	šeimin.	„	
37	Grauslaitė Grasilda	29	tarnaitė	„	
38	Grauslaitė Barbora	29	„	„	
39	Grauslaitė Petronelė	24	„	„	
40	Kvederas Jonas	60	darbin.	„	
41	Kvederienė Emilija	45	„	„	
42	Žiobakienė Antanina	29	„	„	
43	Milašienė Magdalena	53	„	„	
44	Beniušienė Regina	26	namų ūk.	Priešup. g.	

Eilės Nr.	Pavardė ir vardas	Amžius	Verslas	Gyvenamji vieta	Pastaba
45	Kuršienė Petronelė	29	namų ūk.	Priešup. g.	
46	Petrikas Antanas	49	„	„	
47	Petrikienė Zofija	47	„	„	
48	Petrikienė Monika	90	šeimin.	„	
49	Petrikaitė Monika	52	—	„	
50	Bogužienė Monika	57	šeimin.	„	
51	Grauslienė Viktorija	90	„	„	
52	Untulienė Teresia	33	namų ūk.	„	
53	Sermontis Juozupatas	38	darbin.	„	
54	Sermontienė Barbora	33	šeimin.	„	
55	Vainoraitė Barbora	63	namu ūk.	„	
56	Petrikas Juozas	57	darbin.	„	
57	Stasiulis Kazys	62	„	„	
58	Stasiulienė Ona	45	namų ūk.	„	
59	Ješinskienė Petronelė	72	darbin.	„	
60	Ješinskis Mykas	41	„	„	
61	Jašinskienė Emilija	40	namų ūk.	„	
62	Šeškus Jonas	80	darbin.	„	
63	Šeškienė Teodora	70	namų ūk.	„	
64	Šeškus Mykolas	26	darbin.	„	
65	Šeškaitė Johana	23	„	„	
66	Navinskienė Magdal.	37	„	„	
67	Šilauskaitė Kristina	54	namų sav.	„	
68	Piktuižis Pranas	57	darbin.	„	
69	Piktuižienė Viktorija	42	namų ūk.	„	
70	Strelkus Feliksas	72	darbin.	„	
71	Strelkienė Kotrina	46	namų ūk.	„	
72	Venckus Ignas	23	stalius.	„	
73	Baltmiškaitė Ona	47	darbin.	„	
74	Baltmiškaitė Filiomena	46	„	„	
75	Pečiulis Leonas	23	„	„	
76	Pečiulienė Viktorija	23	šemin.	„	
77	Gricius Jonas	28	darbin.	„	
78	Gricienė Ona	22	namų ūk.	„	
79	Šapkauskis Martinas	50	stalius	„	
80	Šapkauskienė Ona	49	šeimin.	„	
81	Jurevičaitė Barbora	70	darbin.	„	
82	Jurevičaitė Ona	75	„	„	
83	Balsys Juozas	41	„	„	
84	Balsienė Petronelė	32	šeimin.	„	
85	Ješinskienė Barbora	38	„	„	
86	Lėpienė Marijona	73	„	„	
87	Dočkienė Valerija	34	„	„	
88	Drakšus Ignacas	40	darbin.	„	

Eilės Nr.	Pavardė ir Vardas	Amžius	Verslas	Gyvenamoji vieta	Pastaba
89	Drakšienė Agnieška	51	šeiminin.	Priešup. g.	
90	Morkauskis Pranas	69	darbinin.	"	
91	Morkauskienė Barbora	59	šeiminin.	"	
92	Untulis Antanas	55	darbinin.	"	
93	Tranizus Aleksandras	25	"	"	
94	Tranizienė Ona	25	šeiminin.	"	
95	Milašius Mateušas	71	darbinin.	"	
96	Milašienė Magdalena	65	šeiminin.	"	
97	Milašaitė Ona	30	darbinin.	"	
98	Jurevičienė Matilda	30	"	"	
99	Jurevičienė Monika	70	"	"	
100	Vaitiekunaitė Konst.	30	mokytoja	Roužės g.	
101	Beniušaitė Liuda	21	"	"	
102	Vainoraitė Ona	22	"	"	
103	Merkienė Viktorija	38	mokytoja	"	
104	Neimonaitė Mariona	44	darbinin.	"	
105	Šuraitė Veronika	48	"	"	
106	Sudmonas Jonas	37	"	"	
107	Želvaitė Bronislava	25	tarnaitė	"	
108	Martišauskis Jonas	39	stalius	"	
109	Martišauskienė Skolė	32	šeiminin.	"	
110	Petrulevičius Cirijokas	24	Kretin. A.	"	
			Šiaul. vad.	"	
111	Vitkienė Ulricha	52	šeiminin.	"	
112	Ongirskis Kajetonas	73	namų sav.	"	
113	Ongirskienė Barbora	60	šeiminin.	"	
114	Šeškus Petras	42	darbinin.	"	
115	Šeškienė Monika	35	šeiminin.	"	
116	Kuras Fridrichas	61	daržinin.	"	
117	Kuras Kurtas	31	"	"	
118	Balsienė Juzefa	31	siūvėja	"	
119	Petrutaitė Stefanija	24	"	"	
120	Petrutienė Petronelė	56	namų ūkis	"	
121	Čepkauskis Pranas	33	tarnaut.	"	
122	Čepkauskienė Skolast.	32	šeiminin.	"	
123	Večerskis Juozas	48	siūvėjas	"	
124	Večerskienė Magdė	42	šeiminin.	"	
125	Ronkus Kostas	52	mašinistas	"	
126	Ronkienė Ona	42	šeiminin.	"	
127	Gedrimienė Marija	57	namų sav.	"	
128	Gedrimaitė Albina	35	šeiminin.	"	
129	Petrutis Juozas	39	siūvėjas	"	
130	Petrutienė Ona	36	šeiminin.	"	
131	Rokis Jonas	41	darbinin.	"	

Eilės Nr.	Pavardė vardas	Amžius.	Verslas.	Gyvenamoji vieta	Pastaba
132	Rokienė Stefanija	34	šeiminin.	Roužės g.	
133	Šiaulevičius Juozas	81	„	„	
134	Šiaulevičienė Skolast.	76	„	„	
135	Šiaulevičaitė Benedik.	43	darbinin.	„	
136	Šiaulevičaitė Stanisl.	34	suivėja	„	
137	Šiaulevičaitė Aleksan.	35	sav. namų	„	
138	Šiaulevičaitė Antonina	28	namų ūkis	„	
139	Barauskis Jonas	76	gydytojas	„	
140	Barauskaitė Marija	70	šeiminin.	„	
141	Barauskaitė Ona	90		„	
142	Žilinskaitė Skolestika	48	šeiminin.	„	
143	Kavolis Jurgis	27	kalvis	„	
144	Kavolienė Marija	26	šeiminin.	„	
145	Klompus Dovidas	61	namų sav.	„	
146	Klompusienė Etta	56	šeiminin.	„	
147	Klompusaitė Sara	32	siuvėja	„	
148	Klompusaitė Greta	29	„	„	
149	Butkus Steponas	39	darbinin.	„	
150	Butkienė Vincenta	31	šeiminin.	„	
151	Feinšteinienė Rochė-Malkė	66	„	Turgaus g.	
152	Fainšteinaitė Getė	25	namų ūkis	„	
153	Melamedas Jakubas	73	krautuvin.	„	
154	Melamedienė Rebeka	52	šeiminin.	„	
155	Melamedas Leibas	25	krautuvin.	„	
156	Šochotas Leopoldas	43	gint. darb.	„	
157	Šochotienė Eta	43	šeiminin.	„	
158	Funkienė Hanė	60	namų ūkis	„	
159	Levi Cipa	56	„	„	
160	Funkienė Leja	65	„	„	
161	Baltmiškis Antanas	44	kurpius	„	
162	Baltmiškienė Ona	45	šeiminin.	„	
163	Brikas Morkus	57	—	„	
164	Brikienė Šeinė	57	namų ūkis	„	
165	Brikas Šolomas	24	darbinin.	„	
166	Brikaitė Brochė	24	„	„	
167	Brikaitė Rachelė	21	„	„	
168	Šmuel Mark	76	—	„	
169	Levi Rafaeli	70	kurpius	„	
170	Levi Dobė	57	namų ūkis	„	
171	Levi Mirė	31	gint. darb.	„	
172	Levi Gitė Pesė	29	„	„	
173	Levi Genė	23	„	„	
174	Levi Beilė	21	„	„	

Eilės Nr.	Pavardė ir vardas	Amžius	Verslas	Gyvenamoji vieta	Pastaba
175	Šochotas Markus	56	pirklys	Turgaus g.	
176	Šochotienė Anna	53	šeiminin.	„	
177	Šochotaitė Cila	30	darbinin.	„	
178	Šochotaitė Klara	52	„	„	
179	Šochotaitė Ida	22	„	„	
180	Šochotienė Dora	67	namų ūkis	„	
181	Šochotaitė Ida	32	šeiminin.	„	
182	Šochotas Joanas	35	gint. darb.	„	
183	Alšvangeraitė Mina	51	namų ūkis	Sinagog. g.	
184	Burbeckaitė Mina	21	„	„	
185	Movšovičius Beniam.	43	piovikasg.	„	
186	Movševičienė Šeinė S.	42	šeiminin.	„	
187	Meirovičienė Kauze	75	„	„	
188	Pušaitis Andrėjus	35	mūrinin.	„	
189	Pušaitienė Alizė	21	šeiminin.	„	
190	Funkienė Liba	50	namų ūkis	„	
191	Škubutis Pranas	53	darbinin.	„	
192	Kiškaitė Ona	30	tarnaitė	„	
193	Surblys Jonas	45	darbinin.	„	
194	Surblienė Antonina	40	šeiminin.	„	
195	Kac Hirš	70	—	„	
196	Kacienė Leja	75	šeiminin.	„	
197	Kacaitė Sorė	33	darbinin.	„	
198	Kacaitė Gita	31	„	„	
199	Gojes Hana	45	namų ūkis	„	
200	Elkinas Hiršas	80	darbinin.	„	
201	Elkinienė Marija	55	šeiminin.	„	
202	Elkinaitė Hanė	22	darbinin.	„	
203	Funkienė Chaja	65	namų ūkis	„	
204	Bruckus Abramas	67	darbinin	„	
205	Bruckienė Beilė	67	namų ūkis	„	
206	Bruckaitė Dobė	27	siuvėja	„	
207	Bruckaitė Itė	26	gint. darb.	„	
208	Bruckus Sender	24	mėsinin.	„	
219	Miegalis Jonas	52	namų sav.	Pirties g.	
210	Zeigienė Ona	58	šeiminin.	„	
211	Šilinskis Jonas	50	gint. darb.	„	
212	Šilinskienė Anna	35	šeiminin.	„	
213	Kavolis Mykas	66	žemdirbys	„	
214	Kavolienė Anna	56	šeiminin.	„	
215	Kavolis Mykas	22	darbinin.	„	
216	Gaidienė Elžbieta	90	„	„	
217	Taurinskis Pranas	47	„	„	
218	Taurinskienė Monika	48	šeiminin.	„	

Eilės Nr.	Pavardė ir vardas	Amžins	Verslas	Gyvenamoji vieta	Pastaba
219	Butkienė Ona	75	namų ūkis	Pirties g.	
220	Grauslys Mykolas	52	darbinin.	"	
221	Grauslienė Barbora	45	šeiminin.	"	
222	Šilinskis Mykolas	39	žemdirbis	"	
223	Šilinskienė Petronelė	30	šeiminin.	"	
224	Montrimas Jurgis	39	stalius	Ganyklų	
225	Montrimienė Valerija	30	šeiminin.	"	
226	Montrimas Juozas	40	žemdirbis	"	
227	Montrimienė Ona	24	šeiminin.	"	
228	Montrimienė Marijona	67	namų ūkis	"	
229	Bertužis Mikas	24	žemdirbis	"	
230	Bertužienė Jeva	55	šeiminin.	"	
231	Jogutienė Ona	79	namų ūkis	"	
232	Galdikas Pranas	38	darbinin.	"	
233	Galdikienė Barbora	35	šeiminin.	"	
234	Ronkus Kostas	22	darbinin.	"	
235	Ronkienė Liucina	24	šeiminin.	"	
236	Savickis Jurgis	57	žemdirbis	"	
237	Savickienė Magdalena	58	šeiminin.	"	
238	Savickis Jurgis	26	žemdirbis	"	
239	Savickaitė Magdalena	21	darbinin.	"	
240	Zaboraitė Petronelė	60	namų ūkis	"	
241	Augutaitė Barbora	43	darbinin.	"	
242	Galdikas Andrėjus	65	"	"	
243	Galdikienė Petronelė	70	šeiminin.	"	
244	Galdikas Leopoldas	23	darbinin.	"	
245	Bartkus Pranas	73	"	"	
246	Bartkienė Teresa	60	šeiminin.	"	
247	Andrėkus Vladas	28	darbinin.	"	
248	Augutis Jonas	50	"	"	
249	Augutienė Kotrina	40	šeiminin.	"	
250	Tauer Aronas	45	gin. dard.	Kretingos	
251	Tauerienė Lina	42	šeiminin.	"	
252	Levi Zamuel	56	gin. darb.	"	
253	Levi Blumė	54	šeiminin.	"	
254	Lisauskis Juozas	22	milicijant.	"	
255	Galvanauskis Juozas	29	milicijant.	"	
256	Galvanauskienė Roz.	26	šeiminin.	"	
257	Stančiukaitė Stasė	22	tarnaitė	"	
258	Vainerienė Lina	55	namų ūkis	"	
259	Alšvangerienė Štirė	64	namų ūkis	"	
260	Akumas Aronas	60	kurpius	"	
261	Akumienė Kivė	55	šeiminin.	"	
262	Dribin Zamuel Icik.	70	mokytojas	"	

Eilės Nr.	Pavardė ir vardas	Amžius	Verslas	Gyvenamoji vieta	Pastaba
264	Dribinienė Seidė-Libė	72	šeimin.	Kretin. g.	
265	Dribinaitė Hinda	30	namų ūkis	„	
266	Zamoščikas Judelis	43	viešb. sav.	„	
267	Zamoščikienė Sara	45	šeimin.	„	
268	Brik Zamuelis	64	gint. darb.	„	
269	Brikienė Beilė	64	šeimin.	„	
270	Vainorienė Petronelė	61	namų ūkis	„	
271	Kac Mendelis	47	rabinas	„	
272	Kacienė Leja	33	šeimin.	„	
273	Šadovas Jankelis	44	gint. darb.	„	
274	Šadovienė Taubė	44	šeimin.	„	
275	Fridmanas Markus	37	maliorius	„	
276	Fridmanienė Ella	37	šeimin.	„	
277	Gutmanas Boruchas	47	krautuv.	„	
278	Gutmanienė Malkė	45	šeimin.	„	
279	Linartaitė Marija	23	valdin.	„	
280	Gutmanienė Zofija	43	šeimin.	„	
281	Gutmanaitė Amalija	22	namų ūkis	„	
282	Šrotas Aronas	58	kurpius	„	
283	Šrotienė Frida	61	šeimin.	„	
284	Šrotaitė Fani	26	gint. darb.	„	
285	Šrotaitė Koche	28	„	„	
286	Šrotaitė Itė	32	„	„	
287	Šrotaitė Dora	22	„	„	
288	Levin David	26	„	„	
289	Levinienė Rivė	29	„	„	
290	Bruckus Izraelis	57	mėsinikas	„	
291	Bruckienė Hinda	50	šeimin.	„	
292	Bruckaitė Lina	27	nam. ūkis	„	
293	Brikienė Cira	85	„	„	
294	Hermerienė Berta	48	šeimin.	„	
295	Hermeras Icikas	60	namų sav.	„	
296	Hermeraitė Tekla	24	gydytoja	„	
297	Rupkus Juozas	48	nuov. virš.	„	
298	Rupkienė Emilija	40	šeimin.	„	
299	Daukšas Jonas	25	milc. raštv.	„	
300	Gedgaudas Jonas	29	milicijant.	„	
301	Pocius Antanas	32	„	„	
302	Sabaliauskis Aleksan.	30	pašto virš.	„	
303	Valančius Pranas	36	darbin.	„	
304	Valančienė Ona	32	šeimin.	„	
305	Tranizienė Alzbieta	65	namų ūkis	„	
306	Strakšienė Petronelė	53	„	„	
307	Zobernaitė Petronelė	24	tarnaitė	„	

Eilės Nr.	Pavardė ir vardas	Amžius	Verslas	Gyvenamoji vieta	Pastaba
308	Skubutienė Barbora	43	šeimin.	Palanga	
309	Alšvangeras Samuelis	52	gint. darb.	Kretin. g.	
310	Alšvangeraitė Šifrė	50	šeimin.	„	
311	Kan Neche	55	„	„	
312	Basas Abramas	75	„	„	
313	Basienė Rivkė	60	namų ūk.	„	
314	Štokmanas Solomas	61	maliorius	„	
315	Štokmanaitė Libė	23	gint. darb.	„	
316	Štokmanaitė Beilė	21	-	„	
317	Valatkienė Afrozina	38	namų ūk.	„	
318	Klompusienė Eta	50	„	„	
319	Klompusaitė Mina	21	„	„	
320	Konradas Vilhelmas	60	murinin.	„	
321	Konradienė Marija	49	šeimin.	„	
322	Plokštis Jonas	29	milicin.	„	
323	Plokštienė Ona	29	šeimin.	„	
324	Plokštienė Monika	60	namų ūk.	„	
325	Kutrus Augustas	64	šaltkalvis	„	
326	Kutrienė Zuzana	60	šeimin.	„	
327	Butkaitė Barbora	53	„	Keist. g.	
328	Šliupienė Liudvika	58	namų ūk.	„	
329	Kontrimaitė Magdal.	26	tarnaitė	„	
330	Mažeivienė Barbora	51	šeimin.	„	
331	Mažeiva Vladas	24	darbin.	„	
332	Ramanauskis Jonas	50	„	„	
333	Ramanauskienė Konst.	37	namų ūk.	„	
334	Noreika Juozas	45	—	„	
335	Šmitienė Juliona	44	šeimin.	„	
336	Šmitas Motėjus	60	darbin.	„	
337	Paulauskis Antanas	40	matinin.	„	
338	Paulauskienė Zofija	37	šeimin.	„	
339	Mockevičienė Kamilija	46	namų ūk.	„	
340	Ragauskis Pranas	40	žemdirbys	„	
341	Ragauskienė Morta	36	namų ūk.	„	
342	Bacevičaitė Valerija	40	namų ūk.	„	
343	Kežius Juozas	67	namų sav.	„	
344	Kežienė Barbora	64	šeimin.	„	
345	Stoukus Juozas	60	namų sav.	„	
346	Stoukienė Elena	56	namų ūk.	„	
347	Stoukus Liudvikas	30	muit. tarn.	„	
348	Stoukienė Ona	24	šeimin.	„	
349	Kuršienė Magdalena	63	„	„	
350	Kuršaitė Bronė	26	siuvėja	„	
351	Kuršis Augustinas	28	darbin.	„	

Eilės Nr.	Pavardė ir vardas	Amžius	Verslas	Gyvenamoji vieta	Pastaba
352	Bugaila Aleksandras	38	provizor.	Keist. g.	
353	Bugailienė Gilda	30	šeimin.	„	
354	Kovalčiukienė Natalija	40	namų ūk.	„	
355	Buišis Antanas	70	namų sav.	„	
356	Buišienė Mortä	60	šeimin.	„	
357	Buišaitė Johana	30	darbin.	„	
358	Buišaitė Morta	25	„	„	
359	Truškienė Rozalija	68	namų ūk.	„	
360	Ciemnolonskienė Mich.	42	šeimin.	„	
361	Žylaitė Konstancija	67	„	„	
362	Hakienė Jadvyga	63	„	„	
363	Hakaitė Kotrina	39	nämų ūk.	„	
364	Vainoras Antanas	56	darbin.	„	
365	Vainorienė Galina	32	šeimin.	„	
366	Žilis Pranas	63	darbin.	„	
367	Žilienė Monika	62	šeimin.	„	
368	Žilaitė Monika	23	tarnaitė	„	
369	Petrulienė Marijona	41	darbin.	„	
370	Niemčinavičienė Jan.	38	šeimin.	Daukan. g.	
371	Niemčinavičius Mečis.	39	inž. mat.	„	
372	Žilaitė Monika	70	darbin.	„	
373	Žilaitė Kotrina	46	namų ūk.	„	
374	Pikaitė Soloméja	40	darbin.	„	
375	Buividienė Grasilda	75	—	„	
376	Gintautaitė Saloméja	42	namų ūk.	„	
377	Butkaitė Kotrina	70	darbin.	„	
378	Vainorienė Monika	54	namų ūk.	„	
379	Valatka Jurgis	76	—	„	
380	Valatkaitė Magdalena	53	šeimin.	„	
381	Jurgutis Aleksandras	55	siuvėjas	„	
382	Jurgutaitė Juzefa	27	namų ūk.	„	
383	Venskus Steponas	39	darbin.	„	
384	Venskienė Viktorija	30	šeimin.	„	
385	Okuličius Alfonsas	42	namų ūk.	Mickev. g.	
886	Okuličienė Izidora	37	šemin.	„	
387	Eitavičaitė Marija	41	tarnaitė	„	
398	Baltounis Pranas	85	darbin.	„	
399	Prušakas Jeronimas	47	namų sav.	„	
390	Prušakienė Elena	35	šeimin.	Tiškev	
391	Žvaginis Juozas	34	darbin.	bulv.	
392	Žvaginienė Gertruda	30	namų ūk.	„	
393	Večerskienė Monika	75	namų ūk.	„	
394	Stropus Ignacas	37	fotografas	„	
395	Stropienė Ieva	30	šeimin.	„	

Eilės Nr.	Pavardė ir vardas	Amžius	Verslas	Gyvenamoji vieta	Pastaba
396	Doumantas Adolfas	24	mok. fotg.	Tišk. bulv	
397	Opulskis Vladas	59	namų sav.	"	
398	Opulskaitė Grasilda	23	darbin.	"	
399	Opulskis Aleksandras	25	"	"	
400	Kasperavičius Julijonas	56	kunigas	"	
401	Knabikaitė Bronė	43	šeimin.	"	
402	Mažonaitė Marija	34	tarnaitė	"	
403	Stankevičius Antanas	40	namų sav.	"	
404	Stankevičienė Ona	34	šeimin.	"	
405	Paperaitė Kunigunda	29	tarnaitė	"	
406	Černiauskis Jonas	39	Žuv. B. Dr.	"	
407	Putcenas Voldemaras	24	B-vės tarn.	"	
408	Černiauskienė Luzana	30	šeimin.	"	
409	Valentinaitė Ona	30	gail. sesuo	"	
410	Jurgutis Pranas	28	dailydė	"	
411	Jurgutis Juozas	62	"	"	
412	Jurgutienė Ona	57	šeimin.	"	
413	Mažeiva Adolfas	27	vežikas	"	
414	Mažeivienė Viktorija	24	šeimin.	"	
415	Šiaučiulis Antanas	40	sargas	"	
416	Šiaučiulienė Regina	37	šeimin.	"	
417	Šilinskis Mikas	27	tarnaut.	"	
418	Kairys Leopoldas	23	žvejys	"	
419	Kairienė Ona	56	šeimin.	"	
420	Kairaitė Ona	24	darbinin.	"	
421	Kairys Antanas	29	stalius	"	
422	Žiobakas Pranas	63	darbin.	Birutės al.	
423	Žiobakienė Anastazija	55	šeimin.	"	
424	Večerskaitė Marijona	63	darbin.	"	
425	Bociarskienė Bogomila	73	namų sav.	"	
426	Saltaitė Marijona	44	tarnaitė	"	
427	Barauskaitė Ieva	26	"	"	
428	Žilaitė Teklė	50	darbin.	"	
429	Tiškevičaitė Marija	50	namų sav.	"	
430	Galdikaitė Monika	35	tarnaitė	"	
431	Mikaliūnas Stasys	48	žvejys	"	
432	Mikaliūnienė Kotrina	53	šeimin.	"	
433	Aleksandravičius Jurgis	75	maliorius	"	
434	Aleksandravičienė Ieva	65	šeimin.	"	
435	Špogaitė Cecilija	51	namų ūk.	"	
436	Balšaitaitė Barbora	65	darbin.	"	
437	Balšaitaitė Petronelė	50	"	"	
438	Auguitaitė Albina	42	siuvėja	"	
439	Ekerienė Barbora	42	namų ūk.	"	

Eilės Nr.	Pavardė ir vardas	Amžius	Verslas	Gyvenamoji vieta	Pastaba
440	Smetonas Motėjus	60	akm. skal.	Birutės al.	
441	Smetonienė Barbora	40	namų ūkis	„	
442	Sakavičienė Ona	40	darbin.	„	
443	Cinkus Jurgis	44	siuvėjas	„	
444	Cinkienė Kotrina	38	namų ūkis	„	
445	Kalnas Mikas	56	darbin.	„	
446	Kalnienė Emma	58	namų ūkis	„	
447	Kalnas Adolfas	22	darbin.	„	
448	Vilkus Ignas	39	stalius	„	
449	Vilkienė Juzefa	38	namų ūkis	„	
450	Vilkus Ignas	75	darbin.	„	
451	Vilkienė Petronėlė	42	šeimin.	„	
452	Žvaginis Jonas	57	darbin.	„	
453	Žvaginienė Kotrina	54	šeimin.	„	
454	Žvaginaitė Juzefa	21	mokytoja	„	
455	Markus Steponas	29	darbin.	„	
456	Markienė Julijona	24	namų ūkis	„	
457	Markus Pranas	65	darbin.	„	
458	Markienė Elena	60	namų ūkis	„	
459	Vainoras Antanas	50	darbin.	„	
460	Vainorienė Ona	40	namų ūkis	„	
461	Titus Jonas	56	—	„	
462	Titienė Cecilija	43	namų ūkis	„	
463	Lepienė Monika	60	„	„	
464	Pilėbaitė Barbora	40	darbin.	„	
465	Augutis Jonas	80	„	„	
466	Augutaitė Matilda	56	„	„	
467	Markauskis Pranas	30	žemdirb.	„	
468	Markauskienė Marija	25	šeimin.	„	
469	Vainoraitė Kotrina	50	namų sav.	Krašt. g-vė	
470	Pikturna Leonas	70	darbin.	„	
471	Montrinaitė Barbora	70	namų ūkis	Panur. g.	
472	Pleškienė Petronėlė	66	namų ūkis	„	
473	Pleškaitė Ona	27	tarnaitė	„	
474	Vilkienė Salomeja	45	šeimin.	„	
475	Paulauskis Kazys	35	žvejys	„	
476	Paulauskienė Albina	32	šeimin.	„	
477	Anušaitė Ona	43	„	„	
478	Lukaitaitė Liudvika	43	namų ūkis	„	
479	Lukaitaitė Viktorija	29	šeimin.	„	
480	Lukaitis Vincas	41	darbin.	„	
481	Mačernaitė Ona	62	„	„	
482	Banzomeras Emilis	40	„	„	
483	Banzomerienė Katrina	25	šeimin.	„	

Eilės Nr.	Pavardė ir vardas	Amžius	Verslas	Gyvenamoji vieta	Pastaba
484	Taupkevičius Apolin.	97	darbin.	Panur. g.	
485	Galdikaitė Marcijona	60	namų ūkis	„	
486	Zobėlius Juozas	59	darbin.	„	
487	Zobėlienė Viktorija	45	namų ūkis	„	
488	Liebus Leonas	35	darbin.	„	
489	Liebienė Petronėlė	29	namų ūkis	„	
490	Smolianinova Lidija	28	„	„	
491	Damušienė Antonina	28	„	Valanč. g.	
492	Mataitienė Konstancija	48	„	„	
493	Zaleckaitė Barbora	44	„	„	
494	Milašaitė Stefanija	27	siuvėja	„	
495	Rudenkienė Malvina	70	šeimin.	„	
496	Rudenkaitė Stasė	40	namų ūkis	„	
497	Fisenko Gabrielius	57	pensijon.	„	
498	Fisenkienė Aleksandra	41	mokytoja	„	
499	Ambrozaitis Pranas	46	stalius	„	
500	Ambrozaitienė Monika	50	šeimin.	„	
501	Buividas Silvestras	30	darbin.	„	
502	Joskaudaitė Kotrina	60	namų ūkis	„	
503	Kuršaitė Zofija	25	siuvėja	„	
504	Žilaitė Amilija	35	namų ūkis	„	
505	Galdikas Dionizas	29	darbin.	„	
506	Galdikienė Elžbieta	26	šeimin.	„	
507	Valutienė Teresa	43	namų ūkis	„	
508	Butkus Liudas	29	pirklys	„	
509	Butkus Juozas	28	studentas	„	
510	Martinkaitė Morta	21	namų ūkis	„	
511	Puškorienė Marijona	70	namų sav.	„	
512	Puškoraitė Monika	45	namų ūkis	„	
513	Puškaževičius Vladas	29	vargon.	„	
514	Puikevičienė Marija	86	namų sav.	Gimn. g.	
515	Buividaitė Marincijona	52	šeimin.	„	
516	Virciškis Pranciškus	75	kunigas	„	
517	Savickaitė Viktorija	60	tarnaitė	„	
518	Bistrickaitė Anielė	60	šeimin.	„	
519	Paulauskaitė Barbora	27	darbin.	„	
520	Markevičaitė Bened.	64	namų ūkis	„	
521	Baužaitė Petronelė	45	darbin.	„	
522	Vaserienė Marija	36	namų ūkis	„	
523	Klompus Aronas	53	gint. darb.	„	
524	Klompusienė Feigė	45	šeimin.	„	
525	Klompusaitė Ženi	25	namų ūkis	„	
526	Priedė Jonas	45	žemdirb.	„	
527	Priedienė Mina	68	šeimin.	„	

Eilės Nr.	Pavardė ir vardas	Amžius	Verslas	Gyvenamoji vieta	Pastaba
528	Fridmanas Leizeris	40	gint. darb.	Gimn. g.	
529	Fridmanienė Sara	40	šeimin.	„	
530	Fridmanas Preidė	54	gint. darb.	„	
531	Fridmanienė Jettė	45	šeimin.	„	
532	Fridmanas Benjaminas	22	gint darb.	„	
533	Fridmanaitė Berta	21	—	„	
534	Fridmanaitė Amalija	23	—	„	
535	Meirovičienė Šifra	41	namų ūkis	„	
536	Bergienė Anna	36	„	„	
537	Gaižauskienė Stasė	55	namų sav.	„	
538	Lanheimas Vilhelmas	54	stalius	„	
539	Lanheimienė Hulda	60	šeimin.	„	
540	Andrėkus Antanas	60	žemdirbys	„	
541	Andrėkienė Elžbieta	70	šeimin.	„	
542	Andrėkus Antanas	36	žemdirbys	„	
543	Andrėkienė Kristina	40	šeimin.	„	
544	Han Elijas	43	gint. darb.	„	
545	Hanienė Nucha	49	šeimin.	„	
546	Šoris Kazys	43	darbin.	„	
547	Šorienė Ona	38	šeimin.	„	
548	Daudorovičius Juozas	70	namų ūkis	„	
549	Daudorovičienė Adelė	64	šeimin.	„	
550	Užgalis Pranas	41	raštinink.	„	
551	Piotravičius Boleslovas	52	technikas	„	
552	Piotravičienė Jadviga	38	šeimin.	„	
553	Banevičius Petras	24	pad. apt.	„	
554	Burakaitė Juzefa	30	namų ūkis	„	
555	Vigontas Vincentas	30	darbin.	„	
556	Vigontienė Apolionija	28	šeimin.	„	
557	Jašinskaitė Ona	23	namų ūkis	„	
558	Sabutaitė Agnieška	53	„	„	
559	Žilis Antanas	55	darbin.	„	
560	Žilienė Barbora	45	šeimin.	„	
561	Beniušis Jonas	35	žemdirb.	„	
562	Beniušienė Jeva	29	šeimin.	„	
563	Vilovas Kazys	32	darbin.	„	
564	Vilovienė Barbora	31	šeimin.	„	
565	Beniušis Augustinas	35	žemdirb.	„	
566	Beniušienė Barbora	32	šeimin.	„	
567	Balsis Antanas	47	žemdirb.	„	
568	Balsienė Kotrina	43	šeimin.	„	
569	Šilinskis Juozas	54	darbin.	„	
570	Šilinskienė Barbora	40	šeimin.	„	
571	Baužinskis Pranas	86	namų ūkis	„	

Eilės Nr.	Pavardė ir vardas	Amžius	Verslas	Gyvenamoji vieta	Pastaba
572	Baužaitė Elžbieta	46	šeimin.	Gimnaz. g.	
573	Baužaitė Aleksandra	40	„	„	
574	Gasiūnaitė Aleksandra	23	valdininkė	„	
575	Gasiūnas Konstantas	26	„	„	
576	Gasiūnaitė Elžbieta	22	namų ūkis	„	
577	Petrauskienė Ona	60	„	„	
578	Vigilienė Kotrė	40	„	„	
579	Vigilis Pranas	56	žvejys	„	
580	Vigilaitė Kersta	44	namų ūkis	„	
581	Antanavičius Mykolas	39	darbin.	Juratės g.	
582	Mikuckis Petras	60	žemdirb.	„	
583	Mikuckienė Ona	52	šeimin.	„	
584	Kontrimas Mikas	30	darbin.	„	
585	Žvaginis Pranas	46	amatinin.	„	
586	Žvaginienė Anastazija	35	šeimin.	„	
587	Liebienė Marincijona	40	namų ūkis	„	
588	Klebovičienė Kotrina	50	„	„	
589	Jurgutis Bronis	40	žemdirb.	„	
590	Jurgutienė Magdalena	30	šeimin.	„	
591	Krukauskis Kastantas	57	„	„	
592	Krukauskienė Tatjana	52	„	„	
593	Krukauskaitė Elena	25	„	„	
594	Jonauskis Dominikas	65	„	„	
595	Jonauskiene Marijona	66	šeimin.	„	
596	Okuličienė Barbora	27	siuvėja	„	
597	Koscevičius Jonas	60	ag. A. D.	„	
598	Koscevičienė Pelagija	64	šeimin.	„	
599	Neimontaitė Ona	53	siuvėja	Gimnaz. g.	
600	Štulpinienė Uršulė	76	darbin.	„	
601	Paulauskaitė Magdė	75	„	„	
602	Pilibienė Barbora	80	„	„	
603	Žilaitė Ona	66	„	„	
604	Ruokaitė Ona	50	„	„	
605	Butvilaitė Agnieška	43	„	„	
606	Jurgutaitė Petronelė	50	„	„	
607	Mikalkaitė Angelina	45	„	„	
608	Vainoras Juozas	70	„	„	
609	Beniušis Juozas	50	„	„	
610	Vainoraitė Veronika	36	šeimin.	„	
611	Bimkaitė Kotrina	90	—	„	
612	Lėpaitė Barbora	72	—	„	
613	Augutaitė Antonina	75	—	Gimnaz. g.	
614	Gaučienė Ona	80	—	„	
615	Sermontaitė Kotrina	99	—	„	

Eilės Nr.	Pavardė ir vardas	Amžius	Verslas	Gyvenamoji vieta	Pastaba
616	Eidintaitė Benedikta	42	darbin.	„	
617	Pakorničė Agota	67	„	„	
618	Silinienė Frančiška	62	namų ūkis	„	
619	Butkienė Ona	66	„	„	
620	Beniušaitė Petronelė	44	skalbėja	„	
621	Bružienė Ona	80	namų ūkis	Maironio g.	
622	Bružaitė Ona	36	„	„	
623	Meškienė Kotrina	64	„	„	
624	Vainoras Antanas	60	darbin.	„	
625	Vainoraitė Ona	55	šeimin.	„	
626	Balšaitis Jonas	65	darbin.	„	
627	Balšaitienė Kotrina	57	šeimin.	„	
628	Balšaitis Juozas	24	mokinys	„	
629	Dirvonskas Eduardas	23	žemdirb.	„	
630	Dirvonskienė Marijona	41	šeimin.	„	
631	Dirvonskaitė Bronė	21	siuvėja	„	
632	Meškis Antanas	45	žvejys	„	
633	Meškienė Barbora	45	šeimin.	„	
634	Kiškis Jurgis	44	žvejys	„	
635	Kiškienė Kotrina	38	namų ūkis	„	
636	Meškienė Monika	81	—	„	
637	Ronkus Petras	50	žvejys	„	
638	Ronkienė Anastazija	49	šeimin.	„	
639	Skripkauskienė Kotrina	62	„	„	
640	Skripkauskaitė Marija	40	tarnaitė	„	
641	Večerskis Juozas	50	žvejys	„	
642	Večerskienė Magdė	47	šeimin.	„	
643	Paulauskas Tadas	54	žvejys	„	
644	Paulauskienė Marijona	58	šeimin.	„	
645	Pukis Jokubas	27	siuvėjas	„	
646	Pukienė Orta	30	šeimin.	„	
647	Skudikas Andriejus	60	darbin.	„	
648	Stonkus Kazimieras	51	darbinin.	Maironio g.	
649	Stonkus Jonas	50	„	„	
650	Večerskis Juozas	32	žemdirb.	„	
651	Večerskienė Barbora	30	šeimin.	„	
652	Gordonas Leibas	59	gintaro darb.	„	
653	Gordonienė Haigė	49	šeimin.	„	
654	Tiedmanienė Morta	59	„	„	
655	Tiedmanaitė Ema	27	siuvėja	„	
656	Starakšienė Magdė	41	šeimin.	„	
657	Joskaudas Jokūbas	73	darbin.	Zvejų g-vė	
658	Joskaudienė Ona	60	šeimin.	„	
659	Joskaudas Vladas	24	žvejys	„	

Eilės Nr.	Pavardė ir vardas	Amžius	Verslas	Gyvenamoji vieta	Pastaba
660	Meištenis Stasys	64	darbin.	„	
661	Meištenienė Monika	34	šeimin.	„	
662	Kupris Juozas	60	žemdirb.	„	
663	Kuprienė Teklė	55	šeimin.	„	
664	Šauklienė Teresa	43	„	Smilčių g.	
665	Sermontienė Ona	60	„	„	
666	Sermontaitė Barbora	46	darbin.	„	
667	Česna Juozas	70	žemdirb.	„	
668	Česnienė Barbora	73	šeimin.	„	
669	Pėkaitė Barbora	70	šeimin.	„	
670	Gricius Kazys	30	„	„	
671	Gricienė Marija	29	darbin.	„	
672	Gricienė Barbora	66	šeimin.	„	
673	Šauklienė Salomėja	35	„	„	
674	Bružas Tadas	48	darbin.	„	
675	Bružienė Monika	59	šeimin.	„	
676	Bružaitė Barbora	24	darbin.	„	
677	Večerskis Jonas	60	žemdirb.	„	
678	Deitšienė Barbora	30	šeimin.	„	
679	Ticienė Kazimiera	40	darbin.	„	
680	Vigontas Pranas	53	„	„	
681	Vigontienė Magdalena	56	šeimin.	„	
682	Rulis Mikolas	40	žvejys	„	
683	Rulienė Kotrina	37	šeimin.	Malūno g.	
684	Jurgutis Antanas	74	siuvėjas	„	
685	Mažeiva Mykolas	54	žemdirb.	„	
686	Mažeivienė Barbora	59	šeimin.	Smilčių g.	
687	Sermontis Mykas	50	žvejys	„	
688	Sermontienė Ona	50	šeimin.	„	
689	Sermontaitė Monika	53	„	„	
690	Gricius Pranas	27	darbin.	„	
691	Gricienė Magdė	27	šeimin.	„	
692	Grabaitė Kotrina	79	namų ūkis	„	
693	Venskus Jurgis	44	žvejys	„	
694	Venskienė Monika	40	šeimin.	„	
695	Kairys Jurgis	49	žvejys	„	
696	Kairienė Amilija	47	šeimin.	„	
697	Šeškus Juozas	44	darbin	„	
698	Šeškienė Juzefa	32	šeimin.	„	
699	Skersinskis Petras	41	šaltakalvis	„	
700	Skersinskienė Monika	45	šeimin.	„	
702	Drazdauskis Jurgis	49	darbin.	„	
702	Drazdauskienė Teresa	31	šeimin.	„	
703	Paulauskis Pranas	72	darbin.	„	

Eilės Nr.	Pavardė ir vardas	Amžius	Verslas	Gyveuamoji vieta	Pastaba
704	Paulauskienė Monika	66	šeimin.	Smilčių g.	
705	Paulauskaitė Ona	30	darbin.	"	
706	Skudikas Jonas	30	maliorius	"	
707	Skudikienė Marija	21	šeimin.	"	
708	Raudis Petras	80	žemdirb.	"	
709	Raudienė Ona	70	šeimin.	"	
710	Vavilovas Augustinas	28	darbin.	"	
711	Vavilovienė Veronika	37	šeimin.	"	
712	Beniušis Juozas	70	žemdirb.	"	
713	Beniušienė Barbora	60	šeimin.	"	
714	Stonkus Ignacas	45	žemdirb.	"	
715	Stonkienė Monika	33	šeimin.	"	
716	Šilgalienė Barbora	68	namų ūkis	"	
717	Andrėkus Juozas	46	žemdirb.	"	
718	Andrėkienė Mektilda	46	šeimin.	"	
719	Andrėkus Jonas	61	žemdirb.	"	
720	Andrėkienė Juzefa	57	šeimin.	"	
721	Andrėkus Kastantinas	29	mūrinin.	"	
722	Andrėkus Juozas	23	žemdirb.	"	
723	Paulauskis Antanas	72	darbin.	"	
724	Paulauskienė Elžbieta	60	šeimin.	"	
725	Paulauskaitė Antanina	23	tarnaitė	"	
726	Pikturna Antanas	27	kalvis	"	
727	Pikturnienė Petronelė	60	šeimin.	"	
728	Joskaudienė Ona	70	namų ūkis	"	
729	Pėkienė Barbora	42	"	"	
730	Pėkaitė Grasilda	21	darbin.	"	
731	Stonkienė Uršulė	63	namų ūkis	"	
732	Stonkus Aleksandras	70	darbin.	"	
733	Šilinskis Jonas	62	žemdirb.	"	
734	Šilinskienė Ilza	62	šeimin.	"	
735	Šilinskaitė Ona	30	darbin.	"	
736	Montrimas Petras	46	"	"	
737	Montrimienė Apolionė	35	šeimin.	Vytauto g.	
738	Aris Jonas	88	darbin.	"	
739	Arienė Monika	70	šeimin.	"	
740	Narušaitė Ona	45	darbin.	"	
741	Narušaitė Monika	46	"	"	
742	Šauklaitė Barbora	47	"	"	
743	Šauklis Antanas	47	"	"	
744	Gineikis Antanas	42	"	"	
745	Gineikienė Anastazija	23	šeimin.	"	
746	Balšaitis Jurgis	47	žemdirb.	"	
747	Balšaitienė Vincenta	33	tarnaitė	"	

Eilės Nr.	Pavardė ir vardas	Amžius	Verslas	Gyvenamoji vieta	Pastaba
748	Jašinskaitė Vincenta	40	prieg. ved.	Vytauto g.	
749	Valančaitė Elžbieta	45	virėja	"	
750	Mačernaitė Teodora	35	skalbėja	"	
751	Matusevičienė Bron.	49	namų sav.	"	
752	Šaplinskaitė Viktorija	59	šeimin.	"	
753	Šalkauskaitė Marija	38	namų ūkis	"	
754	Baltmiškaitė Petronelė	22	virėja	"	
755	Mitkevičaitė Marija	65	namų ūkis	"	
756	Kuržinas Aleksandras	27	vald. perž.	"	
757	Kuržinienė Pranė	22	namų ūkis	"	
758	Milevičius Stanislovas	67	dvar. užv.	"	
759	Milevičienė Bronislova	53	šeiminin.	"	
760	Kirkaitė Ona	22	tarnaitė	"	
761	Paulauskienė Ona	51	namų sav.	"	
762	Beniušis Tadeušas	40	žemdirb.	"	
763	Beniušienė Anastazija	45	šeimin.	"	
764	Staigis Adomas	55	žemdirb.	"	
765	Staigienė Marija	51	šeimin.	"	
766	Bertingas Vilhelmas	67	vaistinin.	"	
767	Bertingienė Amilija	58	šeiminin.	"	
768	Bertingienė Derotėja	73		"	
769	Baretas Kazys	40	darbin.	"	
770	Baretienė Petronelė	39	šeimin.	"	
771	Mongirdaitė Paulina	50	namų sav.	"	
772	Bucevičienė Eleonora	38	šeimin.	"	
773	Valickis Stanislovas	70		"	
774	Savickaitė Marija	42	mokyt.	"	
775	Bilevičienė Zofija	70		"	
776	Lukaitienė Marija	77	namų ūkis	"	
777	Lukaitis Antanas	56	žemdirb.	"	
778	Lukaitytė Barbora	55	darbin.	"	
779	Srogovičienė Esta-Rifka	50	namų ūkis	"	
780	Mikuckis Mikas	58	žemdirb.	"	
781	Mikuckienė Grasilda	55	šeiminin.	"	
782	Mikuckaitė Kotrina	60	darbin.	"	
783	Vaineikis Liudas	53	Aps. V. P.	"	
784	Vaineikienė Stasė	38	šeiminin.	"	
785	Gričiulaitė Kotrė	57	tarnaitė	"	
786	Pocevičienė Ona	33	šeiminin.	"	
787	Inzilienė Lina	58	"	"	
788	Inzilaitė Valė	22	siuvėja	"	
789	Feinšteinienė Henė	56	šeiminin.	"	
790	Feinšteinaitė Eta	29	mokytoja	"	
791	Feinsteinaitė Malė	26	siuvėja	"	

Eilės Nr.	Pavardė ir vardas	Amžius	Verslas	Gyvenamoji vieta	Pastaba
792	Feinšteinaitė Perė	22	— „ —	Vytauto	
793	Feinšteinas Leiba	28	gint. darb.	g-vė	
794	Feinšteinienė Henė	23	šeimin.	„	
795	Grotuzaitė Ona	55	namų ūk.	„	
796	Pėkienė Petronelė	65	šeimin.	„	
797	Pėkus Dionizas	30	farmaceut.	„	
798	Pėkaitė Zuzana	33	namų ūk.	„	
799	Gutmanas Teodoras	41	gydytojas	„	
800	Gutmanienė Berta	37	dantų gyd.	„	
801	Zdrujevskienė Ksavera	67	namų ūk.	„	
802	Markauskis Juozas	31	darbin.	„	
803	Markauskienė Salomėja	35	namų ūk.	„	
804	Bakanauskienė Ona	43	šeimin.	„	
805	Bakanauskis Teofilius	55	—	„	
806	Bruckus Margolė	43	šeimin	„	
807	Rudneka Antanas	37	maliorius	„	
808	Rudnekienė Julijona	36	šeiminin.	„	
809	Choromanskis Balys	29	raštvedys	„	
810	Choromanskienė Bron.	27	namų ūk.	„	
811	Freimanienė Margeta	71	„	„	
812	Freimanas Mikelis	27	darbin.	„	
813	Šniukšta Juozas	56	kunigas	„	
814	Šniukštaitė Ona	50	šeimin	„	
815	Šniukšta Jonas	53	darbin.	„	
816	Petrulis Alfonsas	32	tarnas	„	
817	Prušinskaitė Barbora	33	tarnaitė	„	
818	Berenytė Ona	40	tarnaitė	„	
819	Tranizienė Amilija	58	šeimin.	„	
820	Mažrimas Petras	21	kurpius	„	
821	Paulauskis Stepas	45	siuvėjas	„	
822	Paulauskienė Ieva	43	namų ūk.	„	
823	Narvilas Domas	30	žemdirb.	„	
824	Narvilienė Marijona	37	namų ūk.	„	
825	Viltrakis Juozas	35	žemdirbis	„	
826	Sadauskaitė Ieva	32	siuveja	„	
827	Čepkauskaitė Paulina	68	namų ūk.	„	
828	Čepkauskis Augustinas	55	darbin.	„	
829	Martinkienė Ona	23	tarnaitė	„	
830	Martinkus Augustinas	55	darbin.	„	
831	Martinkienė Aleksan.	39	pribuvėja.	„	
832	Semenčikienė Lina	25	namų ūk	„	
833	Semenčikas Chaimas	30	vežikas	„	
834	Galdikas Kastantinas	33	darbin.	„	
835	Galdikienė Ona	28	namų ūk.	„	

Eilės Nr.	Pavardė ir vardas	Amžius	Verslas	Gyvenamoji vieta	Pastaba
836	Padroštaitė Barbora	32	tarnaitė	Vytauto g	
837	Bližas Antanas	65	darbin.	„	
838	Bližienė Marijona	55	namų ūk.	„	
839	Talmanas Zuzmanas	68	pirklys	„	
840	Talmanienė Lina	63	namų ūk.	„	
841	Ruokis Juozas	60	žemdirb.	„	
842	Ruokienė Morta	70	namų ūk.	„	
843	Ticas Vladas	49	žvejys	„	
844	Ticienė Marijona	62	namų ūk.	„	
845	Ticaitė Ona	23	tarnaitė	„	
846	Šmiras Jankelis	46	pirklys	„	
847	Šmirienė Hinda	50	namų ūk.	„	
848	Gutmanas Mozė	69	namų sav.	„	
849	Gutmanienė Betti	63	namų ūk.	„	
850	Gutmanas Samuel	67	pirklys	„	
851	Gutmanienė Fanė	64	namų ūk.	„	
852	Stalas Arturas	27	žemdirb.	„	
853	Sylis Mikelis	37	pirklys	„	
854	Sylienė Kersta	22	namų ūk.	„	
855	Drungilas Petras	34	kurpius	„	
856	Drungilienė Emuna	23	namų ūk.	„	
857	Urdangas Kiršas	45	vežikas	„	
858	Gutmanienė Mina	69	namų ūk.	„	
859	Gutmanas Beno	27	—	„	
860	Gutmanaitė Basė	36	—	„	
861	Urdangienė Sorė	41	namų ūk.	„	
862	Girtas Jonas	42	darbin.	„	
863	Bružienė Uršulė	24	namų ūk.	„	
864	Puškorius Pranas	29	kurpius	„	
865	Puškorienė Magdalena	34	namų ūk.	„	
866	Klompusienė Gitė	40	krautuvė	„	
867	Klompus Hitel	25	„	„	
868	Bobė Judelis	56	pirklys	„	
869	Bobienė Dora	57	namų ūk.	„	
870	Bobė Chackelis	29	pirklys	„	
871	Itmanas Leiba	32	vežikas	„	
872	Itmanienė Merė	26	namų ūk.	„	
873	Geitčas Vilhelmas	54	plauk. kirp	„	
874	Geitčienė Ema	46	namų ūk.	„	
875	Banzomiras Fridrikas	74	žemdirb.	„	
876	Banzomirienė Lucina	72	namų ūk	„	
877	Banzomiras Fridrichas	35	žemdirb.	„	
878	Gutmanas Šajė	69	namų ūk.	„	
879	Gutmanienė Hida	59	„ .	„	

Eilės Nr.	Pavardė ir vardas	Amžius	Verslas	Gyvenamoji vieta	Pastaba
880	Gutmanaitė Ženi	22	namų ūk.	Vytauto g.	
881	Šmolenskis Mozė	58	gintarn.	„	
882	Šmolenskis Šajė	43	krautuv.	„	
883	Šmolenskienė Eta	33	namų ūk.	„	
884	Senderovičius Hauzė	33	siuvėjas	„	
885	Senderovičienė Libe	33	namų ūk.	„	
886	Kan Pesse	50	krautuv.	„	
887	Kan Leja	35	namų sav.	„	
888	Banzomiras Paulas	41	žemdirb.	„	
889	Banzomirienė Anna	33	namų ūk.	„	
890	Dribinienė Malė	33	krautuv.	„	
891	Basienė Rochė	54	namų ūk.	„	
892	Basas Leizeris	29	gint. darb.	„	
893	Basaitė Malkė	23	„	„	
894	Šalminis Abramas	45	pirklys	„	
895	Šalminienė Kivė	38	namų ūk.	„	
896	Bruckus Elijas	45	pirklys	„	
897	Bruckienė Eidė	35	namų ūk.	„	
898	Vigontaitė Barbora	27	tarnaitė	„	
899	Augustienė Fani	65	namų ūk.	„	
900	Stirkovičienė Hichena	62	šeimin.	„	
901	Pėkus Jonas	51	darbin.	„	
902	Pėkienė Petronelė	46	namų ūk.	„	
903	Trapoškus Antanas	32	šoferis	„	
904	Trapoškienė Veronika	26	namų ūk.	„	
905	Jurela Karolius	25	girinink.	„	
906	Šilgalaitė Elena	21	tarnaitė	„	
907	Vilimienė Marija	24	šeimin.	„	
908	Vilimas Juozas	31	namų ūk.	„	
909	Daugvilaitė Leokadija	52	šeimin.	„	
910	Šliupaitė Ona	28	darbin.	„	
911	Šalminis Joselis	56	„	„	
912	Šalminienė Taubė	54	namų ūk.	„	
913	Šalminaitė Mina	24	—	„	
914	Kopė Anna	30	tarnaitė	„	
815	Karol Margėta	50	šeimin.	„	
916	Levi Mina	72	namų ūk.	„	
917	Vainer Judelis	80	„	„	
918	Vainerienė Kockė	63	šeimin.	„	
919	Šeflerienė Lida	37	„	„	
920	Klompusienė Pasė	36	namų ūk.	„	
921	Štimbra Mykolas	38	krautuv.	„	
922	Štimbrienė Ieva	35	šeimin.	„	
923	Levin Dina	60	namų ūk.	„	

Eilės Nr.	Pavardė ir vardas	Amžius	Verslas	Gyvenamoji vieta	Pastaaba
924	Levin Dobė	23	gint. darb	Vytauto g.	
925	Levin Basė	25	»	»	
926	Funkas Natanas	47	pirklys	»	
927	Funkienė Berta	46	namų ūk.	»	
928	Šalminis Jankelis	67	gint. darb.	»	
929	Šalminienė Gita	32	namų ūk.	»	
930	Bruckus Estera	47	»	»	
931	Bruckaitė Ita	22	darbin.	«	
932	Bruckaitė Fani	21	krautuv.	»	
933	Gebenienė Nucha	42	namų ūk.	»	
934	Klompus Jozef	51	gint. darb.	»	
935	Klompusaitė Berta	21	namų ūk.	»	
936	Klompusaitė Ženi	24	pirklė	»	
937	Šrotas Jankelis	34	kurpius	»	
938	Šrotienė Leja	34	namų ūk.	»	
939	Krūminis Petras	32	žemdirb.	»	
940	Krūminienė Ona	36	namų ūk.	»	
941	Cauzmerienė Kikė	42	krautuv.	»	
942	Margolis Elijas	41	pirklys	»	
943	Margolienė Sara	39	namų ūk.	»	
944	Bruckus Abram-Ber.	72	—	»	
945	Vainoras Juozas	50	darbin.	»	
946	Vainorienė Rozalija	60	namų ūk.	»	
947	Kraučūnas Kastantinas	24	tarnas	»	
948	Kraučūnienė Stefanija	21	namų ūk.	»	
949	Tiškevičius Feliksas	52	dvarin.	»	
950	Tiškevičienė Antonina	50	»	»	
951	Tiškevičaitė Marija	26	—	»	
952	Steponaitė Petronelė	50	tarnaitė	»	
953	Jurkevičaitė Elena	30	siuvėja	»	
954	Steponas Valis	39	tarnas	»	
955	Valienė Ona	37	namų ūk.	»	
956	Ańušaitė Elena	27	tarnaitė	»	
957	Skepitaitė Elžbieta	60	virėja	»	
958	Plocaitė Barbora	35	tarnaitė	»	
959	Michelevičaitė Emilija	21	»	»	
960	Vitovskienė Agota	65	šeimin.	»	
961	Geibutė Juzefa	21	tarnaitė	»	
962	Ulidovičienė Juzefa	22	»	»	
963	Šveraitė Karolina	40	skalbėja	»	
964	Beniušaitė Kotrina	28	tarnaitė	»	
965	Augustaitė Konstancija	39	»	»	
966	Kernauskaitė Grasilda	30	»	»	
967	Jurgutaitė Stanislava	30	darbin.	»	

Eilės Nr.	Pavardė vardas	Amžius	Verslas	Gyvenamoji vieta	Pastaba
968	Måslovas Archipas	65	darbin.	Vytauto g.	
969	Maslovienė Petronelė	62	šeimin.	„	
970	Šilinskis Stasys	35	muit. tarn.	„	
971	Černauskis Bronis	44	muit. virš.	„	
972	Černauskienė Michal.	39	namų ūkis	„	
973	Ilakaitė Albina	32	darbin.	„	
974	Lipšicienė Klara	42	šeimin.	„	
975	Šalminienė Leja	44	krautuv.	„	
976	Funkienė Libė	21	šeimin.	„	
977	Funkas Elijas	31	mėsinin.	„	
978	Funkas Aronas	33	„	„	
979	Funkienė Paula	30	šeimin.	„	
980	Urbanaitė Marija	23	tarnaitė	„	
981	Šmidt Izaak	24	mokytojas	„	
982	Brik Šaje	39	vežėjas	„	
983	Brikienė Frida	29	šeimin.	„	
984	Benjaminavičius Abel.	73	darbin.	„	
985	Levin Šolem	72	pirklys	„	
986	Levinienė Esta	46	šeimin.	„	
987	Kan Nochim	42	vežikas	„	
988	Kanienė Chaja	41	namų ūkis	„	
989	Alšvangeras Leibas	53	mėsin.	„	
990	Alšvangerienė Chaja	52	šeimin.	„	
991	Alšvangeraitė Berta	22	mokinė	„	
992	Gutmanas Zamuelis	53	pirklys	„	
993	Gutmanienė Jettė	51	šeimin.	„	
994	Gutmanas Markus	75	pirklys	„	
995	Gutmanas Lazaris	49	pirklys	„	
996	Gutmanienė Sara-Ita	44	šeimin.	„	
997	Butkienė Jankė	36	tarnaitė	„	
998	Benjaminovičius Sim.	41	gint. darb.	„	
999	Benjaminovičienė Chajė	39	namų ūkis	„	
1000	Gutmanienė Basė	67	šeimin.	„	
1001	Gutmanas Chaimas	41	inžinierius	„	
1002	Bernšteinas Joselis	77	—	„	
1003	Bernšteinienė Gita	77	namų ūkis	„	
1004	Cauzmarienė Etta	70	„	„	
1005	Cauzmeraitė Pessė	30	gint. darb.	„	
1006	Cauzmeraitė Beilė	25	„	„	
1007	Večerskienė Ona	70	namų ūkis	„	
1008	Večerskaitė Teresė	25	darbin.	„	
1009	Večerškaitė Jacenta	22	„	„	
1010	Večerskis Kazys	40	„	„	
1011	Skersis Stanislovas	40	„	„	

Eilės Nr.	Pavardė ir vardas	Amžius	Verslas	Gyvenamoji vieta	Pastaba
1012	Skersienė Veronika	35	namų ūkis	Vytauto g.	
1013	Mešulamas Benjamin.	85	gyv. piov.	"	
1014	Mešulamienė Zvija	65	namų sav.	"	
1015	Mešulamaitė Gita	37	siuvėja	"	
1016	Rubelis Leiba	51	gint. darb.	"	
1017	Rubelienė Frida	49	namų ūkis	"	
1018	Gutmanienė Estera	44	"	"	
1019	Gutmanas Leiba	45	darbin.	"	
1020	Gutmanaitė Chanė	21	-	"	
1021	Benekas Juozas	46	murin.	"	
1022	Benekienė Ona	48	namų ūkis	"	
1023	Judelmanas Senderis	62	namų sav.	"	
1024	Judelmanienė Dveira	55	šeimin.	"	
1025	Plugaitė Ona	46	tarnaitė	"	
1026	Jurgutis Augustinas	50	darbin.	"	
1027	Jurgutienė Ona	45	namų ūkis	"	
1028	Jurgutaitė Ona	21	darbin.	"	
1029	Šalminis Abramas	45	krautuv.	"	
1030	Šalminienė Libė	40	namų ūkis	"	
1031	Tiškaitė Stanislava	27	tarnaitė	"	
1032	Butkus Petras	40	žemdirbys	"	
1033	Butkienė Viktorija	26	namų ūkis	"	
1034	Sermontis Jonas	58	žemdirbys	"	
1035	Sermontienė Bogumila	61	šeimin.	"	
1036	Galesas Antanas	45	darbin.	"	
1037	Galesienė Amilija	40	namų ūkis	"	
1038	Galesienė Ona	75	—	"	
1039	Galesaitė Marija	40	siuvėja	"	
1040	Gidrienė Ona	75	namų ūkis	"	
1041	Pėkus Antanas	27	žemdirbis	"	
1042	Pėkus Antanas	55	"	"	
1043	Pėkus Kazys	24	darbin.	"	
1044	Pėkienė Barbora	54	šeimin.	"	
1045	Pėkaitė Barbora	24	darbin.	"	
1046	Šiman Marija	60	lig. perdet.	"	
1047	Steponavičaitė Agota	40	lig. priž.	"	
1048	Jonaitaitė Magdalena	40	darbin.	"	
1049	Teodoras Jaras	55	"	"	
1050	Jarienė Elžbieta	60	namų ūkis	"	
1051	Ramonas Antanas	61	namų sav.	"	
1052	Ramonienė Marija	58	šeimin.	"	
1053	Ramonaitė Marija	31	darbin.	"	
1054	Ramonaitė Konstanc.	21	mezgėja	"	
1055	Alonderius Liudvikas	52	darbinink.	"	

Eilės Nr.	Pavardė ir vardas	Amžius	Verslas	Gyvenamoji vieta	Pastaba
1056	Alonderienė Petronelė	42	šeimin.	Vytauto g.	
1057	Butekienė Magdalena	79	namų ūkis	"	
1058	Becinienė Orta	45	"	"	
1059	Jurjonas Mykolas	41	kalvis	"	
1060	Jurjonienė Berta	42	namų ūkis	"	
1061	Levijas Chackel's-Bor.	52	darbin.	"	
1062	Levijas Lorė-Rivė	50	namų ūkis	"	
1063	Levijas Samuel	31	vežikas	"	
1064	Medickienė Ona	46	namų sav.	"	
1065	Medickis Pranas	26	formerius	"	
1066	Grigaitaitė Rozalija	42	tarnaitė	"	
1067	Pikturna Antanas	24	kurpius	"	
1068	Valavičius Jonas	32	šeimin.	"	
1069	Medickis Hermanas	24	kontorist.	"	
1070	Valavičius Antanas	73	namų ūkis	"	
1071	Valavičienė Marijona	65	šeimin.	"	
1072	Šniukšta Pranas	47	veter. gyd.	"	
1073	Šniukštienė Elžbieta	39	namų ūkis	"	
1074	Jankaitė Kazimiera	40	tarnaitė	"	
1075	Stuokus Jonas	21	darbin.	"	
1076	Lapa Marija	25	namų ūkis	"	
1077	Kaganova Veronika	23	"	"	
1078	Derbutienė Vanda	36	"	"	
1079	Baltmiškis Petras	21	kurpius	"	

Iš viso tūkstantis septyniasdešimt devyni asmenys.

Palangos valsčiaus

Senosios Palangos k-mo

Gyventojų sąrašas.

□□□□□□□□□

Sustatytas 1922 m.

Eilės Nr.	Pavardė	Vardas	Tėvo vardas	Gimimo vieta	Kuomet gimęs	Tautybė	Tikyba	Šeimynos narys	Amatas	Gyvuliai	
										Arkliai	Karvės
1	Ivanauskas	Dominykas	Antanas	Plungė	1850 19/V	Lietuv.	R.-Kat.	vyras	žemdirb.	2	
		Ona	Petras	Gargždai	55 m.	„	„	žmona	šeimin.		
		Mykolas	Domas	Palanga	1896 29/X	„	„	sūnus	žemdirb.		
		Bronislava	„	„	26 m.	„	„	duktė			
		Marijona	„	„		„	„	„			
	Petrikienė	Marijona	Petras	Gargždai		„	„	žm. sesuo			
2	Liutikas	Petras	Leonardas	Gargždai	54 m.	Lietuv.	R.-Kat.	vyras	elek. techn.	2	
		Marija	Daniels					žmona			
		Stasys	Petras	Kretinga	1899 27 VI	„	„	sūnus	monteris		
		Marija	„	„	21 m.	„	„	duktė	darbinin.		
		Karolina	„	„	19 m.	„	„	„			
		Antanas	„	„	15 m.	„	„	sūnus			
		Pranas	„	„	11 m.	„	„	„			
		Ona	„	„	14 m.	„	„	duktė			
		Vanda	„	„	8 m.	„	„	„			
		Stefanija	„	„	7 m.	„	„	„			
3	Martinkus	Juozas	Petras	Salantai	1876 10/III	Lietuv.	R.-Kat.	vyras	žemdirb.	1	
		Marijona	Leonas	Palanga	1878 27/IV	„	„	žmona	šeiminin.		
	Vainoras	Mečislovas		„	1903 14/III	„	„	posūnis	darbinin.		
		Feliksas	Juozas	„	1914	„	„	sūnus			
		Juozas	„	„	1909	„	„	„			
4	Tiškus	Tadas	Tadas	Užpelkiai	1855	Lietuv.	R.-Kat.	vyras	žemdirb.	1	
		Ona	Juozas	Senoji Palanga	60 m.	„	„	žmona	šeiminin.		
		Jonas	Tadas	„ „	1891 29/IV	„	„	sūnus	žemdirb.		
		Apolionija	„	„ „	1900 16/VII	„	„	duktė	darbinin.		
5	Tiškus	Tadeušas		Senoji Palanga	1885 21/VI	Lietuv.	R.-Kat.	vyras	žemdirb.	1	
		Magdalena	Juozas	„ „	1884 4/VII	„	„	žmona	šeiminin.		
		Feliksas	Tadeušas	„ „	12 m.	„	„	sūnus			
		Valerija	„	„ „	10 m.	„	„	duktė			
		Vladas	„	„ „	7 m.	„	„	sūnus			
6	Gricius	Juozas	Juozas	Darbėnų valsč. Auksodrių k-me	61 m.	Lietuv.	R.-Kat.	vyras	ūkinin.	2	
		Petronelė	Antanas	Kretinga	1878 9/II	„	„	žmona	šeiminin.		
	Večerskis	Petronelė		Senoji Palanga	1913 8/I	„	„	pir. vyro duk.			
		Ignas		„ „	1914 8/VIII	„	„	„ „ sūn.			

Eilės Nr.	Pavardė	Vardas	Tėvo vardas	Gimimo vieta	Kuomet gimęs	Tautybė	Tikyba	Šeimynos narys	Amatas	Gyvuliai Arkliai	Gyvuliai Karvės
7	Šeškus	Juozas	Jonas	Senoji Palanga	49 m.	Lietuv.	R.-Kat.	vyras	žemdirbis	1	
		Magdalena	Juozas	„ „	50 m.	„	„	žmona			
		Petronelė	Juozas	„ „	18 m.	„	„	duktė			
		Valerijonas	„	„ „	$15^1/_2$ m.	„	„	sūnus			
		Juozas	„	„ „	12 m.	„	„	„			
		Leonas	„	„ „	10 m.	„	„	„			
		Adolfas		„ „	$8^1/_2$ m.	„	„	„			
		Teresa	Jonas	„ „	1867	„	„	susuo	darbinin.		
8	Šilauskienė	Monika	Tadeušas	Kretingos valsč. Kiauleikių k-me	1869 7/IX	Lietuv.	R.-Kat.	motina	šeiminin.	1	
		Antanina	Juozas	Sena Palanga	12 m.	„	„	duktė			
		Stefanija	„	„ „	12 m.	„	„	„			
9	Vilkus	Antanas	Petras	Palanga	1872 19/X	Lietuv.	R.-Kat.	vyras	darbinin.		
		Ona	Jurgis	Darbėnai	1889 8/VIII	„	„	žmona	šeiminin.		
		Antanas	Antanas	Palanga	1910 m.	„	„	sūnus			
		Petronele	„	„	1912 m.	„	„	duktė			
		Adolfas	„	„	1917 m.	„	„	sūnus			
		Leonas	„	„	3 sav.	„	„	„			
10	Dočkus	Kazys	Pranas	Palanga	1870 4/III	Lietuv.	R.-Kat.	vyras	darbinin.		
		Veronika	Antanas	„	1880 3/X	„	„	žmona	šeiminin.		
		Marija	Kazys	„	10 m.	„	„	duktė			
		Pranas	„	„	1906 7/X	„	„	sūnus			
11	Augutis	Antanas		Palanga	1875 5/VIII	Lietuv.	R.-Kat.		darbinin.		
12	Kubilius	Antanas	Nikodimas	Kretinga	1869 10/VIII	Lietuv.	R.-Kat.	vyras	žemdirbys	2	
		Agnieška	Jonas			„	„	žmona	šeiminin.		
		Kazys	Antanas	Senoji Palanga	1898 10/VIII	„	„	sūnus	žemdirbys		
		Leonas	„	„ „	1903 7/VI	„	„	„			
		Katrina	„	„ „		„	„	duktė			
		Petronelė	„	„ „	17 m.	„	„	„			
		Aleksandras	„	„ „	12 m.	„	„	sūnus			
		Adolfas	„	„ „	8 m.	„	„	„			
	Grekšus	Jonas		Laukžemė	82 m.	„	„	pačios tėvas			

Eilės Nr.	Pavardė	Vardas	Tėvo vardas	Gimimo vieta	Kuomet gimęs	Tautybė	Tikyba	Šeimynos narys	Amatas	Gyvuliai	
										Arkliai	Karvės
13	Lapinas	Karolis	Ernastas	Latvija	66 m.	Latvių	Liuterų	vyras	ūkinin.	2	
		Petras	Korolis	Senoji Palanga	1896 3/IV	„	„	sūnus	kalvis		
		Teodoras	„	„ „	1897 3/XII	„	„	„	žemdirb.		
		Karolis	„	„ „	1894	„	„	„	„		
		Lily	„	„ „	1892 26/VII	„	„	duktė	„		
		Vilis	„	„ „	23 m.	„	„	sūnus	„		
14	Žilis	Kazys		Senoji Palanga	1873 2/IX	Lietuv.	R.-Kat.	vyras	žemdirb.	2	
		Petronelė	Juozas	Virkštininkai	38 m.	„	„	žmona	šeiminin.		
		Monika	Kazys	Senoji Palanga	1904 19/IV	„	„	duktė			
		Juzefa	„	„ „	11½ m.	„	„	„			
		Barbora	„	„ „	14 m.	„	„	„			
		Stanislava	„	„ „	6 m.	„	„	„			
		Salomėja	„	„ „	3 m.	„	„	„			
		Petronelė	„	„ „	1 m.	„	„	„			
15	Gineikis	Leonas	Jurgis	Palanga	1887 28/V	Lietuv.	R.-Kat.	vyras	žemdirb.	2	
		Katrina		„	1896	„	„	žmona	šeiminin.		
		Pranas	Jurgis	„	36 m.	„	„	brolis	žemdirb.		
16	Viskontas	Jonas	Pranas	Palanga	1887 3/V	Lietuv.	R.-Kat.	vyras	žemdirb.	1	
		Barbora	Juozas	Senoji Palanga	1900 12/VII	„	„	žmona	šeiminin.		
		Jonas	Jonas	„ „	1920 8/XI	„	„	sūnus			
		Ona	„	„ „	1 m.	„	„	duktė			
17	Viskontas	Jurgis	Pranas	Senoji Palanga	1896	Lietuv.	R.-Kat.	vyras	žemdirb.	1	
		Bronislava	Juozas	„ „	1901	„	„	žmona	šeiminin.		
		Jadviga	Jurgis	„ „	1 m.	„	„	duktė			
18	Aris	Petras	Petras	Senoji Palanga	1882 18/III	Lietuv.	R.-Kat.	vyras	žemdirb.	2	
		Zofija	Juozas	Kretinga	1888 11/X	„	„	žmona	šeiminin.		
		Zofija	Petras	Senoji Palanga	15 m.	„	„	duktė			
		Jurgis	„	„ „	14 m.	„	„	sūnus			
		Petronelė	„	„ „	11 m.	„	„	duktė			
		Apolionija	„	„ „	9 m.	„	„	„			
		Petras	„	„ „	8 m.	„	„	sūnus			
		Justina	„	„ „	7 m.	„	„	duktė			
		Elena	„	„ „	10 sąv.	„	„	„			
	Brožaitė	Ona	Juozas	„ „	1898 17/II	„	„	našlaitė	darbinin.		

Eilės Nr.	Pavardė	Vardas	Tėvo vardas	Gimimo vieta	Kuomet gimęs	Tautybė	Tikyba	Šeimynos narys	Amatas	Gyvuliai	
										Arkliai	Karvės
19	Pėkus	Juozas	Juozas	Virkštininkai	39 m.	Lietuv.	R.-Kat.	vyras	žemdirb.	2	
		Grasilda		Užpelkiai	35 m.	„	„	žmona	šeiminin.		
		Antanas	Juozas	Senoji Palanga	7 m.	„	„	sūnus			
		Juozas	„	„ „	6 m.	„	„	„			
		Marija	„	„ „	4 m.	„	„	duktė			
		Stefanija	„	„ „	3 m.	„	„	„			
		Konstancija	„	„ „	9 mėn.	„	„	„			
20	Raudis	Ignas	Pranas	Senoji Palanga	1893 25/V	Lietuv.	R.-Kat.	vyras	žemdirb.	2	
		Ona	Antanas	„ „	1896 18/V	„	„	žmona	šeiminin.		
		Barbora		Paliepgiriai	80 m.	„	„	Igno mot.			
	Gineikaitė	Leonora		Senoji Palanga	15 m.	„	„				
21	Pilibas	Antanas	Jokubas	Paliepgiriai	1882 25/X	Lietuv.	R.-Kat.	vyras	žvėjys		
		Marcijana				„	„	žmona	šeiminin.		
		Antanas	Antanas	Senoji Palanga	10 m.	„	„	sūnus			
		Kazys	„	„ „	4 m.	„	„	„			
		Jokūbas	„	„ „	3 m.	„	„	„			
		Ignacas	„	„ „	2 sav.	„	„	„			
		Stanislava	„	„ „	7 m.	„	„	duktė			
		Ona	„	„ „	3 m.	„	„	„			
		Seliunė	„	„ „	2 sav.	„	„	„			
22	Barkauskis	Antanas	Antanas	Senoji Palanga	58 m.	Lietuv.	R.-Kat.	vyras	ūkinin.	1	
		Jonkynė	Juozas	„ „	42 m.	„	„	žmona	šeiminin.		
		Pranas	Antanas	„ „	13 m.	„	„	sūnus			
		Antanas	„	„ „	5 m.	„	„	„			
		Vladas	„	„ „	3 m.	„	„	„			
		Seliunė	„	„ „	17 m.	„	„	duktė	darbinin.		
		Monika	„	„ „	14 m.	„	„	„			
		Veronika	„	„ „	11 m.	„	„	„			
		Konstancija	„	„ „	7 m.	„	„	„			
		Viktorija	„	„ „	9 m.	„	„	„			
23	Lukaitis	Jonas	Jurgis	Paliepgiriai	1872 6/VI	Lietuv.	R.-Kat.	vyras	žvejys		
		Katrina	Juozas	Senoji Palanga	1892 31/X	„	„	žmona	šeimin.		
		Marijona	Jonas	„ „	3 m.	„	„	duktė			
		Jadvyga	„	„ „	7 mėn.	„	„	„			

Palangos valsčiaus

Kunigiškių k-mo

Gyventojų sąrašas.

Sustatytas 1922 m.

Eilės Nr.	Pavardė	Vardas	Tėvo vardas	Gimimo vieta	Kuomet gimęs	Tautybė	Tikyba	Šeimynos narys	Amatas	Gyvuliai Arkliai	Karvės
1	Auželis	Stasys	Petras	Kunigiškiai	1899 25/I	Lietuv.	R.-Kat.	vyras	žemdirbys	1	
		Matilda		Užpelkiai	1895 12/III	„	„	žmona			
		Stasys	Stasys	Kunigiškiai	1919	„	„	sūnus			
		Matilda	„	„	1 mėn.	„	„	duktė			
2	Vainoras	Antanas	Jonas	Kunigiškiai	1879 28/VII	Lietuv.	R.-Kat.	vyras	kalvis	1	
		Barbora	Alioizas	Kretingos apsk. Tubausių k-me	39 m.	„	„	žmona			
		Alioizas	Antanas	Kunigiškiai	12 „	„	„	sūnus			
		Juozas	„	„	10 „	„	„	„			
		Barbora	„	„	14 „	„	„	duktė			
		Antanina	„	„	11 „	„	„	„			
3	Auželis	Antanas	Jonas	Kunigiškiai	1875 30/V	Lietuv.	R.-Kat.	vyras	žvejys		
		Ona		Palanga	1880 8/I	„	„	žmona			
		Antanas	Antanas	„	1907	„	„	sūnus			
		Ona	„		12 m.	„	„	duktė			
4	Vainorienė	Petronelė	Juozas	Darbėnų valsč. Lazdininkų k.	1889	Lietuv.	R.-Kat.	žmona	nam. ūkis	1	
		Juozas	Juozas	Kunigiškiai	7 m.	„	„	sūnus			
5	Sermontienė	Konstancija	Pranas	Palanga	1870 m.	Lietuv.	R.-Kat.	motina	nam. ūkis	1	
		Pranas	„	Kunigiškiai	1897 27/XII	„	„	sūnus	žvejys		
		Antanas	„	„	15 m.	„	„	„			
6	Piktuižienė	Katrina	Pranas	Palanga	1871 25/IX	Lietuv.	R.-Kat.	motina	nam. ūkis		
		Juozas		„	14 m.	„	„	sūnus	darbin.		
		Stepas		„	14 „	„	„	„	„		
		Jurgis		„	13 „	„	„	„	„		
		Vladas		„	9 „	„	„	„	„		
		Katrina		„	18 „	„	„	duktė	„		
7	Radinas	Jonas	Antanas	Palanga	1863 15/VIII	Latvių	Liuterų	vyras	žvejys	2	
		Margėta	Jurgis		1858 12/VIII	„	„	žmona	nam. ūkis		
		Andrėjus	Jonas	Kunigiškiai	22 m.	„	„	sūnus	žvejys		
8	Metrikienė	Katrina	Pranas	Kunigiškiai	70 m.	Lietuv.	R.-Kat.	motina	nam. ūkis	1	
		Jurgis		„	1893 28/III	„	„	sūnus	žvejys		
		Ona		„	28 m.	„	„	duktė			

Eilės Nr.	Pavardė	Vardas	Tėvo vardas	Gimimo vieta	Kuomet gimęs	Tautybė	Tikyba	Šeimynos narys	Amatas	Gyvuliai	
										Arkliai	Karvės
9	Pleškis	Antanas	Antanas	Kunigiškiai	1877 24/V	Lietuv.	R.-Kat.	vyras	žemdirbys	2	
		Antanina		Kretingos valsč. Rudaičių k.	1886	„	„	žmona			
		Kazys	Antanas	Kunigiškiai	16 m.	„	„	sūnus			
		Ona	„	„	8 „	„	„	duktė			
		Petronelė	„	„	6 „	„	„	„			
		Juozas	„		1885 26/IX	„	„	brolis	darbinin.		
10	Vainoras	Jonas	Jonas	Kunigiškiai	1871	Lietuv.	R.-Kat.	vyras	žvejys	2	
		Monika	Jurgis	Paliepgiriai	1878 27/II	„	„	žmona			
		Antanas	Jonas	Kunigiškiai	21 m.	„	„	sūnus			
		Jurgis	„	„	14 „	„	„	„			
		Kazys	„	„	7 „	„	„	„			
		Juozas	„	„	5 „	„	„	„			
		Salomėja	„	„	17 „	„	„	„			
		Ona	„	„	13 „	„	„	„			
		Magdė	„	„	8 „	„	„	„			
		Barbora	Antanas	Gruslaukė	80 „	„	„	motina			
11	Neimontas	Pranas	Juozas	Kunigiškiai	1899 25/I	Lietuv.	Kat.	vyras	žvejys	2	
		Morta	Juozas		1897 18/V	„	„	žmona			
		Stasys	Pranas		5 mėn.	„	„	sūnus			
12	Bauerienė	Margėta	Mykolas	Šventoji	1868 23/VII	Latvių	Liuterų	motina	nam. ūkis	1	
		Jonas		Kunigiškiai	31 m.	„	„	sūnus	žvejys		
		Mykolas		„	29 „	„	„	„	„		
		Andrėjus		„	27 „	„	„	„	„		
		Jurgis		„	24 „	„	„	„	„		
		Niklovas		„	21 „	„	„	„	siuvėjas		
		Tomas		„	10 „	„	„	„			
		Kersta		„	15 „	„	„	duktė			
		Ilza		„	12 „	„	„	„			
13	Kusas	Adolfas	Pranas	Liepoja	1900 6/VI	Lietuv.	R.-Kat.	vyras	žemdirbys	2	
		Matilda		Kalgraužai	1886 m.	„	„	žmona			
		Kotrina		Kunigiškiai	1904 28/II	„	„	podukte			
		Juozas		„	15 m.	„	„	posūnis			
		Matilda		„	13 „	„	„	„			
		Konstancija		„	11 „	„	„	„			
		Kazys		„	9 „	„	„	„			

Eilės Nr.	Pavardė	Vardas	Tėvo vardas	Gimimo vieta	Kuomet gimęs	Tautybė	Tikyba	Šeimynos narys	Amatas	Gyvuliai	
										Arkliai	Karvės
14	Kubilius	Kazys	Nikodemas	Kretingos valsč. Rubulių k-mas	1871 4/VI	Lietuv.	R.-Kat.	vyras	darbinin.		
		Petronelė	Tadas	Palanga	39 m.	„	„	žmona			
		Antanas	Kazys	„	1913 „	„	„	sūnus			
		Valėrija	„	„	18 „	„	„	duktė			
		Liucija	„		1905 „	„	„	„			
		Antanina	„		1906 „	„	„	„			
		Bronė	„		1909 „	„	„	„			
		Kazimiera	„		1910 „	„	„	„			
		Marijana	„		1911 „	„	„	„			
15	Butvilas	Pranas	Kazys	Kunigiškiai	1871 7/XII	Lietuv.	R.-Kat.	vyras	žvejys	2	
		Barbora		Žibininkai	1872	„	„	žmona			
		Petronelė	Jonas	Palanga	70 m.	„	„	pamotė			
		Kazys	Rokas	Kunigiškiai	90 „	„	„	tėvas			
		Petras	Kazys		1876	„	„	brolis			
16	Lukaitis	Jonas	Kazys	Kunigiškiai	1872 3/I	Lietuv.	R.-Kat.	vyras	žvejys	1	
		Leontina		Laukžemė	41 m.	„	„	žmona			
		Pranas	Jonas	Kunigiškiai	1889 20/I	„	„	sūnus	„		
		Antanas	„	„	5 m.	„	„	„			
		Juozas	„	„	2 „	„	„	„			
		Zofija	„	„	12 „	„	„	duktė			
		Marija	„	„	9 „	„	„	„			
17	Neimontas	Antanas	Antanas	Kunigiškiai	1869 10/I	Liet.	R.-Kat.		žemdirbys		
18	Balšaitis	Juozas	Benediktas	Kunigiškiai	1867 2/VI	Lietuv.	R.-Kat.	vyras	žvejys		
		Cecilija		Joskaudai	44 m.	„	„	žmona			
		Antanas	Juozas	Kunigiškiai	1897	„	„	sūnus	„		
		Magdė	„	„	21 m.	„	„	duktė			
		Cecilija	„	„	19 „	„	„	„			
		Nastė	„	„	18 „	„	„	„			
		Ona	„	„	14 „	„	„	„			
19	Neimontas	Jonas	Antanas	Kunigiškiai	1872 19/VII	Lietuv.	R.-Kat.	vyras	žemdirbys	2	
		Ona	Jonas	Paliepgiriai	1871	„	„	žmona			
		Antanas	„	Kunigiškiai	1913 2/VI	„	„	sūnus			
		Anastasija	„	„	1910 9/VII	„	„	duktė			
	Augučiai	Marija			1894	„	„	posūniai			
	„	Ona			1898	„	„	„			
	„	Viktorija			1903	„	„	„			
	„	Juzefa			1905	„	„	„			
	„	Salomėja			1907	„	„	„			

Eilės Nr.	Pavardė	Vardas	Tėvo vardas	Gimimo vieta	Kuomet gimęs	Tautybė	Tikyba	Šeimynos narys	Amatas	Gyvuliai	
										Arkliai	Karvės
20	Neimontas	Kazys	Antanas	Kunigiškiai	1880 8/VIII	Lietuv.	R.-Kat.	brolis	žemdirbys	2	
		Salomėja	„	„	1882	„	„	sesuo	nam. ūkis		
21	Stočkus	Pranas	Antanas	Kunigiškiai	1888	Lietuv.	R.-Kat.		žemdirbys	1	
22	Bukolis	Jonas	Jonas	Kunigiškiai	1878	Latvių	Liuterų	vyras	žemdirbys	2	
		Ona	„	Kretingos valsč. Zutuntų k-mas	1880	„	„	žmona			
		Andrėjus	„	Kunigiškiai	15 m.	„	„	sūnus			
		Adomas	„	„	12 „	„	„	„			
		Antanas	„	„	10 „	„	„	„			
		Ona	„	„	8 „	„	„	duktė			
		Jonas	„	„	6 „	„	„	sūnus			
		Albertas	„	„	1½ „	„	„	„			
		Barbora		„	33 „	„	„	Bukolio pusseserė			
		Ilza		„	28 „	„	„	„			
		Ieva	nežinomas		7 „	„	„	Ilzos duktė			
		Ieva		„	26 „	„	„	Bukolio pusseserė			
		Marijona	Ausas	Mončiškė	65 „	„	„	pamotė			
23	Augutis	Antanas	Pranas		1858 25/X	Lietuv.	R.-Kat.	vyras	žemdirbys	2	
		Monika		Žibininkai	1859 20/I	„	„	žmona			
		Juozas	Antanas		1899 12/VII	„	„	sūnus	žvejys		
		Kazys	„		21 m.	„	„	„			
24	Cinkus	Mykolas	Jurgis	Kunigiškiai	1873 29/I	Latvių	Liuterų	vyras	žvejys	1	
		Kersta		„	36 m.	„	„	žmona			
		Mykolas	Mykolas	„	1904 22/V	„	„	sūnus			
		Ona	„	„	1898	„	„	duktė			
		Katrina	„	„	19 m.	„	„	„			
		Marija	„	„	13 „	„	„	„			
		Kersta	„	„	10 „	„	„	„			

Palangos valsčiaus

Vanagupių k-mo

Gyventojų sąrašas.

Sustatytas 1922 m.

Eilės Nr.	Pavardė	Vardas	Tėvo vardas	Gimimo vieta	Kuomet gimęs	Šeimynos narys	Tautybė	Tikyba	Amatas	Gyvuliai	
										Arkliai	Karvės
1	Gricius	Andriejus	Juozas	Vanagupiai	1853	vyras	Lietuv.	R.-Kat.	žvejys	2	
		Ona	Antanas	„		žmona	„	„			
		Juozas	Andriejus	„	24 m.	sūnus	„	„			
		Simonas	„	„	14 m.	„	„	„			
2	Skudikienė	Margėta	Mykolas	Darbėnų vals. Popa-Rukiava	1883	motina	Latvių	Liuterų	nam ūkis		
		Mykas			1910 4/I	sūnus	„	„			
		Jonas			1912 12/I	„	„	„			
		Ona			1914 22/VIII	„	„	„			
		Ieva			1920 13/II	„	„	„			
3	Skudikis	Mykolas	Martynas	Vanagupiai	1868 2/V	vyras	Latvių	Liuterų	žvejys		
		Berta	Dovidas	Lifliandija	38 m.	žmona	„	„			
		Aliza	Mykolas		17 m.	duktė	„	„			
		Elza	„		13 m.	„	„	„			
		Zelma	„		10 m.	„	„	„			
4	Skudikis	Niklovas	Martynas	Vanagupiai	1857	vyras	Latvių	Liuterų	žvejys		
		Ona		Šventoji	1861	žmona	„	„			
		Kersta	Niklovas		28 m.	duktė	„	„			
		Ieva	„		23 m.	„	„	„			
5	Kukuk	Ona	Jonas	Vanagupiai		motina	Latvių	Liuterų	nam. ūkis	1	
		Jonas			1889 m.	sūnus	„	„	žvejys		
		Mikelis			34 m.	„	„	„	„		
		Andrejus			30 m.	„	„	„	„		
		Jurgis			28 m.	„	„	„			
		Tomas			23 m.	„	„	„			
		Niklaus			22 m.	„	„	„			
		Katrina			31 m.	„	„	„			
		Ona			18 m.	„	„	„			
6	Jonkus	Kazys	Juozas	Salantai	1885	vyras	Lietuvių	R.-Kat.	žemdirbys	1	
		Margėta		Užkanaviai	1884 24/IV	žmona	„	„			
		Jonas	Kazys	Vanagupiai	1 m.	sūnus	„	„			
	Kavolienė	Marijona		Kunigiškiai	83 m.	motina	„	„			
7	Kavolis	Jurgis	Mykolas	Vanagupiai	1890 26/III	vyras	Latvių	Liuterų	žvejys	1	
		Ilza	Pranas	Šventoji	1895	žmona	„	„			
		Margėta	Jurgis	Vanagupiai	4 mėn.	duktė	„	„			

Eilės Nr.	Pavardė	Vardas	Tėvo vardas	Gimimo vieta	Kuomet gimęs	Tautybė	Tikyba	Šeimynos narys	Amatas	Gyvuliai	
										Arkliai	Karvės
8	Freimanas	Pranas		Mončiškė	72 m.	vyras	Latvių	Liuterų	žemdirb.		
		Margėta		Vanagupiai	1860 m.	žmona	„	„			
9	Augutis	Stepas	Pranas	Kunigiškiai	1865 13/IV	tėvas	Lietuv.	R.-Kat.	žvejys	1	
		Antanas	Stepas		21 m.	sūnus	„	„			
		Jonas	„		15 m.	„	„	„			
		Katrina	„		1900 m.	duktė	„	„			
		Marijona	„		18 m.	„	„	„			
		Stefanija	„		13 m.	„	„	„			
		Bronė	„		11 m.	„	„	„			
10	Žimontas	Jonas	Berantas	Vanagupiai	1864	vyras	Latvių	Liuterų	žvejys		
		Ona	Jonas	Kuntininkai	1865 12/VIII	žmona	„	„	„		
		Jonas	„		1902 24/VI	sūnus	„	„			
		Ona	„	Vanagupiai	1895 6/XI	Onos duktė	„	„			
		Erta-Katrina		„	9 sąv.	duktė	„	„			
		Berta	„	„	17 m.	„	„	„			
		Margėta	„	„	23 m.	„	„	„			
11	Žimontienė	Ilza		Kunigiškiai	80 m.		Latvių	Liuterų	nam. ūkis	1	
12	Heidmanienė	Katrina	Berantas		1881 21/IV	motina	Latvių	Liuterų	darbinink.		
		Katrina		Vanagupiai	1905 14/I	duktė	„	„			
		Ona		„	15 m.	„	„	„			
13	Šeškus	Juozas	Pranas	Vanagupiai	55 m.		Lietuv.	R.-Kat.	žvejys		
		Antanas	Juozas	„	53 m.	brolis	„	„			
		Kazys	„	„	49 m.	„	„	„			
14	Benius	Leonas	Leonas	Laukžemė	1895 29/VIII	vyras	Lietuv.	R.-Kat.	darbinink.		
		Vincenta		Kolgraužai	35 m.	žmona	„	„			
		Leonas	Leonas	Kunigiškiai	5 m.	sūnus	„	„			
		Kazys	„	„	2 m.	„	„	„			
15	Gindulis	Adomas	Adomas	Palanga	1893 20/VII	vyras	Latvių	Liuterų	žvejys		
		Katrina	Jonas	Vanagupiai	1891 15/XII	žmona	„	„			
		Adomas	Adomas	„	2 m.	sūnus	„	„			
	Bielienė	Ona		Virkštininkai	78 m.	motina	„	„			

Eilės Nr.	Pavardė	Vardas	Tėvo vardas	Gimimo vieta
16	Petrauskis	Mykolas	Vilhelmas	Kreting. vals. Prišmančiai
		Marijona	Jonas	Vanagupiai
		Mykolas	Mykolas	»
		Marija	»	»
		Ona	»	»
17	Bielis	Jonas	Jonas	Vanagupiai
		Margėta	Vilis	
		Juris	Jonas	Vanagupiai
		Andriejus	»	»
		Berta	»	"
		Mykas	»	»
		Jonas	»	»
18	Milašius	Juozas	Mateušas	Platelių vals. Notenų k-me
		Konstancija	Antanas	Paliepgiriai
		Juozas	Juozas	Vanagupiai
	Milašaitė	Petronelė	Antanas	Paliepgiriai
19	Dėjus	Andriejus	Jonas	
		Margėta	Martynas	Vanagupiai
		Mykolas	Andriejus	»
		Jonas	»	»
		Niklovas	»	»
		Margėta	»	»
		Iris	»	»
		Ona	»	»
		Martynas	»	»
		Katrina	»	»
		Ilza	»	»
20	Kavolis	Jonas	Mykolas	Vanagupiai
		Marija	Ansas	Liepojus
	Šteinaitė	Katrina		»

Kuomet gimęs	Tautybė	Tikyba	Šeimynos narys	Amatas	Gyvuliai Arkliai	Karvės
1877	vyras	Lietuv.	R.-Kat.	darbin.		
1876 3/X	žmona	»	»			
12 m.	sūnus	»	»			
20 m.	duktė	»	»			
16 m.	»	»	»			
1873 23/XI	vyras	Latvių	Liuterų	žvejys	1	
1873 7/I	žmona	»	»			
1906 3/II	sūnus	»	»			
13 m.	»	»	»			
11 m.	»	»	»			
9 m.	»	"	»			
5 m.	»	»	»			
41 m.	vyras	Lietuv.	R.-Kat.	žemdirb.	1	
1887 24/VI	žmona	»	»			
1913 9/VI	sūnus	»	»			
1894 12/VI	žm. sesuo	»	»			
1874 26/I	vyras	Latvių	Liuterų	žvejys	1	
1878 m.	žmona	»	»			
1902 m.	sūnus	»	»			
22 m.	»	»	»			
19 m.	»	»	»			
13 m.	duktė	»	»			
11 m.	"	»	»			
10 m.	»	»	»			
9 m.	sūnus	»	»			
4 m.	duktė	»	»			
1 m.	»	»	»			
42 m.	vyras	Latvių	Liuterų	žvejys	1	
1880 15/VIII	žmona	"				
13 m.	augint.	»	»			

Palangos valsčiaus

Užkanavių k-mo

Gyventojų sąrašas.

□□□□□□□□

Sustatytas 1922 m.

Eilės Nr.	Pavardė	Vardas	Tėvo vardas	Gimimo vieta
1	Šliusarenko	Mironas	Nikitas	Rusijoje
		Barbora		Vanagupiai
		Aleksandra	Mironas	Palanga
		Jonas	"	"
2	Auželis	Juozas	Jurgis	Užkanaviai Darbėnų valsč.
		Petronelė		Laukžemiai
	Jonušaitė	Ona		
	"	Valerija		
3	Bruzdulas	Matizas	Ernestas	Joskaudai
		Ona	Jonas	Šventoji
		Ona	Matizas	Užkanaviai
		Martynas		"
		Ona		"
4	Raudis	Juozas	Juozas	Užkanaviai
		Antanas	"	"
		Barbora	"	"
		Juozas		"
		Monika		"
5	Rudis	Julijonas	Dominikas	Užkanaviai
6	Piktuižis	Pranas		Žibininkai
7	Kavolis	Mykolas	Mykolas	Vanagupiai
		Katrina	"	Rukiavoj
		Jonas	"	Užkanaviai
		Mykolas	"	"
		Niklovas	"	"
		Ona	"	"
		Katrina	"	"
		Margėta	"	"
		Ilza	"	"

Kuomet gimęs	Šeimynos narys	Tautybė	Tikyba	Amatas	Gyvuliai	
					Arkliai	Karvės
1885 16/VIII	vyras	Rusų	Katal.	kalvis		
	žmona	Lietuvių	R.-Kat.			
12 m.	duktė	"	"			
10 "	sūnus	"	"			
	vyras	Lietuv.	R.-Kat.	žvejys	1	
	žmona	"	"			
23 m.	augintinė	"	"			
21 "	"	"	"			
1886 m.	vyras	Latvių	Liuterų	žvejys	1	
29 "	žmona	"	"			
12 "	duktė	"	"			
14 "	sesers v.	"	"			
6 "	našlaič.	"	"			
1881 29/X		Lietuvių	R.-Kat.	žvejys	1	
32 m.	brolis	"	"			
37 "	sesuo	"	"			
5 "	Barboros sūnus	"	"			
50 "	motinos sesuo	"	"			
65 m.		Lietuvių	R.-Kat.	žvejys		
65 m.		Lietuv.	R.-Kat.	žemdirbys		
1877 14/V	vyras	Latvių	Liuterų	žvejys	1	
1878 m.	žmona	"	"			
1903 "	sūnus	"	"			
15 "	"	"	"			
12 "	"	"	"			
17 "	duktė	"	"			
10 "	"	"	"			
7 "	"	"	"			
2 "	"	"	"			

Eilės Nr.	Pavardė	Vardas	Tėvo vardas	Gimimo vieta	Kuomet gimęs	Šeimynos narys	Tautybė	Tikyba	Amatas	Gyvuliai	
										Arkliai	Karvės
8	Jurevičius	Laurynas	Mykolas	Palangoj	1879 10/VIII	vyras	Lietuvių	R.-Kat.	žvejys	2	
		Ona	Andrėjus	Lenkimai		žmona	„	„			
		Vytautas	Laurynas	Užkanaviai	6 ned.	sūnus	„	„			
		Zofija	„	„	10 m.	duktė	„	„			
		Teresė	„	„	2 „	„	„	„			
	Paulauskis	Andrėjus		Mosėdis	83 „	uošvis	„	„			
9	Jurevičienė	Petronelė									
10	Tapinas	Jonas	betėv.	Darbėnų valsč. Budingėj	1883 3/XII	vyras	Latvių	Liuterų	žvejys	1	
		Ona	Jurgis	Rukiavoj	1882 m.	žmona	„	„			
		Kersta		Budingėj	1858 „	motina	„	„			
		Mykolas	Jonas	Užkanaviai	12 „	sūnus	„	„			
		Andrėjus	„	„	6 „	„	„	„			
		Ona		„	15 „	podukrė	„	„			
11	Skirpštas	Mykolas	Simonas	Šventoji	1875 8/VI	vyras	Latvių	Liuterų	žvejys	1	
		Margėta	Jonas	„	1864 m.	žmona	„	„			
		Mykolas	Mykolas	„		sūnus	„	„	darbinink.		
12	Zobėlius	Pranas	Kazys	Mončiškė	1860 m.	vyras	Lietuv.	R.-Kat.	žvejys	1	
		Barbora		Lazdininkai		žmona	„				
		Jonas	Pranas	Užkanaviai	28 „	sūnus	„				
13	Lukaitaitė	Justina	Kazys	Kunigiškiai	58 m.		Liet.	R.-Kat.	darbin.		
14	Daukšas	Pranas	Andrėjus	Mončiškė	1869 6/VI	vyras	Latvių	Liuterų	žvejys	1	
		Margėta	Mykolas	Rukiavoj	1888 11/XII	žmona	„	„			
		Jurgis	Pranas	Užkanaviai	1902 8/VII	sūnus	„	„			
		Mykolas	„	„	12 m.	„	„	„			
		Andrėjus	„	„	9 „	„	„	„			
		Niklovas	„	„	4 „	„	„	„			
		Katrina	„	„	15 „	„	„	„			
15	Trankalis	Jurgis	Mykolas	Užkanaviai	30 m.	vyras	Latvių	Liuterų	žvejys	1	
		Kotrina		Šventoji		žmona	„	„			
		Niklovas	Jurgis	Užkanaviai		sūnus	„	„			

Eilės Nr.	Pavardė	Vardas	Tėvo vardas	Gimimo vieta	Kuomet gimęs	Tautybė	Tikyba	Šeimynos narys	Amatas	Gyvuliai	
										Arkliai	Karvės
16	Einas	Mykolas	Jurgis	Darbėnų valsč. Žvirgždynai	1867 25/IX	vyras	Latvių	Liuterų	žemdirb.		
		Ona	Jonas	Paliepgiriai		žmona	„	„			
		Ona	Mykolas	Užkanaviai		duktė	„	„	darbinin.		
		Olga	„	„		„	„	„			
17	Trautmanas	Ansas	betėv.	Šventoji	1888 27/III	vyras	Latvių	Liuterų	žvejys	1	
		Kersta		„	1887 15/VIII	žmona	„	„			
		Jonas	Ansas	Užkanaviai	12 m.	sūnus	„	„			
		Mykolas	„	„	9 „	„	„	„			
		Marija	„	„	4 „	„	„	„			
18	Anisas	Jonas									
19	Kovalskis	Mykolas	betėv.	Rukiava	1883 26/II	vyras	Latvių	Liuterų	žvejys		
		Margėta		„		motina	„	„			
		Kersta		„		žmona	„	„			
		Mykolas	Mykolas		12 m.	sūnus	„	„			
		Jonas	„		8 „	„	„	„			
		Katrina	„		2 „	duktė	„	„			
20	Grunan	Jonas	Augustas	Užkanaviai	1884 6/II		Latvių	Liuterų	žvejys		
21	Kalvienė	Margėta	Ansas	Šventoji	1891 30/VI	motina	Latvių	Liuterų	nam. ūkis		
		Jonas			2. m.	sūnus	„	„			
22	Kukuk	Mykolas	Niklovas	Budingė		vyras	Latvių	Liuterų	žvejys		
		Margėta		Užkanaviai		žmona	„	„			
		Jonas	Mikas		7 m.	sūnus	„	„			
		Ona	„			duktė	„	„			
		Margėta	„		10 „	„	„	„			
23	Trankalis	Jonas	Jurgis	Užkanaviai		vyras	Latvių	Liuterų	žvejys	1	
		Katrina	Jonas	Palipgiriai		žmona	„	„			
		Jonas	Jonas	Užkanaviai	22 m.	sūnus	„	„	darbin.		
		Pranas	„	„	20 „	„	„	„			
		Andrėjus	„	„	17 „	„	„	„			
		Mykolas	„	„	13 „	„	„	„			
		Juris	„	„	11 „	„	„	„			
		Ona	„	„	23 „	duktė	„	„			
		Ilza	„	„	7 „	„	„	„			

Palangos valsčiaus

Paliepgirių kaimo

Gyventojų sąrašas.

▭▭▭▭▭▭▭▭

Sustatytas 1922 m.

Eilės Nr.	Pavardė	Vardas	Tėvo vardas	Gimimo vieta	Kuomet gimęs	Šeimynos narys	Tautybė	Tikyba	Amatas	Gyvuliai	
										Arkliai	Karvės
1	Piparas	Ansas	Mykolas	Paliepgiriai	56 m.	vyras	Latvių	Liuterų	žvejys	2	
		Margėta	Andriejus	Šventoji	1870 7/IV	žmona	"	"			
		Mykolas	Ansas	Paliepgiriai	1898 m.	sūnus	"	"	"		
		Jonas	"	"	15 m.	"	"	"			
		Andrėjus	"	"	9 m.	"	"	"			
		Ansas	"	"	7 m.	"	"	"			
		Marija	"	"	1900 24/IX	duktė	"	"			
		Kersta	"	"	14 m.	"	"	"			
2	Ukselaitė	Marijona	Jonas	Šventoji	1855 m.	—	Latvių	Liuterų	darbininkė		
3	Baužienė	Barbora	Juozas	Palangoj		motina	Lietuvių	R. Kat.	darbininkė	1	
		Pranas		Paliepgiriai	16 m	sūnus	"	"			
		Kazys		"	14 m.	"	"	"			
		Antanas		"	13 m	"	"	"			
		Juozas		"	9 m.	"	"	"			
		Alioizas		"	7 m.	"	"	"			
		Adolfas		"	3 m.	"	"	"			
		Alfonsas		"	$1^1/_2$ m.	"	"	"			
		Bronislava		"	11 m.	duktė	"	"			
		Apolionija		"	7 m.	"	"	"			
	Baužaitė	Monika		Želviai	56 m.	vyro sesuo	"	"	darbininkė		
4	Grauslis	Juozas	Juozas	Palangoj			Lietuvių	R. Kat.	žemdirbys		
5	Baueras	Andriejus	Jonas	Paliepgiriai	1873 26/I	vyras	Latvių	Liuterų	žemdirbys		
		Katrina	Jonas		54 m.	žmona	"	"			
		Jonas	Andriejus	Paliepgiriai	14 m.	sūnus	"	"			
6	Kraučunas	Vladas	Florijonas	Vilniaus rėd. Lindvaravoj	1867 22/XII	vyras	Lietuvių	R. Kat.	ūkininkas		
		Teresa	Jonas	Palanga	1863 1/IV	žmona	"	"		3	
		Kazys	Vladas	Sena-Palanga	1896 2/IX	sūnus	"	"	žemdirbys		
		Juozas	"	Paliepgiriai	1898 14/III	"	"	"			
		Vladas		"	1899 29/XI	"	"	"			

Eilės Nr.	Pavardė	Vardas	Tėvo vardas	Gimimo vieta
7	Dejus	Jonas	Jonas	Paliepgiriai
		Magdė		Palangoj
		Andriejus	Jonas	Paliepgiriai
		Margėta	„	„
	Rukutis	Mikas		„
8	Piparas	Jonas	Mykolas	Paliepgiriai
		Anna		„
9	Škirbštienė	Ilza	Jonas	Paliepgiriai
		Margėta		„
10	Lankutis	Mykolas	Pranas	Rukiavoj
		Kersta	Jonas	Palangoj
		Ona	Mykolas	Paliepgiriai
11	Zulgis	Jurgis	Jonas	Šventoji
		Kersta	Niklovas	Paliepgiriai
		Andriejus	Jurgis	„
		Pranas	„	„
12	Zulgis	Ansas	Jurgis	Paliepgiriai
		Kersta	Niklovas	Rukiavoj
		Ona	Ansas	Paliepgiriai
		Alma	„	„
13	Flaksas	Jonas	Mykolas	Paliepgiriai
		Ona	„	„
		Ona	Jonas	„
		Katrina	„	„
		Elza	„	„
		Marija	„	„
14	Frankalis	Jonas	Jonas	Užkanaviai
		Kersta	Jonas	Paliepgiriai

Kuomet gimęs	Tautybė	Tikyba	Šeimynos narys	Amatas	Gyvuliai	
					Arkliai	Karvės
50 m.	vyras	Latvių	Liuterų	žemdirbys	2	
60 m.	žmona	„	„			
1899 28/V	sūnus	„	„			
1896 17/V	duktė	„	„			
15 m.	augintinis	„	„			
64 m.	vyras	Latvių	Liuterų	žemdirbys		
1858 4/XI	žmona	„	„			
1896 6/X	motina	Latvių	Liuterų	darbininkė		
4 m.	duktė	„	„			
1888 26/VII	vyras	Latvių	Liuterų	žemdirbys	3	
1894 2/IX	žmona	„	„			
3 m.	duktė	„	„			
1860 2/XII	vyras	Latvių	Liuterų	žvejys	1	
1866 19/I	žmona	„	„			
	sūnus	„	„			
1907	„	„	„			
1898 26/IV	vyras	Latvių	Liuterų	žvejys	2	
1892 3/VIII	žmona	„	„			
2 m.	duktė	„	„			
4 mėn.	„	„	„			
1862 24/II	vyras	Latvių	Liuterų	ūkininkas	2	
1869 I/XI	žmona	„	„			
1899 21/I	duktė	„	„			
17 m.	„	„	„			
15 m.	„	„	„			
12 m.	„	„	„			
1900 m.	vyras	Latvių	Liuterų R. Kat.	žvejys		
1901 „	žmona	„	Liuterų			

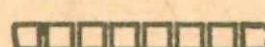
Eilės Nr.	Pavardė	Vardas	Tėvo vardas	Gimimo vieta	Kuomet gimęs	Šeimynos narys	Tautybė	Tikyba	Amatas	Gyvuliai: Arkliai	Gyvuliai: Karvės
15	Flaksas	Mykolas	Mykolas	Paliepgiriai	1889 9/IX	vyras	Latvių	Liuterų	žvejys	1	
		Ona	"		1885 17/III	žmona	"	"			
		Jonas	"	"	13 m.	sūnus	"	"			
		Mykolas	"	"	1 m.	"	"	"			
16	Pilibienė	Morta	Pranas	Kunigiškiai	1847 10/VIII	motina	Lietuvių	R.-Kat.	namų ūkis	2	
		Juozas	Jurgis	Paliepgiriai	1889 15/IV	sūnus	"	"	žvejys		
		Katrina	Kazys	Kunigiškiai	1892 25/XII	žmona	"	"			
		Viktorija	Juozas	Paliepgiriai	2 m.	duktė	"	"			
		Pranas	"	"	5 mėn.	sūnus	"	"			
		Kazys	Jurgis	"	1887 m.	vyras	"	"			
		Petronėlė	Pranas	Užkanaviai	29 m.	žmona	"	"			
		Petronėlė	Kazys	Paliepgiriai	3 mėn.	duktė					
		Pranas	Jurgis	"	28 m	sūnus	"	"			
		Magdalena	Jurgys	"	1892 15/VI	duktė	"	"			
17	Kuršis	Antanas	Antanas	Palangoj	56 m.		Lietuv.	R.-Kat.	žemdirbys		
18	Lukaitienė	Monika	Mykolas	Paliepgiriai	83 m.	motina	Lietuv.	R.-Kat.	nam. ūkis	2	
		Vincas		"	1882 23/X	sūnus	"	"	žemdirbys		
		Kostas		"	1880 14/VIII	"	"	"	"		
		Marijona		"	1878 3/V	duktė.	"	"			
19	Kvedaras	Tadas	Tadas	Palanga	48 m.	vyras	Lietuv.	R.-Kat.	žemdirbys		
		Ona			1868 21/XI	žmona	"	"			
		Antanas	Tadas	Paliepgiriai	1901 m.	sūnus	"	"			
		Adolfis	"	"	10 m.	"	"	"			
		Salomėja	"	"	18 m.	duktė	"	"			
20	Flaksas	Mykolas	Mykolas	Paliepgiriai	1882 m.	vyras	Latvių	Liuterų	žvejys	1	
		Katrina	Jurgis	"	31 m.	žmona	"	"			
21	Verkis	Jonas	Mykolas	Paliepgiriai	62 m	vyras	Latvių	Liuterų	žvejys	1	
		Kersta	Andriejus	Šventoji	1878 9/VIII	žmona	"	"			
		Mykolas	Jonas	Paliepgiriai	14 m.	sūnus	"	"			
		Ilza	"	"	3 m.	duktė	"	"			

Eilės Nr.	Pavardė	Vardas	Tėvo vardas	Gimimo vieta	Kuomet gimęs	Tautybė	Tikyba	Šeimynos narys	Amatas	Gyvuliai	
										Arkliai	Karvės
22	Štibelis	Mykolas		Rukiava	53 m.		Latvių	Liuterų	žvejys	2	
23	Renkaitis	Jonas	Niklovas	Rukiava	1879	vyras	Latvių	Liuterų	žvejys		
		Ilza	Martynas	Palanga	1893	žmona	"	"			
		Ilza	Jonas	Šventoji	21 m.	pirmos pačios duktė	"	"	darbininkė		
		Anna	"	"	19 m.	pir. pač. d	"	"	"		
		Kersta	"	"	18 m.	pir. pač. d.	"	"	"		
		Katrina	"	"	1900 20/VII	"	"	"	"		
		Jonas	"	"	15 m.	"	"	"	"		
		Niklaus	"	"	12 m.	"	"	"			
		Margėta	"	"	8 m.	"	"	"			
		Malė	"	Paliepgirių	3 m.	antros pačios Ilzos duktė	"	"			
		Vilis	"	"	$^3/_4$ m.	sūnus	"	"			
24	Zulgis	Jonas	Jurgis	Mončiškiai	1891 1/XII	vyras	Latvių	Liuterų	žvejys	1	
		Kersta	Mykolas	Budingė	1891 22/IV	žmona	"	"			
		Katrina	Jonas		9 m.	duktė	"	"			
		Ona	"		5 m.	"	"	"			
		Margėta	"		3 m.	"	"	"			
		Andriejus	"		2 m.	sūnus	"	"			
25	Flaksas	Mykolas	Mykolas	Paliepgiriai	70 m.	vyras	Latvių	Liuterų	žvejys	1	
		Ona	Andriejus	"	65 m.	žmona	"	"			
		Jurgis	Mykolas	"	1898 m.	sūnus	"	"			
		Simonas	"	"	1904 13/VII	"	"	"			
26	Štibelis	Mykas	Jonas	Kragiškių k-me Rukiavos valsč.	53 m.	vyras	Latvių	Liuterų	žvejys	$1^1/_2$	
		Ona	Jonas	Mikinai Rukiavoj	37 m.	žmona					
		Katrina	Mykas	Rukiavoj	13 m.	motin. duktė	"	"			
		Katrina		Paliepgiriai	10 m.	duktė	"	"			
		Elžbieta	"	"	8 m.	"	"	"			
		Jurgis	"	"	5 m.	"	"	"			
		Mykolas	"	"	1 m.	"	"	"			

Palangos valsčiaus

Mončiškės k-mo

Gyventojų sąrašas.

Sustatytas 1922 m.

Eilės Nr.	Pavardė	Vardas	Tėvo vardas	Gimimo vieta	Kuomet gimęs	Šeimynos narys	Tautybė	Tikyba	Amatas	Gyvuliai	
										Arkliai	Karvės
1	Tautevičius	Leonas	Jonas	Laukžemė	70 m.	vyras	Lietuvių	R.-Kat.	žemdirbys	1	
		Monika	Juozas	Darbėnai	70 m.	žmona	„	„			
				Darbėnų vals.							
		Jonas	Leonas	Auksodžių k.	1895 19/V	sūnus	„	„	„		
2	Jurevičienė	Uršulė	Juozas	Alsėdžiai	1870 8/V	motina	Lietuvių	R.-Kat.	nam. ūkis		
		Petronelė		Mončiškė	1889 30/VI	duktė	„	„	„		
3	Jurevičius	Vincas	Vincas	Darbėnai	1894 2/II	vyras	Lietuvių	R.-Kat.	žemdirbys		
				Darbėnų vals.							
		Valerija		Šlaveičių dv.	1897 26/VI	žmona	„	„			
		Kazys	Vincas	Mončiškė	6 mėn.	sūnus	„	„			
4	Fogells	Jonas	Jonas	Šventoji	1885 25/X	vyras	Latvių	Liuterų	žvejys		
		Margėta	Mykolas	„	1883 13/VII	žmona	„	„			
		Mykolas	Jonas	„	10 m.	sūnus	„	„			
		Jonas	„	„	3 m.	„	„	„			
5	Butkus	Juozas	Antanas	Darbėnai	39 m.	vyras	Lieuvių	R.-Kat.	žemdirbys	2	
		Salomėja	„	„	1886 28/IV	žmona	„	„			
		Antanas	Juozas	Mončiškė	1 m.	sūnus	„	„			
		Barbora	„	„	7 m.	duktė	„	„			
		Ona	„	„	2 m.	„	„	„			
		Valerija	„	„	7 sav.	„	„	„			
	Čižauskas	Juozas		Laukžemė	13 m.	aug. našl.	„	„			
		Cecilija		Mončiškė	1889 5/VII	sesuo	„	„			
6	Gidra	Juozas	Antanas	Mončiškė	44 m.	vyras	Lietuvių	R.-Kat.	Kalvis	1	
		Emilija	„	Lazdininkai	1880 m.	žmona	„	„			
		Juozas	Juozas	Mončiškė	10 m.	sūnus	„	„			
		Stanislava	„	„	7 m.	duktė	„	„			
		Emilija	„	„	18 m.	„	„	„			
7	Žilys	Juozas	Juozas	Žibininkai	1875 5/II	vyras	Lietuvių	R.-Kat.	darbinink.	1	
		Monika	Pranas	Mončiškė	38 m.	žmona	„	„			
		Juozas	Juozas	„	12 m.	sūnus	„	„			
		Antanas	„	„	11 m.	„	„	„			
		Jonas	„	„	9 m.	„	„	„			
				Darbėnų vals.							
8	Večerskis	Vladas	Antanas	Barkelių k.	1894 2/X	vyras	Lietuvių	R.-Kat.	žemdirbys	1	
		Stefanija	Juozas	Mončiškė	1905 13/V	žmona	„	„			

Eilės Nr.	Pavardė	Vardas	Tėvo vardas	Gimimo vieta	Kuomet gimęs	Tautybė	Tikyba	Šeimynos narys	Amatas	Gyvuliai Arkliai	Gyvuliai Karvės
9	Kleinas	Jonas Ona	Mykolas Pranas	Šventoji Mončiškė	 1897 12/III	Vyras žmona	Latvių „	Liuterų „	žemdirbys		
10	Čepanauskienė	Uršulė		Kretingos val. Rudaičių k.	58 m.		Lietuvių	R.-Kat.	darbinink.		
11	Dėjus	Jonas Kersta Kersta Margėta Katrina	Pranas Mykolas Jonas „ „	Mončiškė Rukiavoj Monciškė „ „	1887 16/VIII 1880 5 III 7 m. 4 m. 3 m.	vyras žmona duktė „ „	Latvių „ „ „ „	Liuterų „ „ „ „	darbinink.	1	
12	Beniušis	Pranas Veronika Jonas Magdalena Bronislava Pranas Petronelė	Pranas Simonas Pranas „ „ „ „	Darbėnai „ Mončiškė „ „ „	69 m. 51 m. 14 m. 15 m. 10 m. 1898 24/I 1903 14/II	vyras žmona sūnus duktė „ sūnus žmona	Lietuvių „ „ „ „ „ „	R.-Kat. „ „ „ „ „ „	žemdirbys žvejys	1	
13	Beniušis	Kazys Ona Kazys Juzefa Augustinas Elena	Pranas Andriejus Kazys „ „ Liucis	Darbėnų vals. Barkelių k. Mončiškė „ „ „ Lazdininkai Darbėnų vals.	1860 m. 1870 m. 1904 4/XII 1899 6/VI 1892 12/III 1894 22/IV	vyras žmona sūnus duktė sūnus žmona	Lietuvių „ „ „ „ „	R.-Kat. „ „ „ „ „	žemdirbys žvejys	2	
14	Daukšas	Karolis Petronelė	Tadas Juozas	Palangos val. Joskaudų k.	1861 12/VII 40 m.	vyras žmona	Lietuvių „	R.-Kat. „	darbinink.		
15	Terbetas	Jurgis Kersta Mykolas	Mykolas Andriejus Jurgis	Paliepgiriai Šventoji Mončiškė	50 m. 60 m. 1897 11/X	vyras žmona sūnus	Latvių „ „	Liuterių „ „	žemdirbys žvejys	1	
16	Devinaitė	Katrina Jonas		Mončiškė „	1876 6/IV 6 m.	motina sūnus	Latvių „	Liuterių „	darbinink.		
17	Baueris	Jonas	Jonas	Kunigiškiai	1891 23/IX		Latvių	Liuterių	žvejys		

Eilės Nr.	Pavardė	Vardas	Tėvo vardas	Gimimo vieta
18	Žibienė	Ona	Jonas	Palanga
		Jonas		Mončiškė
		Mykolas		”
		Andriejus		”
		Ona		”
		Margėta		”
		Margėta		”
		Anna		”
19	Žimontas	Mykolas	Berantas	Mončiškė
		Margėta		”
		Pranas	Mykolas	”
		Ona	”	”
20	Skudikis	Andriejus	Martynas	Šventoji
		Margėta		Mončiškė
21	Vigelis	Jonas	Mykolas	Mončiškė
		Ona	Jonas	Budingė
		Andriejus	”	Mončiškė
		Jurgis	”	”
		Margėta	”	”
		Ona	”	”
		Kersta	”	”
22	Kavolis	Niklovas	Mikas	Vanagupiai
		Margėta	Ansas	Šventoji
		Margėta	Niklovas	Mončiškė
		Ona	”	”
		Margėta	”	”
		Katrina	”	”
23	Štelbis	Martynas	Jonas	Liepoja
		Ona		Paliepgiriai
24	Freimanas	Martynas	Pranas	Šventoji
		Margėta	Jonas	Mončiškė
		Ansas	Martynas	”
		Margėta	”	”
25	Kavolis	Niklovas	Mikelis	Mončiškė
		Kersta	Jonas	Rukiava
		Jonas	Niklovas	
		Anna	”	
26	Kopė	Henrikas	Krištupas	Mončiškė
		Ona		Rukiava

Kuomet gimęs	Šeimynos narys	Tautybė	Tikyba	Amatas	Gyvuliai	
					Arkliai	Karvės
1874 7/VI	motina	Latvių	Liuterų	nam. ūkis	2	
16 m.	sūnus	”	”			
15 ”	”	”	”			
8 ”	”	”	”			
12 ”	duktė	”	”			
3 ”	”	”	”			
21 ”	”	”	”			
3 ”	Marg. d.	”	”			
1870 20/V	vyras	Laivių	Liuterų	žvejys		
1870 10VII	žmona	”	”			
15 m.	sūnus	”	”			
13 m.	duktė	”	”			
1893 27/II	vyras	Latvių	Liuterų	žvejys		
1901 19/X	žmona	”	”			
1862 30/XI	vyras	Latvių	Liuterų	žemdirbys	2	
1875 16/X	žmona	”	”			
1896 4/X	sūnus	”	”	žvejys		
8 m.	”	”	”			
12 ”	duktė	”	”			
6 ”	”	”	”			
4 ”	”	”	”			
1883 12/V	vyras	Latvių	Liuterų	žemdirbys	2	
51 m.	žmona	”	”			
16 ”	duktė	”	”			
14 ”	”	”	”			
12 ”	”	”	”			
9 ”	”	”	”			
1886 m.	vyras	Latvių	Liuterų	žvejys	1	
1886 ”	žmona	”	”			
66 m.	vyras	Latvių	Liuterų	žemdirbys	2	
63 ”	žmona	”	”			
1899 20/III	sūnus	”	”			
25 m.	duktė	”	”			
1875 4/V	vyras	Latvių	Liuterų	žvejys	1	
1861 m.	žmona	”	”			
23 ”	sūnus	”	”			
18 ”	duktė	”	”			
1851 23/VIII	tėvas	Latvių	Liuterų	žemdirbys	1	
27 m.	duktė	”	”	tarnaitė		

Palangos valsčiaus

Šventosios k-mo

Gyventojų sąrašas.

▭▭▭▭▭▭▭▭

Sustatytas 1922 m.

Eilės Nr.	Pavardė	Vardas	Tėvo vardas	Gimimo vieta
1	Rimkus	Mykolas Katrina	Mykolas Jonas	Šventoji „
2	Rimkus	Jonas Kersta Ona	Mykolas Jonas	Šventoji Budingė Paliepgiriai
3	Balčius	Jonas Anna Jonas Anna Kersta	Jonas Andriejus Jonas „ „	Šventoji „ „ „ „
4	Fogelis	Jonas		
5	Tapinas	Mykolas		
6	Sprogis	Jonas Ona Simonas Margėta	Jonas Simonas Jonas Jonas	Šventoji „ „ „
7	Šležis Trankalis Trankalienė	Mykolas Ona Juris Kersta Jonas Kersta	Tomas Mykolas Mykolas Mykolas	Nidė (Latvijoj) Šventoji „ „ „ Budingė
8	Kuba	Ansas Kersta Jonas	Jonas Vilis Ansas	Kunigiškiai Kretinga Šventoji
9	Škerškė	Anna		
10	Zulgis Zulgis	Jonas Margėta Jonas Anna Jonas	Jonas „ „ „ „	Šventoji „ „ „ „

Kuomet gimęs	Šeimynos narys	Tautybė	Tikyba	Amatas	Gyvuliai	
					Arkliai	Karvės
1894 8/III 1893 6/XI	vyras žmona	Latvių „	Liuterų „	žvejys	1	
1892 23/I 20 m. 60 m.	vyras žmona motina	Latvių „ „	Liuterų „ „	žvejys	1	
1879 30/VII 1882 12/II 13 m. 7 „ 5 „	vyras žmona vaikas duktė „	Latvių „ „ „ „	Liuterų „ „ „ „	žvejys	2	
1866 1863 15 m. 22 m.	vyras žmona sūnus duktė	Latvių „ „ „	Liuterų „ „ „	žvejys	2	
1870 55 m. 14 m. 18 m. 1891 17/9 75 m.	vyras žmona sūnus duktė žmon. sūn. žm. 1-jo vyro pamotė	Latvių „ „ „ „ „	Liuterų „ „ „ „ „	žvejys „	1	
1862 11/V 1876 30/III 10 m	vyras žmona sūnus	Latvių „ „	Liuterų „ „	žemdirb.	1	
1876 2/VIII 42 m. 5 m. 13 m. 95 m.	vyras žmona sūnus duktė tėvas	Latvių „ „ „ „	Liuterų „ „ „ „	žvejys	1	

Eilės Nr.	Pavardė	Vardas	Tėvo vardas	Gimimo vieta	Kuomet gimęs	Šeimynos narys	Tautybė	Tikyba	Amatas	Gyvuliai	
										Arkliai	Karvės
11	Skudikas	Martynas	Martynas	Šventoji	1863 18/X	vyras	Latvių	Liuterų	žvejys	1	
		Anna	Niklovas	„	1872 2/IV	žmona	„	„			
		Jonas	Martynas	„	1901	sūnus	„	„			
		Juris	„	„	10 m.	„	„	„			
		Niklovas	„	„	1892 17/XI	„	„	„	žvejys		
		Kersta	Niklovas	„	1902	žm. Niklovo	„	„			
12	Kuba	Ansas	Ansas	Šventoji	60 m.	vyras	Latvių	Liuterų	žvejys	1	
		Kersta		„	55 m.	žmona	„	„			
		Martynas	Ansas	„	1899 20/IV	sūnus	„	„	„		
		Mykolas	„	„	1902 21/VIII	„	„	„	„		
		Simonas	„	„	1907	„	„	„			
		Margėta	„	„	29 m.	duktė	„	„			
13	Freimanas	Jonas	Andriejus	Šventoji	1874	vyras	Latvių	Liuterų	žvejys	1	
		Ybras	Andrėjus		45 m.	žmona	„	„			
		Jonas	Jonas	„	1901 13/X	sūnus	„	„	„		
		Andriejus	..	„	14 m.	„	„	„	„		
14	Krinškienė	Ilza	Andriejus	Šventoji	45 m.	motina	Latvių	Liuterų	namų ūkis		
		Mykolas		„	1901	sūnus	„	„	žvejys		
		Anna		„	13 m.	duktė	„	„			
15	Balcerienė	Anna	Jonas	Šventoji	67 m.	motina	Latvių	Liuterų	namų ūkis		
		Margėta		„	30 m.	duktė	„	„	darbininkė		
16	Rejerienė	Ilza	Jonas	Šventoji	1864	motina	Latvių	Liuterų	namų ūkis	1	
		Jonas		„	1893 20/V	sūnus	„	„	žvejys		
		Anna	Martynas	Vanagupiai	1901 26/VI	Jono žm.	„	„			
		Anna		Šventoji	1901 24/VIII	duktė Ilzos	„	„	darbinin.		
17	Fogelis	Niklovas	Niklovas	Mončiškė	1849	vyras	Latvių	Liuterų	žvejys		
		Margėta	Jonas	Šventoji	1851	žmona	„	„			
		Margėta	Niklovas	„	1886 20/VI	duktė	„	„	darbinin.		
		Niklovas	„	„	30 m.	sūnus	„	„			
18	Buberas	Jonas	Mykolas	Šventoji	1889 18/IX	vyras	Latvių	Liuterų	žvejys	1	
		Ona	Jonas	„	1892 10/X	žmona	„	„			
		Margėta		„	10 m.	duktė	„	„			
		Kersta	Jonas	„	1 m.	„	„	„			

Eilės Nr.	Pavardė	Vardas	Tėvo vardas	Gimimo vieta
19	Kikalas	Niklovas	Jonas	Šventoji
		Anna	Mykolas	„
		Andriejus	Niklovas	„
		Katrina	„	„
		Ilza	„	„
		Niklovas	„	„
		Kersta	Mykolas	„
20	Balceris	Simonas	Andriejus	Šventoji
		Ilza	Pranas	„
		Jonas	Simonas	„
		Andriejus	„	„
		Kersta	„	„
21	Vindigas	Niklovas	Andriejus	Šventoji
		Kersta	Jonas	„
		Mikelis	Niklovas	„
		Niklovas	„	„
22	Freimanas	Jonas	Jonas	Šventoji
		Kersta	Jonas	„
		Jonas	Jonas	„
23	Silasprogis	Niklovas	Jonas	
		Ilza	Jonas	Šventoji
		Margėta	Niklovas	„
		Ona	„	„
		Margėta		„
24	Čypa	Mykolas	Jonas	Šventoji
25	Vindigas	Jonas	Andriejus	Šventoji
		Kersta	Jonas	„
25	Vindigas	Andriejus	Andriejus	Šventoji
		Ona	Mykolas	Budingė
		Niklovas	Andriejus	Šventoji

Kuomet gimęs	Šeimynos narys	Tautybė	Tikyba	Amatas	Gyvuliai	
					Arkliai	Karvės
1865	vyras	Latvių	Liuterų	žemdirb.	1	
54 m.	žmona	„	„			
21 m.	sūnus	„	„			
13 m.	duktė	„	„			
10 m.	„	„	„			
1888 25/VIII	sūnus	„	„	žvejys		
1899 23/VIII	žm. Niklovo	„	„			
1876	vyras	Latvių	Liuterų	žvejys	1	
1879 15/V	žmona	„	„			
1900 14/V	sūnus	„	„	„		
11 m.	„	„	„			
17 m.	duktė	„	„			
1882 23/VI	vyras	Latvių	Liuterų	žvejys	1	
1875 23/V	žmona	„	„			
11 m.	sūnus	„	„			
8 m.	„	„	„			
1896 26/VIII	vyras	Latvių	Liuterų	žvejys	1	
22 m.	žmona	„	„			
7 savaičių	sūnus	„	„			
1885 29/III	vyras	Latvių	Liuterų	žvejys		
1892 8/IX	žmona	„	„			
8 m.	duktė	„	„			
1 1/2 m.	„	„	„			
20 m.	brol. duktė	„	„	darbininkė		
1877 19/IX		Latvių	Liuterų	žemdirb.		
1872 5/IV	vyras	Latvių	Liuterų	žvejys	1	
1864 4/1	žmona	„	„			
1866 30/IX	vyras	Latvių	Liuterų	žvejys		
56 m.	žmona	„	„			
1904 19/IX	sūnus	„	„			

Eilės Nr.	Pavardė	Vardas	Tėvo vardas	Gimimo vieta	Kuomet gimęs	Šeimynos narys	Tautybė	Tikyba	Amatas	Gyvuliai	
										Arkliai	Karvės
27	Embriktas	Andriejus		Paliepgiriai	1873 I/V	vyras	Latvių	Liuterų	žvejys		
		Katrina		Šventoji	1889 14/VIII	žmona	"	"			
		Mykolas	Andriejus	"	1897 17/X	sūnus	"	"	žvejys		
		Jonas	"	"	1905 2/1	"	"	"	"		
		Kersta	"	"	22 m.	duktė	"	"			
		Ona	"	"	20 m.	"	"	"			
		Margėta	"	"	14 m.	"	"	"			
28	Salminis	Aleksandras		Šventoji	1866	vyras	Latvių	Stačiat.	žvejys		
		Margėta	Simonas		1866 9/II	žmona	"	Liuterų			
		Mykolas	Aleksandras	Šventoji	15 m.	sūnus	"	"			
		Aleksandra	"	"	1896 22/III	duktė	"	"	darbininkė		
		Ona	"	"	23 m.	"	"	"	"		
		Katrina	"	"	17 m.	"	"	"	"		
		Ilza	"	"	11 m.	"	"	"			
		Marija	"	"	1894 22/I	"	"	"			
		Mykolas		"	6 m.	sūnus Marijos	"	"			
29	Devinas	Andriejus	Martinas	Šventoji	1874 9/X	vyras	Latvių	Liuterų	žvejys	1	
		Margeta	Jonas		1879 23/IX	žmona	"	"			
		Juris	Andriejus	Sventoji	1905 13/VII	sūnus	"	"			
		Mikas	"	"	1907 1/I	"	"	"			
		Jonas	"	"	1913 8/XII	"	"	"			
		Anna	"	"	1917 3/IV	duktė	"	"			
30	Devinas	Martynas	Martynas		1884 30/IV	vyras	Latvių	Liuterų	žvejys		
		Kotrinca	Andrėjus		1888 30/V	žmona	"	"			
		Margėta	Martynas		14 m.	duktė	"	"	"		
31	Dėjus	Jonas	Mykolas	Šventoji	1872 4/V	vyras	Latvių	Liuterų	žvejys	1	
		Ona	Niklovas		1865 9/II	žmona	"	"			
		Jonas	Jonas		1899 10/XI	sūnus	"	"			
32	Šteinas	Mykolas									
33	Vindolis	Andriejus	Mykolas		1884 20/V	vyras	Latvių	Liuterų	žvejys	1	
		Kersta	Niklovas		1886 28/1	žmona	"	"			
		Jonas	Andriejus		15 m.	sūnus	"	"			
		Andriejus	"		13 m.	"	"	"			
		Mykolas	"		8 m.	"	"	"			
		Niklovas	"		1 m.	"	"	"			
		Margėta	"		12 m.	duktė	"	"			
		Kersta	"		10 m.	"	"	"			

Eilės Nr.	Pavardė	Vardas	Tėvo vardas	Gimimo vieta
34	Dėjus	Jonas	Jonas	Šventoji
		Katrina	be tėvo	
		Jonas	Jonas	„
		Andriejus	„	„
		Kersta		„
35	Freimanas	Jonas	Mykolas	Šventoji
		Kersta	Jonas	
		Andriejus	„	
		Niklovas	„	
		Jonas	„	
		Mykolas	„	
		Katrina	„	
36	Balceris	Jonas	Jonas	Šventoji
		Kersta	Niklovas	„
	Tapinas	Jurgis		„
		Margėta		„
37	Vigelis	Mykolas	Mykolas	
		Kersta	Andriejus	Šventoji
		Mykolas	Mykolas	„
		Margėta	„	„
		Anna	„	„
		Kersta	„	„
		Katrina	„	„
		Grėta	„	„
38	Pričinas	Jonas	Niklovas	Šventoji
		Margėta	„	„
		Niklovas	Jonas	„
		Anna	„	„
39	Sprogis	Jonas	Andriejus	Šventoji
		Ona	Niklovas	„
		Jonas	Jonas	„
		Ona	„	„
		Margėta	„	„
		Kersta	Andriejus	„
		Anna		„

Kuomet gimęs	Šeimynos narys	Tautybė	Tikyba	Amatas	Gyvuliai: Arkliai	Gyvuliai: Karvės
1871 19/V	vyras	Latvių	Liuterų	žvejys		
1866 13/III	žmona	„	„			
25 m.	sūnus	„	„			
1906 22/VIII	„	„	„			
1842	Dėjo mot.	„	„			
1872 17/XI	vyras	Latvių	Liuterų	žvejys	1	
1875 17/VI	žmona	„	„			
14 m.	sūnus	„	„			
13 m.	„	„	„			
10 m.	„	„	„			
6 m.	„	„	„			
8 m.	„	„	„			
86 m.	vyras	Latvių	Liuterų	žemdirb.		
1864 m.	žmona	„	„			
1903 17/VIII	žm. sūnus	„	„	darbinin.		
20 m.	žm. duktė	„	„	„		
1886 18/IX	vyras	Latvių	Liuterų	žvejys		
33 m.	žmona	„	„			
8 m.	sūnus	„	„			
11 m.	duktė	„	„			
12 m.	„	„	„			
6 m.	„	„	„			
4 m.	„	„	„			
1/2 m.	„	„	„			
1877 7/VIII	vyras	Latvių	Liuterų	žvejys		
1889 12/VIII	žmona	„	„			
12 m.	sūnus	„	„			
2 m.	duktė	„	„			
1884 30/III	vyras	Latvių	Liuterų	žvejys		
39 m.	žmona	„	„			
13 m.	sūnus	„	„			
15 m.	„	„	„			
9 m.	duktė	„	„			
1889	Jono sesuo	„	„	darbinin.		
10 m.	Kerst. duk.	„	„			

Eilės Nr.	Pavardė	Vardas	Tėvo vardas	Gimimo vieta	Kuomet gimęs	Šeimynos narys	Tautybė	Tikyba	Amatas	Gyvuliai	
										Arkliai	Karvės
40	Sprogis	Jonas	Martynas		1861 6/IV	vyras	Latvių	Liuterų	žvejys		
		Ilza	be tėvo		59 m.	žmona	„	„			
		Jonas	Jonas		27 m.	sūnus	„	„			
41	Trankalis	Niklovas	be tėvo	Šventoji	1885 22/IV	vyras	Latvių	Liuterų	žvejys		
		Dora		Rukiava	35 m.	žmona	„	„			
		Margėta	Niklovas		6 m.	duktė	„	„			
42	Sprogis	Antanas	Andriejus		1857 4/VIII	vyras	Latvių	Liuterų	žemdirb.	2	
		Jurgis	Antanas	Šventoji	1889 15/XII	sūnus	„	„	ūkinink.		
		Ona	Niklovas		1894 14/V	Jurgio žm.	„	„			
		Margėta	Antanas	„	1915	„ duk.	„	„			
		Jonas	„		4 mėn.	„ „	„	„			
		Niklovas	Antanas		23 m.	sūnus	„	„			
43	Trankalienė	Ilza	Jonas	Šventoji	70 m.	motina	Latvių	Liuterų	darbinin.		
		Margėta		„	1889 12/VI	duktė	„	„	„		
		Anna		„	9 m.	duktėrs duktė	„	„			
		Kersta		„	7 m.	„ „	„	„			
		Margėta		„	4 m	„ „	„	„			
44	Dirnienė	Ona	Jonas	Šventoji	1871 21/VII	motina	Latvių	Liuterų	darbinin.		
		Mykolas		„	12 m.	sūnus	„	„			
45	Vindigas	Kristupas	Andriejus	Šventoji	1871 7/XII	brolis	Latvių	Liuterų	žvejys		
		Anna	„	„	1884 m.	sesuo	„	„	nam. ūkis		
		Kersta	„	„	60 m.	„	„	„			
		Kersta	„	„	1905 24/IV	duk. Kerstos	„	„			
46	Tapinas	Ansas	Andriejus	Šventoji	1884 5/XI	tėvas	Latvių	Liuterų	žemdirb.	2	
		Jonas	Ansas	„	9 m.	sūnus	„	„			
		Mikas	„	„	7 m.	„	„	„			
47	Vindigienė	Kersta		Šventoji	1846	motina	Latvių	Liuterų	nam. ūkis		
		Jonas	Andriejus	„	1874 25/II	sūnus	„	„	žemdirb.	2	
		Anna	„	„	1879 3/VII	žmona	„	„			
		Niklovas	„	„	1903 30/V	sūnus	„	„			
		Jonas	„	„	1904 13/X	„	„	„			
		Mikelis	„	„	1 m.	„	„	„			
		Margėta	„	„	12 m.	duktė	„	„			

Eilės Nr.	Pavardė	Vardas	Tėvo vardas	Gimimo vieta	Kuomet gimęs	Šeimynos narys	Tautybė	Tikyba	Amatas	Gyvuliai	
										Arkliai	Karvės
48	Šukšta	Jonas	Martynas		1879 6/VIII	vyras	Latvių	Liuterų	žemdirb.	3	
		Margėta	Mikas	Rukiava	36 m.	žmona	„	„			
		Niklovas	Jonas	Šventoji	4 m.	sūnus	„	„			
		Katrina	„	„	10 m.	duktė	„	„			
		Anna	„	„	5 m.	„	„	„			
		Kersta	„	„	3 m.	„	„	„			
		Margėta			1896 12/IX	sesuo	„	„	darbininkė		
49	Dėjus	Niklovas	Pranas		1879 26/I	vyras	Latvių	Liuterų	žvejys	1	
		Ona	Jurgis		1883 7/II	žmona	„	„			
		Andriejus	Niklovas		14 m.	sūnus	„	„			
		Jonas	„		10 m.	„	„	„			
		Kersta	„		3 m.	duktė	„	„			
50	Silė	Berantas	Mykolas	Šventoji	1858 7/IX	vyras	Latvių	Liuterų	žemdirb.	1	
		Katrina	Andriejus	„	1871 7/VIII	žmona	„	„			
	Balčius	Niklovas		„	17 m.	Pačios sūnus	„	„			
		Anna			16 m.	„	„	„			
		Margėta		„	14 m.	„	„	„			
		Kersta	Berantas	„	3 m.	Beranto duktė	„	„			
51	Rejeras	Ansas	Jonas		1890 9/VIII	vyras	Latvių	Liuterų	žemdirb.	2	
		Kersta	Mykolas		1893 18/XI	žmona	„	„			
		Jonas	Ansas		8 m.	sūnus	„	„			
		Mykolas	„		6 m.	„	„	„			
52	Vindigienė	Ona	Simonas		1867 10/IV	motina	Latvių	Liuterų	namų ūkis	2	
		Jonas			1903 15/I	sūnus	„	„			
		Ona			6 m.	duktė	„	„			
	Balčius	Andriejus			7 m.	augintinis	„	„			
53	Balčienė	Kersta		Šventoji	1856 13/XI		Latvių	Liuterų	darbininkė		
54	Devinas	Jonas									
55	Virdzenėkas	Mikas	Jonas		1876 11/XI	vyras	Latvių	Liuterų	žemdirb.	2	
		Ilza	Mykas	Rukiava	1873	žmona	„	„			
		Andriejus	„		1904 26/VII	sūnus	„	„			
		Mikas	„		1906 29/IV	„	„	„			
		Jonas	„		3 m.	„	„	„			
		Niklovas	„		11 m.	„	„	„			
		Anna	„		8 m.	„	„	„			

Eilės Nr.	Pavardė	Vardas	Tėvo vardas	Gimimo vieta	Kuomet gimęs	Šeimynos narys	Tautybė	Tikyba	Amatas	Gyvuliai	
										Arkliai	Karvės
56	Aškai	Mikas	Mikas	Rukiava	1878 8/VIII	vyras	Latvių	Liuterų	žemdirb.	2	
		Kersta	Jonas	Šventoji	1887	žmona	„	„			
		Jonas	Mikas	„	1902 27/VI	sūnus	„	„			
		Kersta	„	„	14 m.	duktė	„	„			
57	Vindigas	Niklovas			1882 18/VIII		Latvių	Adventis	darbinin.		
58	Dėjus	Andrius	Andrius	Šventoji	1878 20/II	vyras	Latvių	Liuterų	žemdirb.	2	
		Margėta	Jonas	„	1878 5/VIII	žmona	„	„			
		Ona	Andrius	„	16 m.	duktė	„	„			
		Margėta	„	„	13 m.	„	„	„			
		Kersta	„	„	$^{1}/_{2}$ m.	„	„	„			
59	Vindigas	Mikas	Andrius	Šventoji	1898	vyras	Latvių	Liuterų	žemdirb.	2	
		Ona	Andrius	„	1886 14/IX	žmona	„	„			
		Jonas	Mikas	„	$1^{1}/_{2}$ m.	sūnus	„	„			
		Ona	„	„	5 mėn.	duktė	„	„			
	Cipa	Mikas	Niklovas	„	9 m.		„	„			
60	Freimanas	Jonas	Pranas	Šventoji	1849 4/IX	vyras	Latvių	Liuterų			
		Barbora		Rukiava	70 m.	žmona	„	„			
		Ilzė	Jonas	Šventoji	1892 15/XII	duktė	„	„	darbinin.		
		Ona	„	„	30 m.	„	„	„	„		
61	Freimanas	Niklovas	Jonas	Šventoji	1883 4/IX	vyras	Latvių	Liuterų	žemdirb.	2	
		Ona	Petras	Budingė	1881	žmona	„	„			
		Mikas	Niklovas	Šventoji	9 m.	sūnus	„	„			
		Jonas	„	„	7 m.	„	„	„			
		Niklovas	„	„	2 m.	„	„	„			
		Kersta	„	„	11 m.	duktė	„	„			
62	Balčius	Mikelis	Martynas	Šventoji	1867 18/II	vyras	Latvių	Liuterų	ūkininkas	2	
		Ona	Andriejus	„	1876 20/IX	žmona	„	„			
		Andriejus	Mikalis	„	15 m.	sūnus	„	„			
		Mikelis	„	„	10 m.	„	„	„			
		Kersta	„	„	1902 10/X	duktė	„	„			

Eilės Nr.	Pavardė	Vardas	Tėvo vardas	Gimimo vieta
63	Freimanas	Andriejus	Jonas	Šventoji
		Margėta	Jonas	„
		Kersta	Andriejus	„
		Ilza	„	„
		Anna	„	„
		Jonas	Andriejus	„
	Sprogis	Katrina		„
	„	Andriejus		„
64	Girnė	Jonas	Jonas	
		Paula	Emilis	Šventoji
	Morienė	Dorotėja		
65	Balčius	Mykolas		
66	Virdzenėkas	Jonas	Jonas	
		Kersta	Mikelis	
		Mikelis	Jonas	
		Jonas	„	
		Anna	„	
		Kersta	„	
		Margėta	„	
		Anna		
67	Šliselis	Jonas	Mykas	Šventoji Nida
		Ilza	Andriejus	„
		Margėta	Jonas	„
		Kersta	„	„
68	Dėjus	Ansas	Andriejus	
69	Freimanas	Mikelis	Pranas	
		Margėta	Jurgis	Rukiava
		Jonas	Mikelis	
70	Lumplėšis	Andriejus	Mykolas	
		Margėta	Jonas	Šventoji
		Katrina		
71	Kuda	Andriejus	Niklovas	Šventoji
72	Sile	Andriejus	Mykolas	Šventoji
		Ona	Mykolas	Budingė
		Andriejus	Andriejus	Šventoji
		Ona	Mykolas	„

Kuomet gimęs	Šeimynos narys	Tautybė	Tikyba	Amatas	Gyvuliai	
					Arkliai	Karvės
1878 4|I	vyras	Latvių	Liuterų	žemdirb.	2	
1882 22|IV	žmona	„	„			
14 m.	duktė	„	„			
8 m.	„	„	„			
3 m.	„	„	„			
2 m.	sūnus	„	„			
16 m.	augintinis	„	„			
12 m.	„	„	„			
1884 31|III	vyras	Latvių	Liuterų	dailydė		
1890 11|IV	žmona	„	„	mokytoja		
1861 31|XII	žmonos mot.	„	„	nam. ūkis		
1884 20|VIII	vyras	Latvių	Liuterų	žemdirb.	2	
1891	žmona	„	„			
9 m.	sūnus	„	„			
4 m.	„	„	„			
11 m.	duktė	„	„			
5 m.	„	„	„			
2 m.	„	„	„			
1864 m.	motina	„	„			
1873 6|VIII	vyras	Latvių	Liuterų	žemdirb.	1	
50 m.	žmona	„	„			
21 m.	duktė	„	„			
11 m.	„	„	„			
1889 28|V		Latvių	Liuterų	žvejys		
1875 16|IV	vyras	Latvių	Liuterų	žemdirb.	2	
52 m.	žmona	„	„			
1906 m.	sūnus	„	„			
1869	vyras	Latvių	Liuterų	ūkininkas	2	
1872 20|IV	žmona	„	„			
1904 29|IX	brolio duktė	„	„			
24 m.		Latvių	Liuterų	darbinin.		
74 m.	vyras	Latvių	Liuterų	ūkininkas	2	
67 m.	žmona	„	„			
1874 m.	sūnus	„	„			
1892 8|I	žmona	„	„			

Eilės Nr.	Pavardė	Vardas	Tėvo vardas	Gimimo vieta
73	Silasprogis	Niklovas		Šventoji
		Katrina	Jonas	
		Jonas	Niklovas	„
74	Moricas	Harry	Emilis	
		Margėta	Niklovas	
		Liucija	Emilis	Šventoji
75	Babė	Margėta	Andriejus	Šventoji
76	Bertašius	Simonas	Simonas	Genčų dv. Kretingos apskr.
		Ieva	Juozas	
		Petronelė	Simonas	
77	Moricas	Vilhelmas	Emilis	
		Elizabėta	Julijus	Latvija
		Elena	Vilhelmas	Šventoji
		Irina	„	„
		Edgar	„	„
78	Vigelis	Jurgis	Jurgis	
79	Balčienė	Margėta	Mykolas	
		Andriejus		
80	Dėjus	Andriejus	Jonas	
		Ona	Mykolas	Latvija
		Mykolas	Andriejus	Šventoji
		Anna	„	„
		Margėta	„	„
		Kersta	„	„
		Katrina	„	„
81	Frankalis	Jonas	b. tėv.	
82	Šukštienė	Anna	Martynas	Šventoji
		Margėta		„
83	Šukšta	Andriejus	Martynas	Šventoji
		Kersta	„	Mončiškė
		Niklaus	Andriejus	Paliepgiriai
84	Vindigas	Simonas	Andriejus	Šventoji
		Margėta		Šventoji
		Anna	Simonas	Joskaudai

Kuomet gimęs	Šeimynos narys	Tautybė	Tikyba	Amatas	Gyvuliai	
					Arkliai	Karvės
67 m.	vyras	Latvių	Liuterų	žemdirb.	2	
1849 8|IX	žmona	„	„			
1902 22|IV	sūnus	„	„			
1884 3|V	vyras	Latvių	Liuterų	žemdirb.	3	
1894 27|X	žmona	„	„			
20 m.	sesuo	„	„	darbininkė		
1882 29|IX	našlė	Latvių	Liuterų	darbininkė		
1894 27|X	vyras	Latvių	R. Kat.	darbinink.		
24 m.	žmona	„	„			
1 m.	duktė	„	„			
1882 20|IV	vyras	Latvių	Liuterų	ūkininkas	3	
1889 14|XI	žmona	„	„			
1910 17|VI	duktė	„	„			
1913 25|V	„	„	„			
1 m.	sūnus	„	„			
1892 1|VIII		Latvių	Liuterų	darbinink.		
1866 24|VI	motina	Latvių	Liuterų	nam. ūkis		
1902 14|XII	sūnus	„	„	žemdirb.		
1870 10|I	vyras	Latvių	Liuterų	ūkininkas	2	
1878 I|II	žmona	„	„			
8 m.	sūnus	„	„			
1899 24|5	duktė	„	„			
1904 16|III	„	„	„			
15 m.	„	„	„			
12 m.	„	„	„			
1903 7|VI		Latvių	Liuterų	darbinink.		
1894 m.	motina	Latvių	Liuterų	darbininkė		
3 m.	duktė	„	„			
1890 m.	vyras	Latvių	Liuterų	žvejys	1	
1883	žmona	„	„			
10 m.	sūnus	„	„			
1884 15|IX	vyras	Latvių	Liuterų	žemdirb.		
1892 31|III	žmona	„	„			
8 m.	duktė	„	„			

Mokyklos.

Prieš 1886 metus Palangoje buvo miesto mokykla, kurią nuo to laiko padarė progimnazija ir pakeitė vokiečių dėstomąją kalbą rūsų kalba. Tada daugelis mokinių persikelė Liepojon, kur tebedėstyta vokiškai. Prie šios mokyklos buvo įsteigta dviejų skyrių paruošiamoji klasė, nors mokykla turėjo vardą „keturių

Klasės	Lietuv.	Lenkų	Rusų	Żydų	Vokieč.	Latvių	Reform.	Iš viso
Paruoš.	4	2	1	1	—	—	—	8
I	13	6	4	1	1	—	—	25
II	22	—	4	1	1	2	1	30
III	16	6	4	4	1	2	1	34
IV	20	5	3	1	—	2	—	31
V	10	5	4	2	2	2	—	25
Iš viso	85	24	20	10	5	8	2	153

klasių progimnazija". Nuo Liepos mėn. 1913 metų progimnazija pavadinta gimnazija ir pridėta penkta klasė, kurion pateko 27 mokiniai, jų tarpe 9 žemaičiai, 1 aukštaitis, 5 lenkai, 1 vokietis, 2 latviai, 4 rūsai, 2 izraelitu. Ketvirtoje klasėje buvo 31 mokinys, trečioje — 34, antroje — 30, pirmoje 25, o paruošiamoje — 8; taigi visoje gimnazijoje mokosi 153 berniokai. Karo pradžioje[1]), Rugsėjo 2 dieną 1914 metų Palangos gimnazija rūsų kariuomenės vado įsakymu tapo išdanginta iš Palangos į Verro Estijoje, maždaug 70 varstų nuo Pskovo. Pirmus metus veikė tik raštinė, o mokslas prasidėjo nuo rudens 1915 metų, bet jau septyniose klasėse, tik šion gimnazijon neatvyko jau nei vieno lietuvio, nei vieno kataliko, tik direktoriaus giminaitis, popo, sargo ir vaistininko po vieną sūnų. Todel paskirtas kapelionas turėjo užleisti savo sunkiai iškovotą etatinę vietą pastoriui. Mat, nors pravos-

[1]) Dar pataisų metu 16 Rugpiūčio buvo tėvai atvežę savo vaikus, kitus įstojamiesiems kvotimams, kitus pataisoms laikyti, bet vietos garnizonas (10 raitelių ir 22 pėstininku) neleido Palangoje nakvoti, — delto nakčiai vaikus išvežđavo kur į sodžių, o rytmetį vel parvežđavo. Tačiau visai vaikus palikti tėvai neišdrįso.

lavų mokinių Palangoj buvo ne daugiau 10%, bet kapelionas tapo priverstas atiduoti pusę savo atlyginimo popui (1200 r. : 2).

Pavasarį 1917 metų šio vardo gimnaziją baigė 6 mokiniai: 3 vokiečiai, 1 latvis, 1 žydas ir 1 rusas. Rudenį 6 rugsėjo tų pačių metų išdūmė Palangos gimnaziją vežini į Kaukazo Stauropolį. Traukėsi nuo fronto tuo laiku, kai vokiečiai užėmė Rygą. Ilgai nelaukus prasidėjo mokslas „Šventos Aleksandros mergaičių gimnazijoje“. Mokinių prisirinko tik apie 50—60. Antroj gimnazijos laidoj baigė 13 žmonių 1 kovo 1918 m. Trečia ir paskutinė — jau Stauropolio trečiosios vyrų gimnazijos (buvusios Palangos) — laida buvo 1919 metais 10 gegužės; baigė 4 žmonės, visi éstai. Mat 1919 metais 25 sausio senojo styliaus įsakymu „Управляющаго Делами Народнаго Просвещения при Главнокомандующем Вооруженными Силами Юга России № 10“ Palangos gimnazija buvo pavadinta „Trečioji Stauropolio Vyrų Gimnazija“. Direktorius paliko tas pats dar iš Palangos laikų, В. О. Заиц, iš Nevelio Vitebsko gub. gudas. 1920 metais 8 gegužės įsakymu „Ставропольского Губернского Отдела Народного образования“ Nr. $\frac{338}{2200}$ tapo pavadinta „Восьмая Советская Школа первой и второй ступени города Ставрополя“. 1920 metais 1 gruodžio ta pati įstaiga įsakymu Nr. $\frac{2191}{13414}$ suskaldė mokyklą į dvi dalis, veikiančias skyrium: II laipsnio, kuri tapo įlieta mokyklon Nr. 6 (antrojo laipsnio), ir I laipsnio, kuri gavo vardą „48-ая Советская школа I-ой ступени города Ставрополя“. Pavadinta Sovietų Mokykla buvusioji III-ji, o anksčiau Palangos gimnazija buvo valdoma mokyklos tarybos, pirmininkaujant oficialiai iki 1 gruodžio, o faktinai iki 14 gruodžio V. J. Goreckiui, gudui irgi nuo Nevelio, dvejus metus mokytojavusio pačioje Palangoje. Nuo 1 gruodžio, iki suliejant su 48-aja mokykla, pirmininkavo V. N. Voskresenskij, tas pats, kuris ilgą laiką Palangoje dėstė dailyraštį, paišybą ir davėsi gerai atminti ėjusiems mokslus Palangos progimnazijoje savo pravardžiavimais: „каналья этакай“, “подлые жмудяки„, „жмудяцкое мужичье“ ir k.. Vasario gale 1922 metais sumažino mokyklų ir „школьрук’ų“ (sutrumpintas школьный руководитель; seniau juos vadino шкраб, reiškia щкольный работник) skaičių, todel 48-ją sovietų mokyklą nuo 1 sausio 1922 metų sujungė su 17-ja I-jo laipsnio sovietų mokykla, kur pirmininkavo Šustikov’as, atkeltas iš Mintaujos į Palangos gimnaziją dar Veroje. Greitu laiku vėl mažino etatus ir nuo 1 balandžio 1922 metų buvo panaikintà ir 17-ji sovietų mokykla. Tariamą dieną Palangos gimnazija keletą kartų krikštyta, ramiai išnyko, kaip šiaurės debesėlis pietų šaly.

Anais laikais, apie 1900 metus, žemaičiai Palangos progimnaziją vadino mažąja seminarijėle, ir kada imta kalbėti apie jos pakeitimą gimnazija, tai mane (Ig. K.), važiavusį vasaros atosto-

goms 1902 metais Kartenoj paklausė: — Ar teisybė, kad Palangoj būsianti gimnazija?

— Taip sako.

— Tai jau jūs gatavi kunigėliai parvažiuosite?

Kas Palangoje baigęs stodavo toliau gimnazijon, tą kaimynai skaitydavo negabiu. „Kada“ sako „jau Palangą pabengė, kelinti meta kap mokos Leipoje, o kap trumpūs, tep trumpūs parvažiou“.

Ir ištikrųjų: didžioji dalis Palangą išėjusių mokinių stodavo į Žemaičių kunigų seminariją; tik reta kuris papuldavo Petrapilio seminarijon. Del ko nors neišėjusieji seminarijos patekdavo į vaistines, ir tik mažam skaičiui pasisekdavo aplenkus seminariją baigti gimnaziją ir stoti aukštojon mokyklon. Bet vis delto šiandien galima sutikti Lietuvoje įvairius aukštus mokslus išėjusių žmonių, kurie pirmas 4 klases baigė Palangoje.

Kada vokiečių mokyklą perėmė rusai, tada ruošiamosios klasės mokytoju buvo tas pats Zaic, kuriam vėliau teko sugrįžti pirmiau inspektorium, paskui pirmuoju direktorium. Vadinasi, su juo progimnazija gimė, su juo gimnazija pasibaigė. Per visą šitą su viršum 30 metų periodą praėjo daug visokių inspektorių: mat, būsimiems Rygos mokslo apygardos gimnazijų direktoriams Palangos progimnazija buvo gera mokykla.

Bene tinkamiausiu visų inspektorių bus Bukovickis, kuris paskui tapo apygardos inspektorium. Jo pastangomis liko ir gimnazija įkurta. Bukovickis dažnai pavaduodavo apygardos globėją, taigi turėjo didelės įtakos. Šis žmogus visgi mėgo mūsų kraštą ir laikėsi geros nuomonės apie lietuvius.

Bendrai kalbant, Palangos progimnazijoje mokytojai ilgai netarnaudavo, nes Rygos apygardoje ši vieta mokytojų tarpe laikoma buvo nepatogi: lig rusų gelžkelio stoties Liepojos buvo 73,75 varstų. Tiesa, Mažojoj Lietuvoj stotys Bajorai, Kretingalė buvo netoli (apie 13 kilometrų), bet tai gyventojams aplinkinis kelias. Susisiekimo jūra nebuvo; kartais važinėdavo motorinis laivelis. Neatsižvelgiant į tai visgi galima rasti keletą užsikorusių mokytojų: popas Kolosov'as, jau minėtas Voskresenskis, Preobraženskis — rusų kalbos, rusų trumpos Ilovaiskio istorijos (3 klasėje) ir slavų cerkvinės kalbos (4 kl.) mokytojas. Reikia pasakyti, kad paskutinis buvo geras mokytojas, gilus pedantas, reikalavo iš savęs ir iš mokinių, juokdarys, tik visados nuo jo šnabe dvokdavo. Norėdamas išbarti nusikaltusį mokinį, paims jį atsargiai dviem pirštais už kuodo ir kiekvienam žodžio skiemeniui pešterdamas, kartoja: „par-še-lis“. Įdomu būdavo išgirsti nuo rusų valdininko griežtai draudžiamos mokykloje kalbos žodis Mokiniai jo bijodavo, bet gerbdavo. Mokėdavai per ištisus metus atspėti, kas kuriai dienai bus užduota; toj pačioj klasėj viskas kartodavosi: apsakymėliai, eilės, gramatikai ir sintaksei

pavyzdžiai, iš užrašų diktuojami ir kaltinai kalami vienoje tvarkoje ir t.t. Daugelis mūsų dar ir šiandien gali tuos pavyzdžius mechaniškai atbarškinti.

Panašiai ir su istorija, ypač chronologijoje ir valdžiusių asmenų eilėje. Viskas reikėdavo išpasakoti nuo pradžios lig galo, nuo galo lig pradžios ir iš kur nors pradėjus į abu galu eiti. Rašto darbams buvo paskirta ta pati savaitės diena per ištisus metus. Vieną savaitę parašysi, kitą — gausi sąsiuvinį, trečią vėl rašysi ir t. t. Sąsiuvinius atnešdavo sukrautus gerumo tvarkoje ir kryžiškai surištus apvarčiu. Sąsiuviniai turėjo būti aplenkti baltu popieriaus lakštu, vidun įdėtas sausinamasis popieris, spalvotu siūlu pririštas; skaitydavo pirmąjį ir paskutinįjį darbą, o sąsiuvinius išdalydavo pamokas uždavęs. Norėdami pamokos pradžioje apytikriai atspėti darbo įvertinimą, mokiniai pažymėdavo sąsiuvinių galus spalvotais brūkšneliais. Gavusieji mažiau kaip tris turėdavo darbą perrašyti nuo pradžios lig galo, o kiti — iškelti klaidas laukeliuosna Klaidingumo vienetu buvo skyrimo ženklas, nedidelė klaida, vieną kart pabraukta, buvo lygi su dviem skyrimo ženklais; dukart pabraukta — su keturiais skyrimo ženklais. Švariai, be klaidos parašytas darbas būdavo ženklinamas penkiais; su paklaidos vienetu — penkiais su minusu, su dvejetu paklaidų — keturiais su pliusu. Darbas su septyniais paklaidų vienetais žymėta trimis su minusu. Nešvarumus, ištaisymus irgi tais pačiais ženkleliais vertindavo. Gavusį pataisą rusų kalboje iš trečios į ketvirtą klasę visada palikdavo antriems metams, bet tada jau lengva buvo mokytis: tos pačios eilės, apsakymai, gramatikos, sintaksės pavyzdžiai; maždaug kas penkti metai pasikartodavo ir diktuotės. Žinodamas jo reikalavimus dar vasaros metu išmokdavai aukštesnės klasės eiles, apsakymus, kad žiemą būtų lengviau.

Vokiečių kalbos mokytoju ilgokai buvo aukštas, didele barzda žmogus, pavarde Korff. Mažai užduodavo, daug reikalaudavo: padarytas klaidas liepdavo perrašyti lig 100 kartų; taip nubaustų vaikų sąrašus vedė antrametis nepaperkamas mokinys. Pavardėmis nevadindavo, nes visi turėjo jo paties duotus praminimus.

Matematikos mokytojas juodbruvis aukštas kazokas Baidalakov tik kreida subarškindavo į lentą — ir visa klasė lyg sustingusi klausydavo.

Lotinų ir graikų kalbos mokytojas ilgokai buvo Jonas Chimulia. Jį mokiniai vadindavo „Jonis“ ir visus lotinų kalbos žodžius su galūnėmis „ionis“ ypatingai tardavo, sakysim, laudati — „jonis“ papili „jonis“.

Daug galėtum papasakoti apie mokytojus Mironovą, Obrazcovą ir kitus vėliau atvykusius. Pirmasis buvo liguistas alkoolikas, bet gerdavo tik kompanijoje, nors ir gatvės valkatų, kuriems girtas daužydavo antausius, taikindavos, vėl gerdavo ir taip to-

liau. Antrasis taip negirtuokliaudavo, bet visados būdavo „įkaitęs", raudonas, už ką jį mokiniai pravardžiuodavo vėžiu.

Dainuoti mokino liaudies mokytojas, paprastai latvis (Bebris, Sijlis).

Gerą įspūdį paliko kapelionas Jasinskis. Jis ir apibardavo ir už ausies papešdavo ir pačią ausį nusukdavo, bet geriausia buvo tai, kad tikybos valandomis sugebėdavo slaptai pamokinti lietuviškai: liepdavo lentoje rašyti „Tėve mūsų", „Sveika Marija" ir čia pat taisydamas aiškindavo paklaidas. Pradžioj mūsų kinkos drebėjo prie lentos lietuviškai rašant: bijojome ne del savęs, bet del jo, kad neateitų tuo laiku inspektorius, nes buvo draudžiama net gatvėj lietuviškai kalbėti, o ką jau sakysi apie mokyklą.

Popo katalikai mokiniai nemėgo; vieną tarpą buvo sumanę nekelti jam kepurės, todel kitų kuo nepavarė iš gimnazijos. Jis žiūrėjo į kiekvieną kataliką su panieka, o į žemaituką — kaip į „meiežniką", kurį skriausdamas ir persekiodamas gali tik garbės pelnyti. Stačiatikius užstodamas neatsižvelgdavo teisybės. Vienas mokinys, pamatęs koridoriuje einantį popą, perspėjo draugus žodžiais: „тише: поп идет". Tas užgirdo, pažino mokinį ir pakėlė mokytojų taryboje klausimą, spirdamas išvaryti vaikiną. Girdi, žodis „pop" — tiesioginis įžeidimas. Tinkamai parinkta Lietuvos užkampiui mokytojų kompanija jau griežtai buvo nusistačiusi „nusikaltėlį" prašalinti su vilko bilietu. Tik tėvų komiteto pirmininkui J. Kentrai užsispyrus (tas buvo apie 1909 m.) ir enciklopedijos žodyne paskaičius žodžio „pop" reikšmę (pravoslavų avių ganytojas), įsikarščiavę Rusijos pakraščių valdininkai priversti buvo susizgribti, nes negalėjo prieštarauti tokiai gražiai žodžio prasmei.

Kitas charakteringas įvykis buvo su vienu rašančiųjų šias eiles 1913 metais. Ketvirtoje klasėje antrus metus mokinosi pravoslavas latvis Abolinis, menkos vertės vaikinas, o penktoj klasėj — protestantas latvis Pakulis, gabus ir doras jaunikaitis. Vienu laiku, vakarop, jiedu prisėdo pušyne ant suolelio galų prie dviejų Palangoj žinomų mergaičių, laukiusių klasės auklėtojo padėjėjo ir policmeisterio padėjėjo. Šiems ateinant, Abolinis su Pakuliu šmurkš į krūmus, tačiau juos pažino. Įvykis buvo užrašytas į drausmės žurnalą ir pateko mokytojų tarybos posėdin svarstant mokinių elgesio klausimą. Abolinis buvo dar kartą pastabėtas gatvėj girtas ir taipogi pažymėtas žurnale. Pakuliui pažymėjo elgesį keturiais; lietuviui mokytojui teko pasiūlyti, kad Aboliniui tuo labiau reikia už pasielgimą parašyti 4. Popas ėmė koneveikti visokiais žodžiais mokytoją, vadindamas Abolinį doriausiu vaikinu. Nieks, be vieno, antro mokytojo, nesutiko su šventiko nuomone, tačiau jam buvo leista virš pusvalandžio pravardžioti mokytoją, o šiam pakartotinai prašant apginti jo asmenį viešam posėdy nuo neteisingai daromų užmetinėjimų ir pravardžiojimų, direktorius nuduodavo negirdintį; to padrąsintas popas sausomis, iš plačiausių rankovių kyšančiomis kumštimis

grūmodamas plūdo toliau. Ir tik nervingam, liguistam lotinų kalbos mokytojui R. Jurgen'ui netekus kantrybės ir griežtai pareikalavus, kad pirmininkaujantis įsikarščiavusį "pamokslininką" šustabdytų, kalba tvankioj posėdžio atmosferoj sustojo. Kitą dieną mokytojas pareiškė direktoriui negalėsiąs po vakarykščio atsitikimo toliau palikti gimnazijoje ir ketinąs paduoti formalų raportą raštu. Senas direktorius išsigando, labai nuoširdžiai ir maloniai ėmė atkalbinėti nuo tokio žygio, pasakodamas, kaip apygardos žiūrima į popą. Po keleto metų, revoliucijai gerai įsiūžus, parlškėjo, delko direktoriaus išsigąsta. Mat, bent Rygos apygardoje, kiekvienoje gimnazijoje būdavo slaptas pranešėjas apie mokslo įstaigos gyvenimą, net apie patį direktorių; o šį mokytoją buvo rekomendavęs direktoriui asmeniniu laišku pats globėjo padėjėjas Bukovickis. Kadangi lietuvių į Lietuvos gimnazijas niekada neskirdavo, o čia mokytojas nesenai buvo ėjęs tą pačią gimnaziją, nelabai toli nuo Palangos kilęs, laikomas paties policmeisterio neištikimu, tai šis paskyrimas buvo nepaprastu įvykiu sąmoningai rusinamame krašte. Kada policmeisteris nugirdo apie Ig. K. paskyrimą Palangon, tai pirmieji jo žodžiai buvo: Этот мерзавец больше двух недель у меня не пробудет". Valdininkams lietuvis mokytojas rodėsi kaž kokiu „Revizoriu", kuris vienu laišku globėjui galėjo sujudinti šiltą kirną. Taip baimė del karjeros gali numalšinti patriotingumo jausmus.

Reikia žinoti, jog popas skaitėsi misioneriu, buvo kariuomenės šventiku, valdė parapiją, buvo tikybos mokytoju progimnazijoj, kur dėstė per visas klases kokiai 12-ai žmonių. Kitoj klasėj nei vieno pravoslavo nebuvo. Visa parapija susidėjo gal iš šimto žmonių. Cerkvės atskiros Palangoj niekados nebuvo; ji tilpo gimnazijos rūmuose erdvokoj salėj. Žmogus imdavo didesnę už visus kitus valdininkus algą. Jis galėjo dar gauti neskelbiamų atlyginimų už gerus norus surusinti ir supravoslavinti. Įmanytų — visus suėstų, bet doras žemaitis taip pigiai nesiduos, o nedorųjų negaila.

1893 metais buvo įsteigta „Nepasiturintiems Palangos gimnazijos moksleiviams šelpti Draugija", kuri 1913 metais turėjo 49 narius, įplaukų 324,31 rublių, o išlaidų 400,45 r. Pirmam sausiui 1914 m. kasoje buvo 687,3 r. pinigais ir 88 vadoveliai, kuriais naudojosi 10 nepasiturinčių mokinių. Pinigų dalis (507,51 r.) buvo atsargos kapitalas; jis gulėjo taupomojoj kasoj prie vietinės pašto ir telegrafo įstaigos (knygutės N 755). Pirmą pusmetį 1913 m. pašalpos atsilyginti už mokslą gavo 14 žmonių, kurių tarpe 6 pravoslavai. Nepatenkintų liko 8 prašymai. Įplaukos susidėdavo iš narių mokesčių, rinkliavų, per spektaklius ir aukų vizitų vietoje.

Palangiškiai atsimena garsų savo šiurkštumu įvykį, kada, 1896 metais imta atvirai persekioti mokykloje lotiniška malda, kurios vieton piršta rusiškoji. Mintaujėčiai buvo kiek anksčiau atsisakę melstis rusiškai ir todel jiems liko uždrausta lankyti gimnazija. Tokių atostogų pavarytas bene 7-tos klasės Palangos

klebono brolis P. Šniūkštukas (dabar karo teismo pirmininkas P. Šniūkšta) pasiūlė vietos kapelionui J. Juškevičiui paremti lietuvių katalikiškąjį judėjimą. Ir palangiškiai moksleiviai nuėjo mintaujėčių keliu, todel juos visus pavarė iš progimnazijos. Tą pačią dieną 8 val. vakaro vaikai buvo policijos išvaryti iš būtų; mat, pašalinus iš mokyklos, vaikinai nustojo teisės miestely gyventi, o pasą gal reta kas turėjo. Šaltas žiemos vakaras, pūga, ūžia telegrafo vielos, veidą bado vėjas sušalusiais kristalais. Nei šilto apdaro, nei šilto apavo, nei pėsčiai kelionei pritaikintų rūbų... Išėjo gerokais būreliais, kiekvienas po bakį degtukų nusipirkęs: buvo tada skelbiama apie siaučiančias vilkų gaujas, o vaikai, prisiklausę savo senelių pasakų, būk nuo vilkų geriausiai su degtukais apsiginama. It vėžiai prieš perkūniją! Bet žemaičiai, įpratę raiti jojami, greit metėsi kruvinai skriaudžiamus vaikus globoti: kas pirštines primetė, kas pavalgydino, kas pernakvino, pavėžėjo, o kiti ir tyčiomis vežė iki pat vietos nepažįstamus vaikus. [1])

Toks visų pakeliais subruzdimas ir ūmai iškilusi vienybė saviesiems padėti dar kartą maskoliams įrodė, jog tuo keliu eidamas šioje padangėje toli nebūsi. Ir vaikai, kaip vienas, ir tėvai, ir visai pašaliniai asmens — visi ėmėsi petis petin trauktis, kad iš tokios sienos nė vienas nebūtų prasikišęs — ir nepasidavė. Po kiek laiko buvo išsiuntinėti pakvietimai sugrįžti mokslui tęsti.

Buvo anais laikais Palangos krašte liaudies mokyklų, bet pačiam mieste tik viena berniukams, gerai sutvarkyta, kuri tilpo ruimingame kun. Viksvos name Roužės gatvėje, ir viena mergaitėms tame pačiame name. Našlaičiai turėjo Palangoje prieglaudą. Už upės Šventosios, Budingėj, buvo kita pradžios mokykla.

Karas sustabdė mokyklų veikimą, todel krašte radosi daugelis paūgėjusių beraščių jaunuolių. Mokymo priemonių, net baldų neliko. Bene daugiausiai pasiėmė paskutinieji okupantai, kuriems teko be vilties pasitraukti. Naujitelaitį, dar ne visai iš dėžių iškrautą fizikos kabinetą į ratus suvertę ištriuškino į Liepoją. Vokiečiai jo neėmė, tik perkėlė iš gimnazijos fizikos kabineto į vaistininko namus savojo Max Kohl'io dar nevartotas eksporto prekes, norėdami jas visai apsaugoti nuo karo pavojaus. Mokyklų knygos (jų gimnazijoj buvo daug, ypač fundamentiniame knygyne), spintos išvaikščiojo po apylinkę. Gimnazijoje rusai buvo palikę sargą Ruikį, Darbėniškį žemaitį, mokyklos turtui saugoti, nes 3 rugsėjo 1914 m. išvažiuodami buvo pasiėmę tik einamąją piniginę apyskaitą, nors laiko turtui išvežti buvo pakankamai: vokiečiai Palangą užėmė bene kovo mėnesio gale 1915 metų. Tas pats sargas skambina ir dabartinei lietuvių progimnazijai: džiaugiasi galįs senai įprastą amatą varyti.

Kada lietuviai sumanė savo gimnaziją įkurti, tai namų savininkas nenorėjo pildyti savo pasižadėjimo, duoto rusų valdžiai

---

[1]) Šis įvykis gana plačiai aprašytas tų laikų „Tėvynės Sarge".

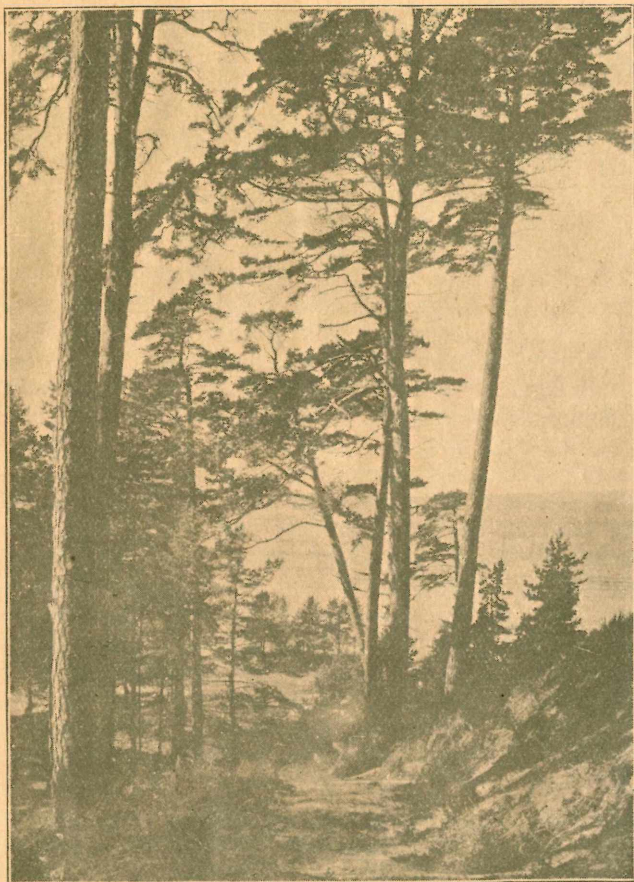
gimnaziją steigiant: tuo pasižadėjimu jis atėmė nuo savęs teisę reikalauti atgal namo, kol ten bus mokykla; bet gimnazijos aikštė (šiaurės vakarų kampas Mickevičiaus ir Daukanto gatvių kryžkely) ir dabar tebėra svetimose rankose; tik aikštės tvora ir vartai paliko iš gimnazijos laikų.

Palangos vidurinėje mokykloje 1922—23 metais buvo abiejose klasėse iš viso 40 mokinių, kurių tarpe apie $^2/_3$ mergaičių ir $^1/_3$ berniukų. Nuo rudens turėjo būti trečioji klasė; pavasarį laikė kvotimus 25, o įstojo 16 asmenų. Tokis mažas mokinių skaičius nerodo žemaičių nenoro vaikus mokinti, kadangi įsisteigė daug naujų gimnazijos tipo mokyklų. Pirmiau artimiausia nuo Palangos gimnazija buvo Liepojoje (73,7 km.), Šiauliuose gal dukart toliau, todel Palangoje mokslus ėjo jaunuomenė daugiausiai iš Telšių ir Raseinių apskričių, neturėjusių net progimnazijos. Tik prieš patį karą įsisteigė Tauragėj 4 kl. progimnazija. Dabar gi artimiausia progimnazija yra Kretingoje, vadinasi, už 12 kilometrų; artimiausia gimnazija Plungėje už 49 km., Telšiuose už 75 km., Rietave, Veviržėnuose, Skuode, Ilakiuose, Sedoje, Mažeikiuose. Tiek dabar yra šios rūšies mokyklų tik buvusioje Telšių apskrityje. Raseinių apskrities jau neminėsime. Palangoje dabar besimokina tik miestelio ir valsčiaus gyventojų vaikai; gal kuris iš Darbėniškių užklysta. Negu koks savotiškas mokyklos tipas, sakysim, mokytojų siminarija supaturotų patraukti Palangon iš tolimesnės apylinkės jaunimą. Visur stoka būtų, o apdainuotam „Palangos miestely“ pilna tuščių namų, aikščių, gražus pušynas, (43 pav.) pajūrys. Reikėtų parinkti žmonės ir nepasigailėti lėšų tokiai mokyklai. Tada Palanga vėl galėtų pasidaryti žymiu centru, kaip pirmiau, o vietos gyventojams ne žvejams būtų paspirtis.

Kada Palangos kraštas buvo prijungtas prie Lietuvos, įsisteigė liaudies mokyklos tankiau ir patogesnėse vietose, negu prieš karą. Jaučiasi net pačių žmonių numatomų trūkumų, bet darbas žengia pirmyn, darbininkai tobulėja, aplinkybės blaivosi. Čia reikėtų mesti akį į pradžios mokyklas, kad nebūtų pamirštos šio krašto ypatybės: savotiški gyventojai, savotiškas jų verslas kaimuose ir miestely.

Prieškarinė Palangos gimnazija padarė daug įtakos vietos gyventojuose. Ir neturtingiausių tėvų sūnūs turėjo progos baigti keturias klases, po kurių kelias gyveniman platesnis: kunigų seminarija, vaistinė, valdininko amatas, tolimesnis mokslas gabesniems ir skurdo nebijantiems. Kiekviena trumputė Palangos gatvelė turi po keletą, per gimnaziją duoną valgančių. Vienas žvejys gyveno bene su ketvertu vaikų grytelėje iš dviejų būdelių maudytis, apvožtų senu savo laivu; jis nėįsteigė nusipirkti sveikesnio laivo, o sūnus — žiūrėk — išėjo progimnaziją, baigė aukštus mokslus ir dirba Lietuvoje. Tokių atsitikimų nemaža. Buvo gimnazistų, vaikščiojusių kasdien po 5 — 6 km. iš kaimo mokytis, o paskui tapusių gerbiamais žmonėmis. Surusėjimo pavyzdžių neteko užeiti. Ir bendrai imant, Palangos krašto

gyventojai nėra linkę ištautėti ir kitų ištautinti. Jei kurie ir moka svetimomis kalbomis razginėti, tai tik dideliu reikalu. Užklausti vis delto pagalvoja, tarsi nuduodami nesuprantančius. O svetimos įtakos būta iš visur: rusinta, lenkinta, vokietinta, latvinta. Vieni „žmudiakais" pravardžiuodavo, kiti „chamais", kiti leišiais. Reikėjo gi ir būdelio, kad išlaikytum „ponu" nepasidaręs.

43 pav. Netolimais nuo Birutės kalno.

Pradžios mokyklos mažą auklėtinių % duodavo progimnazijai. Mat, pradžios mokyklas lankė daugiausiai nepasiturinčių tėvų vaikai, kuriems progimnazijos slenkstis neperžengiamas: ten už vieną tik mokslą reikėdavo atiduoti po 26 rublius į pusmetį ir 50 kap. už pirtį, o smulkiam ūkininkui 53 rubliai metams išdėti ant stalo nelengva.

Negalima daryti išvados, būk pradžios mokykloje įgytos žinios nepalikdavo pėdsakų. Per trejetą—ketvertą metų vaikas pakankamai išmokdavo maskoliškai kalbėti, prisigaudydavo mechaninių žinių geografijoje, zoologijoje iš piešinių, „iškaldavo“ daugybę eilių, straipsnelių, pramokdavo aritmetikos, tikybos. Dauguma žemaitukų, kurie nustojo toliau mokytis, veikiai pamesdavo šias neįsikerėjusias žinias: vaikas ateidavo mokyklon, žinodamas rusiškus nesuprantamus keiksmus, o mokytojas lietuviškai nei vompt. Griebtasi mimikos, nebylių kalbos. Abi pusės nerdavosi iš kailio, o vaikai, jų tėvai žiūrėjo į mokyklą kaipo į kankinimą, turintį tikslą sumažinti didesnį kankinimą kariuomenėje, kurioje vis delto lietuviams labai sekdavosi. Naturalus vaikų žingeidumas nebūdavo mokyklos patenkintas, todel ji buvo geru įnagiu kantrybei, darbštumui, paklusnumui seikėti ir vis delto sukeldavo griežtos neapykantos prieš rusų valdžią. Bendrai sakant, mokyklos mūsų krašte buvo priemonė rusinti. Mergaičių sodžius neleisdavo į mokyklą: joms nei kariuomenėj tarnauti, nei „desetninkais“ būti.

Už Šventosios upės, jau tikrajame Kurše, liaudies mokyklos kitaip atrodė. Ten latviai galėjo būti mokytojais, kuriuos versdavo ne rusinti, bet vokietinti latviukus. Mokyklą globodavo ar baronas vokietys ar jo išrinktas pastorius. Reikalui esant vaikai galėjo latviškai su mokytoju kalbėtis ir persisunkdavo žiniomis giliau. Latvių mokytojas dažniausiai tos pačios tikybos ir net tautos.

Jau po 1905 metų revoliucijos rusai aiškiai pastebėjo savo kušlios politikos vaisius, o Kuršo vokiečiai skaudžiai patyrė jų pačių daryto spaudimo pasekmes. Taip vieni, taip kiti atlyžo savo nusistatymuose, o rusinimas labiau iškilo aikštėn.

Atskirų asmenų, pasidarbavusių tikro švietimo srity, nesurasta Palangos krašte. Tik vėlyvesniu laiku Palangoje susidarė lietuvių tautinio judėjimo centras, kada čia nuo 1897 metų apsigyveno Dr. Vaineikis, ištremtas iš Lietuvos ribų kaipo įtartas už lietuviškų raštų platinimą. Įdomu, jog prieš kratą jis buvo žandaro perspėtas ir turėjo pakankamai laiko pėdsakams slėpti, bet už pamušalo likta Kudirkos laiško, kuriame skelbta apie raštų leidimą. Dar prieš tai 1895 metais rasta Kuršėnuose pas kontrabandininką Rupkų žinių apie g. Vaineikį. Pagyvenęs metus Palangoje ištremtasis padavė carui prašymą, kurio rezultate buvo sutrumpintas ištrėmimo laikas vienais metais, tik neleista lankyti sostapiliai. 1896 m. g. Vaineikis laikė valstybinius kvotimus Kazanės universitete ir grįžo Palangon praktikauti. Nuo 1898 m. vieša policijos priežiūra tapo nuimta, o paliko slapta. Papirkti muitininkai leisdavę, o kartais net patys parveždavę lietuviškas knygas. Važinėjimo per sieną priežastis buvo nurodoma kaipo ligonių lankymas. 1899 m. suruoštas Palangoje pirmas visoje Lietuvoje spektaklis, kuriame vaidinta „Amerika pirtyje“. Kaltės diduma kritusi g. Vaineikiui. Gegužės mėnesį 1900 m. jis liko

suimtas, sedėjo Liepojoj, Mintaujoj, o balandžio mėnesį 1902 m. buvo gabenamas Sibiran Irkutsko, vėliau Jakutsko miestan apskrities gydytojo vietai užimti. 1904 m. daktaro sužinota iš „Виленскій Вѣстникъ“ apie spaudos leidimą ir grįžta Tėvynėn.

Įdomu, kad 1896 metais g. Vaineikis buvo pavarytas iš Maskvos universiteto „за польскую агитацію“.

Kretingos vienuolyno įtakos pačiuose žmonėse nesimato. Išsprūsta pas kai-kuriuos žodžiai apie vienuolių kvestavimą rudenį ar prieš atlaidus, o įspūdžių dvasios reikalams papasakoti neįstengia. Vienuolyno įtakos pėdsakoms rasti tektų daug ir plačiai darbuotis, ypač parapijos ir bažnyčios chronikoje. Ir čia žmonėse nerasta atsiminimų, kurie suktųsi apie pavienius asmenis.

Lietuvių gyvenimas Klaipėdos krašte susidėjo kitaip. Liaudies mokyklų tenai tirščiau, jos įtaisytos geriau, mokinimasis priverstinas, ir žmonės su tuo apsipratę, gerų mokytojų nestinga. Vokietinimas pradėta dar tais laikais, kuomet tautinė idėja lietuvių tarpe buvo mažai žymi. Iš kitos pusės, ištautinimo darbas varyta gudriai, todel daugelis gal nejučiomis persisunkė vokiečių kalba, paviršutiniais papročiais. Keletą metų mokykloje prabuvęs žemaitukas drovėdavosi kalbėti su tėvais žemaitiškai. Teko matyti, kaip ūsotas sūnus, atsakęs motinai lietuviškai, nedrąsiai apsidairė, matomai, įsitikinti ar nėra aplink vokiečio. Traukiniuose uolesnieji Vokietijos šalininkai keldavo seniau protestus prieš lietuvių kalbą. Dabar to, žinoma, neužgirsi, bet įleistas raugas dar jausis kurį laiką. Tikruosius Klaipėdos krašto lietuvius, ypač moteris, nesunku atskirti iš apdaro. Jie ir krautuvėse lietuviškai užkalbina, bet susilaukia vokiško atsakymo, rodančio vokietukų nenorą lietuvybei palaikyti. Vis delto prieš karą griežtesnių susirėmimų vengta, o daryta viskas švelniai, nurodant, jog kas vokiška, tas madna. Panašiai elgiasi minkštaplaukių trušių augintojas; jis švelniai glosto gyvulį ir nežymiai išpeša prinokusį plauką: ir graužliui malonu ir žmogui tenka vilnos šiltoms pirštinaitėms susimegsti. Rusintojas kitaip darė: jis nelyginant stačiai į kuprą kumščiu gunks. Aišku, jog taip pasveikintas ieškosi progos jam ar kitam panašiam su palūkanomis grąžinti.

Palanga.

Palangos įsikurimo metų istorija, rodosi, nežino. J. Basanavičiaus rasta literaturoje[1]) nurodymas į dokumentą apie Palangą, rašytą 1258 metais. Velyvesnėje kronikoje užrašyta Keistučio viešėjimas Palangoje bajoro Vidmanto namuose tikslu gauti jo dailią dukterį Birutę. Ši, būdama deivės Praurimės vaidelutė, atsisakė tekėti už savo valdovo, kuris vis delto išvogė mergaitę prieš jos norą, nusivežė Naujųjų Trakų pilin ir vedė 1343 metais.

„Vadovėlyje po Palangą" minima 1161 metai, kuriais danų karaliaus Voldemaro I išlipta su kariomene Palangoje. Bet tik istorikai gali turėti tikriausią nuomonę apie vieną ar kitą istorišką įvykį, todel imsime kalbėti apie tai, kas galima vietoje pamatyti ar iš padavimų tiekti.

Palanga, be abejo, didesnę reikšmę turėjo, būdama uostu, bet šį nuveikė Nemuno žiotyse Klaipėda ir Ryga (Ringa), į kurią galėjo prieiti visi senovėje vartoti laivai Dauguvos vaga. Tur būt, didelio pasiryžimo būta iš Palangos pajūrio uostui padaryti, nes pakraščio forma ir Roužės žiotys tam visai nepataikauja. Reikėjo priversti jūron kulių sieną: akmenų iš Skandinavijos pakankamai buvo prišliaužę. Ir dabar Kretingoje paliko jų pilni laukai, nors ten iš mažesniųjų stato tvoras. Dabar patogus Klaipėdos uostas lengvai atims lietuviams norą daryti sau konkurenciją Šventosios žiotyse ir Palangoje. Daug, daug, jei čia stosis valyvos žvejams prieplaukėlės, taip reikalingos mūsų šalies žvejybai. Bet apsčiai darbo reikia skystajam elementui suvaldyti, todel kas paskubo brangokai nusipirkti smėlyno sklypus prie Šventosios, turės vietą savo amžiui kitokiems tikslams suvartoti.

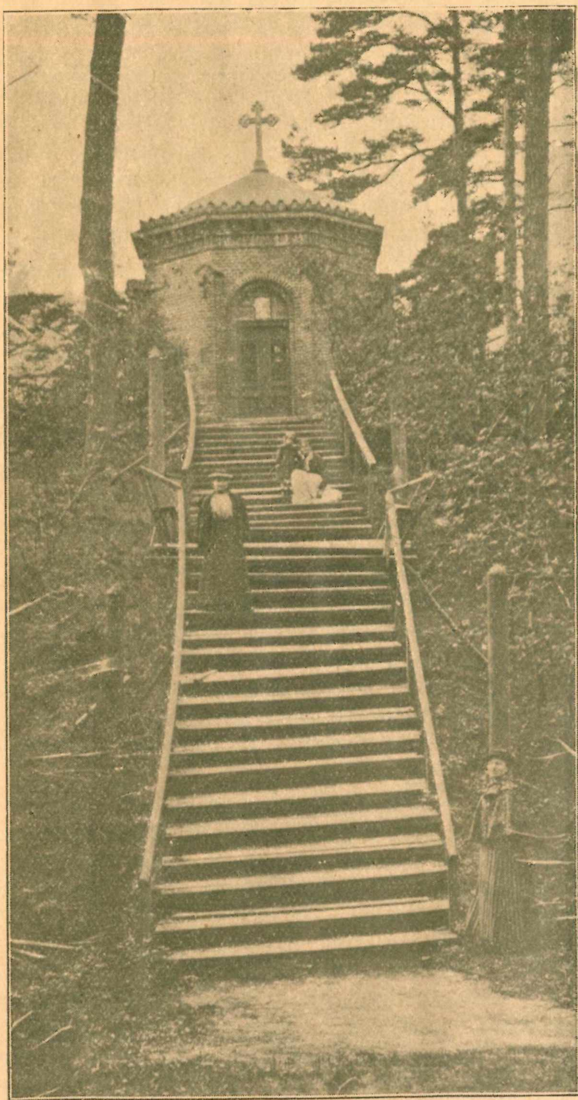
Visų žymiausia Palangos vieta yra Birutės[2]) Kalnas, aukšta, gal iš dalies supilta vėputė, nuo senų laikų apaugusi didelėmis pušimis. Šitas kalnelis nuo marių staigiausis, o nuo sausumos iš lengvo keliasi. Užlipti padaryta platus suktas takas, kuriame vietomis yra laiptų. Viršunėje platoka lygi aikštelė, talpinanti aštuoniakampę mūrytą koplyčią, ir žvyrium nubertą plotą aplink, kuriame yra pušų ir suolų. Koplyčia pradėta statyti 1866 metais vietoje senos medinės, kurią buvo sugadinusi audra, einant inventoriaus užrašų žodžiais, skambančiais taip: „Koplicze ta stojos par proces ir rupesnius kunega Konstantina Staponavičiaus Palongos klebona, kuris isz tu rupesniu nutrotije svejkatą ir par-

---

[1]) Bilenstein, Die Grenzen des lettischen Volksstammes. S. Peterburg 1892. p. 247.

[2]) Palangos žemaičiai aiškiai taria šį vardą Biruta, kilm. Birutas, daud. Bruitai. Rytų lietuviams tinka Birutė.

sikiele ing viecznastę amžiną metuse 1870. mienesie Giegužies 8 dieno. — Todiel prasza kožna viena, aplankanti ton wietą, idant szirdingai atsiduksietu prie Dieva, tardami amžina atilsi dowenok jam Wieszpatie. —

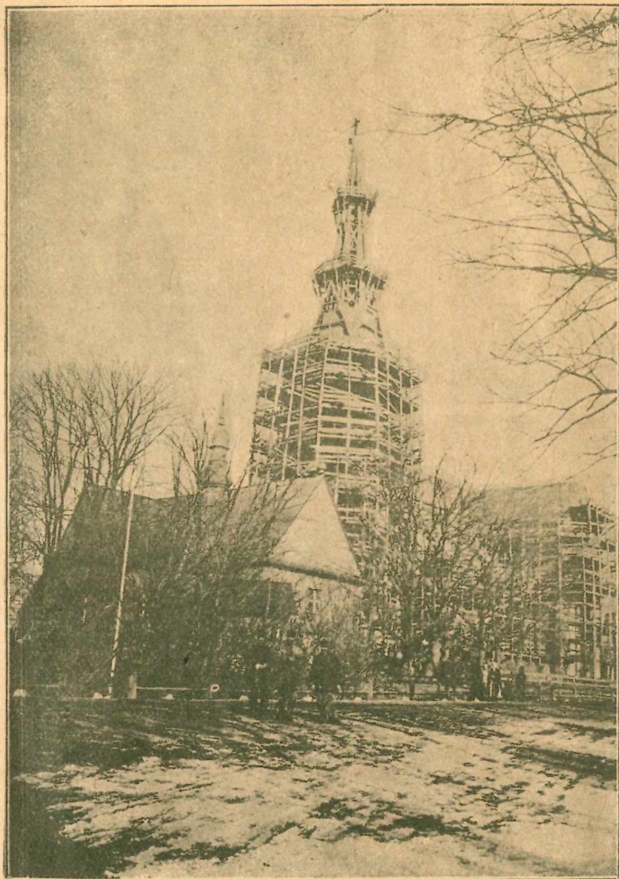

44 pav. Birutės kalno kopličia.

Apraszymas jos ilgesnis ira ant antros puses tobliczos iszrožitas."

Prieš tą koplyčią būta kitos, statytos daug anksčiau, Ji inventoriaus knygoje (bene nuo 1709 metų) lenkiškai aprašyta taip: Capella Birutta nad morzem.

Koplyčia sena, jūros audrų sugadinta. Klota raudonomis stoginėmis, o bonė apmušta skarda. 5 langai, jūros audrų išmušti.

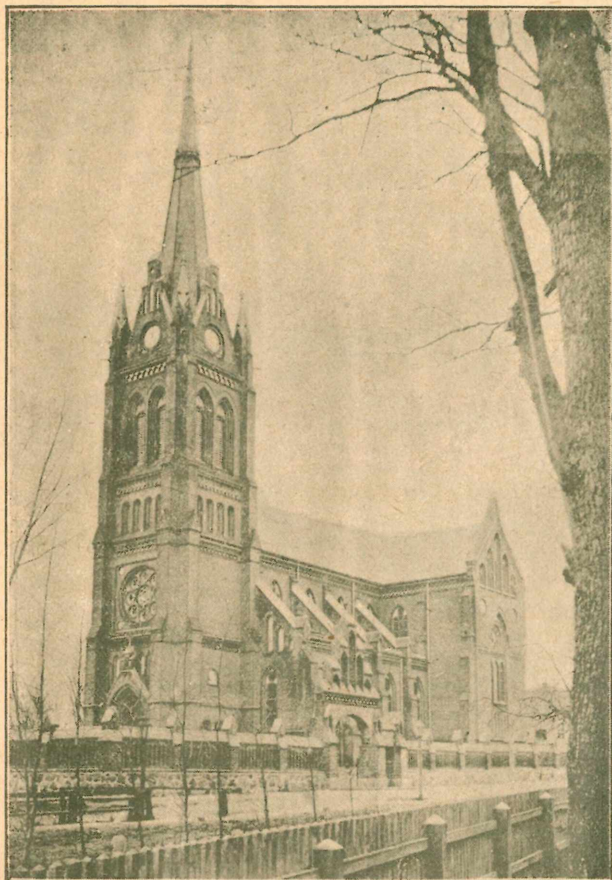
45 pav. Naujoji Palangos bažnyčia statyboje.

Dūrys rakinamos. Altoriuje šv. Jurgio paveikslas. Kitas mažesnis šv. Jurgio paveikslas prie sienos. Trečias paveikslėlis šv. Elenos. Dievomūka primušta į sieną be kryžiaus. Yra viduje giedoriams choreliai. Ant kalno prie koplyčios senas kryžius svyruoja audroje; prie jo Dievo mūkos paveikslas.

Antra lentos pusė išrašyta lenkiškai, o rašto turinys toks:

Koplyčia baigta statyti kun. Konstantino Steponavićiaus laiku 1869 m. Spalio mėnesio prūsų architektoriaus Karolio Ma-

jero. Statyti ji buvo pradėtä diecezijos leidimu 1866 m., ir būtų buvusi tada pabaigta, bet neišmanėliai pranešė rūsų valdžiai, buk ją statę politiniu tikslu, o ji esanti nereikalinga. Valdžia manė ją nugriauti, bet Rusijos vidaus reikalų ministeris 1869 m. Rugpjūčio mėn. 4 d. leido koplyčią baigti. Koplyčios imtasi atstatyti todel, kad žemaičiai nuo amžinos ugnies laikų buvo

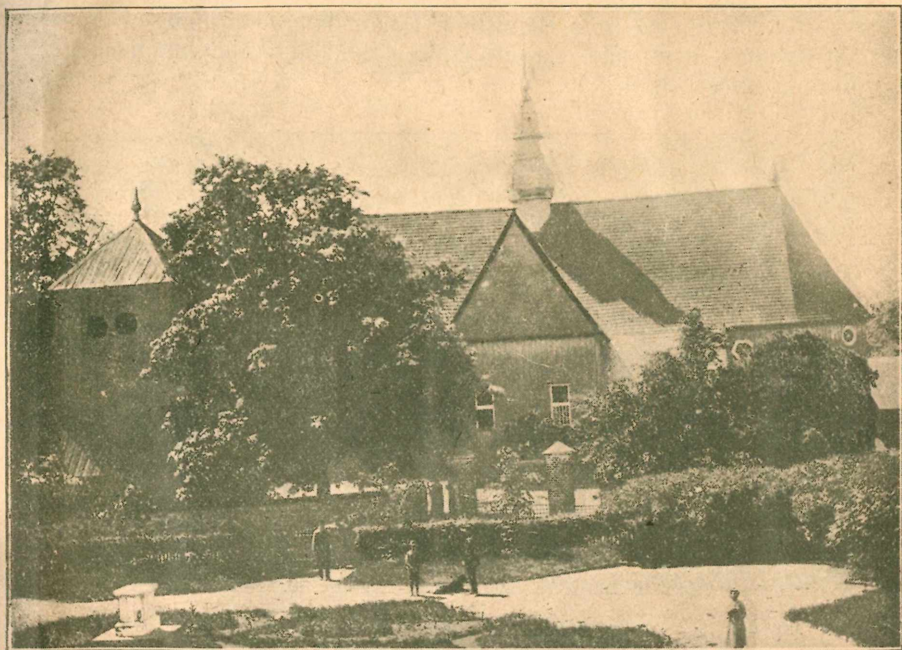
46 pav. Nanjoji Palangos bažnyčia

įpratę labai gerbti šią žinyčios vietą. Kada Žemaičiuose tapo įvesta krikščionija, už paties miesto atsistojo parapijos bažnyčia XVI-to amžiaus pradžioje, gal toje vietoje, kur stovėjo paskutinė medinė bažnyčia, nutolusi nuo buvusios žinyčios už 600 sieksnių. Krikščionių kunigai, bijodami, kad żemaičiai neatkristų į savo numylėtus dievus, pästatė ant Birutės kalno švento Jurgio bažnyčią, kuriai pranykus toje vietoje pastatyta maža koplytėlė iš lentų.

Šitos koplytėlės vietoje pastatyta dabartinė murinė (44 pav.). Ji buvo pataisyta 189... metais slaptai nakties laiku. Policeimeisteris kaltininkų nerado.

Senovėje Darbėnai buvo Palangos Filija, o Laukžemė tik Palangos koplyčia.

Šiauriniame kalno šone įkastas Lourdes'o urvas 1898 metais.

47 pav. Senoji Palangos bažnyčia.

Tais pačiais metais buvo pašvęstas naujosios bažnyčios pamatas per šv. Roką 16 rugpiūčio, o su pamaldomis įeita 1907 metais (45 pav.) ir dabar tebeklebonaujančiam kun. J. Šniukštai.

Visa statyba atsiėjo 90.000 aukso rublių. Palangos ir apylinkės dvarų savininkas gr. F. Tiškevičius paaukavo 30.000 aukso rublių pinigais ir medžiagą.

Karo metu į bažnyčią pataikė iš vokiečių laivyno 4 šoviniai: ištrenkė spalvotus langus su paveikslais prie didžiojo altoriaus ir t. t. Dabar žaizdos jau ištaisyios, bet paveikslai languose daug menkesni

Bažnyčia daili, prideramai plytų tvora apjuosta, todėl masina praeivio akį skaisčiu linksmumu, kviesdama jį ilgiau pasigėrėti (46 pav.). Gražus ir vidus, krinia į akis du balsganu šalutiniu altoriu iš marmuro; tos pačios medžiagos ir sakykla. Didysis alto-

rius paimtas iš senosios bažnyčios, matomai, laikinai, nors jis tiek dailus, kad vertėtų palikti naujoje vietoje.

Senoji bažnyčia (47 pav.) buvo kryžiauna, altoriaus galas žiūrėjo į Valančiaus gatvę; ji stovėjo truputį į pietus nuo dabartinės, kurion įėję, senąją nugriovė, o iš sienojų padirbo elgetyną dviem aukštais. Ji, ar kita prieš ją, buvo statyta 1768 metais klebonaujant kunigui Vilčiauskui, o pašvęsta 1767 m. birželio mėn. 19 dieną vardu šv. Jono Baptisto ir Roko, dangun priimtų. Šventoriuje stovėjo medinė varpinyčia, o joje kabojo suharmonizuoti švelnių tonų varpai.

48 pav. Salantų kapai – Gargždelė.

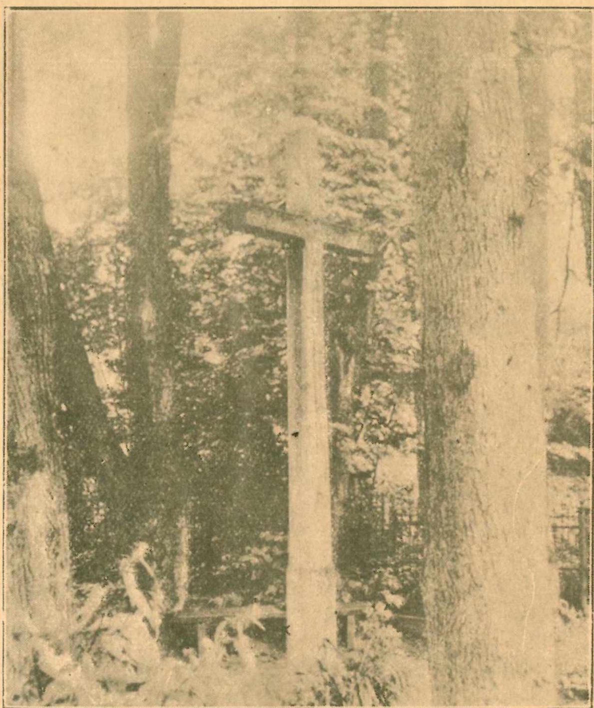
Rusai buvo ketinę mūrytos bažnyčios vietoje cerkvę pastatyti, bet jiems tai nepavyko

Inventoriaus knygoje parašyta, jog bažnyčia vardu Beatissimae Virginis Mariae Maioris buvo pastatyta 1554 metais karalienės Onos Jagelienės laikais. Bažnyčia žiūri į rytus, turi stogo vidury vieną bokštą su dideliu geležiniu kryžiumi. Stogas dengtas „tarcicami“, kuriomis apmušta ir visa bažnyčia. Yra babinčius, dvejos durys: vienos didelės, o kitos veda iš zakristijos klebonijon. Langai 8, o ant choro keturi. Vienas nuo miestelio sveikas, o du nuo jūros pagadinti nesenai buvusios vėtros. Seni žmonės tvirtina jog ši bažnyčia esanti pašvęsta, bet keno ir kada — nežinia; nes laike pavojaus nuo priešo švedo daug bažnytinių dokumentų žlugo. Atlaidai šv. Trejybės šventėje del įsteigimo Šventojo Ražančiaus Arkibrolijos. Dukart į metus atlaidai su procesija į koplyčią marių krašte, vietoje, vadinamoje Birutta: šv. Jurgio kankinio ir šv. Kazimiero dienoje.

Mirusiųjų knygos yra nuo 1733 metų; lig 1828 metų jos rašytos lotiniškai, nuo 1828 lig 1848 m. lenkiškai, o vėliau iki

1921 m. rusiškai. Priešvestuvinių tyridėjimų knygos užsiliko nuo 1828 m lig 1868 m.; jos rašytos lenkiškai, nuo 1868 lig 1871 m. lotiniškai, o toliau lig 1921 m. rusiškai. Vedusiųjų knygos užsiliko nuo 1636 m. Jos rašytos lotiniškai lig 1828 m., vėliau lig 1848 m. lenkiškai, o lig 1921 m. rusiškai. Metrikų archivas ir krikštytųjų knygos užsiliko nuo 1665 iki 1724 metų.

Kapinėse stovi sena, aplūžusi, be kryžiaus medinė aštuoniakampė koplyčia, panaši į tas, kurių daug randame Gargždelėje Salantų kapuose (48 pav.). Tipingų Žemaitijoje kryžių čia nesimato. Jau geresnis stovi Klaipėdos miesto kapuose. (49 pav.)

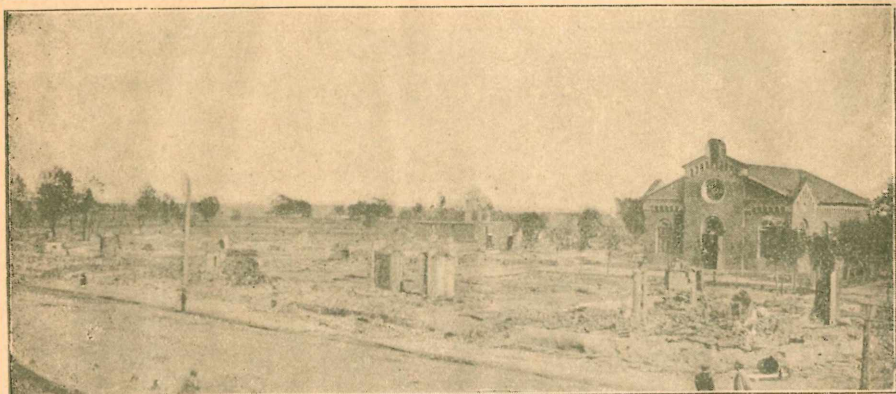

49 pav. Zemaitiškas kryžius Klaipėdos miesto kapuose.

Evangelikų bažnyčios Palangoje nėra; pamaldas jie paprastai atlikdavo privačiuose butuose. Žydai turi gražią mūrinę raudoną sinagogą (50 pav.), kurią matome po 1905 m. gaisro.

Savotišką įspūdį daro jūron iškištas ilgas laužtu galu tiltas (51.52 pav.), kurio tikslas buvo padėti išvežti javus ir plytas, o parvežti kitokias prekes. Pirmojo tilto galas buvo ten, kur matosi nupiautų stulpų kelmai, dabar jau beveik sausumoje. Čia ir buvo užlaužtas į šiaurę tiltas, kad laivai galėtų pasislėpti nuo audrų už šio linkio. Antras galas siekė pirmąją nuo jūros vilą,

kur buvo įtaisyta daržinė — sandelis prekėms krauti. Šį uostelį bangos netrukus užpylė smėliu, daugiausiai gal del to, kad tarp stulpų buvo priversta akmenų. Reikėjo tiltas pailginti, o galas toliau užlaužti, kaip dabar yra. Ir čionai bangos prinešė smėlio, pasidarė seklumas: net dugnas iškilo žuvėdroms sustoti. Dabar ten vėl gilu, nes akmenis ištraukė bažnyčiai statyti. Bangos šiandien eina kiaurai ir laivui nėra kame nuo audrų pasislėpti. Tiesą kalbant, ir pirmiau tiltas neduodavo nuo audros paunksnės, kurios laivas ieškodavo Klaipėdoje. Šis uostelis baigta statyti 1890 m., o jau nuo 1892 m. tiltas liko tik praeiviams pasisma-

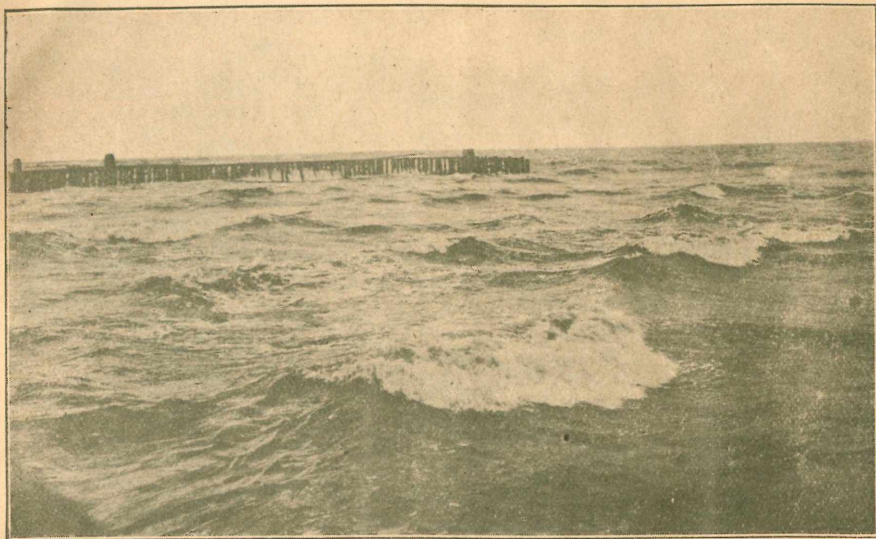
50 pav. Gaisro 1905 metais sunaikinta Palangos dalis.

ginti. Uosto savininko matomai, turėta daug fantazijos ir mažai pasitikėjimo specialištų nurodymais, todel jo tokis prakilnus ir šiam Žemaičių užkampiui naudingas sumanymas įvykdytas gavo po dviejų metų žlugti. Jo vienintelis garlaivis važinėjo tik į Liepoją; pradžioje darydavo po du reisu į savaitę, o paskui po vieną; paveždavo krovinių lig 12 vagonų, įgytas buvo pusėje balandžio 1889 metais. Zmonių pasakojama, būk laivo savininkas, negalėdamas numatyto tikslo pasiekti, nesganduodamas del dar prieš tiltą statant sukeltų kalbų, o norėdamas parodyti savo valią, laivą uždaręs, paskandinęs ir išmetęs raktus jūron. Bet tai netiesa: prie tilto nuskendo danų būrinis laivas, kurio krėpštai (griaučiai) dar tebekyšavo iš smėlio apie 1898 metus jau sausumoje.

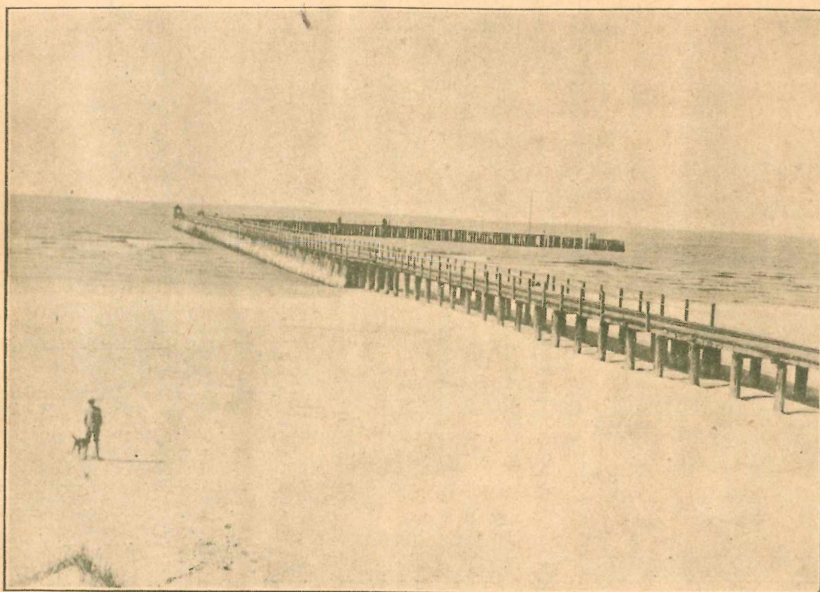
Kada tilto galas nuo miestelio pasislėpė smėlyje tai apneštąją dalį nuardė, stulpus nupiovė, o tokiam „naujam“ gale pastatė palapinę, kurioje vasaros metu imdavo rinkliavą iš sezoninio bilieto neturėjusių tilto lankytoju. (53 pav.).

Kiek anksčiau krisdavo į akis aukšti smėlio pylimai, einanti nuo Daukanto gatvės dviem lygiagretėm eilėm jūros linkui. Viena eilė tarp Mickevičiaus gatvės ir Tiškevičiaus bulvaro, o kita greta Mickevičiaus gatvės ir sodybų Prušako, Okuličiaus, pro apu-

šynojėlį, kūr vila Mohort, ir susieina už Birutės alėjos, kur Lietuvos Ūkio Banko vilos Anapilis vartai į jūrą. Tarp šitų dviejų lygiagrečių pylimų iš seno pastatytos vilos Baltoji, Romeo, Julija,

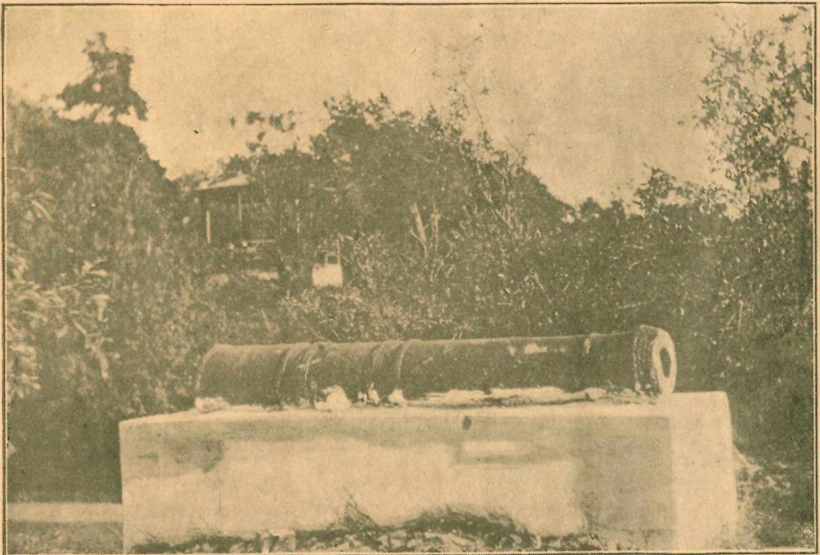

51 pav. Jūra varo savo bangas pro atpalaidotą nuo akmenų patiltę.

52 pav. Tiltas į jūrą.

53 pav. Tilto galo pavėsis svečiams.

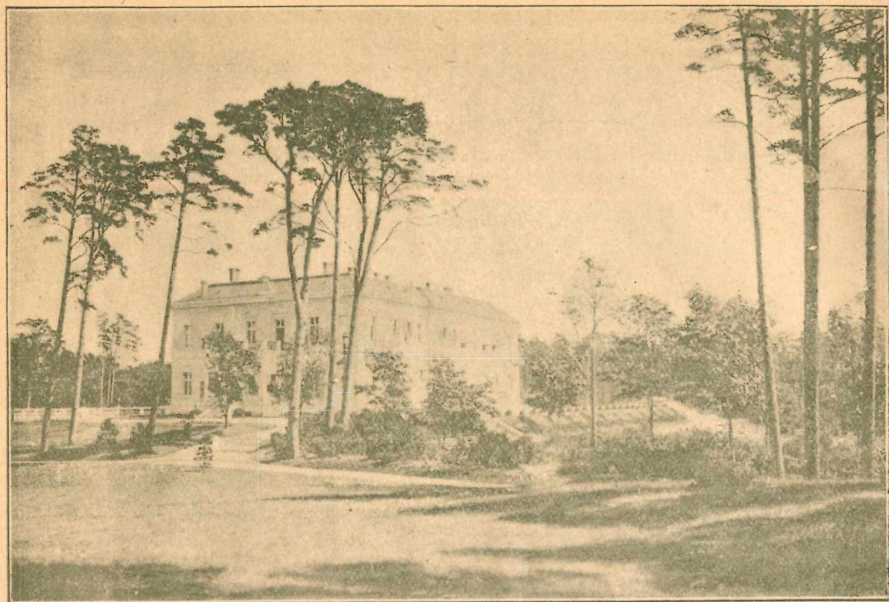
54 pav. Iškastoji kanuolė.

Anapilis. Dabar pylimas nukastas tarp Daukanto gatvės ir vilos Dievaitis, ties Prušako sodyba ir nuo vilos Mohort per Birutės alėją; pylimą randi šitoje pusėje tik tarp Okuličiaus ir Mohorto sodybų. Visų aukščiausias pylimas tebėra nuo Dievaičio ir už Birutės alejos. Kitas ilgas tiesus pylimas eina nuo Tiškevičiaus bulvaro iki senųjų žydų kapų beveik lygiagreta su Daukanto

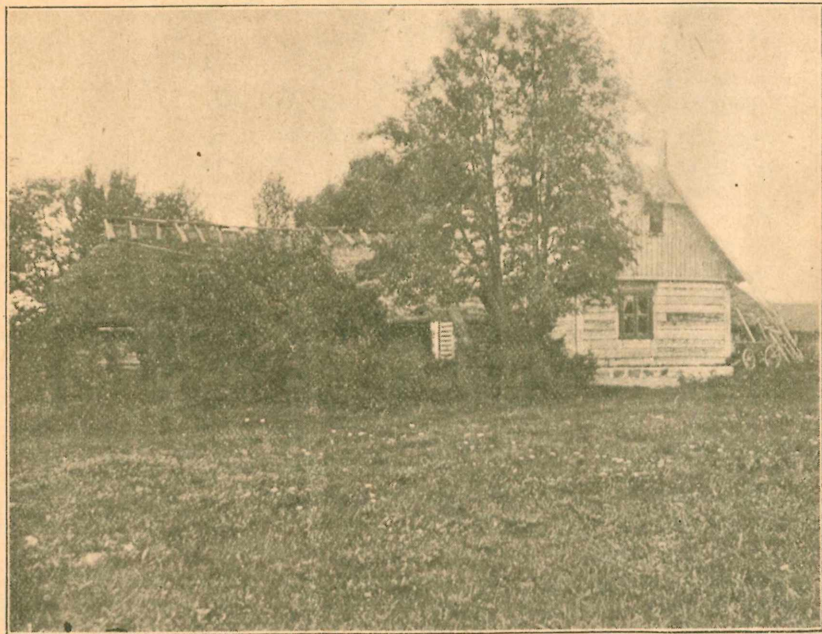

55 pav. Vienas Seniausių Palangos žvejų—Jonas Aris.

gatve. nutolęs nuo jos per kelioliką metrų. Kasdami šį pylimą prieš Mickevičiaus gatvę, buvo radę dvi kanuoles (54 pav.) kurios dabar, rodos, Karo Muziejuje. Tur būti, Palangos atėjūnai ir perejūnai yra sudarę gandus, būk šitie pylimai ir iškastos kanuolės yra švedų tvirtovės liekanos. Gi vietos seniai, sakysim žvejys Aris (55 pav.) pasakoja kitaip. Pylimus sudariusios Erliaus daržo tvoros, kurias iš visų pusių apipustė smėliu. Panašių pylimų randame Šventosios žiotyse, kur iš smėlio kyšo vietomis mietų viršūnės. Palangos „pylime" rastos kanuolės buvusios rusų atgabentos Bimbalo meto sukilėliams malšinti. Kad yra taip, rodo, gal ir stropumas, su kuriuo vietinis dvarininkas stengėsi bene

56 pav. Palangos dvaro rūmai. (F Tiškevičiaus

57 pav. Seniau su laužtu galu, dabar su atkragiu.

1922 metais nejučiomis gabenti šias kanuoles per sieną. Nesunku įspėti, kur jos būtų patekusios.

Dar viena žymi Palangos vieta yra naujasis parkas; įsteigtas toje vietoje, kur seniau buvo aukštame pušyne vien sausu metu pereinama bala. Lapočių medžių tarpe tik juodalksniai vietiniai, o kiti sodinti jau dideli. Yra daug svetimų šalių medžių.

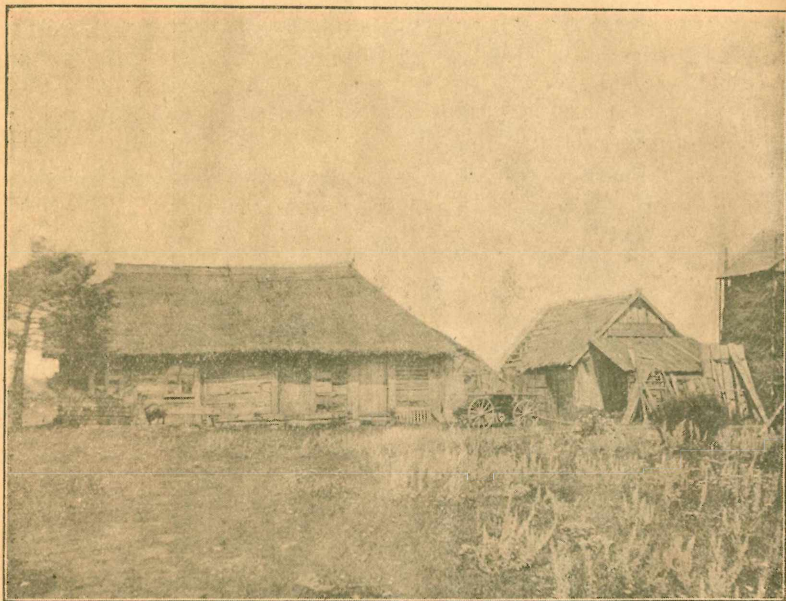

58 pav. Jonkė Vainorienė.

Parkas pradėtas tvarkyti 1895 metais; o pagražinimo darbus vedė dailininkas André, prancūzas. Dabar parkas vietomis perdaug krumokšliais užaugęs. Senų vietinių medžių krinta į akis kelios storos kumparainės pušys, pasvirusios į rytus. Kiek toleliau, kudros link, dešinėj kelio pusėj stovi dvi storokos pušys, kurias jungia viena stora horizontaliai einanti šaka; ji taip vienodai įaugusi vienan ir kitan medin, jog sunku pasakyti, kuriam medžiui ji anksčiau priklausė. Sako, senovėje žmonės lankydavę šias pušis savo išnirimams gydyti.

Linksmas parko rūmas (56 pav.) pabaigtas statyti 1898 metais. Parko krašte, prie Pušyno gatvės guli užleisti izraelitų kapai kuriuose nebelaidoja nuo 1892 — 3 metų.

Be šio, Naujojo, parko, yra dar kitas, Senasis parkas, ties kurhauzu. Jis nedidelis, senų juodalksnių priaugęs, takais išraizgytas. Jame, tarp vilų „Danusia“ ir „Zbyško“, senovėje buvo sodyba garsios giesmininkės Jonkės Vainorienės (57 pav.), karšusios ant Vaineikio žemės savame butelyje, pastatytame jos patėvio Šilinskio. Parko gale, Keistučio iš Vytauto gatvių kampe,

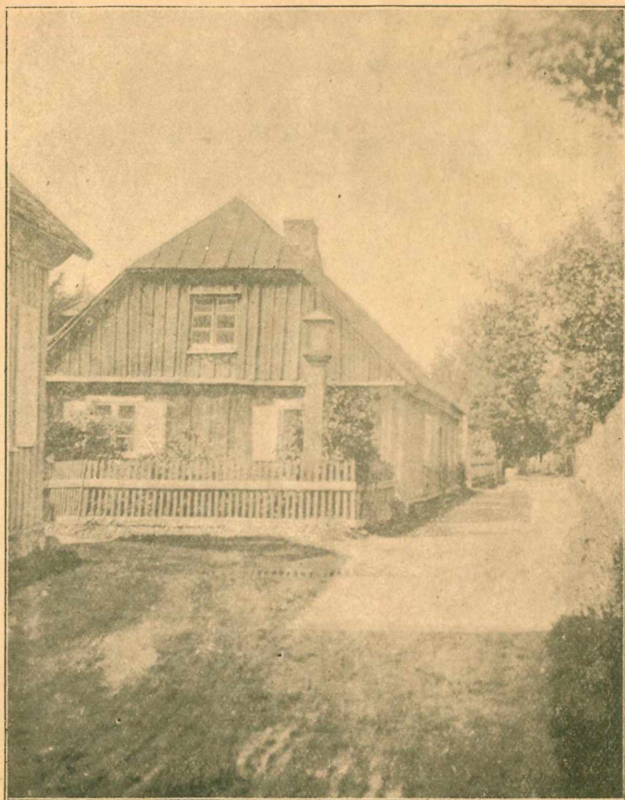

59 pav. Mončiškės kalvio namas su vienu laužtu galu (žiūr. 61 pav.).

senovėje stovėjo Mikuckio sodyba, paskui čia buvo pastatytas teatras, kuris nudegė dar, rodos, neįkurtas. Apie šitą vietą ir daugiau sodybų būta: Perkumo Andriejaus, kurs dabar L. Vaineikis; Litvino, kur dabar Bugailos namas Keistučio gatvėje. Einant nuo Roužės tilto marių link kairiuoju krantu gyventa Pušmeisterio ir Erliaus.

Kur dabar „Žuvies ir Gintaro Bendrovės“ trobesiai pamarėje, buvo netoli „Draugijos iš vandens gelbėti“ stotis, turėjusi kamštiniam žiedui skęstančiam sviesti patranką. Patranka buvo vežiojama, mėtė žiedą su virve, už kurios traukdavo prisikabinusį žmogų. 1901—2 metais audra išmetė pakraštin ties Mažosios Lietuvos siena būrinį laivą, lentų prikrautą. Šeši jūrininkai negalėjo prisimušti sausumon del grįžtančių bangų. Gelbėjimo stotis išvažiavo su savo padarynėmis katastrofos vieton. Ši stotis laikėsi valdžios lėšomis. Karo laiku vokiečiai išgabeno įnagius, o latviai pardavė namelį, todėl dabar nuo geros įstaigos ir pėdsakų neliko.

Nyksta Palangoje, nyksta ir visoje Lietuvoje laužtais galais namai, o jų vieton stojasi nejaukūs. nemūsiškiai, stačiais galais trobesiai, kurie mums rodosi tarsi nepabaigti. Vienas, kitas ir dabar stato laužtu galu trobą bet lėkiais (tupelėmis) papuošto čukuro, (61 pav.), jau nepamatysi, o vietoj dviejų skylių iš galo daro tris langus: didelį paprastą vidury, o du mažu trikampišku

60 pav. Valančiaus gatvėje.

iš šalių. Laužtu galu stogas su lėkiais ir dviem apskritom skylėm (balandžiams ar pelėdoms įlėkti) esti kartais į straigę panašus iš galo; o jeigu antrojo galo stogas nuolaidus iš viršaus kiek žemesnis, tai ir iš šalies gražus straigės arba kažkokio kiutančio gyvulio vaizdas (59 pav.). Tokių dar teko matyt senuose Dzukijos kaimuose, sakysim Darsūnišky prie Nemuno, Žemaičiuose ir kitur. Paprastais laužtais galais trobų tenka dar matyti visoje Lietuvoje kiaurai, sakysim Balbierišky, Prienuose, Birštone, Kedainiuose, Dotnuvoj, Krakėse, Raseiniuose, Telšiuose, Plungėje, Kretingoje, Palangoje. Bendrai imant, seniau Lietuvoje kaimuose, dvaruose, net mieste-

61 pav. Tipinga su lėkiais grįčia: ant karties džiūna krytis, iš galo kyšo apynovarlė karveliams (Seniau pelėdoms) įlekti.

62 pav. Atgyvenusi savo amžių žvejo troba.

liuose ir gyvenamieji namai ir kiti trobesiai statyta laužtais galais. Tokie yra senesnieji Palangos namai: gimnazijos rūmai, valsčiaus valdybos, bar. Grotuzalės, altarijos svirnelis Gimnazijos gatvėj, Šilgalaitės (Milašaitės) Valančiaus gatvėj (60 pav.), Pėkaus namas netoli Vainikių sodybos ir kiti. Yra dar ir sodžiuose, sakysim, Paliepgiriuose (61 pav.), Mončiškė (62 pav.). Rukiavos Šventoji (63 pav.).

63 pav. Piparo su lėkiais (tupelėmis) troba vos dešimtis metrų nuo jūros (Rukiavos Šventosios kaimas, Darb. v.).

Gimnazijos gatvėje yra senas namas su nuolaidžiu iš visų keturių pusių stogu. Tai pirmasis Palangos kurhauzas. Kadaise čia buvo Zakarevičiaus restoranas — traktierius, kurį Palangos senoji karta negražiai vadina; jame Sukučio žodžiais „pavalgo ir šoka". Vadinasi, šio traktieriaus tikslas ne tiek pavalgidinti, kiek prišokdinti. Tas buvo anais laikais, kada į Palangos „kurortą" „lioub atvažiouti" stambieji apylinkės dvarininkai. Anot Sukučio, vienas atvažiuos šešiais bėrais, o kitas šešiais juodais drigantais, pastatys juos kokio ūkininko klojiman ir šoka patys ar šokdina savo vaikus kiauras dienas ir naktis. Vėliau šį namą nupirko Duseika, paskui Bucevičienė. Svečiams nebuvo skyrium trobesių; jie apsistodavo pas ūkininkus, kurie išpuošdavo, išbarstydavo smėliu tam laikui savo kambarius.

Miestelis turėjo Magdeburgo teises. Kur dabar gimnazija, ten buvo rotušė, veliau muitinė. Žemė kairėje nuo Roužės, vadi-

nasi, dabartinis kurortas (64 pav.), ir aplinkiniai namai, buvo paskirstyta rėžiais ir priklausė Vainorui, Perkumui, Vilkui, Lukaičiui, Žiliui. Ario žodžiais, Juozas Tiškevičius atjojo su kazokais, daugelį išvaikė, o kas jam patiko, tam davė žemės kitur, ir privertė visus činšą jam mokėti.

Dar 1897 metais tebėjo kraustymas vietos gyventojų[1]).

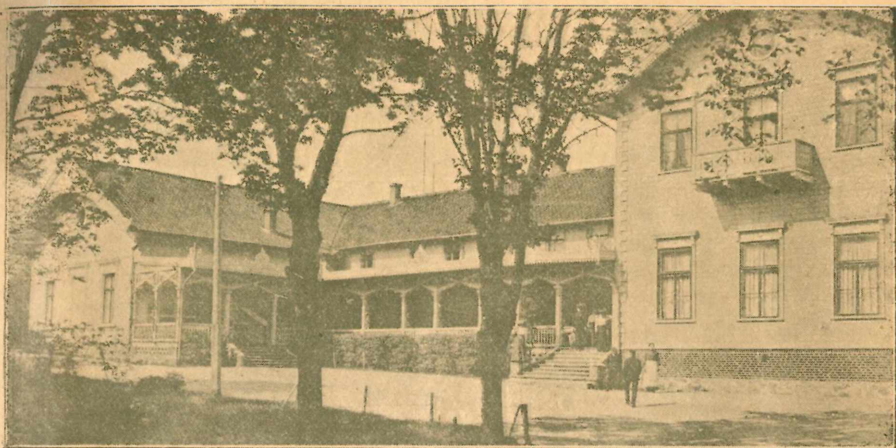
64 pav. Rukiavos Šventosios kaimo (Darbėnų valsč.) žvejo šeimyna.

Žemaičiams Palanga yra gerai žinoma. Dar prieš karą galėjai sutikti einančius ar važiuojančius į Palangą į šv. Roko atlaidus 16 Rugpiūčio. Jų tikslas buvo jūroje pabraidyti, vandens statinėlę parsivežti, gintarų smilkymui pasirinkti. Birutės kalną aplankyti ir pasimelsti, smilčių pūstyklėms taisyti, vaistų iš „Palangos aptiekos" nuo kosulio ir dusulio, perfumų su mišku (muskatas), esencijos

---

[1]) Vilkas nenorėjo pasiduoti ir besigrumdamas su policija nudaužė pačiam policeimeisteriui kojas, ypač didįjį pirštą, durimis. Jį gydė L. Vaineikis. Policeimeisterio padėjėją apliejo karštu vandeniu.

cordialis, trejų devynerių [1]) ir kitų. Bendrai kalbant, atlaidų lankymas turi didelės reikšmės sodiečiams, kurie seniau negaudavo kitokios progos apsipažinti su platesniu pasauliu. Tiesa, Lietuvoje nėra taip tolimų vietų, kaip sakysim, Rusijoj, kur žmogus keliauna ištisus mėnesius, bet vis delto naudinga pasižiūrėti, kas dedasi svetur, kaip gyvenama, išgirsti, ką žmonės sako, ką mano. Žemai-

65 pav. Palangos viešbučio seniausioji dalis.

čiai pasiekdavo Aukstaičius, Aukstaičiai — Žemaičius; maldingesnieji nuvažiuoja net į Čenstakavą. Kad kažin kiek privargtų, bet iš kelionės grįžę, nusiskundžia tik kojomis, jei išeidami nepakankamai buvo prisisiuvę lamstytinių (keturianyčio audeklo) naginių.

Užtat namiškiams yra ko pasiklausyti. Gal žmogaus patraukimu keliauti ir išsiaiškins faktas, jog tolimesniems gyventojams taip atlaidų, taip kitokios vietos paprastai rodos svarbesnės, negu artimiems. Palangos žmonės netaip jau ir meldžiasi Birutės kalne, o jūroj nematai besimaudant, jei tik Roužėj. Užtat Palangiškiai pažįstamų pasiteirauja apie Plungės Lurdą ir šv. Vincento šaltinėlį (ant Kulių važiuojant). Bendrai imant, keliaujančių maldininkų pasiryžimas svarbesnis už poterius: „Ubago poteriai, kaip vilko pasnykas,“ sako žmonės, turėdami omeny ne tik elgetas, bet ir tolimus suvargusius atlaidininkus.

Palangą vieni lankė maldai, kiti sveikatai, kiti mokslui o senovėj dar buvo savų tikslų.

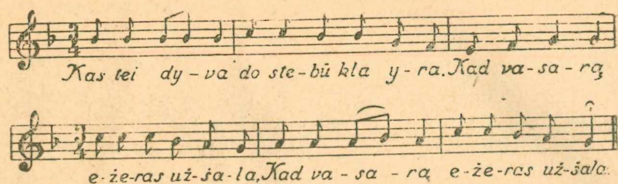
Palangą dainose mini ir muzikingi aukštaičiai, [2]) o kas jau kalbėti apie žemaičius, kurių dainos žodžiai skamba taip:

---

[1]) Ir spaudos draudimo metu „Palangos aptiekos“ vaistai buvo su spausdintais lietuviškais parašais; tik prieš pat karą buvo graždanka įvesta.

[2]) Tauta ir žodis I knygos, pusl. 224.

Kas tei dyva do stebukla yra,
Kad vasarą ežeras užšala.
Patekėjy rytuse saulelė,
Ištirpina ežero ledelį.

Pasigirdiau sava joudbėrelį
Ir išjojau par žalę girelę.
Kad aš jojau par žalę girelę,
Nusilaužiau putilių šakelę.

Ne teik buvo putelių ougelių,
Kiek ten buvo graudių ašarelių;
Ašarelės par skroustelius bira,
Vo ougeles par lapelius krita.

Aš neprasta tetuše sunelis,
Aš neprastą ir mergelę vesiu:
Aš žirgelį Palongoj nupirksiu,
Vo mergelę iš bajorų vesiu.

Žveng žirgelis Palongos miestely,
Verk mergelė bajorų šalelės:
Nebatžvengsi Palongos miestely,
Nebatverksi bajorų šalelės.

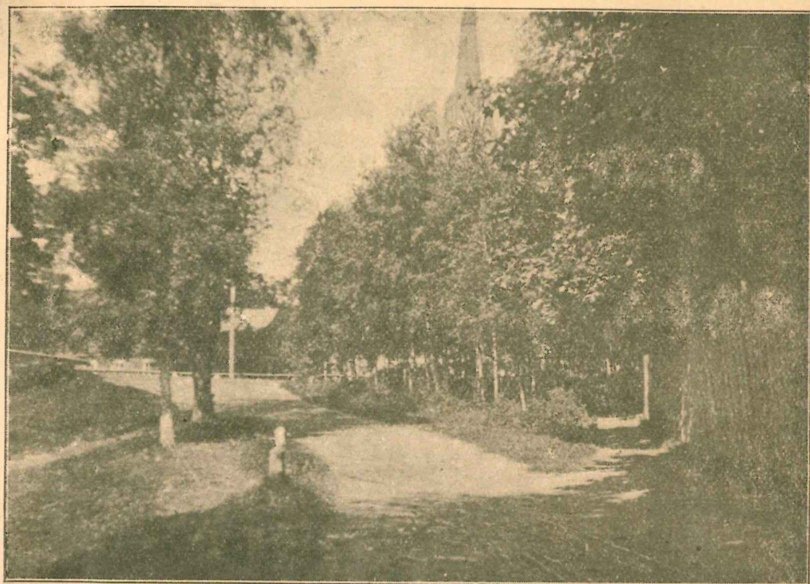
Zveng žirgelis grynų avižėlių,
Verk mergelė jaunųjų dienelių:
Nebatžvengsi grynų avižėlių,
Nebatverksi jaunųjų dienelių.

Zveng žirgelis žale atolely,
Verk mergelė rūtų vainikely:
Nebatžvengsi žale atolely,
Nebatverksi rūtų vainikelv.

Zveng žirgelis, grindis spardydamas,
Verk mergelė, ronkas laužydama;
Aš žirgelį į kitą mainysiu,
Vo mergelę ton paty laikysiu.

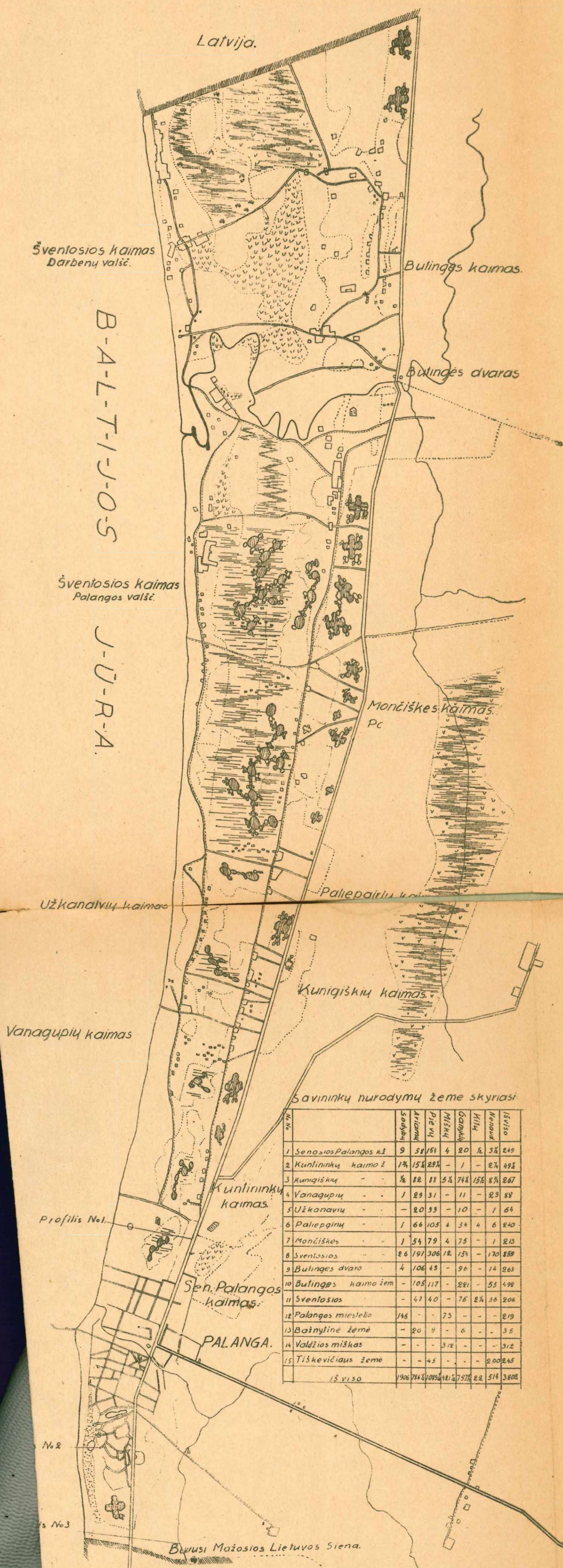
Aš žirgelį į stainy darysiu,
Vo mergelę so savem guldysiu;
Aš žirgelį sopončousiu,
O mergelę pabočousiu.

(Jankauskaitė Magdė, Paminėjų kaimas,
Kantaučių par. 1903 m.).

66 pav. Takelio dešinėj greit nebebus.

Palangos jūros pakraščio nuo Latvijos iki buv. Mažosios Lietuvos sienos skieminis braižinys su situacija.

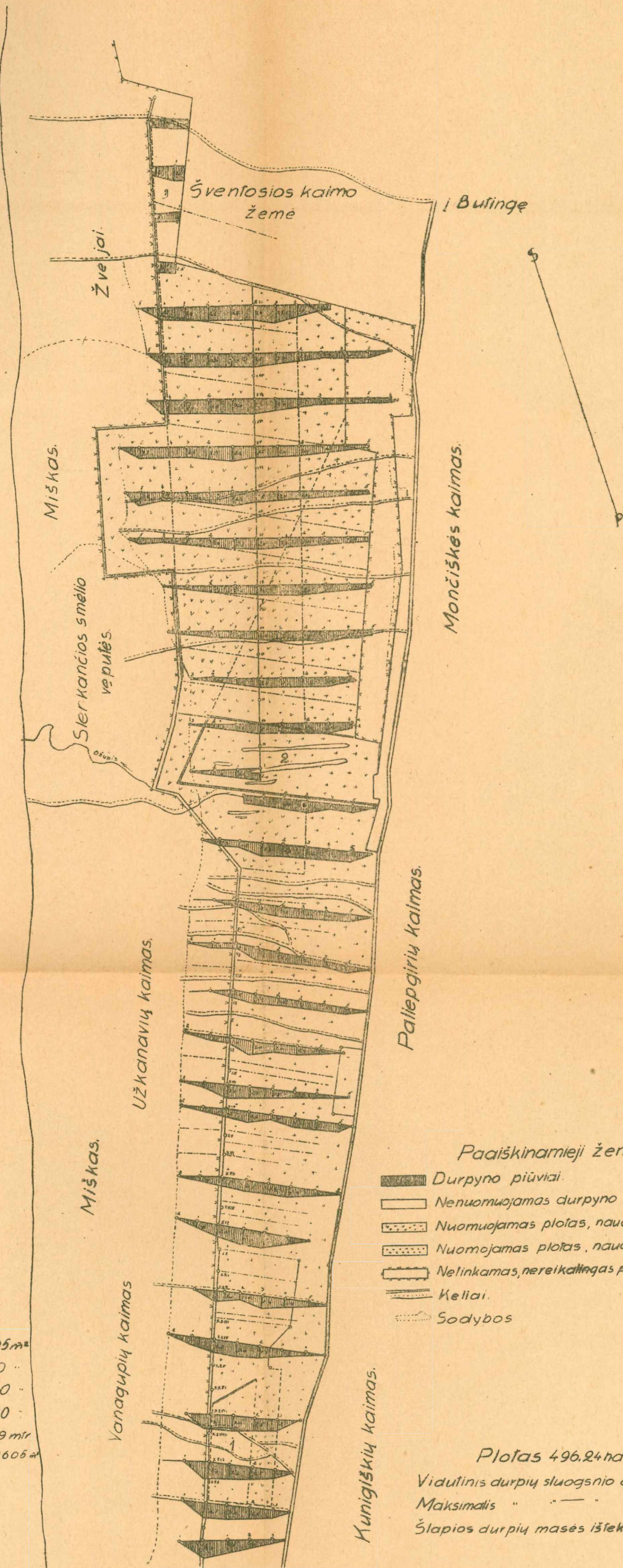
Savininkų nurodymų žeme skyriasi.

No No		Sodybų	Ariamų	Pievų	Miškų	Ganyklų	Kitų	Nenaud.	Išviso
1	Senosios Palangos k. ž	9	58	154	4	20	½	3½	249
2	Kuntininkų kaimo ž	1¾	15½	29¾	–	1	–	2¾	49½
3	Kunigiškių " "	½	82	88	5½	74½	15½	8¾	267
4	Vanagupių " "	1	29	31	–	11	–	23	88
5	Užkanavių " "	–	20	33	–	10	–	1	64
6	Paliepgirių " "	1	66	105	4	54	4	6	240
7	Mončiškes " "	1	54	79	4	75	–	1	213
8	Sventosios " "	26	191	306	12	154	–	170	859
9	Butinges dvaro	4	106	43	–	96	–	14	263
10	Butinges kaimo žem	–	105	117	–	221	–	55	498
11	Sventosios	–	47	40	–	76	2¼	36	206
12	Palangos miestelio	146	–	–	73	–	–	–	219
13	Bažnytinė žemė	–	20	9	–	6	–	–	35
14	Valdžios miškas	–	–	–	312	–	–	–	312
15	Tiškevičiaus žemė	–	–	45	–	–	–	200	245
	Iš viso	1906	786½	1089¼	421½	797½	22	514	3802

Pajūrio durpyno Palangos valščiaus Kretingos apskrities

PLANAS.

Tirinėjimai 1922 m.

Paaiškinamieji ženklai.

- Durpyno piūviai.
- Nenuomuojamas durpyno plotas
- Nuomuojamas plotas, naud. pieval. ganyklai.
- Nuomojamas plotas, naud. dirvoms.
- Netinkamas, nereikalingas plotas durp. eksplat.
- Keliai.
- Sodybos

Durpyno plotas lygus 306 ha 2295 m²

Sklypas	№1	9 ha 4050 "
"	№2	24 ha 3000 "
	№3	3 ha 4500 "

Viautinis durpių sluogsnio gilumas 1.9 mtr

Šlapios durpių mases išteklius 58183606 m³

Plotas 496.24 ha.

Vidutinis durpių sluogsnio gilumas 2.03 mtr.

Maksimalis " — " — 4.50 –

Šlapios durpių masės išteklius 10073672 m³

Dydrodis:
horizontalis 1:10000
vertikalis 1:500

Tūrinys.